

“Özgürlük için”

Pardus 21

Giriş

Bu kitap; Özgür Yazılım, Açık Kaynak, GNU/Linux masaüstü ortamları hakkında kısa bilgi ve Pardus ile birlikte ön tanımlı olarak gelen XFCE arayüzünün detaylı kullanımını içermektedir.

Linux çekirdeğinin sunucu, mobil ve gömülü sistemlerde yaygın olarak kullanılmasına karşın masaüstü tarafında çok daha az kullanılan GNU/Linux dağıtımları, aslında masaüstü ortamı yelpazesi ile geniş yetenekler sunmakta ve kullanıcılarla özelleştirme imkanı sağlamaktadır. Bu belgede sade bir arayüz -masaüstü ortamı- olan XFCE arayüzünün yeteneklerini detaylıca inceleyeceğiz.

Peki Neden Pardus?

Bu belge her ne kadar Pardus ile ilgili olsa da biz aslında “neden Pardus?” sorusunu cevaplarken genel anlamda özgür ve açık kaynaklı yazılımların felsefesini ele alıyoruz. Dolayısıyla “**neden Pardus?**” yerine “**neden Özgür Yazılım?**” sorusunu sormalı ve cevaplamalıyız.

Neden Özgür Yazılım?

Bilimin gelişmesi elbette bilgininin paylaşılmasıyla mutlak hızına ulaşabilir. İletişimde sembollerin -yazı- kullanılmaya başlaması bilginin gelecek nesillere aktarımını sağlamış ve bilgi birikimi bizi bugünlere taşımıştır. Bilgiyi kapatmadan -tekelleştirmeden- insanlığın yararına paylaşmak bizleri geleceğe daha hızlı taşıyacaktır. Bilgiyi açık bir şekilde paylaşmak özgür/açık kaynak yazılım, özgür/açık belge, özgür teknoloji lisansları ile mümkündür. Özgür ve açık kaynak yazılım lisansları, kapalı kaynak -sahipli- yazılım lisanslarının aksine kullanıcıların haklarını korur ve bu lisanslara sahip yazılımlar birlikte üretmeye -geliştirmeye- daima açıktır. “**Özgür**” ve “**Açık Kaynak**” yazılımlara 7. ve 9. sayfalarda değineceğiz ancak daha kapsamlı bilgi için gnu.org ve opensource.org adreslerini ziyaret edebilirsiniz.

“Neden Pardus kullanmalıyız?” sorusunun cevabı üstteki açıklamada net olarak veriliyor aslında. Bugün **bilgiyi işleyen teknoloji**; adli, askeri, siyasi, finansal, kültürel tüm alanlarda özgür olmak zorundadır. Dolayısıyla amacımıza yönelik kullandığımız tüm yazılımların özgür ya da açık kaynak olması gereği gibi, bu yazılımları üzerinde kullandığımız işletim sisteminin de özgür olması elzemdir...

“Özgürlük için Pardus”

Konular

Pardus 21.....	2
Giriş.....	2
Hakkında.....	6
Özgür Yazılım -Free Software-.....	7
Açık Kaynak -Open Source-.....	9
Cekirdek -Kernel- ve Kabuk -Shell-.....	11
Grafiksel Kullanıcı Arayüzü (GUI).....	13
Cinnamon.....	14
GNOME -GNU Network Object Model Environment-.....	15
KDE -K Desktop Environment -	16
Xfce.....	17
Ayarlar (Sistem Ayarları).....	19
Çalışma Ortamının Ayarlanması.....	20
Masaüstü Tercihleri.....	20
Panel Ayarları.....	25
Panel Özellikleri.....	25
Uygulamalar Menüsü.....	26
Pencere Düğmeleri.....	32
Durum Tepsisi.....	34
Ses Ayarları.....	35
Panel Tercihleri.....	37
Dizin.....	39
Yerler.....	39
Sistem Durumu.....	39
Masaüstü Göster.....	39
Ekran Görüntüsü Yakalama.....	40
Notlar.....	40
Çalışma Alanı Değiştirici.....	40
Çalışma Alanları.....	40
Görünüm Ayarları.....	41
Pencere Yöneticisi.....	43
Pencere Yöneticisi İnce Ayarları.....	46
Dosya Yöneticisi Ayarları.....	47
Bildirim Ayarları.....	47
Kullanıcı bilgileri.....	49
Donanım Ayarları.....	50
Ağ Ayarları.....	50
Bluetooth Bağdaştırıcıları.....	53
Bluetooth Yöneticisi.....	54
Ekran Ayarları.....	55
Güç Yöneticisi Ayarları.....	58
Fare ve Dokunmatik Yüzey.....	62
Klavye.....	64
Kaldırılabilir Sürücüler ve Ortam Ayarları.....	66
Renk Profili.....	66
Yazıcı Ayarları.....	67
Sistem Ayarları.....	73
Erişilebilirlik Seçenekleri.....	73
Kullanıcı Bilgileri.....	74
Kullanıcı ve Grup Yönetimi.....	75

Kullanıcı Ekleme.....	76
Kullanıcı Bilgileri.....	77
Kullanıcı Hesap Tipi Değiştirme.....	79
Kullanıcı Parolası değiştirme.....	79
Kullanıcı Silme.....	80
Yeni Grup Ekleme.....	81
Sistem Başlangıç Ayarlarının Yapılandırılması.....	81
Tarih ve Saat Ayarları.....	84
Öntanımlı Uygulamalar ve Dosya Tipine Göre Uygulama Ayarları.....	85
Xfce Ayarlar Editörü.....	86
Pardus Java Kurucu.....	87
Pardus Hakkında.....	87
Dosya Yönetimi.....	88
GNU/Linux Dosya Sistemi.....	88
GNU/Linux Dosya Sistemi Hiyerarşisi.....	89
Dosya Yöneticisi.....	91
Dosya ve Klasör oluşturma.....	97
Dosya Seçme Yöntemleri.....	99
Dosya Taşıma ve Kopyalama.....	101
Dosya Silme ve Geri Alma.....	102
Dosya İsmi Değiştirme.....	103
Toplu Yeniden Adlandırma.....	103
Dosya Erişim İzinlerini Belirleme.....	107
Dosya Arşivleme.....	110
Dosya Arama.....	111
Disk Yönetimi.....	113
Disk Kullanım İstatistikleri.....	113
Diskler.....	114
Disk Bölümü Düzenleyicisi.....	117
Paket/Yazılım Yönetimi.....	118
Depo Kavramı.....	118
Uygulama Kurma ve Kaldırma.....	118
Synaptic Paket Yöneticisi.....	119
Pardus Paket Kurucu.....	121
GDebi Paket Kurucu.....	121
Uçbirim – Terminal – Komutları İle Paket Kurma Kaldırma.....	122
Süreç Yönetimi.....	123
Görev Yöneticisi.....	123
Pardus Sık Kullanılan Uygulamalar.....	125
Mousepad Metin Editörü.....	125
Pinta Resim Editörü.....	125
Çizim.....	126
Ekran Görüntüsü.....	126
PDF Okuyucu.....	127
VLC Medya Oynatıcı.....	128
Notlar.....	128
Xsane.....	128
Xfburn.....	129
Uygulama Bulucu.....	129
GIMP Görüntü İşleme Programı.....	130
Thunderbird Mail.....	131
Evolution Mail.....	135

Uçbirim Öykünucusu.....	136
Pardus Uygulamaları.....	137
Pardus Hoşgeldin.....	137
Pardus Güç Yönetimi.....	137
Pardus Yazılım Merkezi.....	138
Pardus Paket Kurucu.....	142
Pardus Disk Kalabı Yazıcı.....	142
Pardus USB Biçimlendirici.....	143
Pardus Java Kurucu.....	143
LibreOffice.....	144
LibreOffice Kelime İşlemci – Writer.....	146
LibreOffice Hesap Tablosu – Calc.....	147
LibreOffice Sunu - Impress.....	148
LibreOffice Çizim – Draw.....	149
LibreOffice Formül – Math.....	150
LibreOffice Veritabanı - Base.....	151
Pardus ETAP Uygulamaları.....	152
Eta Kalem.....	153
Eta Kayıt.....	153
Eta Kayıt Doğrulama.....	153
Eta Klavye.....	154
Eta Ekran Karartma.....	155
Eta USB Kayıt.....	155
Eta Karekod (QR) Oturum Açma.....	156
Pardus Kurulumu.....	157
Kurulum Yönergeleri.....	157
Sanal Makine Kurulumu.....	157
Sanal Makine Oluşturma.....	159
Pardus Kurulumu.....	164
Klavye Kısayol Tuşları.....	177
Uygulama Kısayolları.....	178
Terimler / Kısaltmalar.....	179

Hakkında...

PARDUS

Anadolu Parsı -Panthera Pardus Tulliana-

Tanım	Açık Kaynak kodlu GNU/Linux işletim sistemi dağıtıımı.
Başlangıç	2003
İlk sürüm	04.02.2005 (Pardus Live CD 1.0 -Gentoo)
Kurulabilir İlk Sürüm	27.12.2005 (Pardus Linux 1.0 -PiSi)
Düzenleme ve Geliştirme	PiSi : 2007, 2008, 2009, 2011 Debian : Pardus 2013, Pardus Kurumsal 5, Pardus 17, 19, 21
Kurum	TÜBİTAK/UEKA (2003-2011) TÜBİTAK/ULAKBİM (2012- Pardus yoluna devam ediyor...)
Çekirdek	Linux
Paket Sistemi	Debian
Grafik Arayüz	Xfce, GNOME, KDE
Lisans	GPLv3 -Genel Kamu Lisansı-
Lisans Bedeli	Ücretsiz

Barındırdığı Projeler:

ETAP	Etkileşimli Tahta Arayüz Projesi
LiderAhenk	Merkezi Yönetim Sistemi
Ahtapot	Tümleşik Siber Güvenlik Sistemi
Engerek	Kimlik Yönetim Sistemi

İndirme	https://pardus.org.tr
Belgeler	https://www.pardus.org.tr/belgeler
Forum	https://forum.pardus.org.tr
Bilgi Bankası	https://belge.pardus.org.tr
Düzenleme ve Geliştirme	etap.org.tr

Özgür Yazılım -Free Software-

Özgür Yazılım, kullanıcılara yazılımı çalışma, anlama, değiştirme ve yazılımın değiştirilmiş halini dağıtma kısıtlaması koymayan yazılımdır. Bilimin gelişmesindeki bilgiyi paylaşma olgunsunun, teknolojik gelişimde de olması için yazılımların ve belgelendirmenin bu felsefede geliştirilmesi gerektiğini savunan topluluk hareketidir. “**Özgür Yazılım Hareketi**” 27 Eylül **1983** yılında **Richard Stallman** tarafından duyurulmuş ve Ocak **1984** ‘te başlamıştır.

<http://article.olduse.net/771@mit-eddie.UUCP>

{ Free Unix!

*Starting this Thanksgiving I am going to write a complete Unix-compatible software system called **GNU** (for Gnu's Not Unix), and give it away free to everyone who can use it. Contributions of time, money, programs and equipment are greatly needed.}*

Richard Stallman, Unix'e benzeyen ancak Unix olmayan, Unix ile uyumlu bir çekirdek ve ihtiyaç duyulacak yazılımları/araçları içerecek GNU projesini bu e-postası ile başlatmıştır. “**GNU**” ismi, “**GNU's Not Unix** (**GNU**, Unix Değildir)” ifadesinin özyinelemeli bir kısaltmasıdır.

Richard Stallman, GNU tasarısını -projesini- yaygınlaştırmak, yazılım kullanıcılarının haklarını savunmak üzere **1985** yılında **Özgür Yazılım Vakfı’nı (FSF¹ – Free Software Foundation)** kurmuştur.

Özgür yazılım felsefesinin yani özgür bir yazılımın, kullanıcılarla sunduğu tanımında da kısaca bahsettiğimiz temel özellikler şunlardır:

Özgürlük 0 :

Herhangi bir amaç için yazılımı kullanma özgürlüğü...

Bir yazılımı kullanma özgürlüğü ırk ya da milliyetimizden bağımsız yazılımı istediğimiz doğrultuda -amaç- sınırsız kullanıcı ve donanım üzerinde çalıştırabilme özgürlüğümüzdür. Aynı kullanım özgürlüğü kurumlar için de geçerlidir.

¹ Free Software Foundation -fsf.org

Özgür yazılımların lisansları özel mülk yazılım -özgür olmayan- lisanslarındaki üretici odaklı maddeler yerine tüketicinin avantajına olan sözleşme maddeleri içerirler. Aynı ifadeleri belge özgürlüğü lisansları için de kullanabiliriz.

Özgürlük 1 :

Programın nasıl çalıştığını öğrenmek ve onu değiştirmeye özgürlüğü...

Kullandığımız yazılımin kaynak kodlarına erişemiyor olmak kabul edilebilir bir durum değildir. Sistemler/donanımlar üzerinde barındırdığı yazılımlara göre sonuç üretirler. Bir başka deyişle cihazları kullanan bizler değil aslında üzerindeki yazılımlardır. Dolayısıyla bizler bir yazılımin veriyi nasıl işlediği konusunda bilgi sahibi olamıyorsak kendimizi yazılımin üreticisinin inisiyatifine bırakıyoruz demektir. Ayrıca bir kasıt olmadığı durumlarda bile kapalı kod içerisindeki zafiyet ve problemlerin tespiti çok mümkün olmayacağından.

Kapalı kod, bilginin tekelleşmesine sebep olacağı gibi yazılım yaşayan bir olgu olduğundan bizi tek bir merkeze -üreticiye- bağlı kılacaktır. Teknoloji ve yaşamın değişmesi yönünde yazılımda gereken düzenleme ya da ilave iyileştirmeleri tek bir kanala bizi mahkum edecek ve bu durum destek anlaşmalarında adil olmayan fiyatların tarafımıza sunulmasına sebep olacaktır.

Özgürlük 2 :

Kopyaları dağıtma özgürlüğü...

Edindiğimiz programın kopyalarını bedelli ya da bedelsiz dağıtabiliriz.

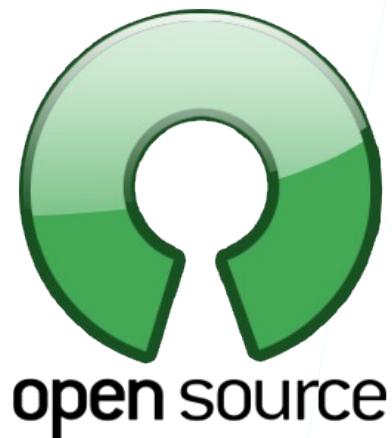
Özgürlük 3 :

Geliştirilen/Değiştirilen yazılımı yayılama özgürlüğü...

Yazılımın değiştirdiğimiz sürümlerini temel özgürlüklerle çelişmeyecek, yeniden dağıtıma engel olmayacak şekilde yayımlayabiliriz.

Açık Kaynak -Open Source-

Açık Kaynak -Open Source- tıpkı özgür yazılımlar gibi kullanıcıya yazılımı kullanma, anlama, değiştirme ve dağıtma özgürlükleri sunan yazılımdır. Bu topluluk hareketi ise 3 Şubat 1998 de California'da düzenlenen bir strateji oturumunda doğmuştur. Açık Kaynak tanımı Debian² Özgür Yazılım Yönergeleri revize edilerek türetilmiştir. Dolayısıyla Özgür Yazılım ve Açık Kaynak birbirinin neredeyse aynısıdır diyebiliriz. Açık kaynak, el birliği ile yazılımı geliştirme metodolojisini iyileştirmeye odaklanırken Özgür Yazılım ortaya çıktığı dönemin teknolojisi ve gereği olarak felsefesini ön planda tutar.

Yazılımların dağıtım koşulları aşağıdaki kriterlere uygun olmalıdır:

1. Ücretsiz Yeniden Dağıtım

Açık kaynak yazılım lisansı, birkaç farklı kaynaktan gelen programları içeren toplu bir yazılım dağıtımının bir bileşeni olarak yazılımin satışı veya dağıtıımı için telif hakkı veya başka bir ücret gerektirmez.

2. Kaynak Kodu Açık

Yazılım açık kaynak olarak dağıtılmalı, eğer derlenmiş haliyle dağıtılıyor ise kaynak kodunu da beraberinde içermeli ya da kaynak koduna kolay ve ücretsiz erişime imkan vermelidir. Bu kaynak kod yazılımcının anlayıp değiştirebileceği biçimde olmalı, bilinçli olarak anlaşılırlığı engellenmemelidir.

3. Türetilen İşler

Lisans, değişikliklere ve türetilmiş çalışmalara izin vermelii ve bunların orijinal yazılımin lisansıyla aynı koşullar altında dağıtılmamasına izin vermelidir.

4. Yazarın Kaynak Kodunun Bütünlüğü

Lisans, kaynak kodun değiştirilmiş biçimde dağıtılmmasını kısıtlayabilir, ancak aynı zamanda değiştirilmiş kaynak kodundan oluşturulan yazılımin dağıtımına açıkça izin vermelidir.

5. Kişi veya Gruplara Yönelik Ayrımcılık Yapılamaz

Açık kaynak olarak lisanslanan yazılımin lisansında herhangi bir kişi ya da gruba karşı ayrımcılık yapılamaz.

² * Özgür İşletim Sistemi Dağıtımu

6. Çalışma Alanına Yönelik Ayrımcılık Yapılamaz.

Herhangi bir amaç için yazılımın kullanılması engellenemez.

7. Lisansın Dağıtıımı

Programa eklenen haklar, söz konusu taraflarca ek bir lisans uygulamasına gerek kalmadan programın yeniden dağıtıldığı herkes için geçerli olmalıdır.

8. Lisans Bir Ürüne Özgü Olmamalıdır.

Yazılıma eklenen haklar, programın belirli bir yazılım dağıtımının parçası olmasına bağlı olmamalıdır.

9. Lisans Diğer Yazılımları Kısıtlamamalıdır.

Lisans, lisanslı yazılımla birlikte dağıtılan diğer yazılıma kısıtlamalar getirmemelidir. Örneğin, lisans aynı ortamda dağıtılan diğer tüm programların açık kaynaklı yazılım olması konusunda ısrar etmemelidir.

10. Lisans Teknolojiden Bağımsız Olmalıdır.

Lisans maddeleri bir teknoloji ya da arayüz dayatması yapamaz.

Detailed information can be found at opensource.org.

Çekirdek -Kernel- ve Kabuk -Shell-

İşletim sisteminin merkezinde yer alan ve sistemde tam kontrole sahip olan yazılıma **işletim sistemi çekirdeği** diyebiliriz. Çekirdek -kernel- işletim sistemi kodunun her zaman bellekte bulunan bölümü olup sistemimizin bellek, CPU gibi üniteleri ve yazılımların çalışmasını yönetir.

Yukarıda bahsettiğimiz GNU, çekirdek olarak yaygın bir şekilde **Linux** çekirdeğini kullanır. Dolayısıyla Linux çekirdeği üzerindeki GNU araçlarıyla -yazılımlarıyla- bir işletim sistemini oluşturur ve bu sebeple adlandırırken **GNU/Linux** şeklinde belirtmemiz çok daha doğru olacaktır.

From: torvalds@klaava.Helsinki.FI
Newsgroups: comp.os.minix
Date: 25 Aug 91 20:57:08 GMT
Organization: University of Helsinki

Hello everybody out there using minix -

I'm doing a (free) operating system (just a hobby, won't be big and professional like gnu) for 386(486) AT clones.

Linus Torvalds henüz bir öğrenci iken hobi olarak başladığı ve **1991** yılında **comp.os.minix** haber grubunda paylaştığı proje ile bugün bir çok dağıtımda ve kullandığımız birçok cihazda bulunan GNU/Linux çekirdeği ile özgür yazılım alanındaki büyük açığı -eksikliği- kapatmıştır. Elbette ki o dönemde GNU projesi kapsamında çekirdek yazılımı üzerine çalışmalar yapılmaktadır -GNU Hurd-. Ancak adını yazarından -Linus- alan Linux, henüz tamamlanmamış bu projenin önüne geçmiştir diyebiliriz.

Çekirdek ve çekirdek türleri detayına bu belgelendirmede değinmeyeceğiz ancak sizler Internet 'ten detaylı bilgilere erişebilirsiniz.

Kabuk -shell- için ise kullanıcıdan aldığı girdileri işletim sisteme iletен programdır diyebiliriz. Kabukları komut satırı arabirimi (CLI) ya da grafik kullanıcı arabirimi (GUI) olarak ayıralabiliriz.

Bu belgelendirmede XFCE grafik arabiriminden bahsedeceğiz ancak zaman zaman işlemlerin “bash” terminalindeki karşılığına da değineceğiz.

```

senol@pardus:~$ screenfetch

.smNdyy+- `./osyyso:+` -+ydmNs.
/Md- -/ymMdNNdhso/:/oshdNNmdMMy/. :dM/
mN. oMdy- -y -dMo .Nm
.mN+` sMy hN+ -: yMs `+Nm.
`yMMddMs.dy `+` sMddMMy` 
+MMMo . oMM+ 
`NM/ . . . . +MN` 
yM+ `.-:yhomy ymohy:-.` +My
yM: yo oy :My
+Ms .N` .N. +h sM+
`MN - -:::-: : :o:+`NM` 
yM/ sh -dMMMMd- ho +y+My
.dNhsohMh-//: /mm/ :/-yMyoshNd` 
`-ommNmm+:/. oo ./:+mMmmo:` 
`/o+. -somNh- :yy: -hNmos-.+o/` 
./` .s/`s+sMdd+` +ddMs+s`/s. `/. 
: -y. -hNmddmNy. .y- : 
-+ . . . . +-
senol@pardus
OS: Pardus 21.0 yirmibir
Kernel: x86_64 Linux 5.10.0-8-amd64
Uptime: 1h 35m
Packages: Unknown
Shell: bash
Resolution: 3280x1050
DE: Xfce
WM: Xfwm4
WM Theme: pardus-default
GTK Theme: pardus [GTK2]
Icon Theme: pardus
Font: Ubuntu 12
Disk: 79G / 90G (92%)
CPU: Intel Core i5-3337U @ 4x 2.7GHz [57.0°C]
GPU: Mesa DRI Intel(R) HD Graphics 4000 (IVB GT2)
RAM: 2480MiB / 7580MiB

```

senol@pardus:~\$ _

Resim 1: Uçbirim Öykünücü (Terminal Emulator)

“**Bash**”, “GNU/Linux” sistemlerde yaygın olarak kullanılan uçbirim/terminaldir. UNIX sistemlerde kullanılan Steve Bourne tarafından yazılan “**sh**” komut yorumlayıcısının -terminal- yerine yazılmıştır ve bu yüzden “**sh**” in yazarına atfen **BASH -Bourne Again SHell-** olarak adlandırılmıştır.

Yaygın kullanılan Unix ve GNU/Linux komut yorumlayıcıları:

Sh, Bourne shell

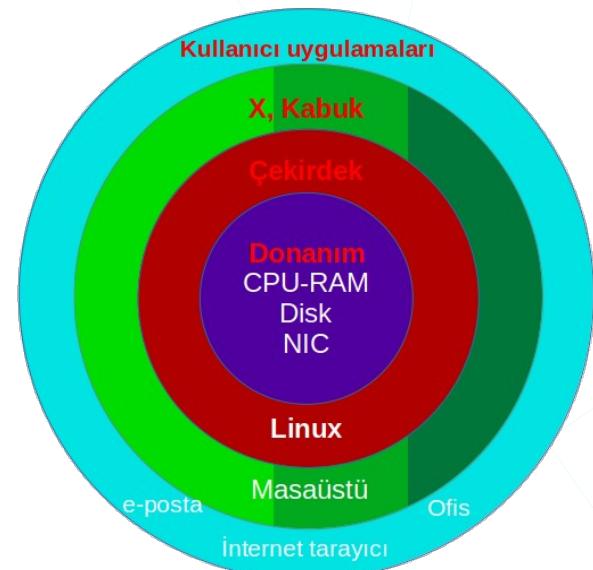
Bash, Bourne Again shell

Ksh, Korn shell

Tcsh/Csh

Zsh

Fish

Grafiksel Kullanıcı Arayüzü (GUI³)

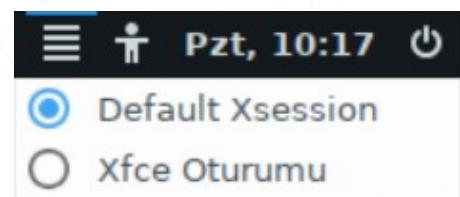
Masaüstü, sistemimizi kullanmak ve yönetmek için pencere, panel, simgeler ile görsel ağırlıklı kullanım sunan kabuktur. Bu grafik kabukları X Pencere katmanı üzerinde Pencere yönetici ve Masaüstü Ortamından oluşur.

Yayın olarak kullanılan masaüstü ortamlarını,

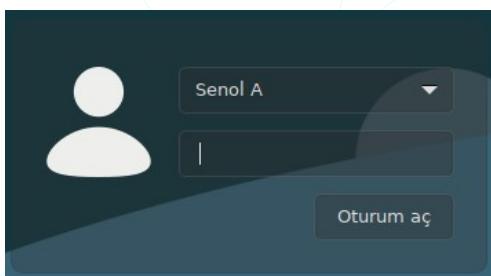
- GNOME**
- KDE**
- Xfce**
- LxQt**
- Cinnamon**
- Mate**
- Unity**
- Pantheon**
- Enlightenment**
- Deepin**

şeklinde listeleyebiliriz.

Masaüstü oturumu açarken parola giriş ekranında sistemde yüklü olan arayüzlerden kullanmak istediğimiz arayüz tercihini yapabiliriz.

Resim 2: Arayüz seçimi

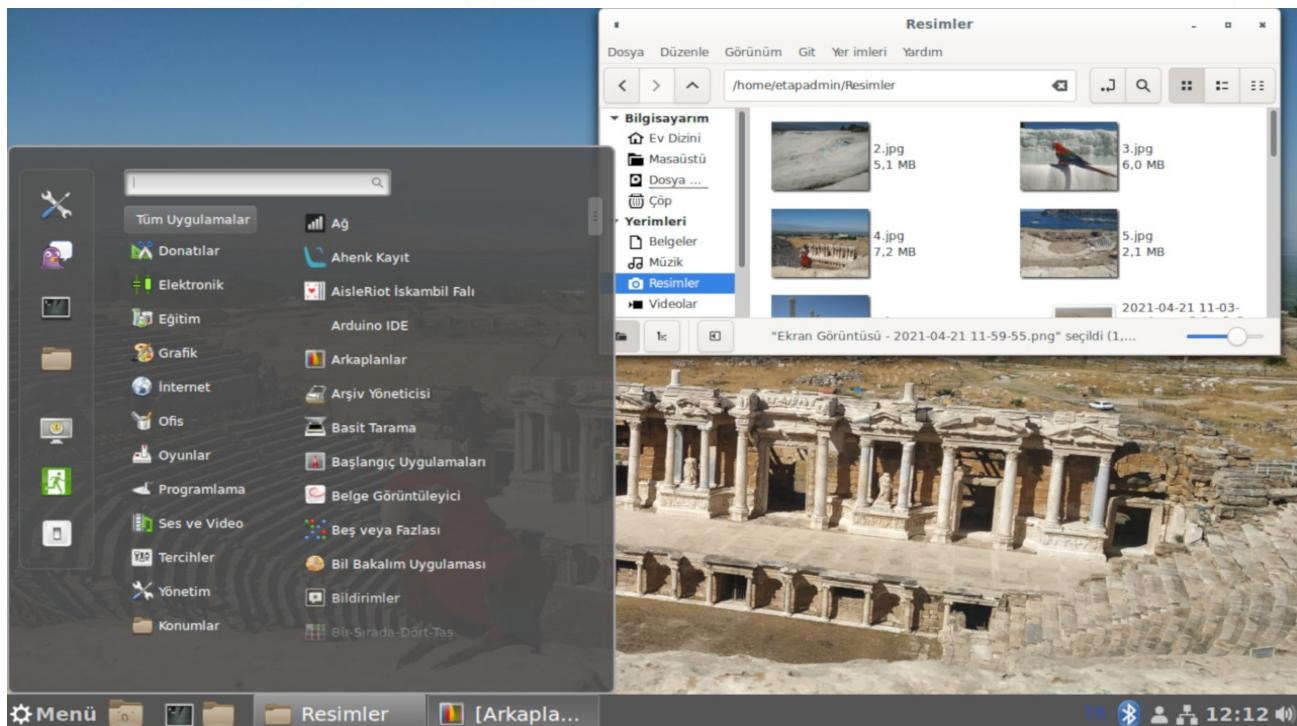

Resim 3: Kullanıcı oturumu açma

Kullanıcı adı seçimi ve parolamızı girdikten sonra seçmiş olduğumuz masaüstü ortamı (Gnome, Xfce) bizi karşılayacaktır.

Cinnamon

X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynaklı bir masaüstü ortamıdır. Cinnamon, Linux Mint dağıtımının ana masaüstü ortamıdır ve diğer Linux dağıtımları ve diğer Unix benzeri işletim sistemleri için isteğe bağlı bir masaüstü olarak da mevcuttur.

Resim 4: Cinnamon arayüzü

Tanım

Ücretsiz ve açık kaynaklı bir masaüstü ortamıdır.

İlk Yayınlanması

2011

Tür

Masaüstü ortamı

Programlama dili

C (GTK), JavaScript, Python

Geliştirici-ler

Linux Mint geliştiricileri

Lisans

GPLv2

Resmi sitesi

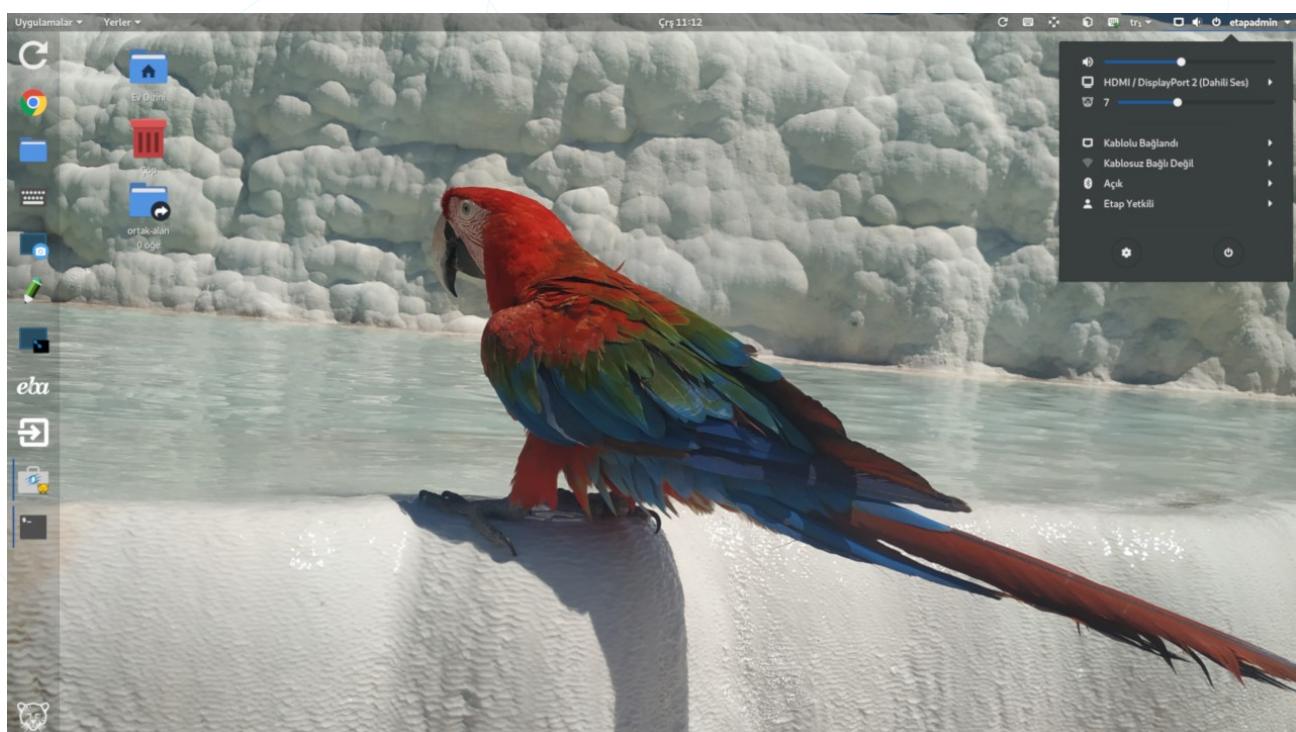
cinnamon-spices.linuxmint.com

Kod deposu

github.com/linuxmint/Cinnamon

GNOME -GNU Network Object Model Environment-

GNOME -GNU Ağ Nesne Modeli Ortamı-, Açık kaynak kodlu özgür masaüstü ortamıdır. GNU Tasarısı'na bağlı GNOME Projesi topluluğunca geliştirilmekte olan GNOME, Unix ve BSD tabanlı birçok işletim sistemine kurulabilmektedir.

Resim 5: Gnome arayüzü

GNOME projesi, kullanıcılar için kolay ve etkileyici bir masaüstü ortamı ve uygulama geliştirip masaüstüünün kalanıyla birleştirmek için geliştirme platformu sunar.

Tanım

GNOME -GNU Network Object Model Environment-

İlk Yayınlanması

3 Mart 1999

Tür

Masaüstü ortamı

Programlama dili

C, XML, C++, C#, HTML, Vala, Python, JavaScript, CSS...

Geliştirici-ler

GNOME geliştiricileri

Lisans

GPL – LGPL

Resmi sitesi

<https://gnome.org>

Kod deposu

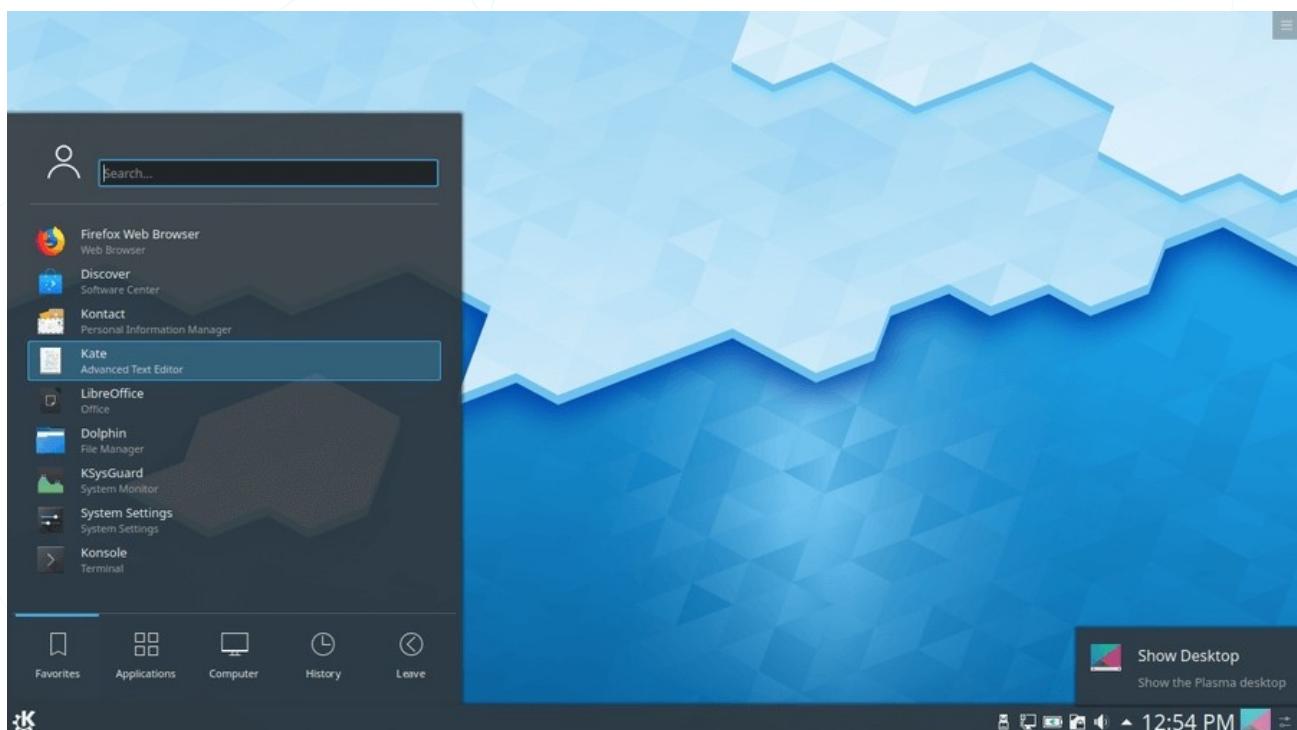
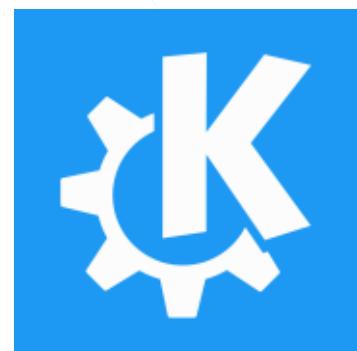
<https://gitlab.gnome.org/GNOME>

Wiki

<https://wiki.gnome.org>

KDE -K Desktop Environment -

KDE, UNIX ve uyumlu sistemler için çağdaş masaüstü masa ortamı sağlamaktadır. GNU/Linux gibi özgür bir UNIX yürütütucusu ile UNIX/KDE tamamıyla özgür ve açık bilgisayar platformu sağlar.

Resim 6: KDE arayüzü

Tanım

KDE (K Desktop Environment - K Masaüstü Ortamı)

Başlangıç

14 Ekim 1996

Tür

Masaüstü ortamı

Geliştirici-ler

KDE Geliştirme Takımı

Lisans

GPL ve diğerleri

Resmi sitesi

kde.org

Wiki

wiki.kde.org

community.kde.org

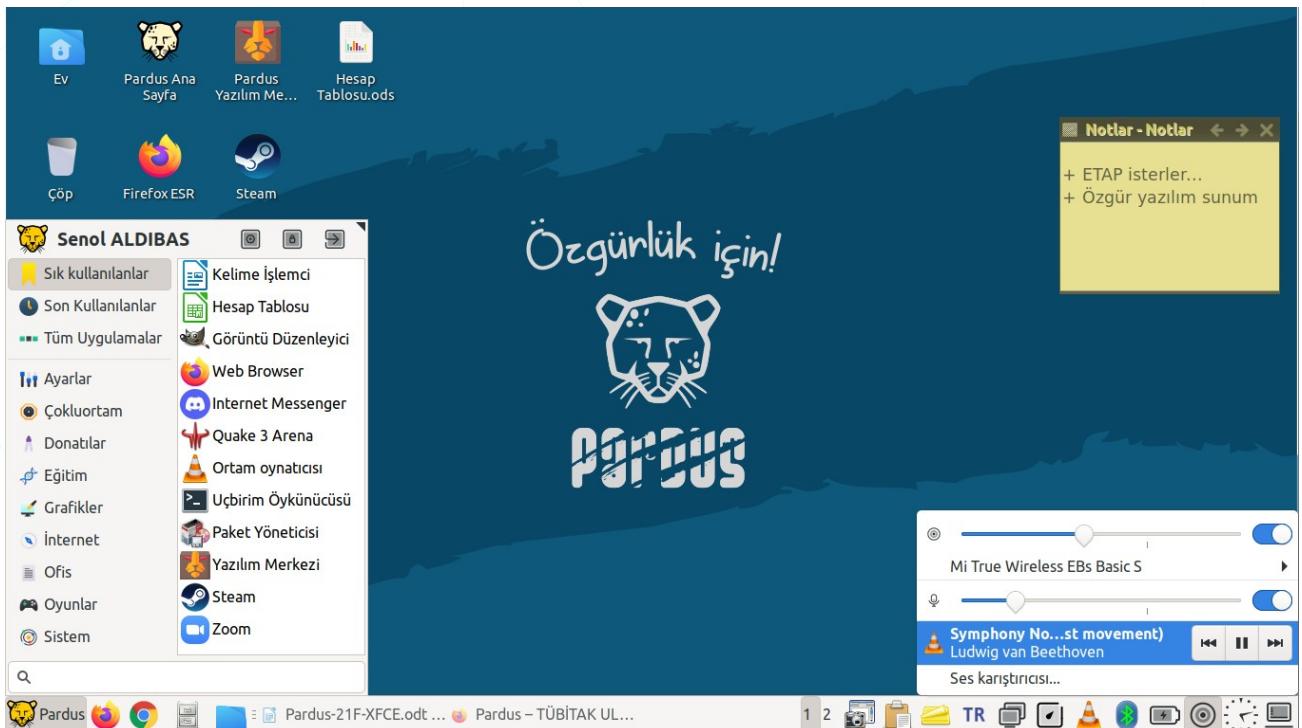
Bu belgede Pardus ile birlikte varsayılan olarak gelen Xfce arayüzüne anlatacağımız için yukarıdaki arayüz kategorilerinden olmasına rağmen aşağıdaki "Xfce" başlığının derecesini ana başlık olarak geçecektir.

Xfce

Xfce (XForms Common Environment) GNU/Linux ve Unix benzeri sistemlerle uyumlu, sade olmasına karşın modern bir masaüstü ortamından beklenen işlevselligi sağlayan, oldukça hafif, kullanımı kolay bir masaüstü ortamıdır. Xfce, freedesktop.org sitesinde belirtilen standartlara uygun -bağlı- bir arayüzdür. Bu, Xfce'nin diğer masaüstü ortamları için yazılmış programlarla, bu programlar belirtilen standartlara uygun olması durumunda sorunsuz bir şekilde birlikte çalışmasına olanak tanır.

Pardus İşletim Sistemi'ne Xfce arayüzü ile oturum açtığımızda aşağıdaki gibi bir görüntü bizi karşılayacaktır.

Resim 7: Pardus Masaüstü

Masaüstünde,

- kişisel dosya ve ayarlarını içeren “**Ev**” dizini,
- sildiğimiz dosyaları tutan “**Çöp**” dizini,
- bilgisayarımızda bağlı bulunan **depolama birimleri**,
- ve sisteme hakimiyetimizi kolaylaştıran “**Panel**”

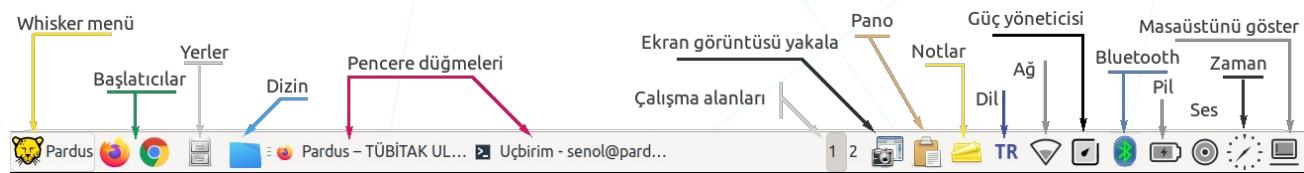
bulunur.

Panel üzerinde ise,

- uygulama ve ayarlara hızlı erişim için “**Uygulamalar menüsü (whisker)**”,
 - uygulamalar arası geçiş için “**Pencere düğmeleri**”,
 - **klavye dili, ağı, yazıcı, güç yönetimi**, ayarları ve **medya uygulamaları** gibi simgeleri içeren “**Sistem Çekmecesi**”,
 - ses ayarlarımız için **PulseAudio eklentisi**,
 - sistem zamanı için “**Tarih ve saat**”,
 - sistemi kapatma ya da sistemden çıkış için “**Eylem Düğmeleri**”,
 - pencereleri simge durumunda küçültken “**Masaüstüni Göster**”

bulunur.

Bunlara ilave olarak masaüstünde ve panelde sık kullandığımız uygulama başlatma simgeleri ya da uygulamaların görüntülenmesini sağlayabiliriz. Resim 7’de yer alan ekran görüntüsünü incelediğimizde masaüstünde Pardus İnternet adresini ve “Pardus Yazılım Merkezi” uygulamasını başlatmak için simgeleri (bu simgeler “.desktop” uzantılıdır) görebiliriz.

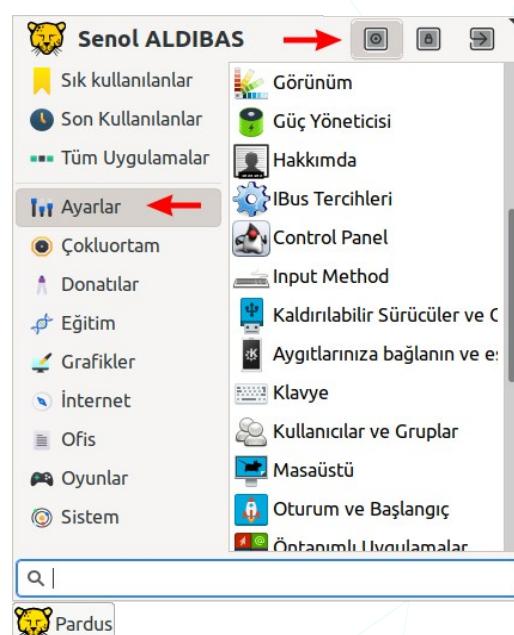

Resim 8: Panel

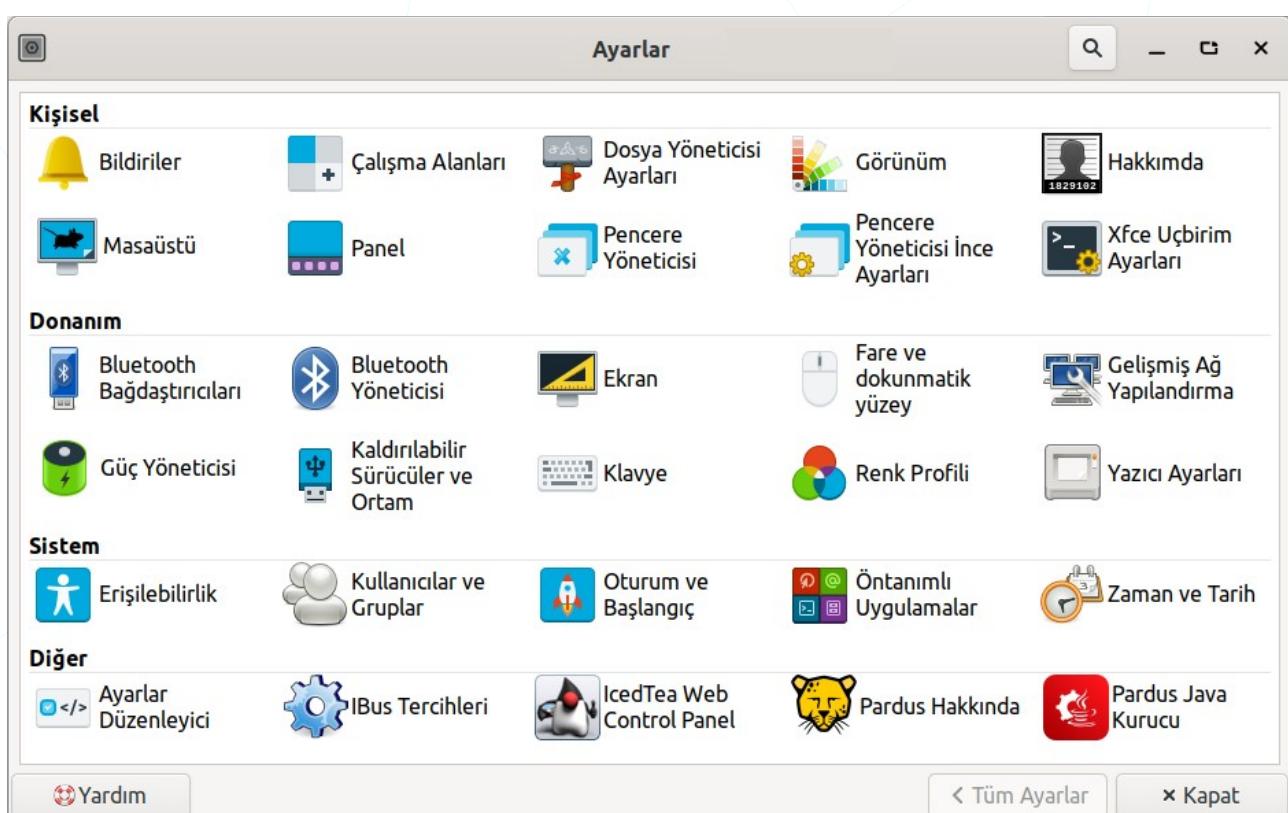
Benzer şekilde bu uygulama başlatma simgelerini pencereler ekranı kapladığında kolay erişim için panel üzerine de yerlestirebiliriz. Bu işlemler için “Ayarlar (Sistem Ayarları)” başlığı altındaki “Çalışma Ortamının Ayarlanması” konusunu inceleyebiliriz.

Ayarlar (Sistem Ayarları)

Sistem ve Xfce arayüz ayarlarımıza erişmek için uygulama başlatma menüsünde (Whisker Menü) "Ayarlar" kategorisi ya da menünün sağ üstündeki "Tüm Ayarlar" butonunu kullanabiliriz. Uçbirim (terminal) penceresinde "xfce4-settings-manager" yazmak sureti ile de ayarlar penceresi açılabilir.

Resim 10: Uygulamalar menüsü

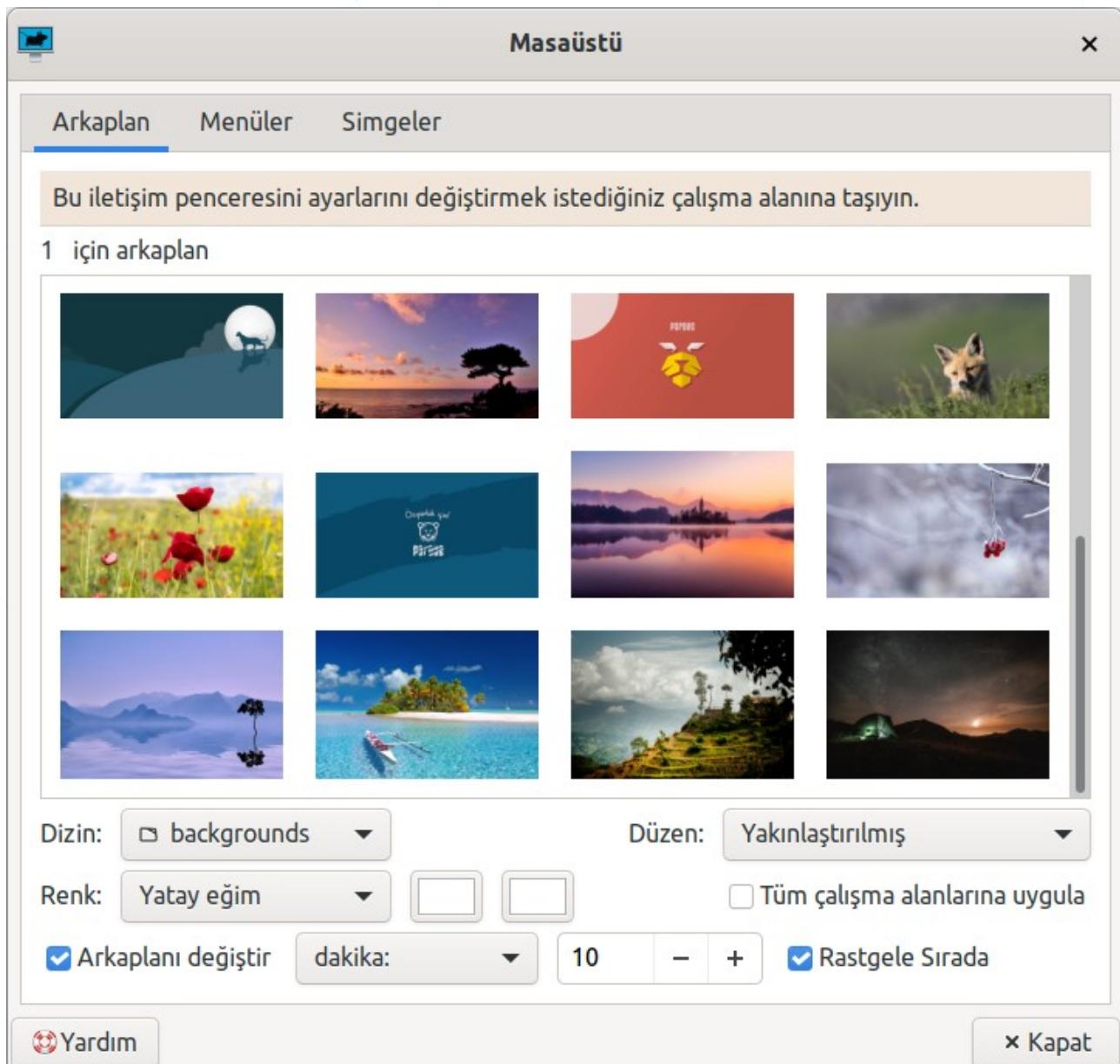

Resim 9: Ayarlar

Çalışma Ortamının Ayarlanması

Masaüstü Tercihleri

 Masaüstümüzün arkaplan, menü ve simgelerini “Ayarlar” penceresindeki “Masaüstü” simgesi ile kendi alışkanlıklarımıza göre özelleştirebiliriz. Masaüstü tercihlerine erişmek için ekran üzerinde boş bir yerde faremizin sağ tuşuna basarak ekrana gelen kısayol menüsünü de kullanabiliriz.

Resim 11: Masaüstü arkaplan ayarları

- Her bir çalışma alanı zemini için farklı görsel tercih edilebiliriz
- Birlikte kullandığımız ekranlar için yine farklı görsel tercihi yapabiliriz.

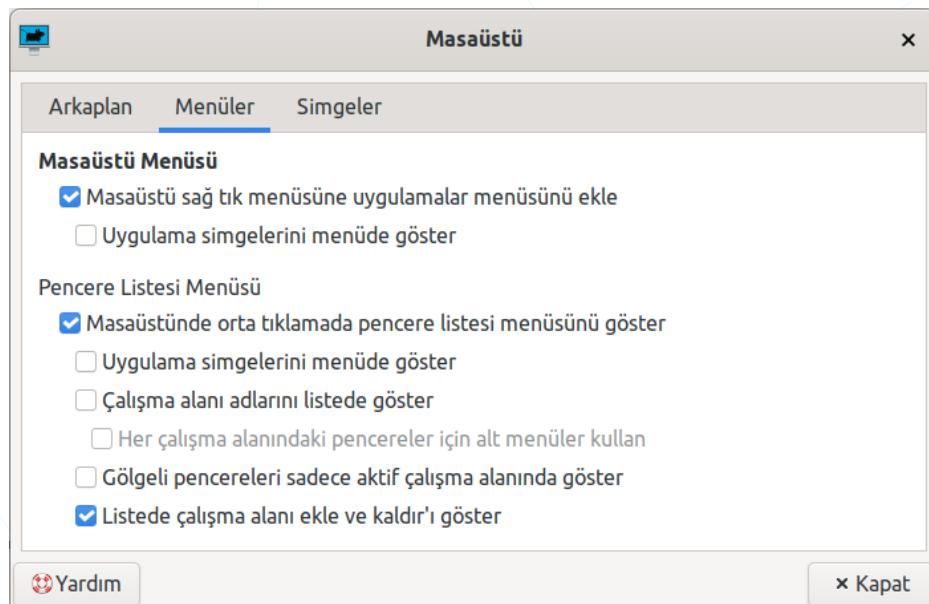
Bu işlemler için birden fazla ekran ya da çalışma alanımız var ise her birinde ayrı ayrı “Masaüstü Ayarları” penceresini açabilir ya da açık olan “Masaüstü Ayarları” penceresini ilgili alana/ekrana sürükleyebiliriz. Farklı arkaplan için “**Tüm çalışma alanlarına uygula**” seçeneğinin aktif olmadığına dikkat etmeliyiz.

- Masaüstünde düz renk tercih edebileceğimiz gibi görsel tercihimizin belirlediğimiz sürede otomatik olarak değişmesini sağlayabiliyoruz.

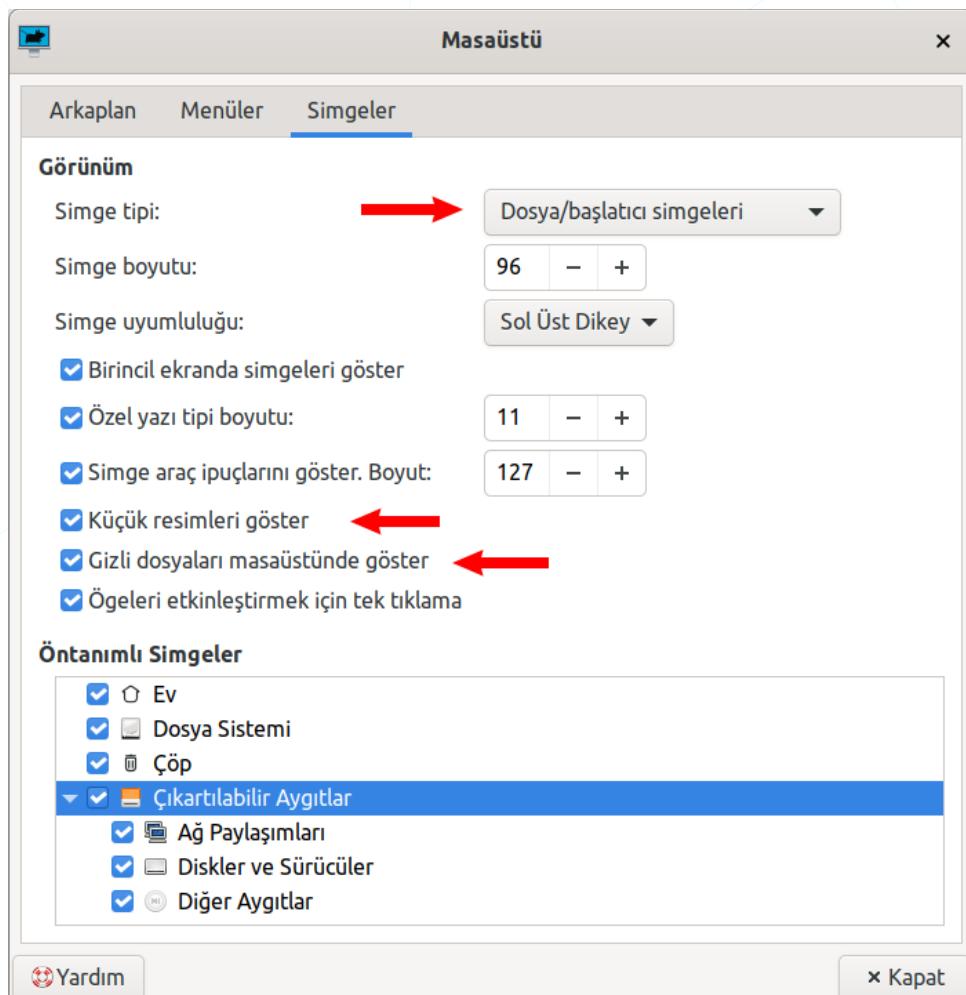
Bu işlem için ise kullanılacak görsellerin bulunduğu dizini belirledikten sonra “**Arkaplanı değiştir**” seçeneğini onaylayarak süre ve sıralama seçimi yapabiliyoruz.

- Arkaplan için tercih ettiğimiz görsellerin nasıl görüntüleneceğini “**Düzen**” listesinden “Ortalanmış / Bölünmüş / Gerilmiş / Ölçeklenmiş / Yakınlaştırılmış” tercihleri ile belirleyebiliyoruz.

Resim 12: Masaüstü sağ tuş menüsü ayarları

- “**Menüler**” sekmesinden faremizin sağ tuşuna ve orta tuşuna tıklayınca açılan menülerini özelleştirebiliriz. Böylece farenin sağ tuşuna bastığımızda ekrana gelen kısayol menüsünde “**Uygulamalar**” menüsünün görüntülenmesini sağlayabilir, orta tekerleğe basıldığında açık uygulamalar arasında hızlı geçiş yapabiliyoruz.”
- “**Simgeler**” sekmesindeki seçenekler ile masaüstünde görüntülemek istediğimiz simgeler ve bu simgelerin boyutlarını ayarlayabiliyoruz.

Resim 13: Masaüstü simge ayarları

- “Simge tipi” listesindeki seçenekler ile;
 - Tüm masaüstü simgelerini gizleyebilir,
 - Sadece, açık fakat simge durumunda küçültülmüş uygulamaların simgelerini görüntüleyebilir,
 - Dosya ve Uygulama başlatma simgelerini görüntüleyebiliriz.

Bu simgelerin görünümü ile ilgili olarak;

- Simge ve yazı tipi boyutunu ayarlayabiliriz,
- Medya dosyaları için simge resmi yerine önizleme görüntüleyebiliriz,
- Masaüstünde gizli dosyaların görüntülenip görüntülenmemesini sağlayabiliriz.

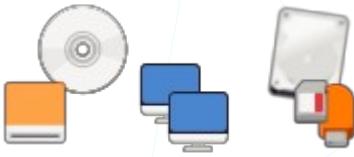
Dosya adının ilk karakteri “.” olan dosyalar gizli dosyalardır.

Ayrıca;

- Ögeleri açmak için çift tıklama yerine Internet'te gezintisi yapıyor gibi tek tıklamayı aktif hale getirebiliriz.

Yukarıdaki masaüstü simge ayarlarını diğer klasörlerde gerçekleştirmek için, “**Dosya Yöneticisi**” ayarlarını kullanabiliriz. Dosya Yöneticisi ayarları için 92. sayfadaki Dosya Yöneticisi konusuna göz atabilirsiniz.

- Masaüstünde görüntülemek istediğimiz ön tanımlı simgeleri belirleyebiliriz.

Simgə	Açıklamalar
	<p>Kullanıcı ev dizini.</p> <ul style="list-style-type: none"> Belgelerimiz ve kişisel ayarlarımız bu klasör içerisindedir. Disk üzerindeki adresi : “/home/kullanıcı-adı” şeklindededir.
	<p>Boş çöp kutusu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Silinen dosya ve dizinlerimiz -klasör- burada tutulur. “Shift + Del” tuşları ile silinen dosyalar doğrudan silindiğinden buradan erişilemez.
	<p>Dolu çöp kutusu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Silinen dosyaları bu pencerede sağ tuş menüsü ya da “Düzen” menüsünden “Geri Al” seçeneği ile silindikleri konuma geri kurtarabiliriz. Bu simge üzerinde sağ tuşa basarak ya da açık pencerede “Dosya” menüsünden “Çöpü boşalt” seçeneği ile disk alanımızdan kazanmak için dosyaları tamamen silebiliriz.
	<p>Dosya sistemi.</p> <ul style="list-style-type: none"> Pardus kurulu olan disk bölümümüzün varsayılan dosya yöneticisi ile kök (root “/”) klasörünü açar.
	<p>Çıkarılabilir aygıtlar.</p> <ul style="list-style-type: none"> Disk ve Sürücüler, Ağ paylaşımıları Diğer Aygıtlar

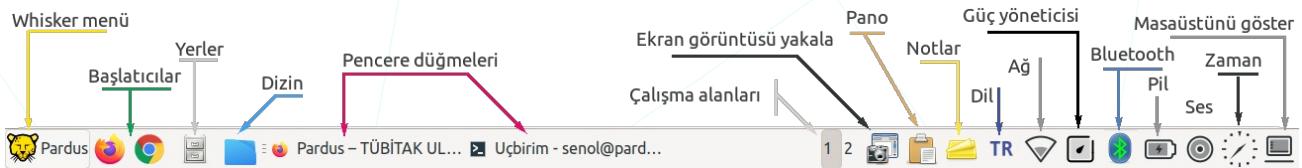
Panel Ayarları

Panel üzerinde,

- uygulama ve ayarlara hızlı erişim için “**Uygulamalar Menüsü (Whisker)**”,
- uygulamalar arası geçiş için “**Pencere düğmeleri**”,
- **klavye dili, ağ, yazıcı, güç yönetimi, ayarları ve medya uygulamaları** gibi simgeleri içeren “**Sistem Çekmecesi/Durum Tepsisi**”,
- ses ayarlarımız için **PulseAudio eklentisi**,
- sistem zamanı için “**Tarih ve saat**”,
- sistemi kapatma ya da sistemden çıkış için “**Eylem Düğmeleri**”,
- pencereleri simge durumunda küçültmen “**Masaüstüni Göster**”

varsayılan olarak gelir. Aşağıdaki panel görselinde varsayılan düğmelere ilave olarak sık kullanılan uygulama ikonları da bulunmaktadır.

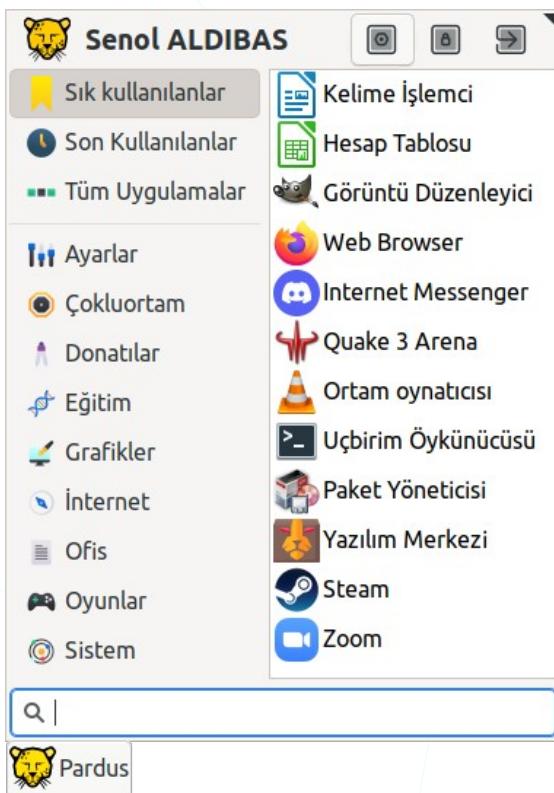
Resim 14: Panel

Panel Özellikleri

- Panel boyutu ayarlanabilir.
- Panel biçimi ayarlanabilir. (Şeffaf/Ayırıcı/İşle/Noktalar)

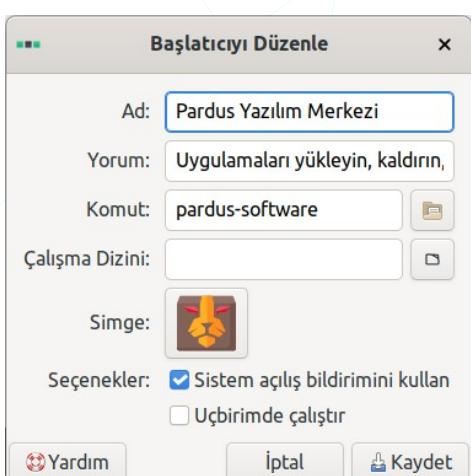
Panel üzerindeki bazı öğeleri detaylandıralım.

Uygulamalar Menüsü

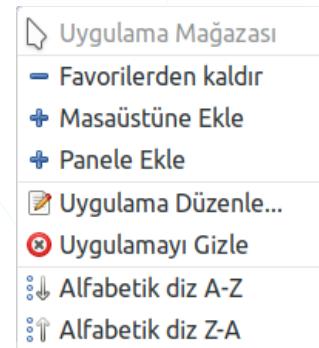

Resim 15: Uygulamalar menüsü

“Whisker Uygulamalar Menüsü” sistemimizde kurulu olan uygulamaların kategoriler halinde listelendiği menüdür. Uygulamalara hızlı erişim için kategorilerde gezinti yapmak yerine “Arama” alanını kullanabiliriz. Arama kutucuğuna bir kategori -oyun gibi- ya da direkt olarak uygulama adı -satranç gibi- girebiliriz.

Resim 16: Başlatıcıyı düzenle

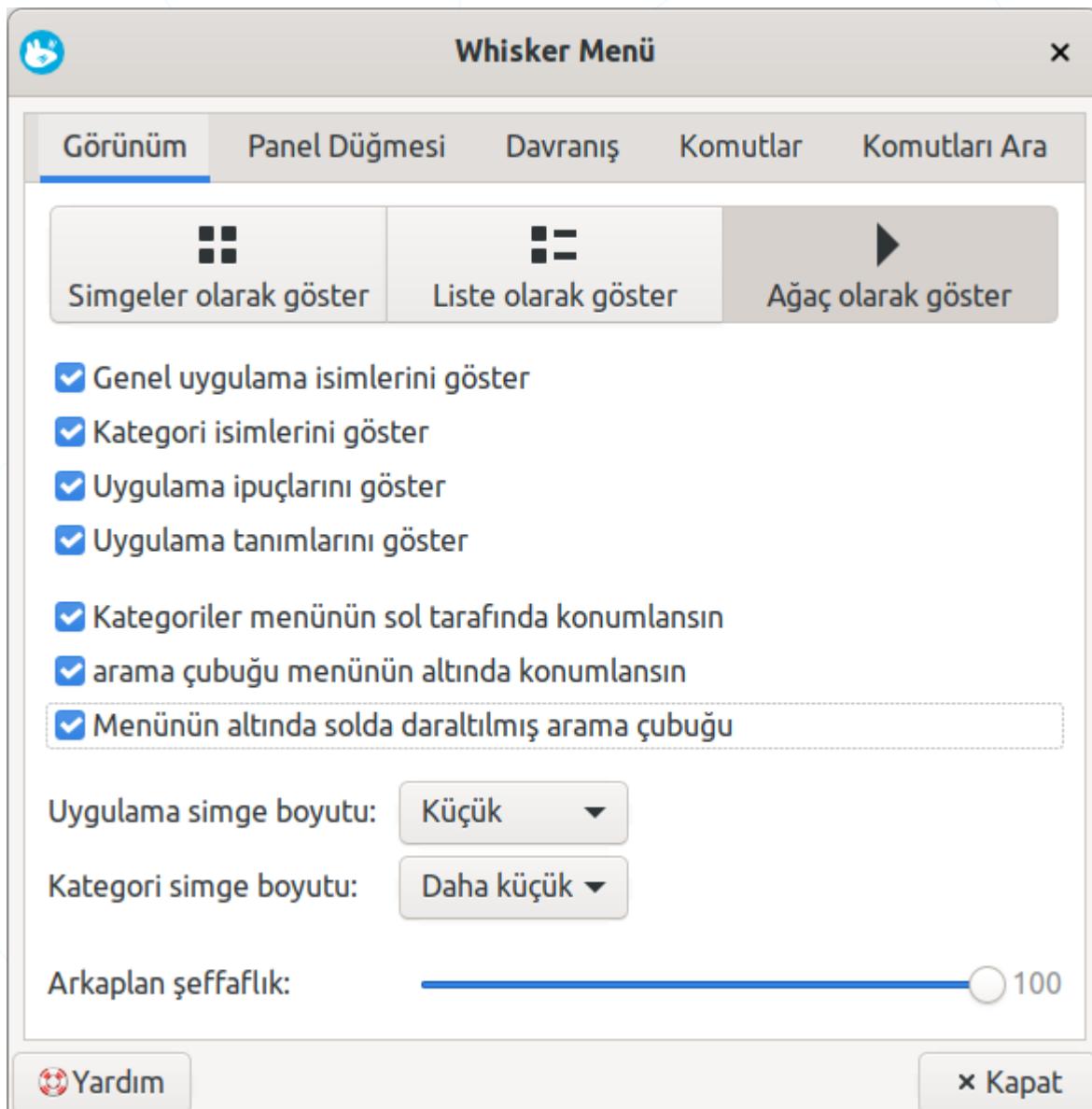
Uygulama başlama simgeleri üzerinde sağ tuşa basarak “**Uygulama Düzenle**” seçeneği ile uygulamayı başlatma tercihimizi ayarlayabiliriz.

“**Yorum**” metni uygulamanın menüde görünen açıklamasıdır.

“**Komut**”, uygulama dosyasının adresi ve var ise başlatma seçenekleri/parametreleridir.

Ayrıca **uygulama simgesini** de bu pencereden değiştirebiliriz.

Uygulamalar menüsü ayarlarını üzerinde sağ tuşa basarak “Özellikler” seçeneği ile değiştirebiliriz.

Resim 17: Uygulamalar menüsü: Görünüm

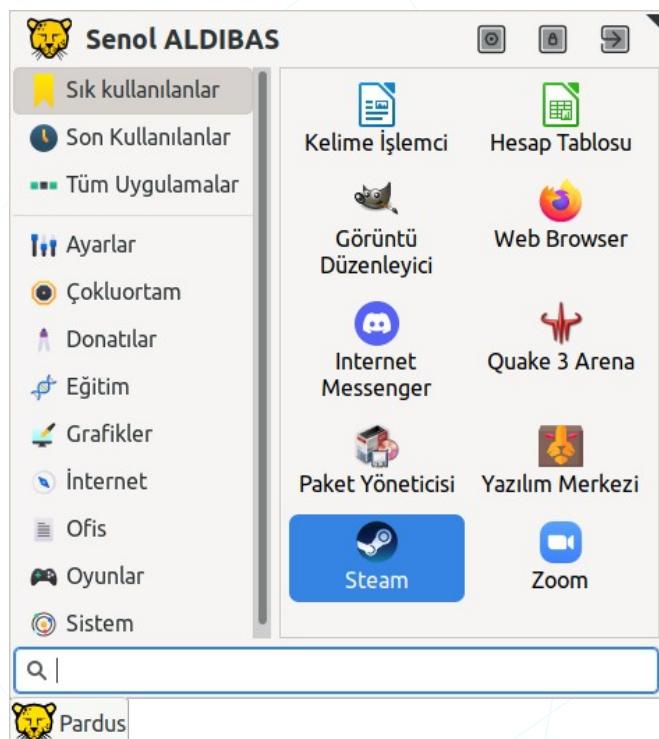
- Menü seçeneklerinin görüntülenme/listelenme biçimini simge, liste, ağaç tercihlerinden birini seçebiliriz. Aşağıdaki görselde, simge görünümü tercihi örnek olarak gösterilmiştir.
- “Kategori isimlerini göster” seçeneğinden onayı kaldırduğımızda;

Sık Kullanılanlar
Tüm Uygulamalar
Ayarlar
Çoklu Ortam

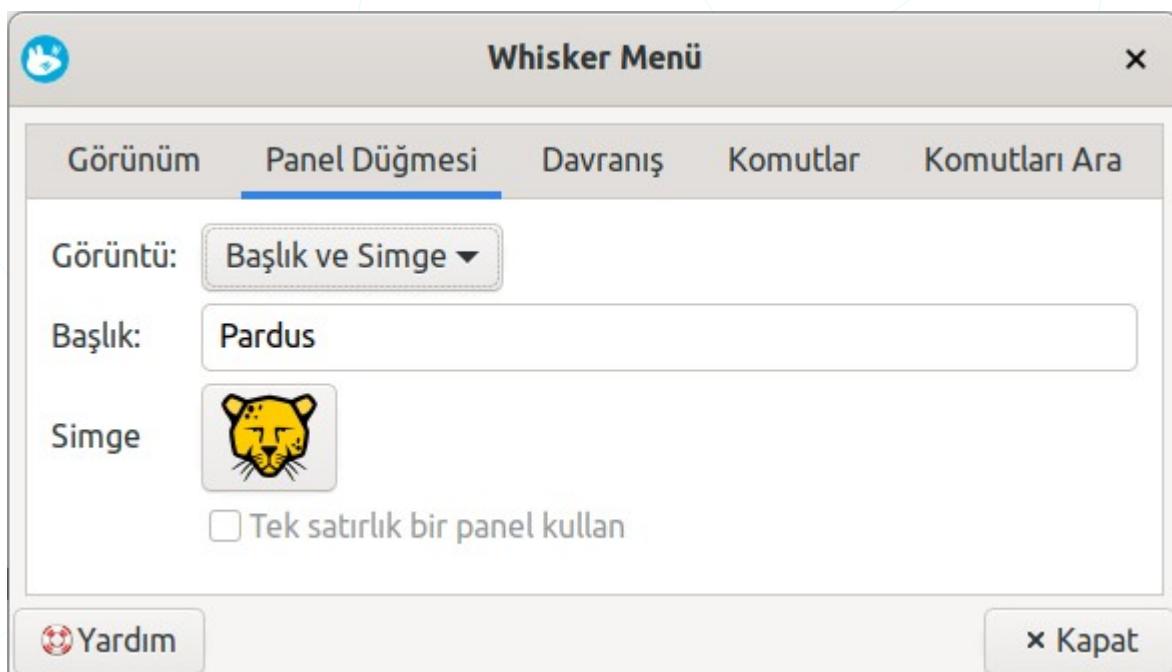

gibi menü kategorileri sadece simgeler ile gösterilecektir.

- “Uygulama ipuçlarını göster” ve “Uygulama tanımlarını göster” seçenekleri ile uygulamalar hakkında kısa bilgi alabiliriz.
- Kategori listesi ile kategori içeriğini yer değiştirebiliriz. -sol/sağ-.
- Arama çubuğuunun konum ve boyutunu ayarlayabiliriz. -üst/alt-.
- Uygulama ve kategorilerin simge boyutunu ayarlayabiliriz.
- Uygulamalar menüsünün arkaplan şeffaflık değerini ayarlayabiliriz.

Resim 18: Uygulamalar menüsü: Simge görünümü

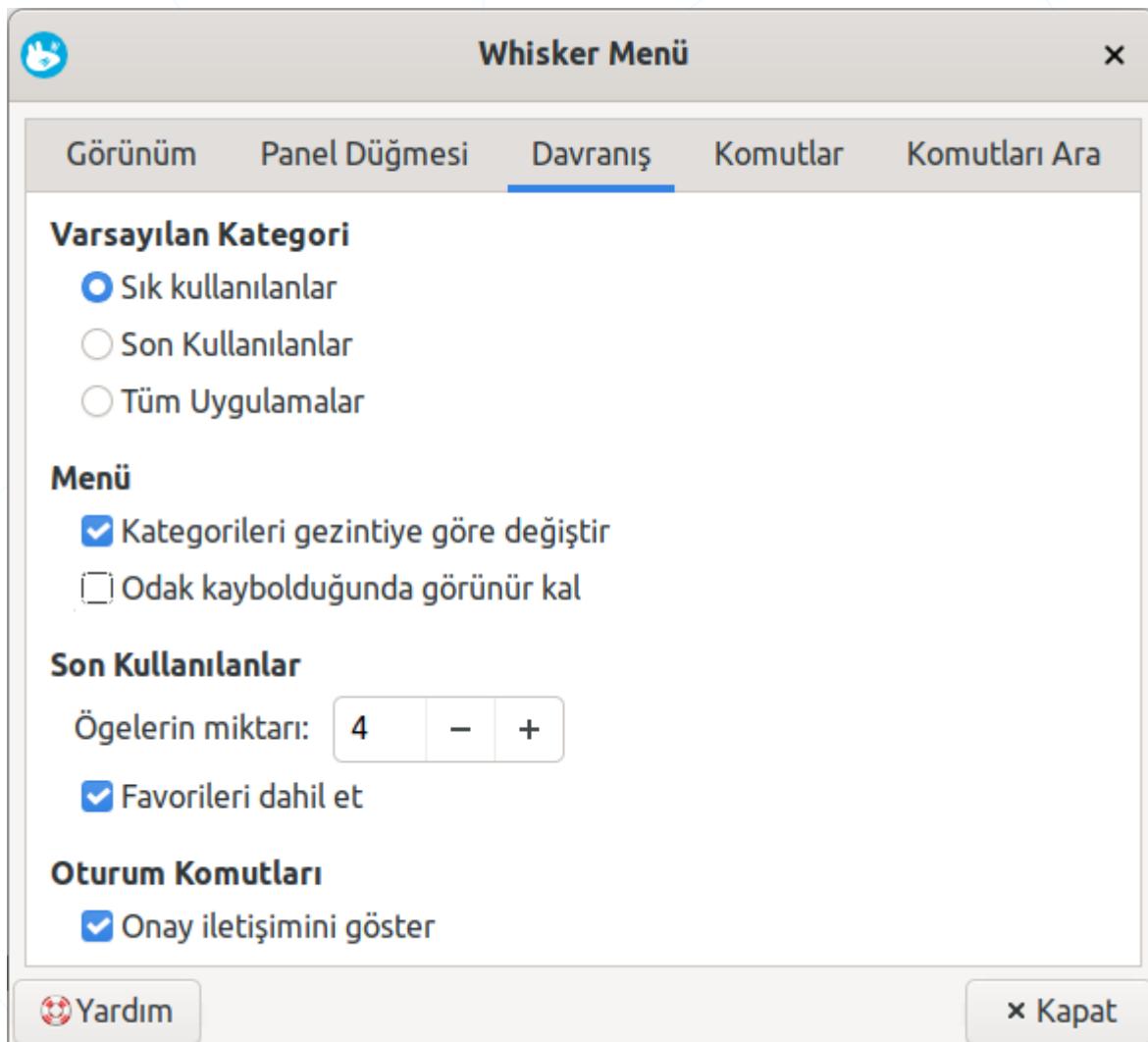
Resim 19: Uygulamalar menüsü: Panel düğmesi

“Panel Düğmesi” sekmesi ile;

- Menü butonu için “simge” tercihimizi yapabiliriz.

Simge üzerine tıkladığımızda ekrana gelen pencerede istediğimiz bir kategori ya da “**bütün simgeler**” listesinde arama yapabiliriz.

- Uygulamalar menüsü için simge yerine “Pardus”, “Menü”, “Uygulamalar” gibi tercih ettiğimiz bir etiket ya da her ikisini (simge+etiket) birlikte kullanabiliriz.

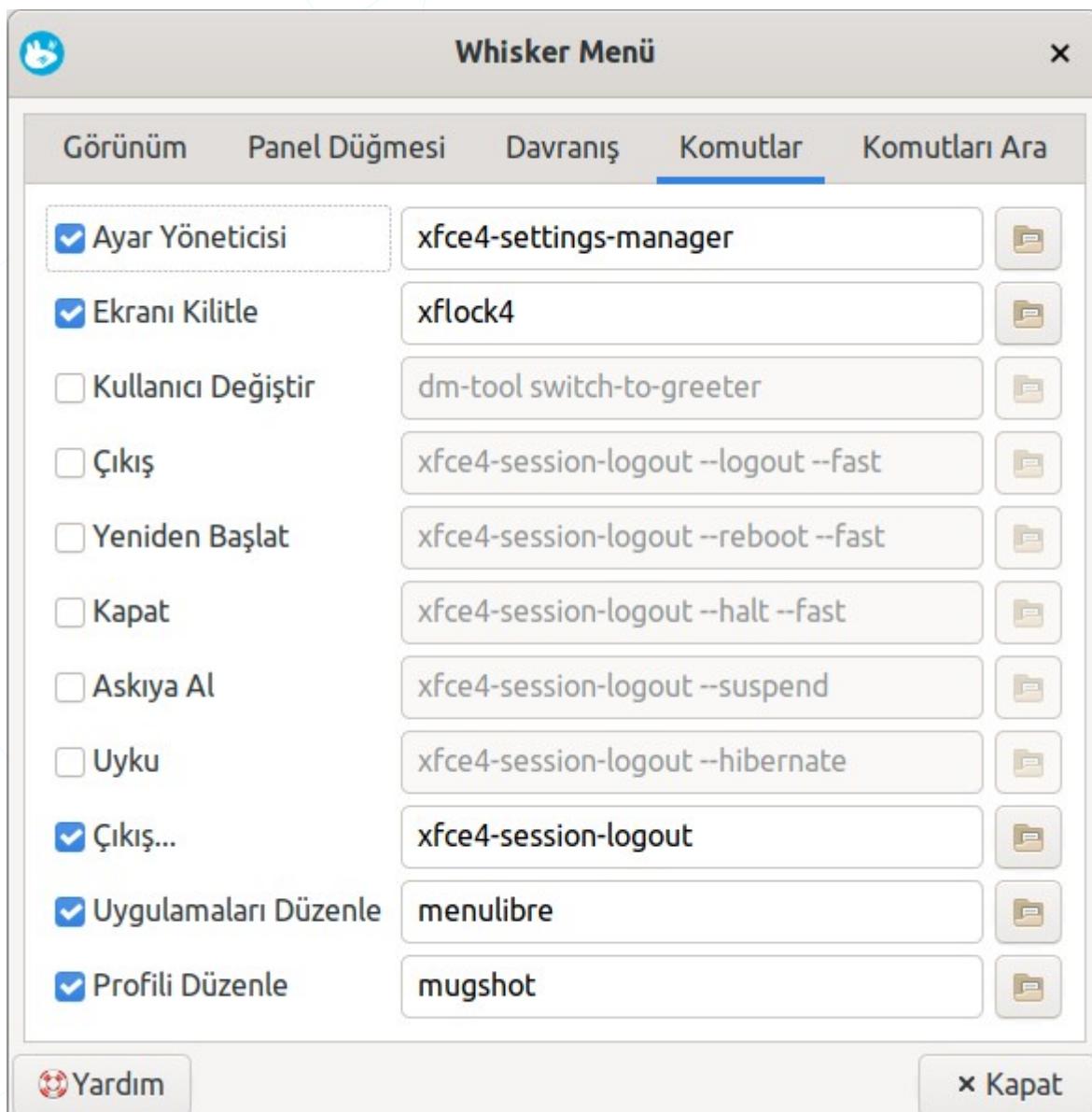

Resim 20: Uygulamalar menüsü: Davranış

“Davranış” kategorisindeki seçenekler ile;

- Menü açıldığında,
Sık kullanılanlar
Son kullanılanlar
Tüm uygulamalar
seçeneklerinden öntanımlı gösterilecek menü seçiminini ayarlayabiliriz.
- Kategori içeriğini listelemek için tıklamak yerine fare ile kategori ismine gelmemiz yeterlidir. Bunu tıklamak suretiyle gerçekleştirmek istiyorsak ilgili seçeneği pasif hale getirebiliriz.

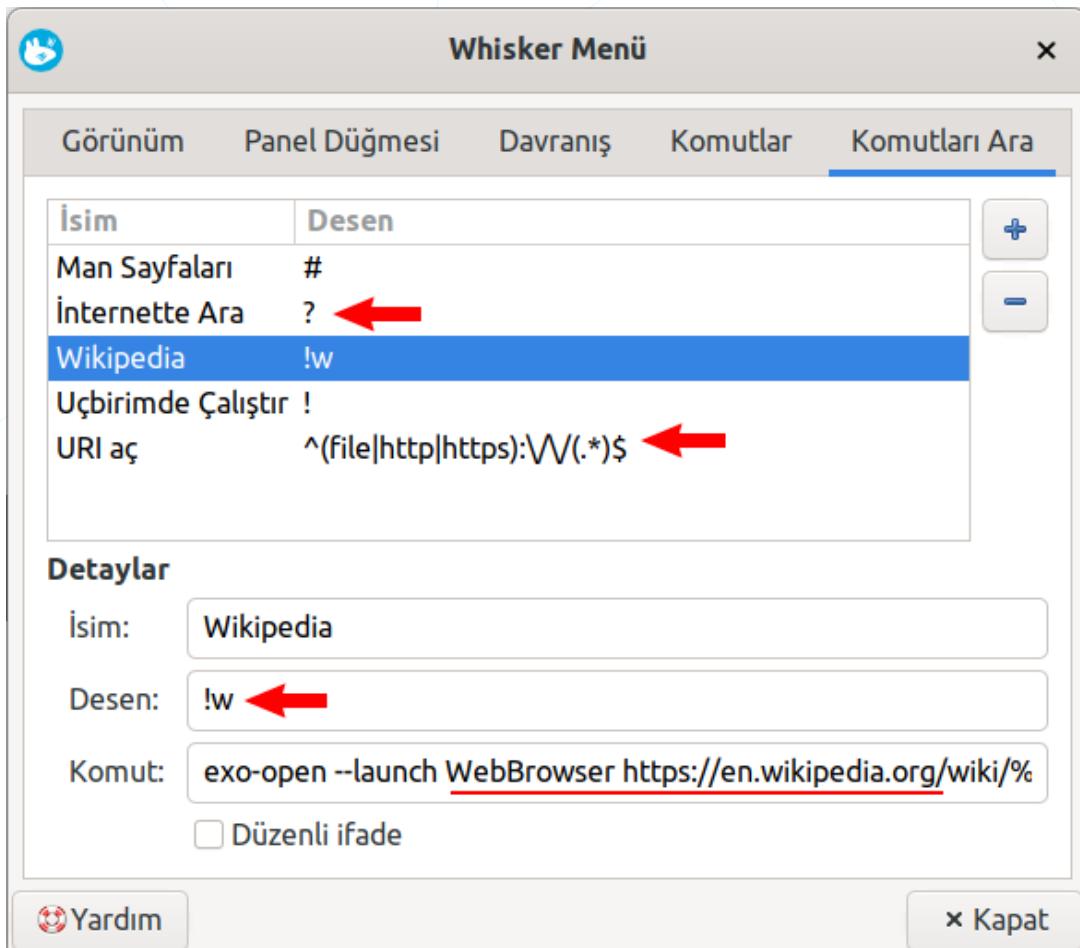
- “Odak kaybolduğunda görünür kal” seçeneği genel olarak **pasif** durumda olmalıdır. Bu seçenek onaylı olduğunda farklı bir uygulamaya/pencereye geçtiğinizde uygulamalar menüsü -whisker menü- hala aktif kalacaktır. Bu durum menü arama çubuğunda odaklı kalmış klavye imlecinden dolayı klavyemizi geçiş yaptığımız uygulamada kullanmayı engelleyecektir.
- Sık ve son kullanılan listeleri için uygulama sayısını ayarlayabiliriz.

Resim 21: Uygulamalar menüsü: Komutlar

“Komutlar” sekmesi seçenekleri ile, “Uygulamalar Menüsü” üstünde “**Profil Düzenle**”, “**Tüm Ayarlar**”, “**Çıkış**”, “**Kapat**”, “**Yeniden Başlat**” gibi komutların görüntülenmesini sağlayabiliriz.

Uygulamalar (Whisker) Menüsü üzerindeki arama çubuğu özelleştirebiliriz. Bu arama çubuğu ile Internet ve yardım sayfalarında arama yapabilir, Uçbirimde komut çalıştırabilir ya da adresini girdiğimiz bir kaynağı açabiliriz.

Resim 22: Uygulamalar menüsü: Komutları ara

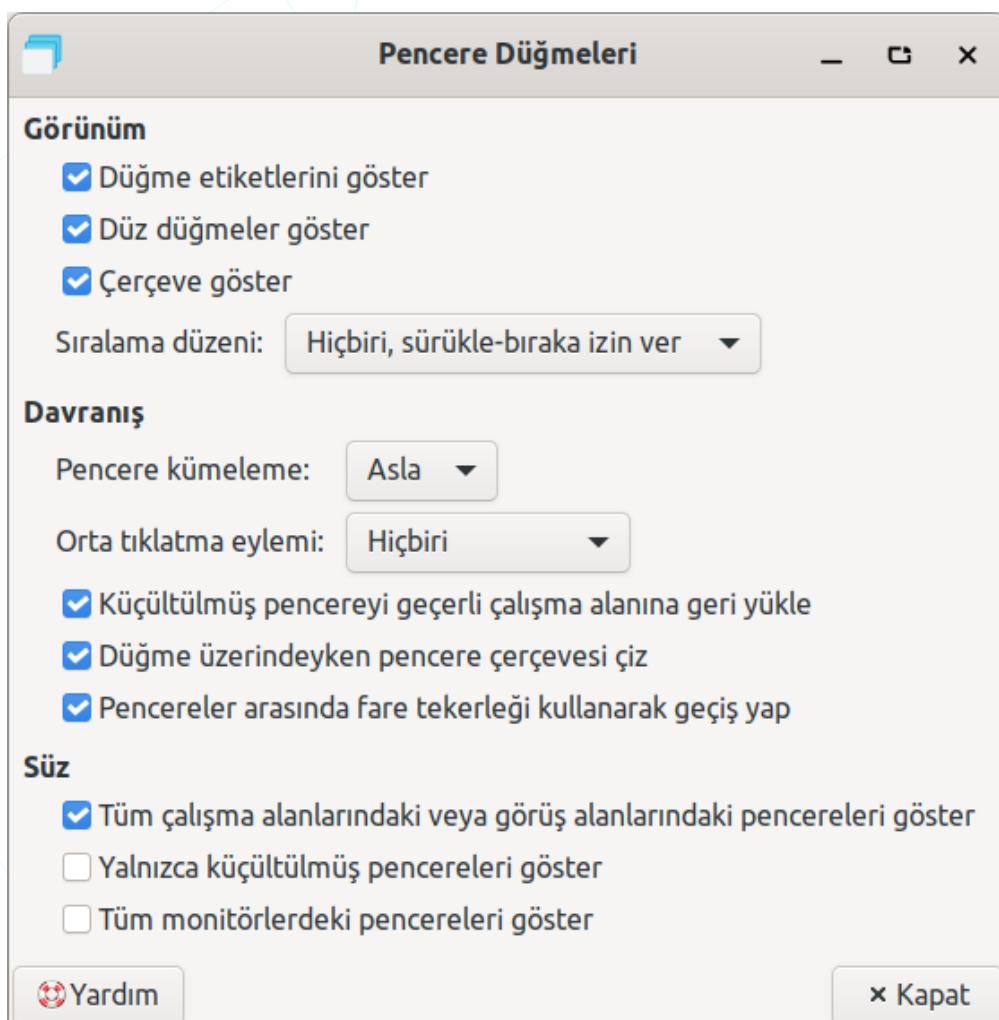
“Komutları Ara” seçenekleri ile,

- Varsayılan tarayıcı ile varsayılan arama sayfasında arama işlemi yapabiliriz.
Örneğin “? pardus” şeklinde yazdığımızda Internet üzerinde “Pardus” kelimesine göre arama yapılacaktır.
- Arama metninden önce “!w” karakterleri ile (örneğin “!w pardus”) arama işleminin sadece “Wikipedia” sayfasında yapılmasını sağlayabiliriz.
- “!” karakteri ile direkt olarak uçbirim üzerinde komut çalıştırabiliriz (! top).
Uçbirim : Çekirdek -Kernel- ve Kabuk -Shell- (Sayfa 11)
- Tam kaynak adresi girilmiş hedefi açabiliriz.

["file:///home/senol/Pardus.MD"](file:///home/senol/Pardus.MD) ifadesi senol kullanıcısının ev dizinindeki Pardus.MD dosyasını açar.

Pencere Düğmeleri

Yine varsayılan olarak panel üzerinde gelen “Pencere Düğmeleri”, açık uygulamalar arasında geçiş yapmamızı sağlar. **“Panel Tercihleri > Ögeler”** listesinden ya da açık pencere simgelerinin solundaki “⋮” noktalarda sağ tuşa basarak **“Özellikler”** seçeneği ile tercihlerimizi belirleyebiliriz.

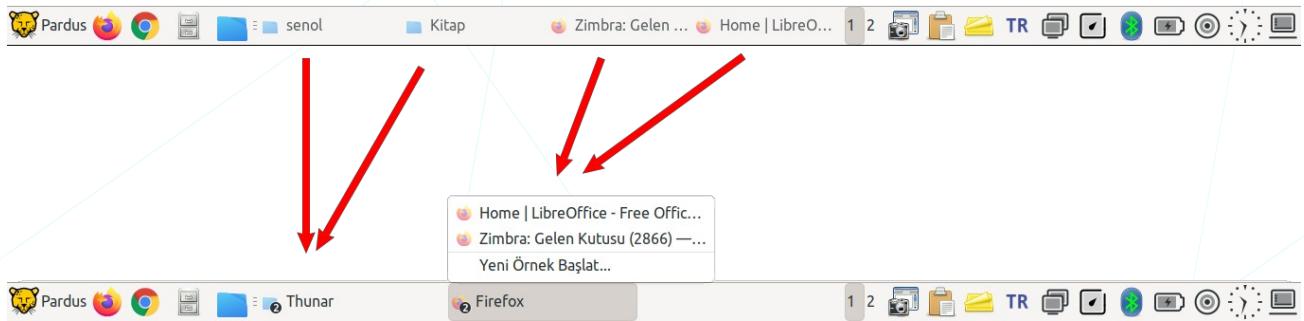
Resim 23: Pencere düğmeleri

- Görünüm bölümünden pencere düğmelerinin nasıl görüntüleneceğini ayarlayabiliriz. Yine bu bölümde yer alan **“Sıralama düzeni”** seçenekleri ile;
 - Zaman damgası,
 - Grup başlığı ve zaman damgası
 - Pencere başlığı,
 - Grup başlığı ve Pencere başlığı,
 - Hiçbiritercihlerine göre açık uygulamaları panel üzerinde sıralayabiliriz.

“Hiçbiri” tercihini seçmemiz halinde panel üzerindeki uygulama simgelerini fare ile sürükleyerek yer değiştirebiliriz.

- “Pencere gruplama : **Daima**” seçimi ile çok fazla açık uygulamayla çalıştığımız durumlar için anlaşılır bir görünüm elde edebiliriz.

Resim 24: Pencere düğmeleri -Gruplandırma

- Faremizin orta tekerleğine tıklama eylemi için “**pencereleri kapatma**” ya da “**pencereleri küçültme**” davranışını tanımlayabiliriz.
- Pencere düğmelerinde fare tekerleğini çevirdiğimizde açık uygulamalar arasında geçiş yapılacaktır. Bu eylemi kapalı duruma getirebiliriz.
- Görüntülenecek uygulama pencereleri için filtre belirleyebiliriz.
 - Tüm çalışma alanlarındaki bütün pencereler
 - Sadece küçültülmüş pencereler
 - Tüm monitörlerdeki bütün pencereler.

Durum Tepsisi

Sistem Durum Tepsisi, Ağ Ayarları, Bluetooth, Yazıcılar, Güç Yönetimi, Notlar gibi uygulama simgelerini içerir. Sistemimizde sonradan kurduğumuz OBS, VLC gibi medya, Discord gibi mesajlaşma uygulamalarına bu durum tepsisinden erişebiliriz.

Simge

Bluetooth

Bluetooth kapalı

Simge

Bluetooth aktif

Kablolu bağlantı aktif

Kablolu ağ hatası

Kablolu bağlantı kesildi

Kablosuz bağlandı

Kablosuz bağlantı kesildi

Batarya dolu

Fişe takılı

Pil seviyesi düşük

Pil boş, -şarj ediliyor

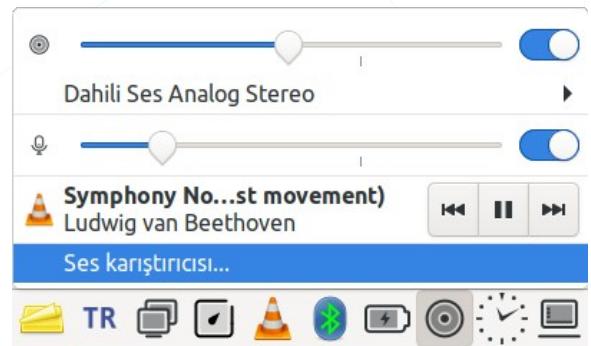
Yazıcı hazır

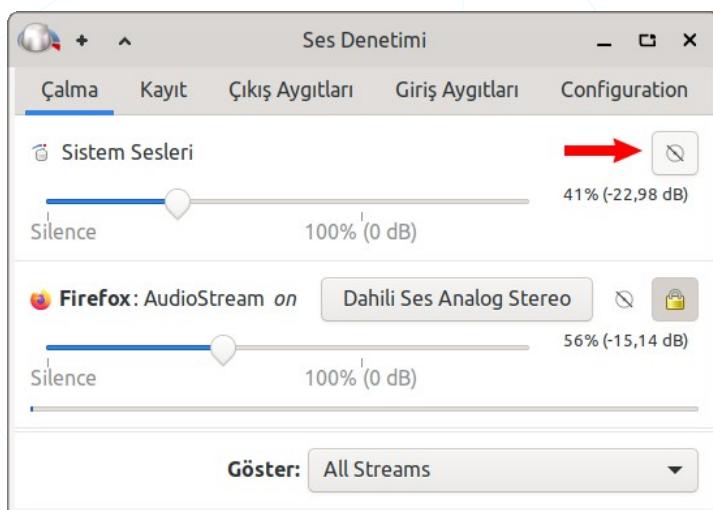
Yazıcı hatası

Ses Ayarları

Panelimizdeki ses ikonu “**PulseAudio**” ile “**Çıkış/Giriş Aygıtları**” için ses seviyesini ayarlayabilir, medya oynatıcıları kontrol edebiliriz. “**Ses karıştırıcısı**” seçeneği ile “**Ses Denetim Ayarları**” penceresine erişebiliriz.

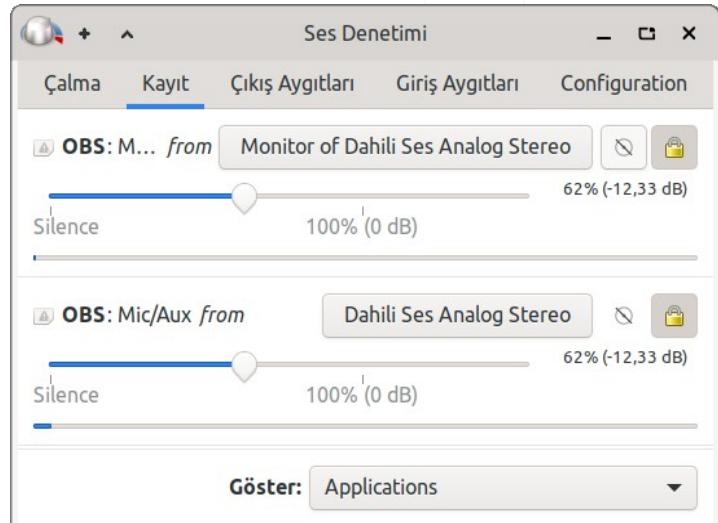

Resim 25: Ses düzeyi

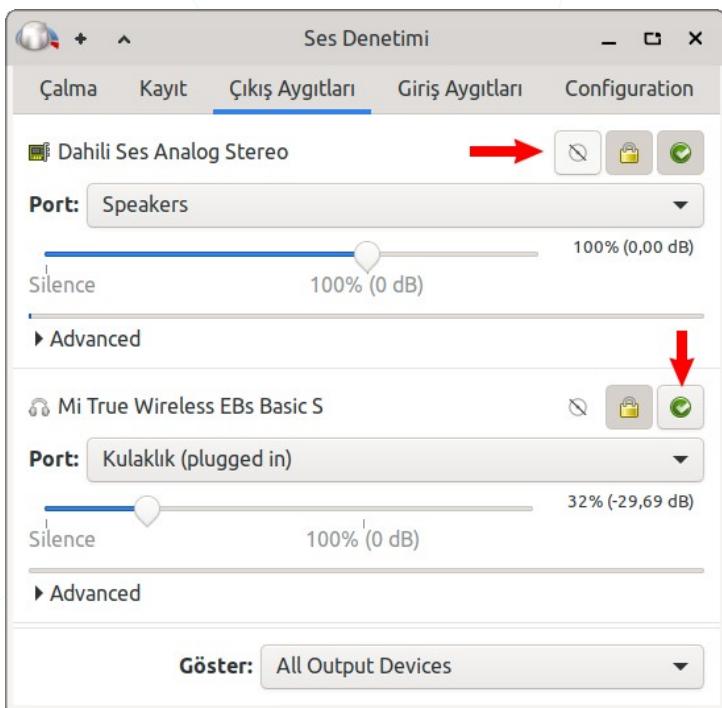

Resim 26: Ses denetimi -Çalma ayarları

Kayıt yaptığımız uygulamalar için ses seviyesini ayarlayabiliriz.

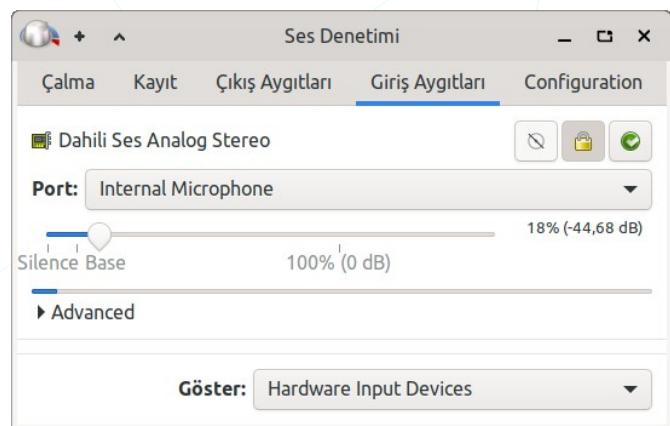
Resim 27: Ses denetimi -Kayıt

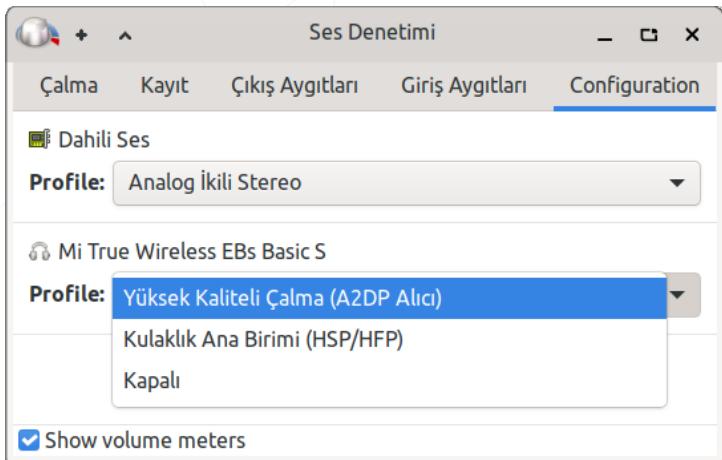
Resim 28: Ses denetimi - Çıkış aygıtları

Sistemimizdeki ses giriş aygıtlarından (dahili mikrofon, kamera mikrofonu, kulaklık mikrofonu, harici mikrofon) kullanmak istediğimizi seçebilir ve her biri için ayrı ayrı ses seviyesi belirleyebiliriz.

Kulaklık ve hoparlörlerimiz için ayrı ayrı ses çıkış seviyesi belirleyebiliriz. Her bir aygıt “sesi kapat” butonu ile pasif hale getirebiliriz. Varsayılan çıkış aygıtını ise butonunu kullanabiliriz.

Resim 29: Ses denetimi - Giriş aygıtları

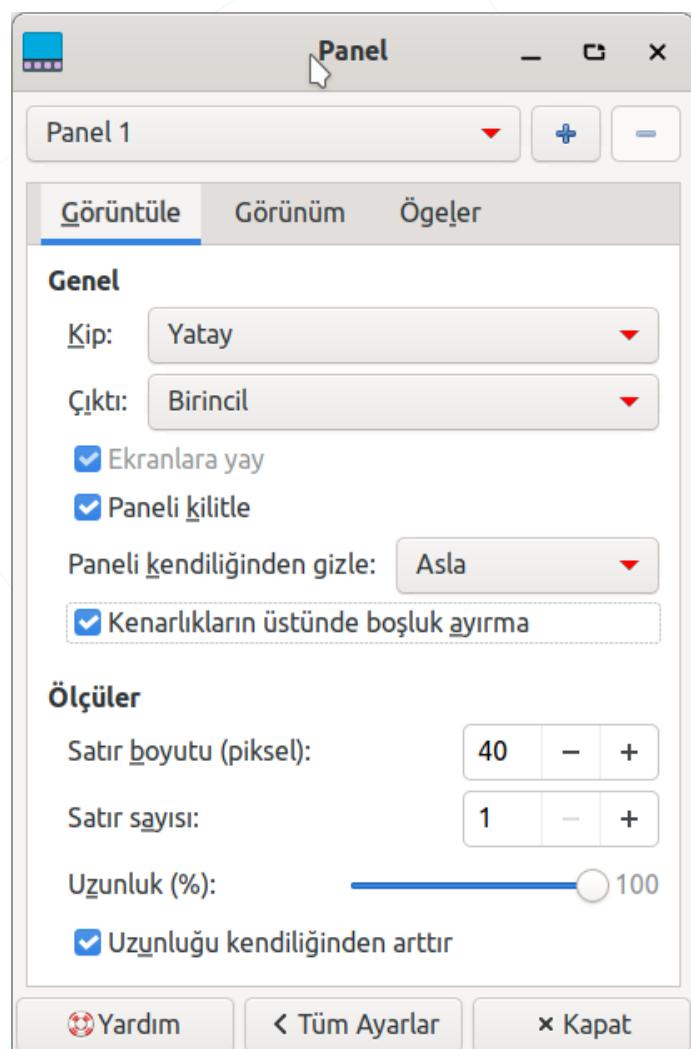

Resim 30: Ses denetimi - Yapılandırma profilleri

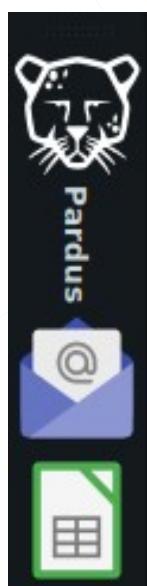
Ses ayarlarımız için yapılandırma profilimizi belirleyebiliriz.

Panel Tercihleri

Panel üzerindeki öğeleri farenin sağ tuşuna basarak kaldırabilir ya da “taşı” seçeneğinin ardından sürüklemek sureti ile istediğimiz noktaya konumlandırabiliriz. Yine bu menüde “**Panel > Panel Tercihleri**” ya da “**Tüm Ayarlar > Panel**” ile panel tercihlerimizi belirleyebiliriz.

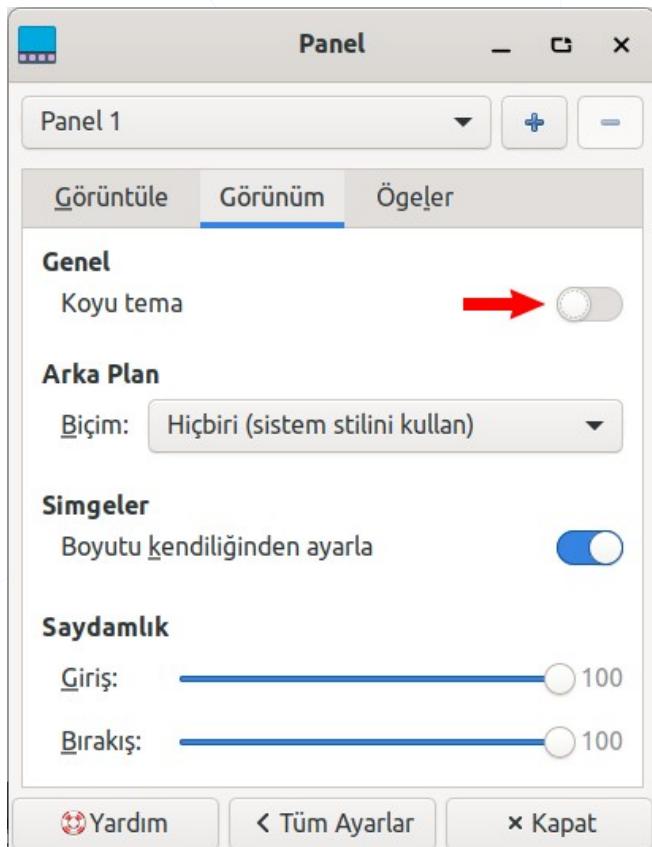
Resim 31: Panel tercihleri -Görünüm

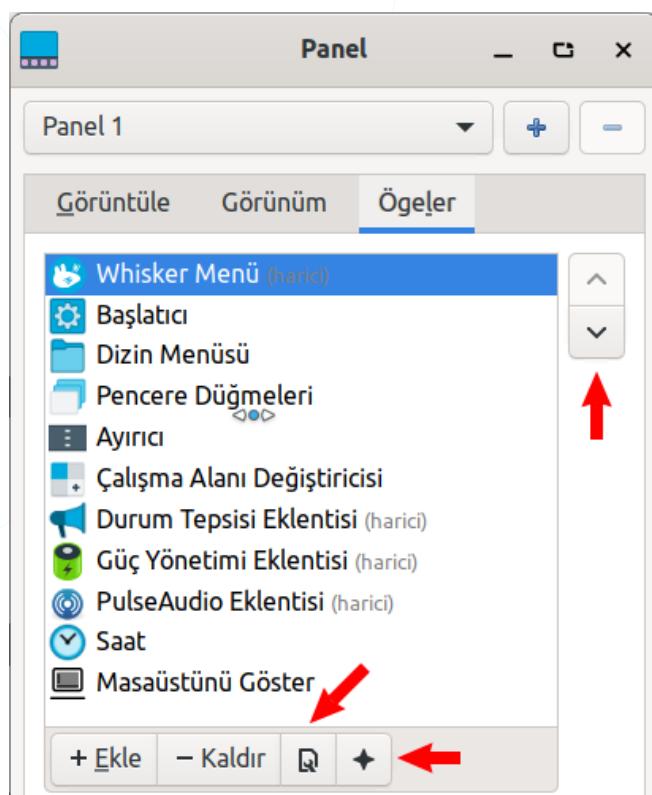
- Masaüstünde birden fazla panel bulundurabiliriz. (Ekle + / Kaldır -)
- Panellerimiz için “**Yatay/Dikey**” tercihi yapabiliriz.
- Birden fazla çıkış aygıtı kullandığımızda “**Çıktı**” listesinden panelin görüntülenmesini istediğimiz ekran seçimini yapabiliriz.
- “**Ekranlara yay**” seçeneği ile paneli diğer ekranlara uzatabiliriz.
- Panelimizin otomatik gizlenmesini sağlayabilir fare imleci ilgili kenara geldiğinde ya da klavye tetiklemesi ile görüntülenmesini sağlayabiliriz.
- “**Ölçüler**” listesi seçenekleri ile panelin,
 - Yükseklik ve Satır sayısı,
 - Uzunluk

gibi ayarlarını yapabiliriz.

“Görünüm” sekmesindeki seçenekler ile;

Resim 32: Panel -Görünüm

Resim 33: Panel -Öğeler

- “Koyu tema” özelliğini açarak paneli üsteki görsel renginde kullanabiliriz.
- Panel arka planı için biçimini listesinden renk belirleyebilir ya da bir resim dosyasını arkaplan olarak kullanabiliriz.
- “Boyutu kendiliğinden ayarla”** ile panel üzerindeki simge boyutlarını otomatik olarak ayarlayabiliriz.
- Saydamlık tercihlerindeki “Giriş” ve “Bırakış” değerleri ile panelin şeffaf görünümü için oran belirleyebiliriz. Bu şeffaflık tercihleri “Ayarlar> Pencere Yöneticisi İnce Ayarları> Birleştirici” seçeneğinin etkin olması halinde kullanılabilir.
- “Öğeler” sekmesindeki “Ekle” ve “Kaldır” butonları ile panel üzerine eklentileri belirleyebilir bu eklentilerin panel üzerindeki konumunu yukarı/ałaşağı butonları ile ayarlayabiliriz..
- “Düzenle” butonu ile eklenti ayarlarını değiştirebiliriz. Yukarıda “Uygulamalar Menüsü”, “Pencere Düğmeleri”, “Ses”, “Sistem Durum Tepsisi” ayarlarını incelemiştik.
- Butonu ile seçili öğe hakkında lisans, sürüm gibi bilgileri alabiliriz.

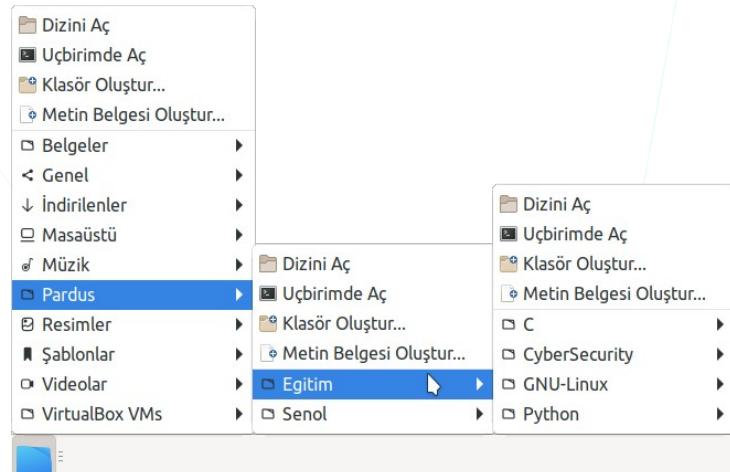

Panel üzerindeki öğeleri farenin sağ tuşuna basarak kaldırabilir ya da “taş” seçeneğinin ardından sürüklemek sureti ile istediğimiz noktaya konumlandırabiliriz.

Örneğin “**ekle**” butonu ile panelimize yerleştirebileceğimiz eklentilerin bir kısmına aşağıdaki başlıklarda değinilmiştir.

Dizin

Bu eklenti ile yanında gördüğümüz gibi istediğimiz bir konuma hızlıca erişebiliriz.

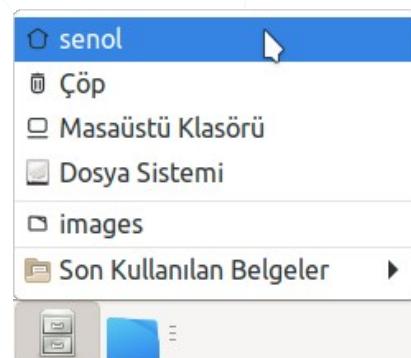

Resim 34: Dizin eklentisi

Yerler

Ev, Çöp, Masaüstü gibi sık kullandığımız konumlara hızlı erişim sağlayan eklentidir.

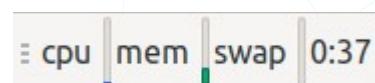

Resim 35: Yerler

Sistem Durumu

İşlemci, bellek ve disk üzerindeki takas alanı kullanımını izleyebildiğimiz eklenti.

Masaüstüyü Göster

Paneye masaüstüne hızlıca göz atmamızı sağlayan simge ekler.

Ekran Görüntüsü Yakalama

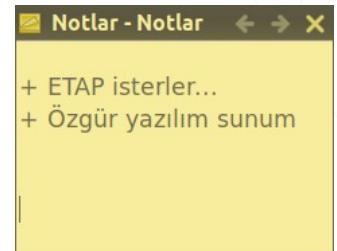

Aktif pencere, tüm ekran ya da seçtiğimiz alanı resim olarak almamızı sağlar.

Notlar

Aldığımız önemli notalarımızı görüntüleyebildiğimiz uygulamadır.

Resim 36: Notlar

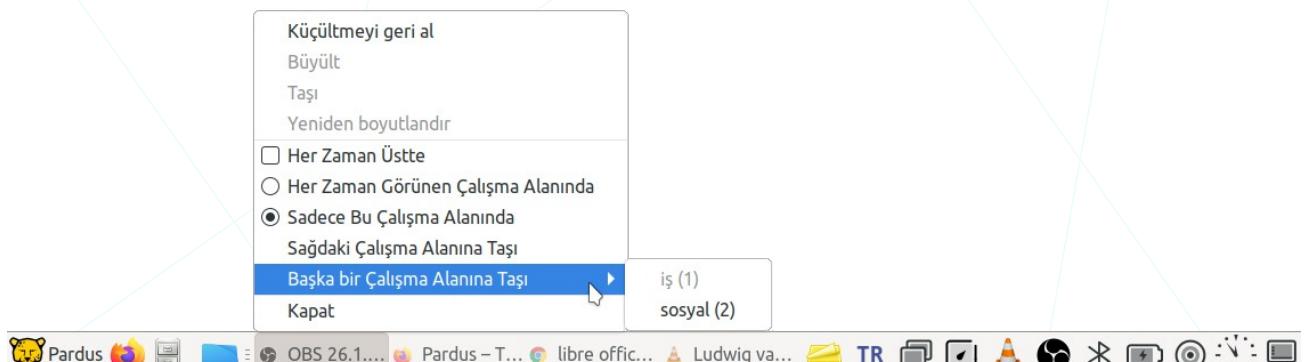
Çalışma Alanı Değiştirici

Çalışma alanları üzerinde fare ile geçiş imkanı sağlar.

Çalışma Alanları

Masaüstümüzde açık uygulama karmaşasını önlemek için birden fazla çalışma alanı kullanabiliriz. Böylece açık uygulamalarımızı kategorize edebiliriz. Yani bir masaüstünde internet tarayıcısı, Mail vs. gibi uygulamalarımız açık iken diğer masaüstünde nadiren erişim ihtiyacı duyduğumuz müzik dinleme, mesajlaşma uygulamalarımız açık olabilir. Çalan müziği değiştirmek ya da bildirim geldiğinde mesajlara göz atmak için çalışma alanını değiştirebiliriz.

Resim 37: Çalışma alanına taşı

Aynı işlem pencere başlık çubuğuunda sağ tuşa basarak gerçekleştirilebilir.

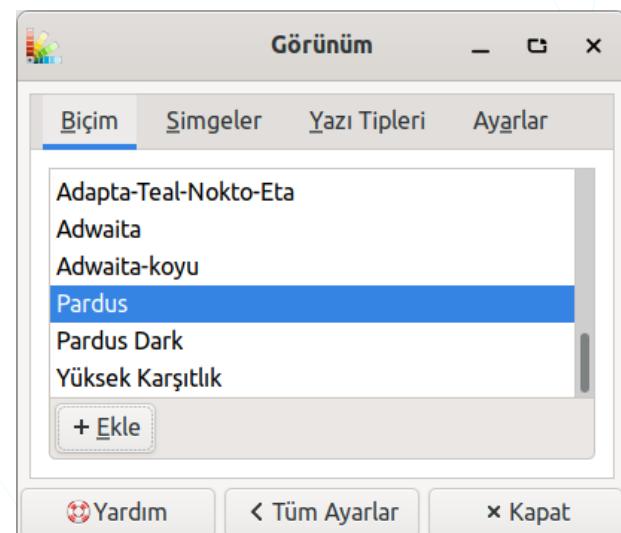
Sürekli görmek istediğimiz pencereler için “**Her Zaman Görünen Çalışma Alanında**” seçeneğini onaylayabiliriz.

Görünüm Ayarları

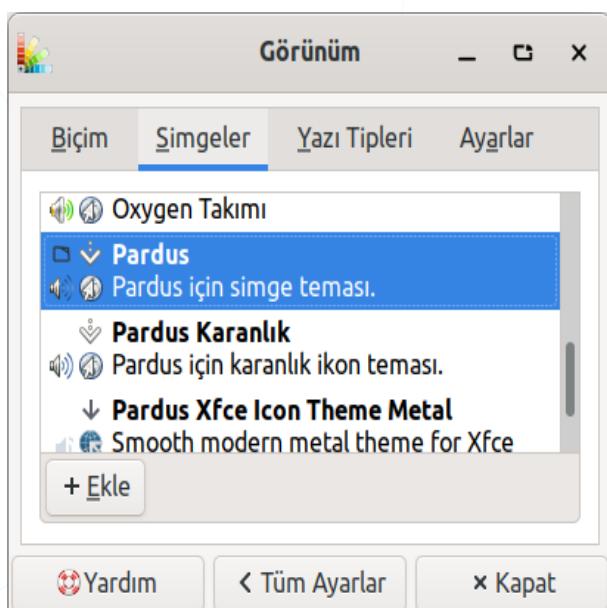

Pencere ve simgelerin görünümünü ayarladığımız uygulamadır. Ayrıca pencere öğeleri ve menülerdeki metinlerin yazı tipi, biçim ve boyutunu bu seçenek ile değiştirebiliriz.

“**Tema**” listesinden panel ve başlık çubuğu, menü, sekme, düğme gibi pencere öğeleri için kendimize uygun bir tarz seçebiliriz. Listedeki seçenekleri xfce-look.org gibi İnternet üzerindeki kaynaklardan indirdiğimiz tema dosyanın arşiv halini -tarball- listeye sürüklemek sureti ile ya da “ + Ekle ” butonunu kullanarak zenginleştirebiliriz.

Resim 38: Görünüm -Tema

Resim 39: Görünüm -Simgeler

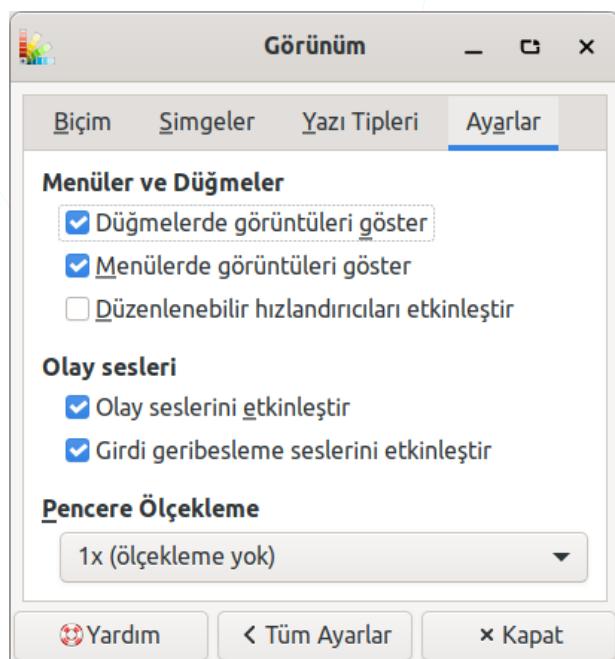
“**Simgeler**” sekmesindeki listeden masaüstü, panel, dosya yönetici için varsayılan olarak gelen simge setimizi değiştirebilir, kendi simgelerimizi tasarlayarak tarzımıza uygun temalar oluşturabiliriz. Ayrıca tema listesinde olduğu gibi İnternet üzerinden indirdiğimiz simge seti dosyalarının arşiv halini listeye sürükleyerek ya da paket yöneticisi ile ilgili paketleri kurarak seçeneklerimizi artıtabiliriz. Liste öğelerinin başındaki renkli kareler renk kombinasyonlarının öznizlemesidir.

“Yazı tipleri” sekmesi ile, başlık, menü gibi pencere öğeleri ve simgelerimiz öntanımlı için Yazı tipi, Yazı tipi sitili, Yazı boyutu, seçimi yapabilir, karakterlerin kenarlarını yumusatmak için hafif / orta / tam seçeneklerinden birini tercih edebiliriz. LCD veya düz ekranlardaki görünüm için “Alt pixel sırası” seçeneklerini test edebiliriz.

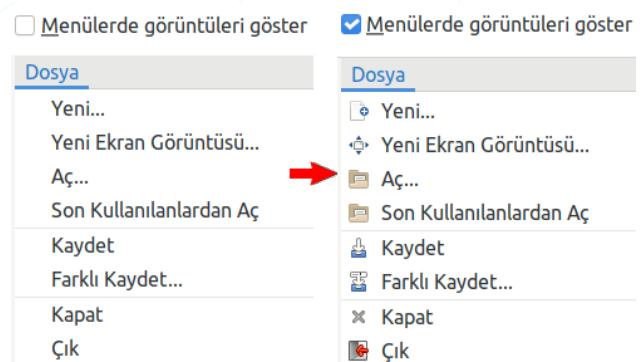

Resim 40: Görünüm -Yazıtıpları

Resim 41: Görünüm -Ayarlar

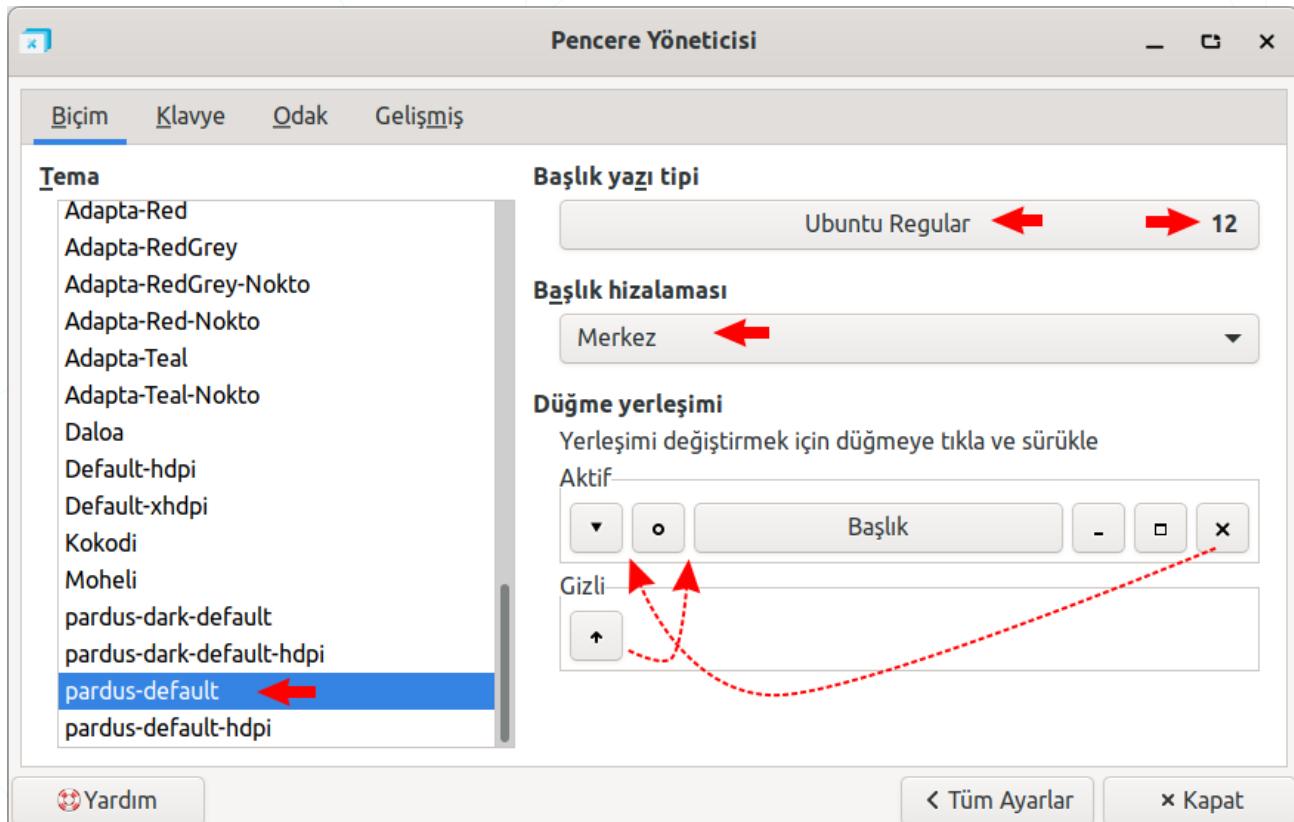
“Ayarlar” seçeneklerinden menü ve butonlarda eylemleri ifade eden resimlerin görüntülenmesini sağlayabiliyoruz.

Olay seslerini etkinleştir, ile oturum açma/kapatma, USB aygıtlarını takma/çıkartma, bilgisayarı fişe takma/çıkartma gibi eylemlerde sesli bildirim almamızı sağlar.

Pencere Yöneticisi

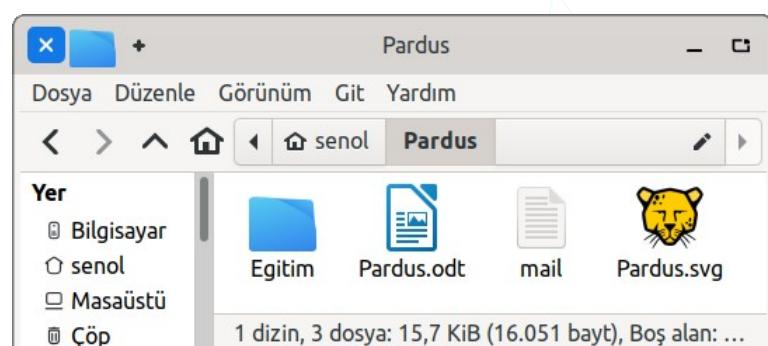
 “Pencere Yöneticisi” ile pencere öğelerinin konum ve görünümünü ayarlayabiliriz. Örneğin “pencere başlık çubuğu” için, **yazı tipi**, **yazı tipi biçim** (kalın/italik), **boyut** ve **hizalanma** biçimini değiştirebiliriz.

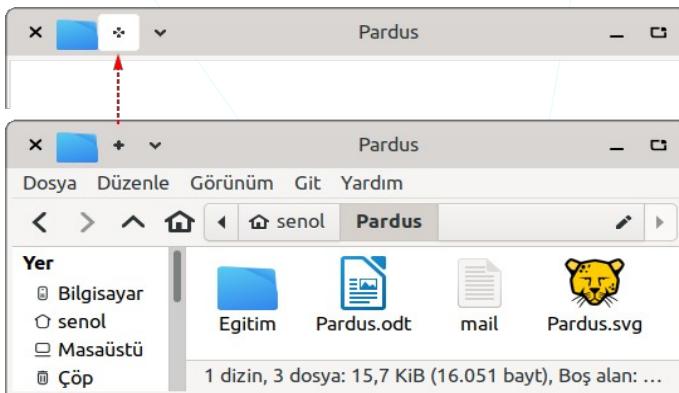
Resim 42: Pencere yöneticisi -Stil

Pencere başlık çubuğunda bulunan pencere denetim butonları ve bunların konumlarını tercih ettiğimiz biçimde değiştirebiliriz. Bu işlem için ilgili butonu başlık üzerinde istediğimiz konuma sürüklememiz yeterli olacaktır.

Yandaki pencerede gördüğünüz gibi pencereleri kapatmak için MacOS işletim sistemlerindeki gibi pencerenin sol üst köşesindeki kapat butonunu kullanabiliriz. Masaüstü kullanımlarında çok önem etmiyor gibi görünen bu özelleştirme geniş ekran kullanımı (örneğin eğitimlerde kullanılan etkileşimli tahta) için oldukça avantajlıdır.

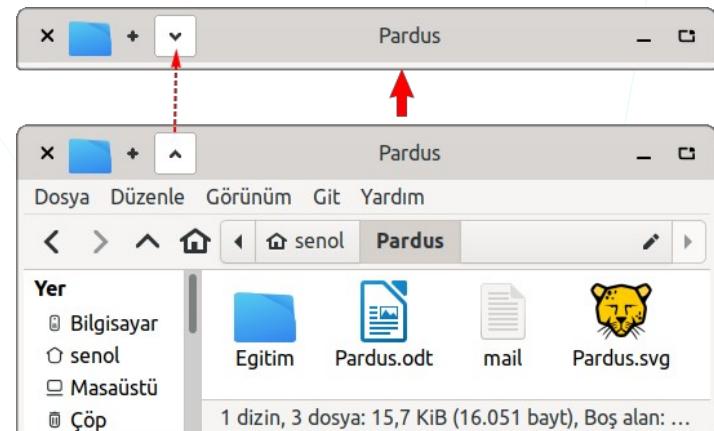

Resim 43: Thunar penceresi - Kapat düğmesi

Resim 44: Tüm çalışma alanlarında göster

“Yukarı ok” butonunu pencerenin arkasına bakmak için kullanabiliriz. Aynı işlem için başlık üzerinde fare tekerleğini de çevirebiliriz. Böylece şekilde görüldüğü gibi bu kullanım pencere için sadece başlık çubuğundan ibaret bir görüntü sağlayacaktır. Pencere içeriği için tekrar bu düğmeye basabiliriz.

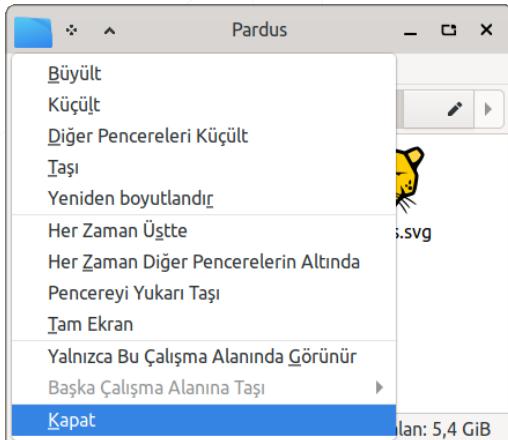

Resim 45: Süpür / topla

Bir pencereyi taşımak için pencereyi başlık çubuğundan tutarak sürükleyebiliriz. Pencereyi ekranın üst kenarına sürüklediğimizde ekranı kaplama (ki bu işlemi başlık çubuğuuna çift tıklayarak gerçekleştirebiliriz) köşelere sürükleyerek ise ekranı döşeyebiliriz.

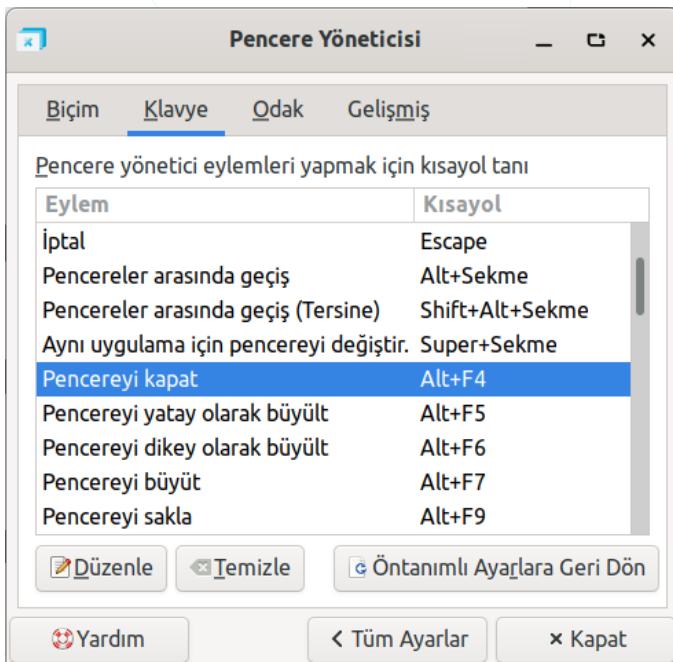
Birçok uygulama penceresinin **F11** tuşuna basarak ekranı kaplamasını ya da önceki boyutuna gelmesini sağlayabiliriz.

Resim 46: Pencere denetim menüsü

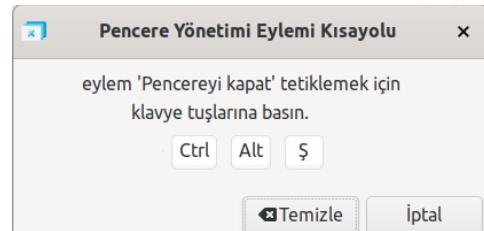
Resimde gördüğümüz “+ (artı)” şeklindeki düğme ile pencerenin tüm çalışma alanlarında, daha doğrusu aktif çalışma alanında görüntülenmesini sağlayabiliyoruz. Sürrekli ekranada olmasını istediğimiz uygulama pencereleri için bu butonu aktif hale getirebiliriz.

Pencere denetimlerini klavye üzerinden de gerçekleştirilebiliriz. “**Alt + boşluk**” tuşları ile yanda gördüğünüz pencere denetimi menüsünü aktif hale getirerek amacımıza uygun menü tercihine erişebiliriz.

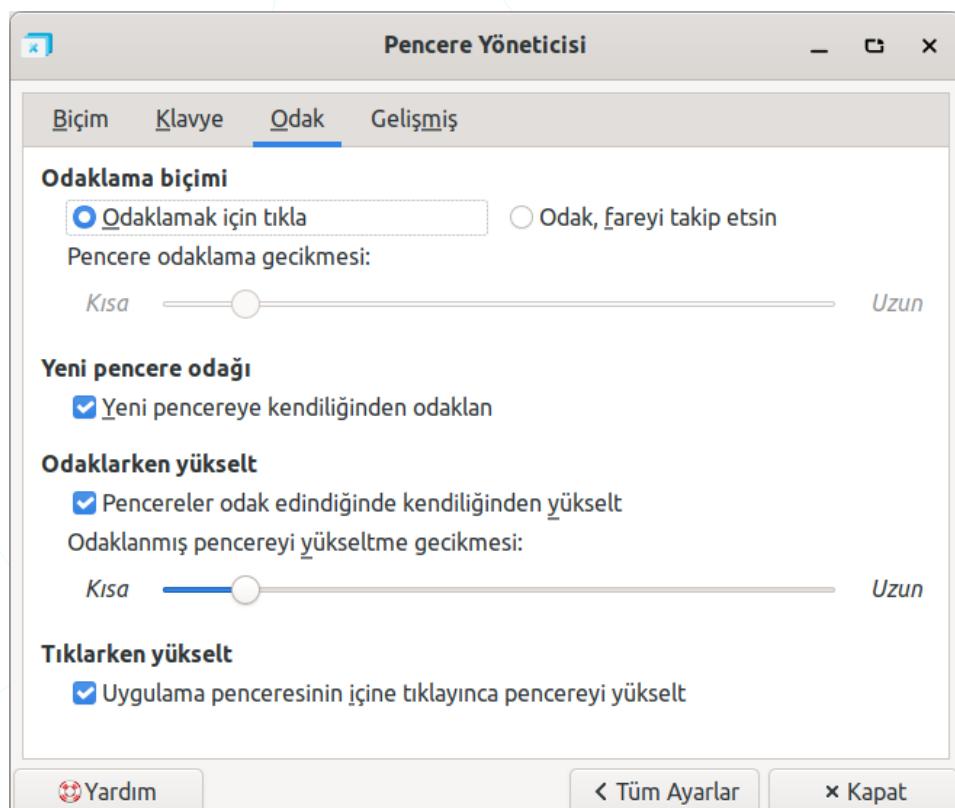

Resim 47: Pencere Yöneticisi: Klavye kısayolları

“Klavye” sekmesinden pencere eylemleri için klavye kısayol tuşlarını belirleyebiliriz. Örneğin pencereyi kapat tuş kombinasyonunu değiştirmek için “Düzenle” butonuna bastıktan sonra farklı bir tuş kombinasyonu girebiliriz.

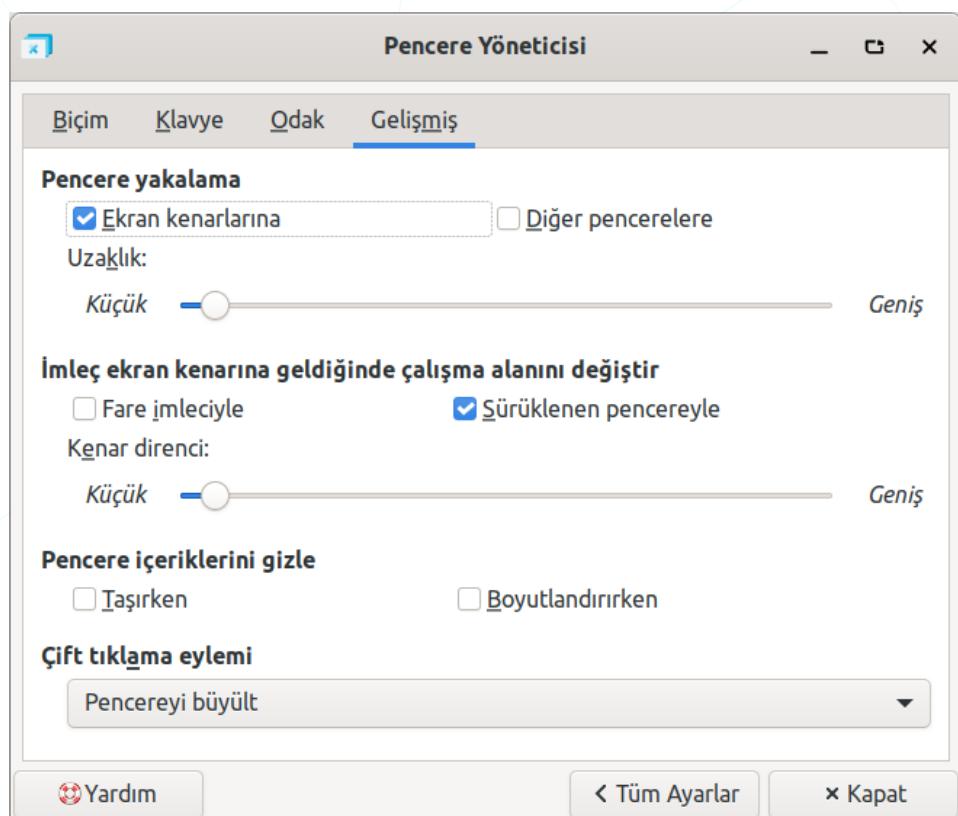
“Temizle” butonu ile mevcut kısayol tuşunu iptal edebilir, “Öntanımlı Ayarlara Geri Dön” seçeneği ile yaptığımız tüm kısayol tuş tanımlarını ilk haline geri çevirebiliriz.

Resim 48: Pencere Yöneticisi -Odak

Fare imleci hareketi ya da fare tıklaması ile odaklanacak pencere ayarlayabiliriz. Bunun için “Odaklama biçimi” tercihini belirlememiz yeterlidir. Yeni pencere açıldığında otomatik odaklanması ve odaklanan -etkin- uygulama penceresinin en öne gelmesini ayarlayabiliriz.

“Gelişmiş” ile fare eylemleri için pencereyi boyutlandırma, döşeme, taşıma gibi farklı pencere davranışları almamızı sağlar.

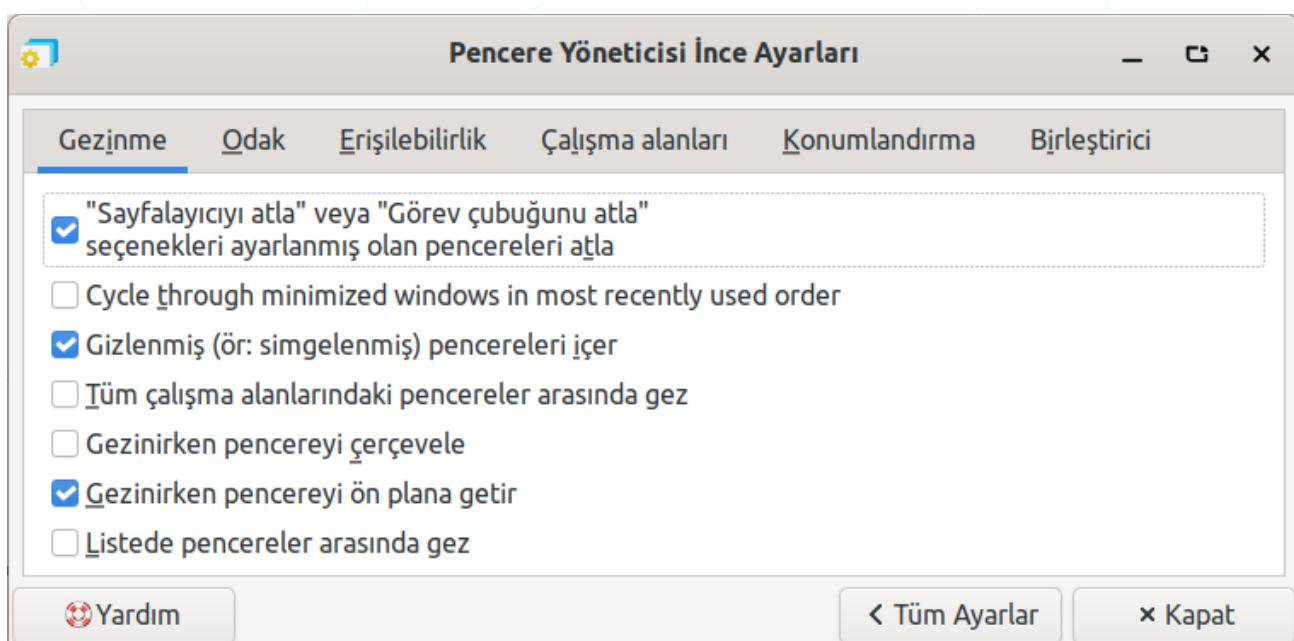

Resim 49: Pencere Yöneticisi - Odak

Pencere Yöneticisi İnce Ayarları

“Pencere Yöneticisi İnce Ayarları” ile yukarıda dejindiğimiz konulara ilave olarak aşağıdaki gibi detay eylemler/ayarlar gerçekleştirebiliriz.

Resim 50: Pencere Yöneticisi İnce Ayarları: Gezinme

- Pencereler arası geçiş,

- Uygulama olayları (bildirimlerin ekran kaynağını kullanma öncelikleri)
 - Pencereleri taşımak için kullanılacak tuş kombinasyonu,
 - Çalışma alanı geçiş seçenekleri,
 - Pencere konumlandırma ve
 - Pencere görüntülenme
- seçeneklerimizi ayarlayabiliriz.

Dosya Yöneticisi Ayarları

Depolama ünitelerimiz üzerinde dosya organizasyonumuzu yapmamızı sağlayan uygulama olarak Xfce ile birlikte **Thunar** Dosya Yöneticisi gelmektedir. Thunar Dosya Yöneticisi kullanımı ile ilgili Dosya Yöneticisi başlığını inceleyebilirsiniz (Sayfa 92).

Bildirim Ayarları

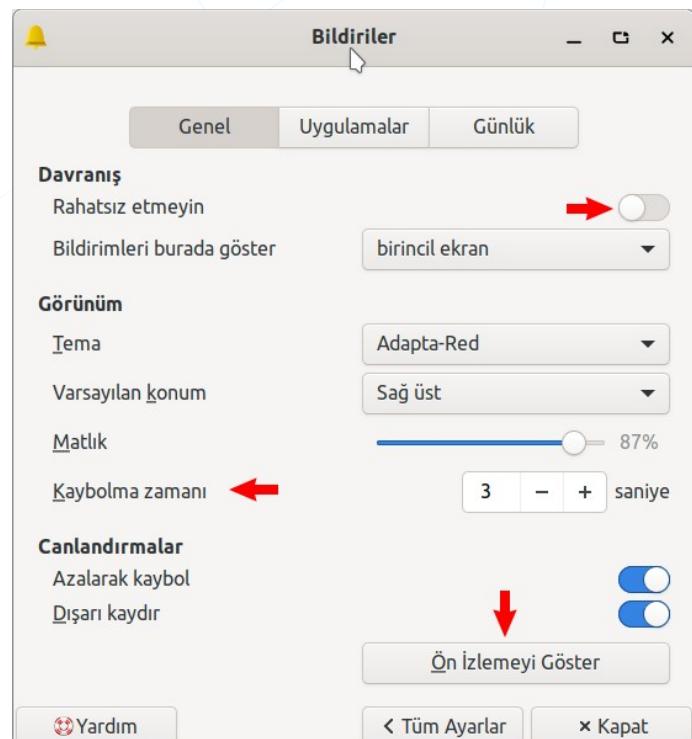
Sistem ve uygulama bildirimlerinin görüntüleneceği **konum**, **biçim** ve görüntülenme **süresi** gibi ayarları özelleştirebiliriz.

“Rahatsız etmeyin” seçeneğini aktif hale getirdiğimizde “Şu anda sadece acil bildirimler gösterilecektir. Bildirim kaydı etkin” mesajı görüntülenecektir. Bu, “rahatsız etmesin” süresi boyunca alınan bildirimlere günlük dosyasından erişebiliriz.

Çoklu monitör kullandığımız durumlar için bildirimin görünmesini istediğimiz ekranı seçebiliriz.

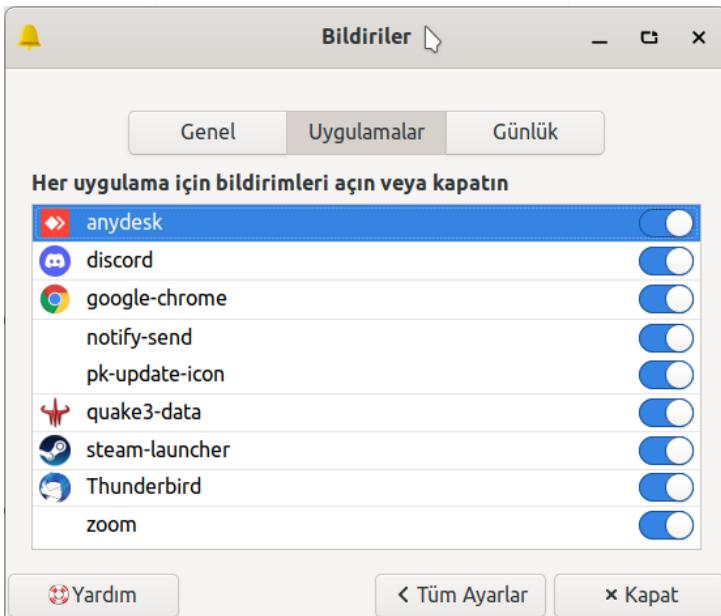
Bildirimin ekrandaki konumu ve görüntülenme süresini belirleyebiliriz.

Bildirim için **“tema”** seçimi yapabilir bildirimin görüntülenme animasyonu ve şeffaflığını ayarlayabiliyoruz.

Resim 51: Bildirim görüntülenme ayarları

“Ön izlemeyi Göster” butonu ile ayarlarını test edebiliriz.

Her bir uygulama için ayrı ayrı bildirimleri aktifleştirebilir ya da kapatabiliriz.

Resim 52: Uygulama bildirim ayarları

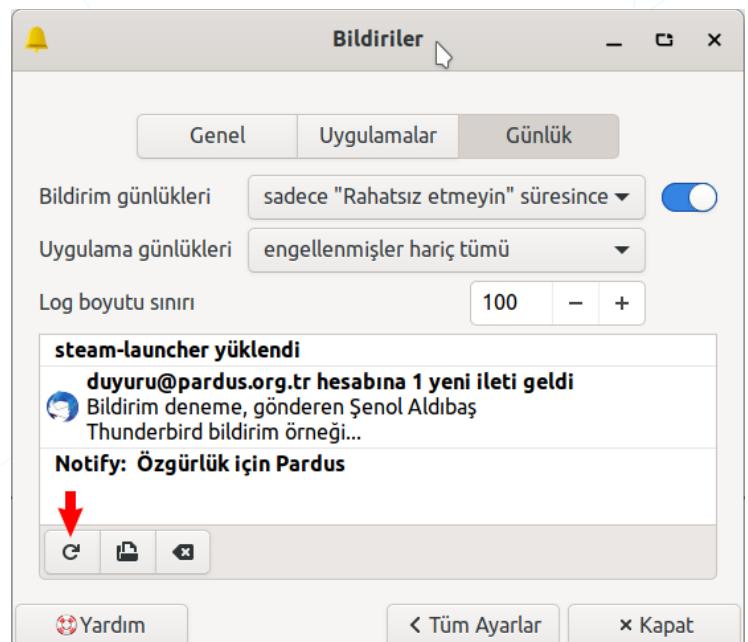
“Günlük” ile,

- bildirim geçmişinin **tamamını**,

ya da sadece,

- “**Rahatsız etmeyin**” tercihini aktif hale getirdiğimiz zaman süresince gerçekleşen

bildirimleri görüntüleyebiliriz.

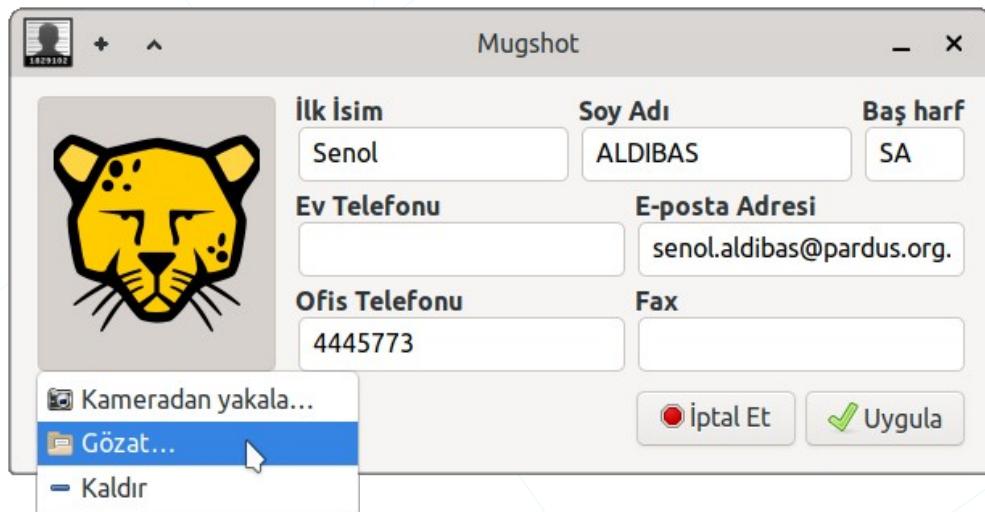

Resim 53: Bildirim geçmişi

Kullanıcı bilgileri

“Hakkında” ile isim, telefon, mail adresi gibi kişisel ayarlarımızı girebilir ve profil fotoğrafı belirleyebiliriz. Profil fotoğrafı için mevcut bir resim dosyası kullanabilir ya da o anda görüntüyü yakalama aygıtıımız ile görüntü alabiliriz.

Resim 54: Hakkında...

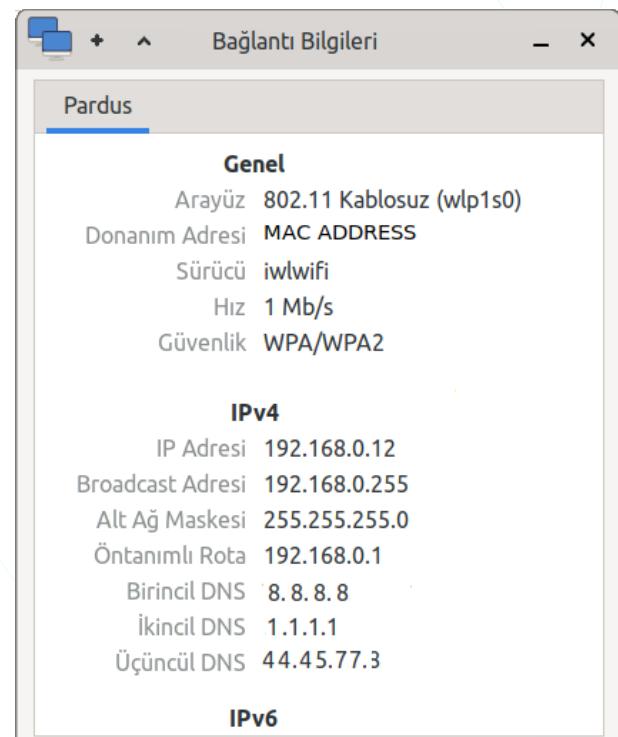
Buradaki bilgilere panel üzerindeki “Whisker” uygulama başlatma menüsünden de erişebiliriz. Kullanıcı bilgileri ile ilgili olarak Kullanıcı ve Grup Yönetimi başlığını inceleyebilirsiniz. -sayfa 75 -

Donanım Ayarları

Ağ Ayarları

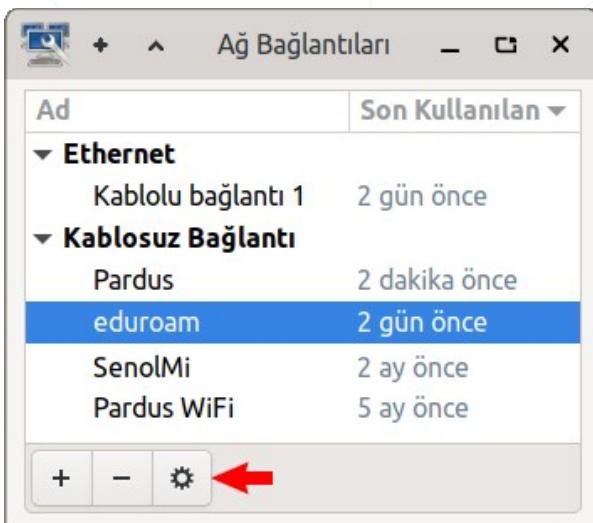

Panel sistem çekmecesindeki “Ağ” simgesinde sağ tuş ile ekrana gelen menüden “Bağlantı Bilgileri” ile “ağ” bağlantı bilgilerimizi görüntüleyebiliriz.

Resim 55: Bağlantı bilgileri

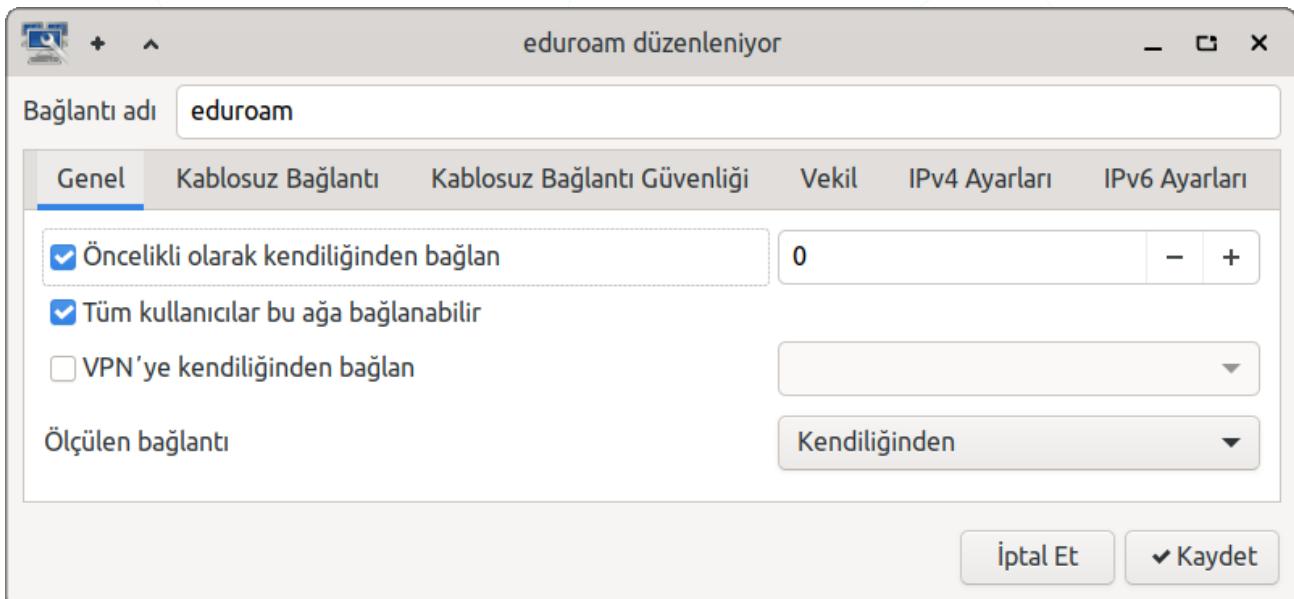
“Bağlantıları Düzenle” ya da Tüm Ayarlar penceresindeki “Gelişmiş Ağ Ayarları” ile tüm ağlarımız için yapılandırma sağlayabiliriz.

Resim 56: Ağ bağlantıları düzenle

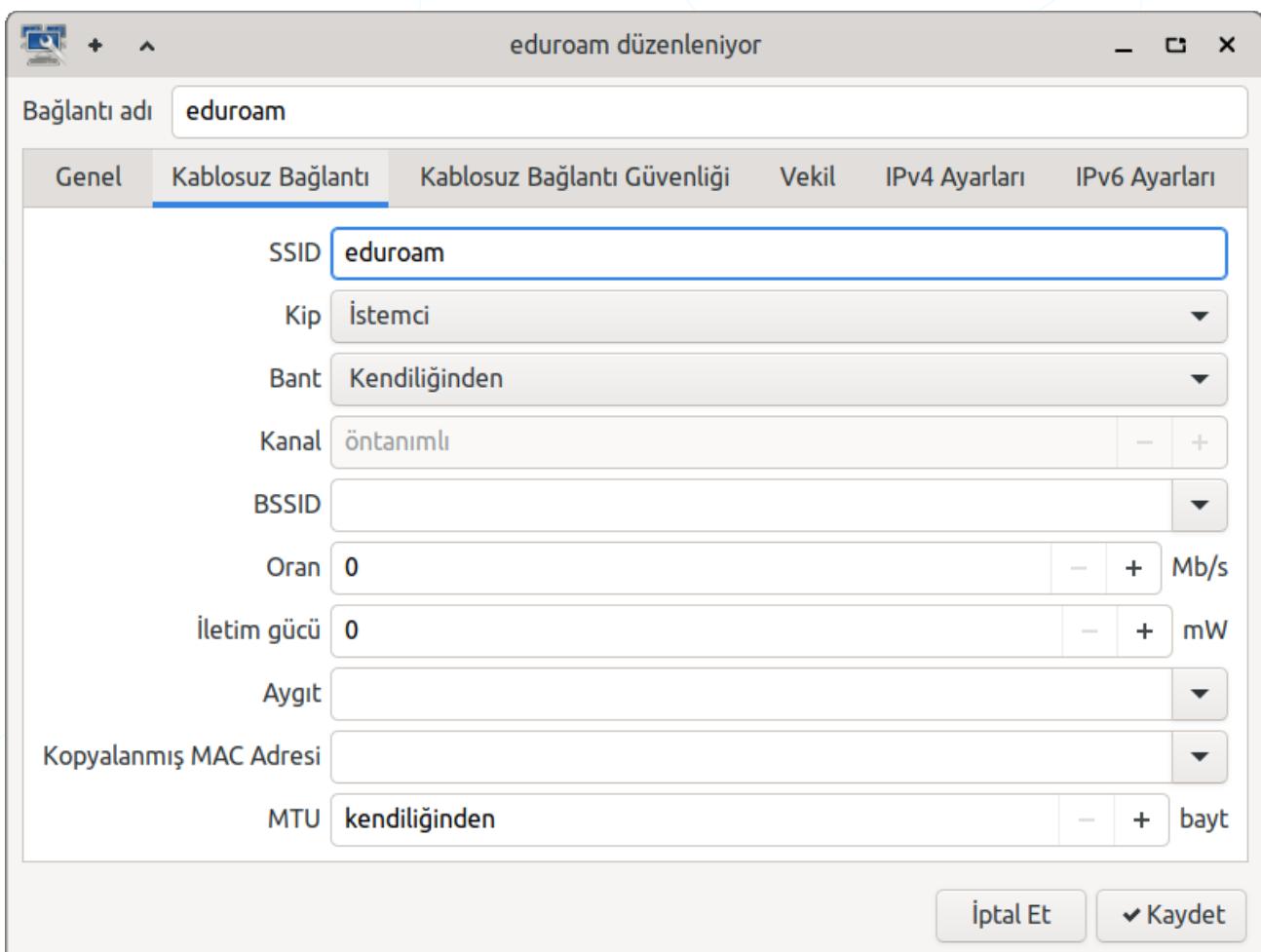
“Yeni Bağlantı Ekle (+)” butonu ile ağ bağlantısı tanımlayabilir, listeden ayarlarını görüntülemek ya da değişiklik yapmak istediğimiz bağlantıyı seçerek “Seçili Bağlantıyı Düzenle” butonunu kullanabiliriz.

“Genel” sekmesinden ağ bağlantısının otomatik olarak kullanılıp kullanılmayacağı ve ağa tüm kullanıcılarla açık olup olmadığını ayarlayabiliriz.

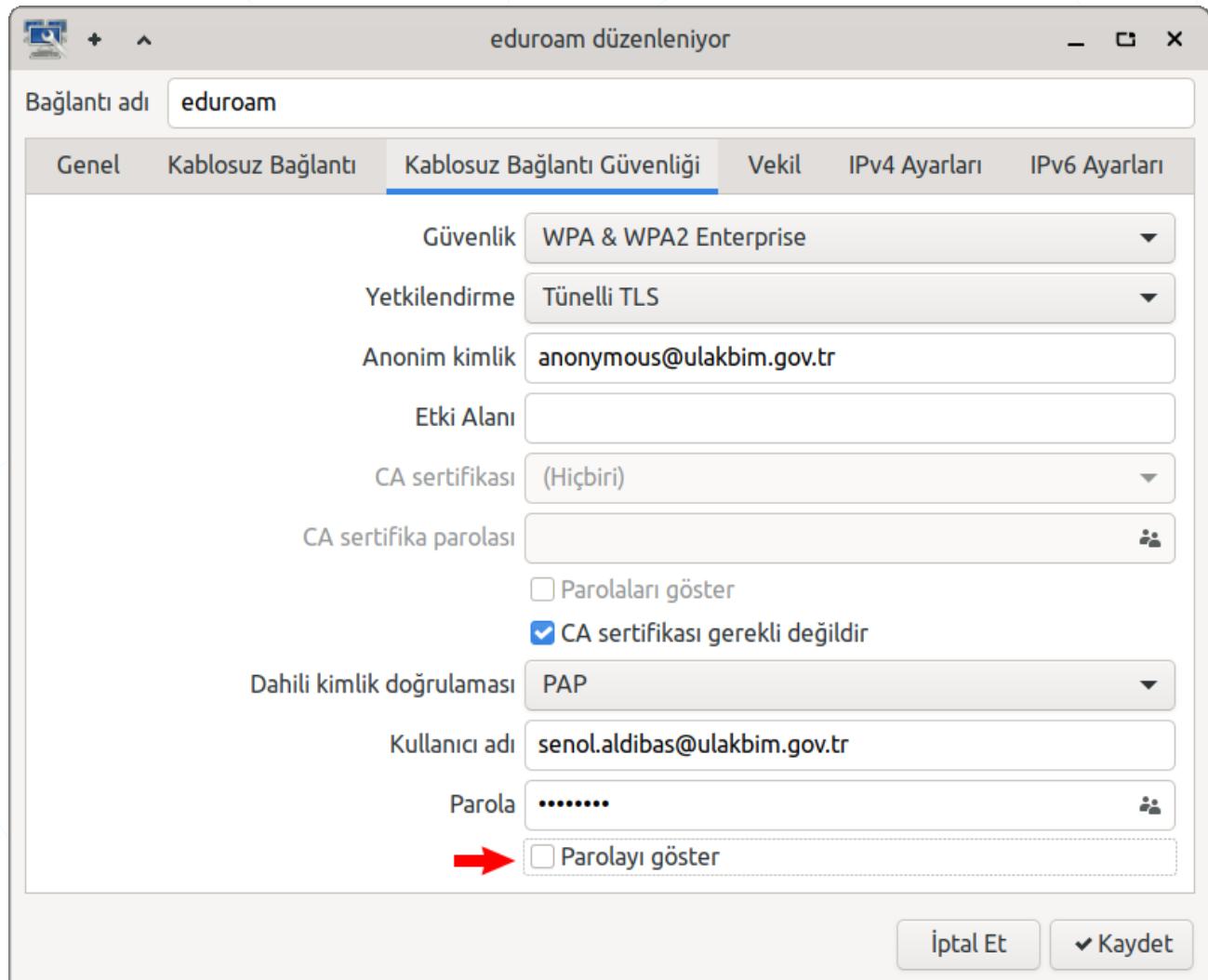
Resim 57: Bağlantı ayarları düzenle: Genel

“**Kablosuz Bağlantı**” sekmesinde “ağ adı” ve diğer aygıt bilgilerini görüntüleyebiliriz.

Resim 58: Bağlantı ayarları düzenle: Kablosuz bağlantı

“Kablosuz Bağlantı Güvenliği” ile “Ağ aygıtimiza” bağlanmak için kullandığımız parolayı ve güvenlik metodumuzu görüntüleyebilir ve değiştirebiliriz. WEP, WPA-WPA2 için terimler sayfasına göz atabilirsiniz.

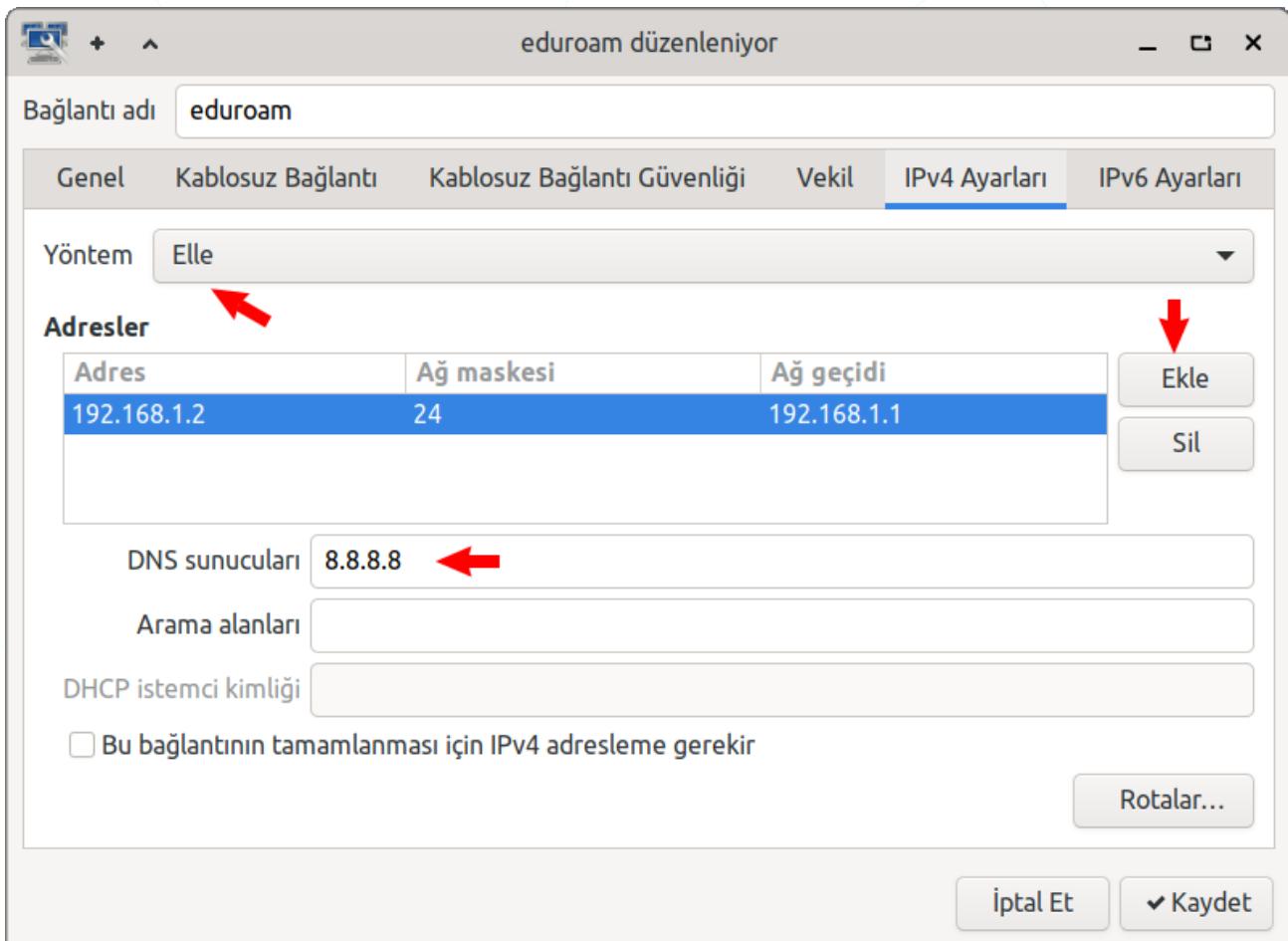
Resim 59: Bağlantı ayarları düzenleme: Kablosuz bağlantı güvenliği

Aygıtımız için otomatik IP atanmasını sağlayabileceğimiz gibi “Ekle” butonu ile IP adresimizi “elle” de girebiliriz. IP adresini elle girme işleminde,

- IP (Internet Protokol Adresi)
- NETMASK (Ağ Maskesi)
- GATEWAY (Ağ Geçidi)

bilgilerine ilave olarak istiyorsak DNS adresini de girebiliriz.

Yukarıda örneklenen “Ağ Ayarları” kablosuz ağ için örneklenmiştir. “**Kablolu ağ**” yapılandırma ayarları için aynı pencerede “**Kablosuz Bağlantı**” sekmesi “**Ethernet**” olarak gelecektir.

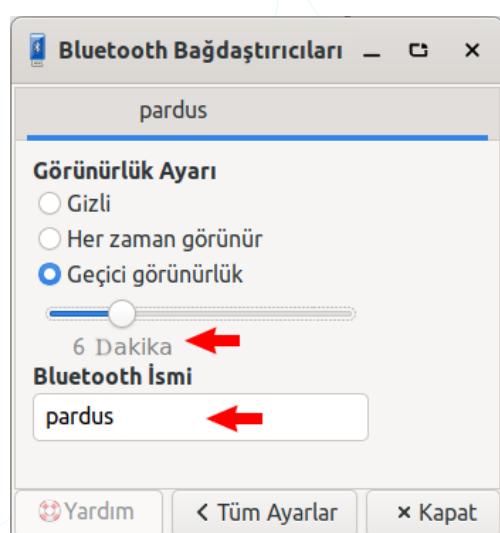
Resim 60: Bağlantı ayarları düzenleme: IPv4 ayarları

Ağ aygıtlarımızı sistem çekmecesindeki “Ağ” simgesinde sağ tuşa basarak “Aktif / Pasif” yapabiliriz.

Aynı menüde “**Bağlantı Bilgileri**” ile bağlantı türü, hız, ip, DNS gibi detayları görüntüleyebiliriz. (sayfa 50, Resim 55: Bağlantı bilgileri)

Bluetooth Bağdaştırıcıları

 “Bluetooth Bağdaştırıcıları” ile cihazımız için bir isim girebilir ve cihazımızın çevredeki aygıtlarca bulunup bulunmamasını (görünür olmasını) belirleyebiliriz.

Resim 62: Bluetooth Bağdaştırıcıları

Bluetooth Yöneticisi

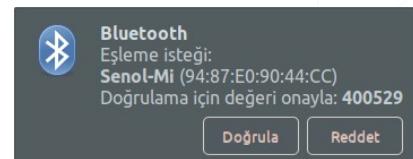
“Bluetooth Yöneticisi” ile çevremizdeki telefon, tv, kulaklık gibi aygıtlara bağlanabilir ve bu aygıtlar ile veri transferi yapabiliyoruz.

Resim 63: Bluetooth aygitları

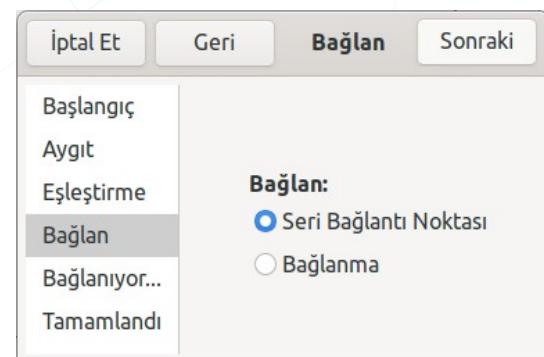
“Ara” butonuna bastığımızda resimde gördüğünüz gibi aygıtlar listelenir. Aygit arama sürecini durum çubuğu üzerinden takip edebiliriz.

“Ağıt ile eşleştir” seçili aygıta eşleme isteği gönderebiliriz. Ortak kod ile onaylanması halinde ilgili aygıta Pardus üzerinden erişim izni sağlanacaktır.

Yıldız şeklindeki bu buton ile bir donanımı güvenilir olarak işaretleyebilir ya da güvenilen aygıtlar listesinden kaldırabiliriz.

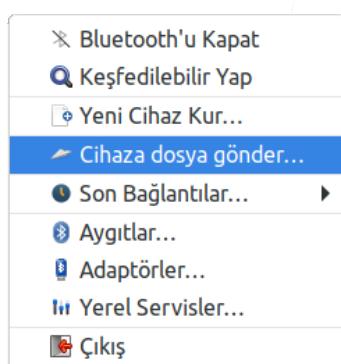
Kur butonu ile seçili aygit için kurulum asistanını başlatabiliriz. Örneğin; bilgisayarımızın ses çıkışını başka bir ses çıkış aygıtına yönlendirebiliriz. Bağlantı kurulan aygitin aktiflik durumu yukarıdaki görseldeki gibi grafiksel olarak görüntülenecektir.

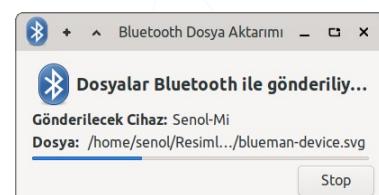
Resim 64: Aygit kurulum asistanı

“Kaldır” butonu ile aygıt bilinen aygıtlar listesinden kaldırabiliriz.

“Gönder” ile seçili cihaza dosya aktarabiliz.

Yukarıdaki işlemleri panel üzerindeki bluetooth simgesi üzerinden de hızlıca gerçekleştirebiliriz.

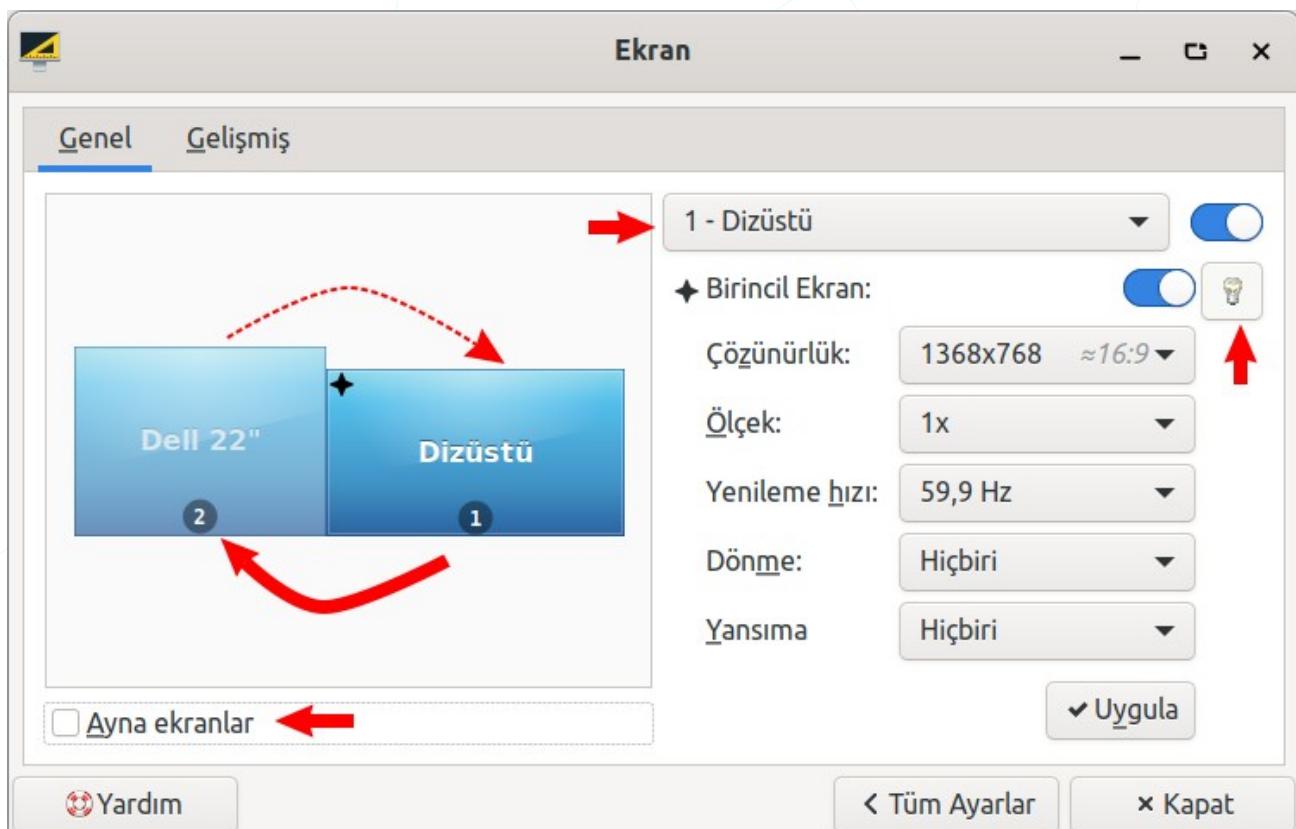
Ekran Ayarları

 Görüntüleme çıkış aygıtlarımızı yapılandırdığımız kısımdır. Sistemimiz açık iken bir ekran bağladığımızda bu ekranı kullanma tercihlerimizi seçmemizi sağlayan pencere ekrana gelecektir. Bu tercihler ile birincil ekranımızı ikinci ekran'a yansıtabilir ya da ikinci bir masaüstü olarak kullanabiliriz.

Resim 65: Ekran kullanma seçenekleri

“**Gelişmiş**” butonu ile ekran yapılandırma ayarlarını görüntüleyebilir ve değiştirebiliriz.

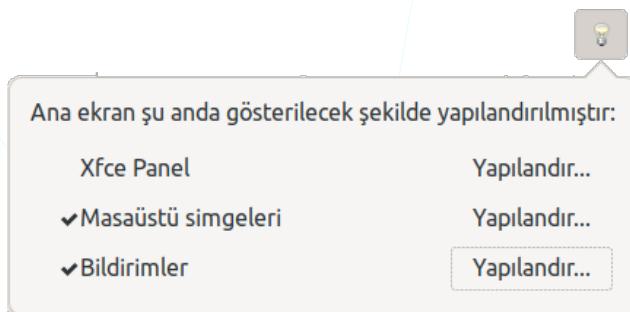
Resim 66: Ekranları yapılandır

Ekran yapılandırması ile ilgili olarak;

- Ekranın kullanılıp kullanılmayacağı,
- Birincil ekran tercihi,
- Görüntünün yansılanıp yansılanmayacağı,
- Her bir ekran için;
 - **Çözünürlük** (1600x900 / 1368x768/ ...),
 - **Yenileme hızı** (60 Hz / 59 Hz),
 - **Dönme** (Sol/Sağ/BaşaBaş),
 - **Yansıma yönü** (Yatay/Dikey/Yatay ve Dikey)

ayarlarını yapabiliriz.

Önizleme ekranında fare ile sürükleme yaparak ekranların konumunu (yan yana/üst üste) ayarlayabilir, üzerinde işlem yapacağımız ekranı seçebiliriz.

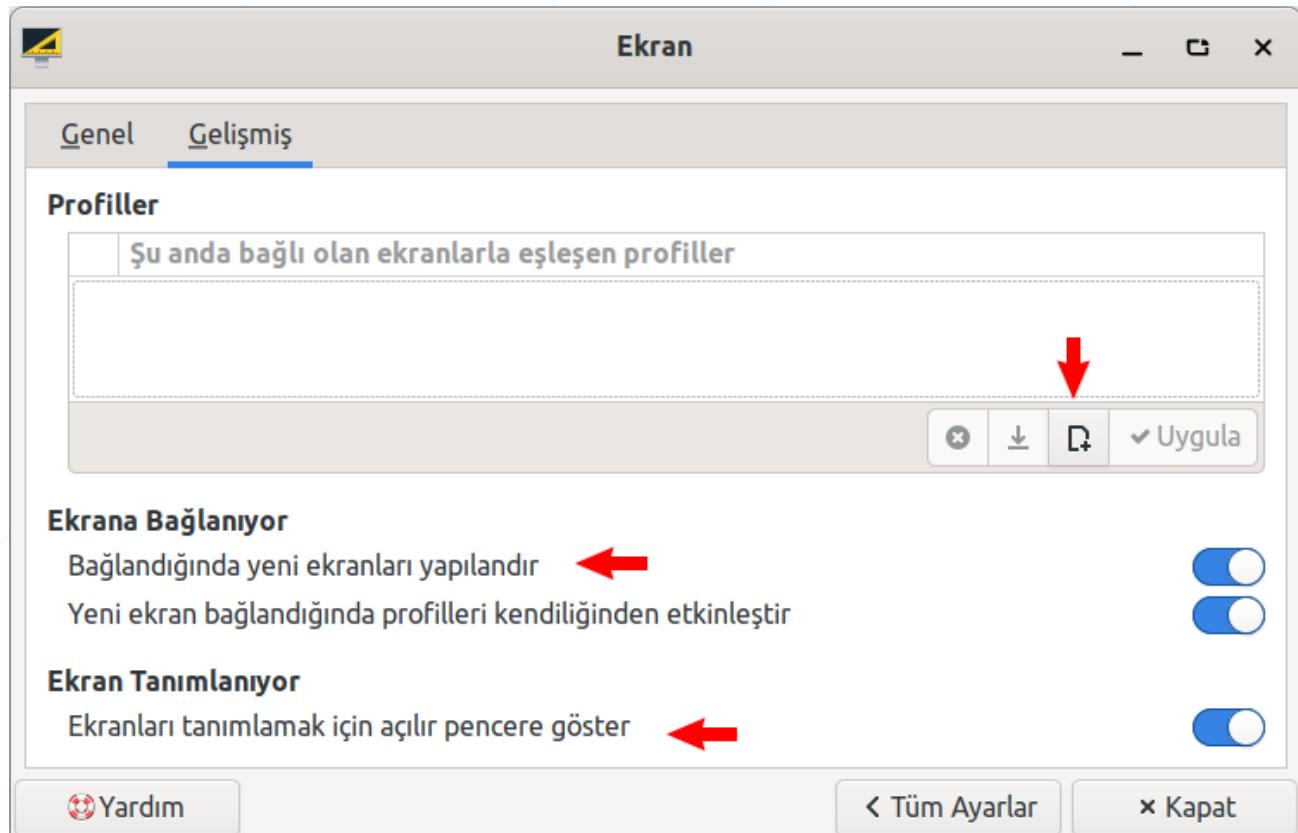

Birincil -ana- ekranda **masaüstü simgelerinin** görüntülenmesi ve **panel** ya da **bildirimlerin** görüntüleneceği ekranın seçimi için her birinin yapılandırma ayarlarına yine buradan erişebiliriz.

“Uygula” ile yaptığımız yapılandımanın geçerli olmasını sağlayabiliriz. Hatalı bir yapılandırma nedeniyle ekran görüntüsünü kaybetmemiz halinde eski ayarlara dönmek için kısa bir süre beklememiz yeterli olacaktır.

“Gelişmiş” sekmesindeki seçenekler ile ekran yapılandırmalarımız için farklı profiller oluşturabiliriz.

Resim 67: Ekran yapılandırma profilleri

“Bağlandığında yeni ekranları yapılandır” seçeneğinin aktif olması halinde sistem açıkken bağlanan ekranlar için yansıtma/kullanma ayarları otomatik olarak gelecektir.

“Ekranları tanımak için açılır pencere göster” ile ekranlarda etiket ve çözünürlük bilgisi görüntüleyebiliriz.

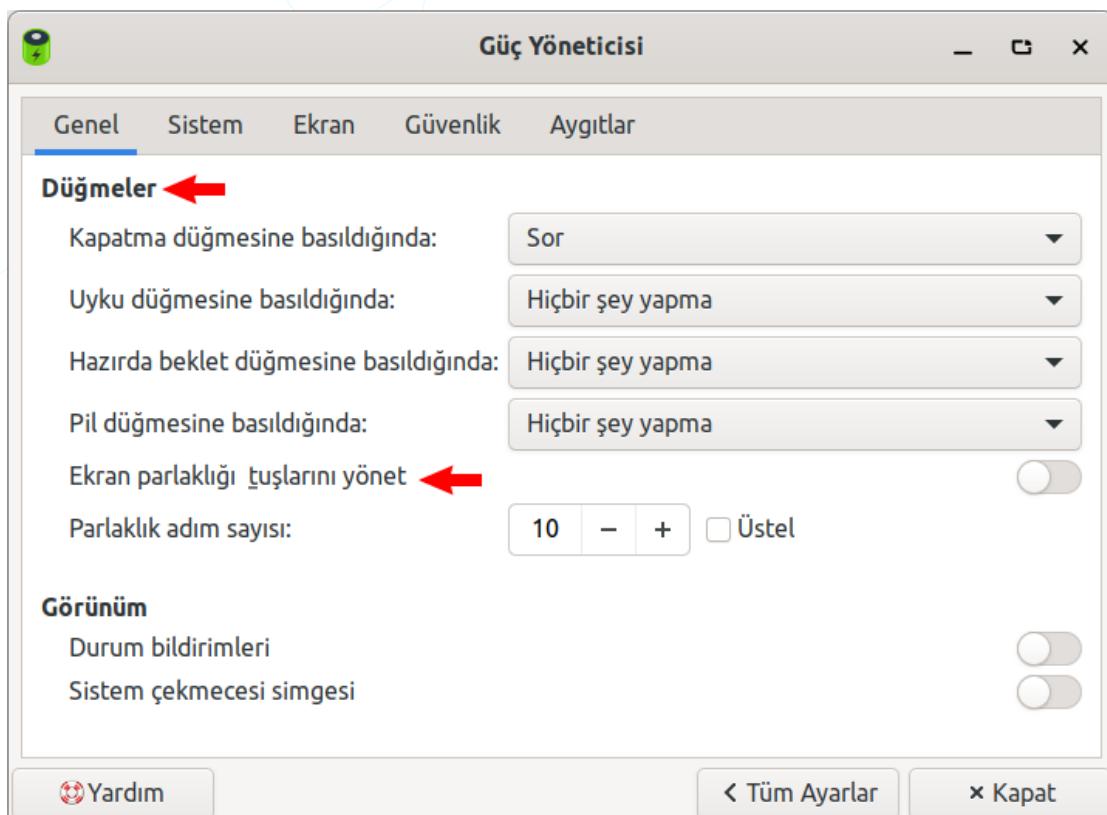
Bu işlemleri uçbirim üzerinden gerçekleştirmek ve ekran yapılandımanız hakkında bilgi almak için “**xrandr**” komutunu da kullanabilirsiniz. Aşağıdaki komutlar sadece örneklemedir. Donanım ve yapılandırmanıza göre İnternet üzerinden detay kullanım örneklerini inceleyebilir ya da 444 5 773 hattından Pardus Destek Merkezi ile iletişime geçebilirsiniz.

```
xrandr  
xrandr --addmode LVDS1 1600x900  
xrandr --output LVDS1 --mode 1600x900  
xrandr --output LVDS1 --preferred --primary --output HDMI1 --right-of LVDS1
```

Güç Yöneticisi Ayarları

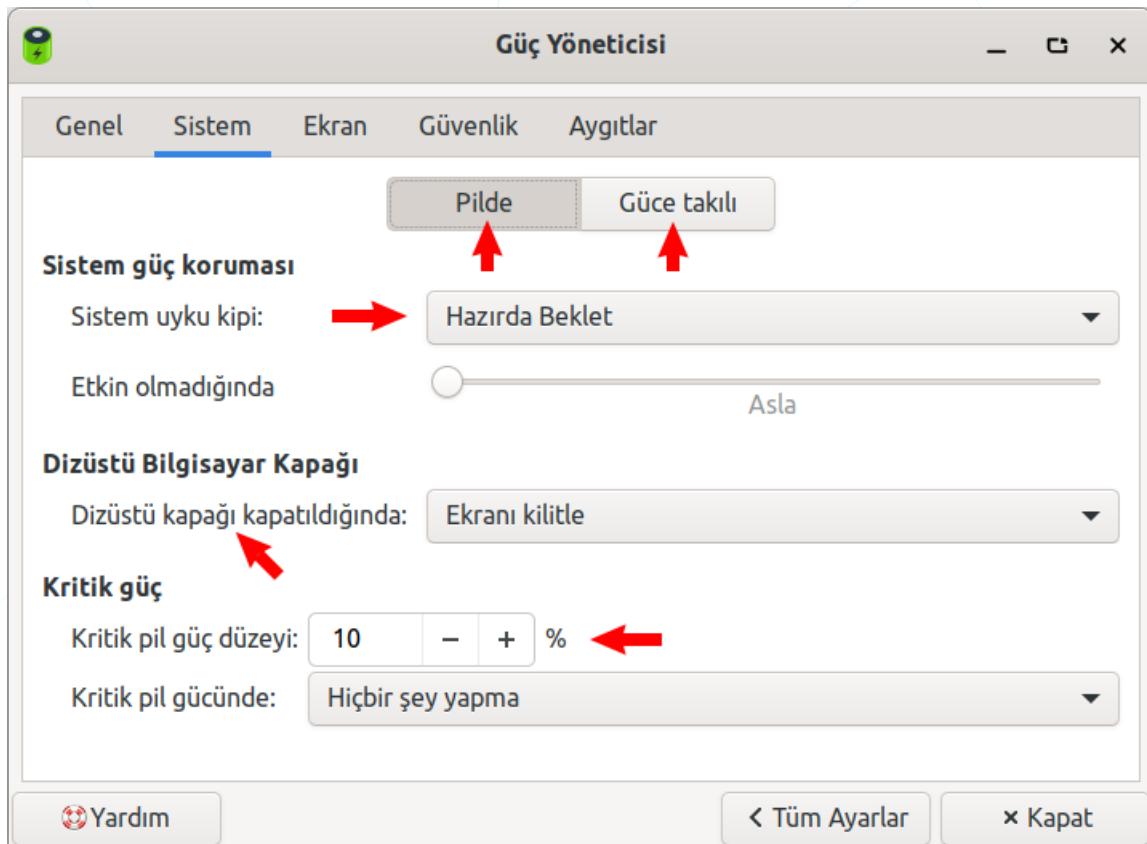

“Güç Yöneticisi” ayarları ile **sistem** ve **ekran** ilgili güç yapılandırmamızı ayarlayabilir, güvenliğimiz için belirli bir süre işlem yapmadığımızda oturumumuzun kilitlenmesini sağlayabiliriz. “**Cihazlar**” sekmesinden güç beslemesi yapan cihazlarımıza ile ilgili bilgi alabiliriz.

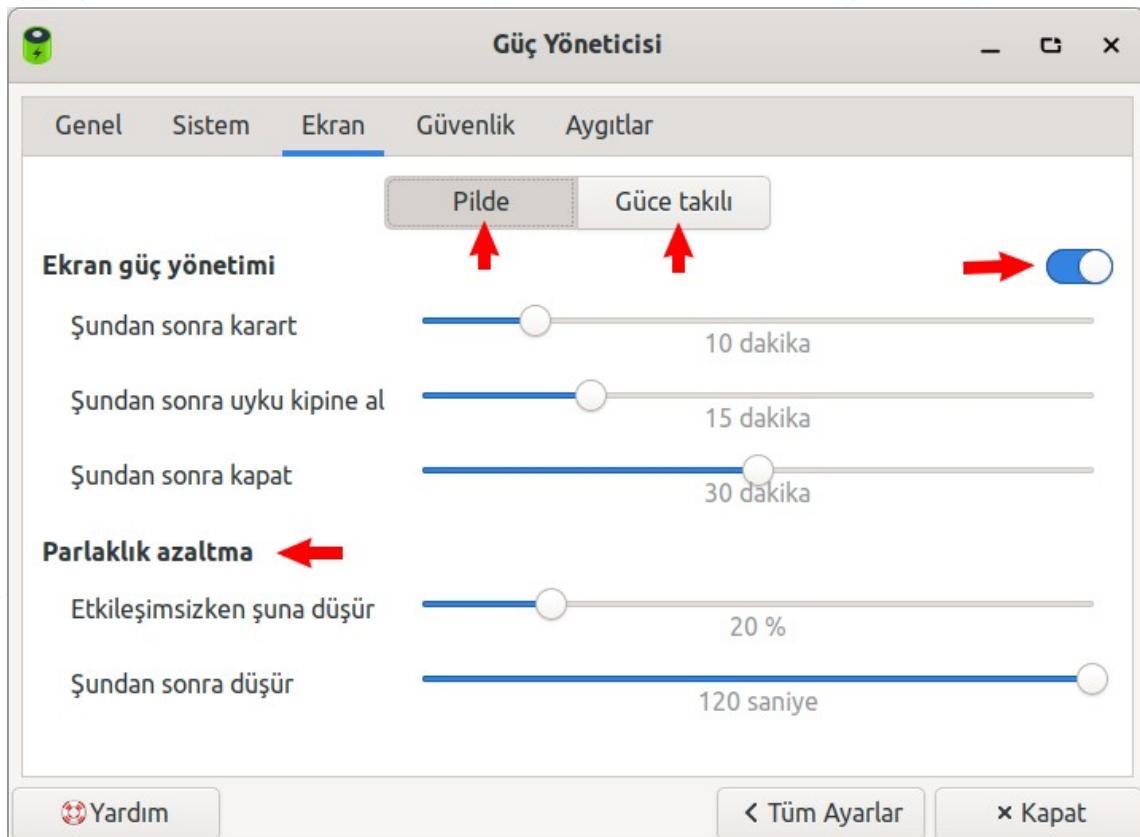
Resim 68: Güç Yöneticisi: Genel ayarlar

- Kapatma, uyku, hazırda beklet ve pil düğmeleri için;
 - ✓ **hiç birşey yapma,**
 - ✓ **askiya al,**
 - ✓ **hazırda beklet,**
 - ✓ **sor**
- tercihlerini belirleyebiliriz.
- Ekran parlaklığını tuşlarını yönetebilir, parlaklık adım miktarını belirleyebiliriz.

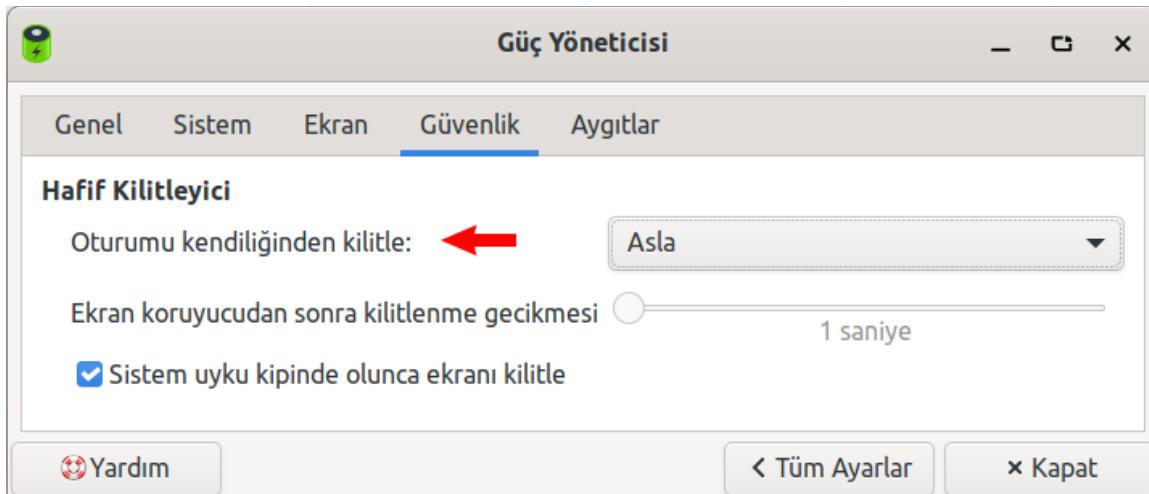
Resim 69: Güç Yöneticisi: Sistem ayarları

- Sistem sekmesi ile güç planlarımızı batarya ile çalışma ya da prize takılı olma durumuna göre **ayrı ayrı** belirleyebiliriz.
- Sistem uykı kipi için **“hazırda beklet”** ve **“askıya al”** seçimi yapabilir, güç koruması etkin olmadığı durumlarda bu ayarımızın geçerli olması için süre belirleyebiliriz.
- Dizüstü bilgisayarlar için kapağı/ekranı kapattığımızda;
 - ✓ **Ekrani kapat,**
 - ✓ **Askıya al,**
 - ✓ **Hazırda beklet,**
 - ✓ **Ekrani kilitle**
 eylemlerinden birini tercih edebiliriz.
- Kritik pil seviyesini yüzde olarak ayarlayabilir ve pil ömrü bu seviyeye düştüğünde gerçekleşmesini istediğimiz eylemi seçebiliriz. Pil doluluk oranı burada belirlediğimiz seviyeye indiğinde ekranında bildirim görüntülenecektir.

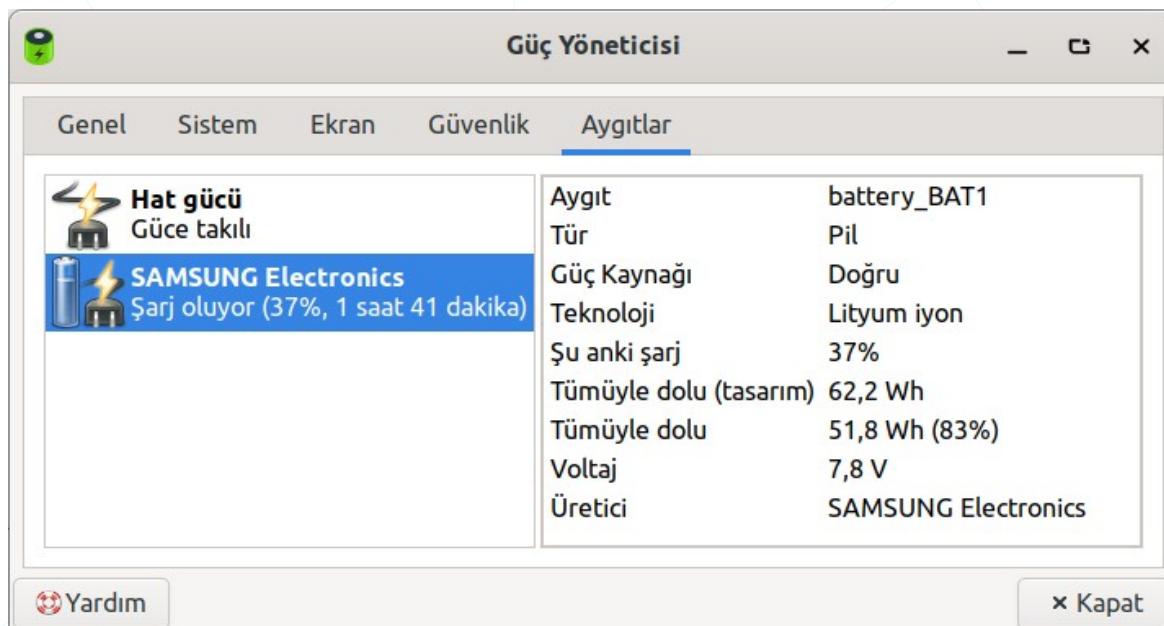
Resim 70: Göç Yöneticisi: Ekran ayarları

“Ekran” sekmesindeki seçenekler ile, enerji tasarrufu ya da bataryamızı daha verimli kullanmak için, bilgisayarımızda işlem yapmadığımız durumlar için ekran parlaklığı ve ekranın kapanması gibi ayarları gerçekleştirebiliriz.

Resim 71: Güç Yöneticisi: Güvenlik ayarları

- Verilerimizin güvenliği için belirli bir süre işlem yapmadığımızda oturumun kendiliğinden kilitlenmesini sağlayabiliriz.
- Bir eylem gerçekleştirmedigimiz durumlarda ekran koruyucunun devreye girmesinin ardından ekranın kilitlenmesi için gerekli zamanı ayarlayabilir, Uyku kipi ile ekran kilidini de devreye alabiliriz.

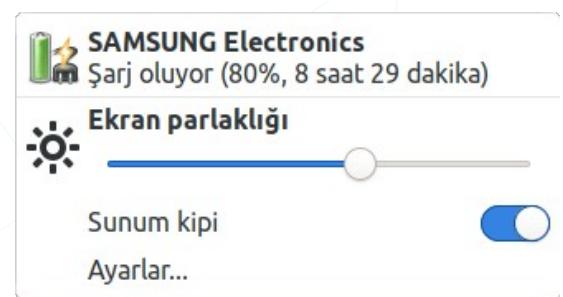

Resim 72: Güç Yöneticisi: Aygıtlar

Aygıtlar listesinden batarya bilgilerinize ulaşabilirsiniz.

Ekran parlaklık ayarını panel üzerindeki güç simgesinden ayarlayabiliriz.

 “Sunum kipi” tercihini aktif hale getirdiğimizde yaptığımız yapılandırma ayarları devreye girmeyecek ve panel simgesi yandaki şekilde görünecektir.

 Panel üzerindeki “Pardus Güç Yöneticisi” ile tanımlı güç yapılandırma tercihlerinden seçim yapabiliriz.

Fare ve Dokunmatik Yüzey

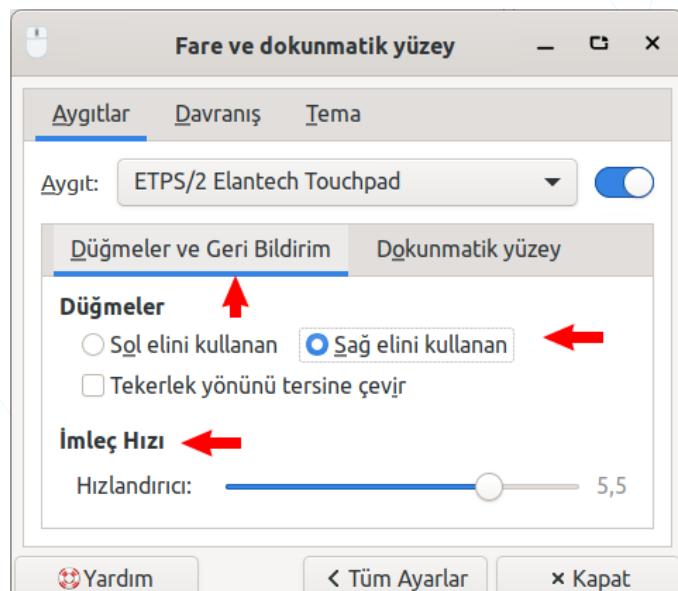

Fare ve Dokunmatik Yüzey seçenekleri ile ilgili olarak öncelikle “**Aygıt**” listesinden “**Fare**” ya da “**Dokunmatik Yüzey (Touchpad)**” tercihimizi yapmalıyız.

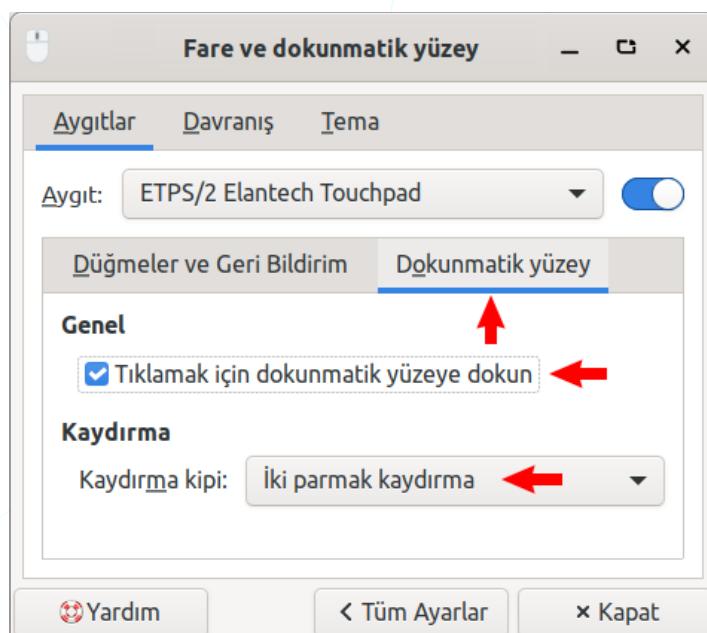
Bu ekrandaki “**Aygıtlar**” sekmesinde;

- Seçili aygıtin etkin olup olmaması,
- Sol/Sağ tuş işlevi değişimi,
- Kaydırma (scroll) yönü,
- İşaretçi hızı

ayarlarını gerçekleştirebiliriz.

Resim 73: Fare ve Dokunmatik Yüzey: Aygıtlar

Resim 74: Fare ve Dokunmatik Yüzey: Dokunmatik

Aygıt listesi “**Dokunmatik yüzey**” alt sekmesindeki ayarlar ile;

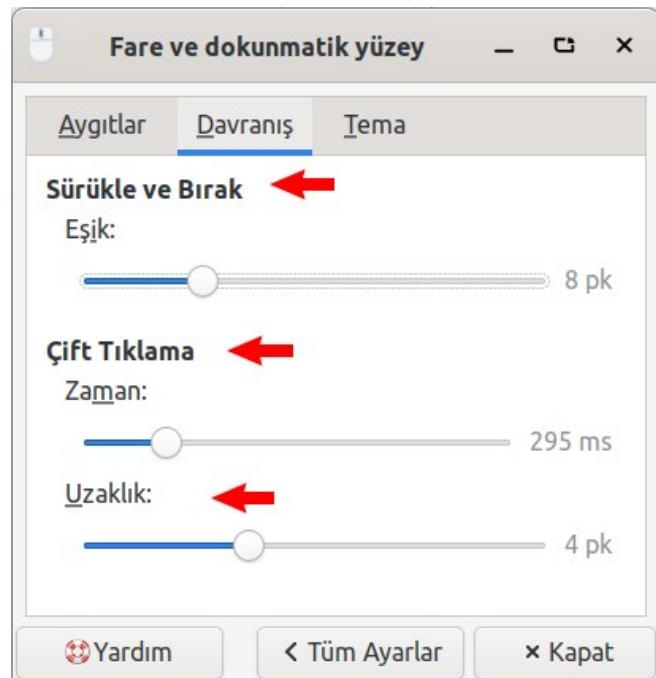
- Fare tıklamasını yüzeye tıklayarak gerçekleştirmek,
- Kaydırma işlemi için dokunma eylemi,
 - iki parmak kaydırma
 - kenar kaydırma
 - dairesel kaydırma

ayarlarını yapabiliyoruz.

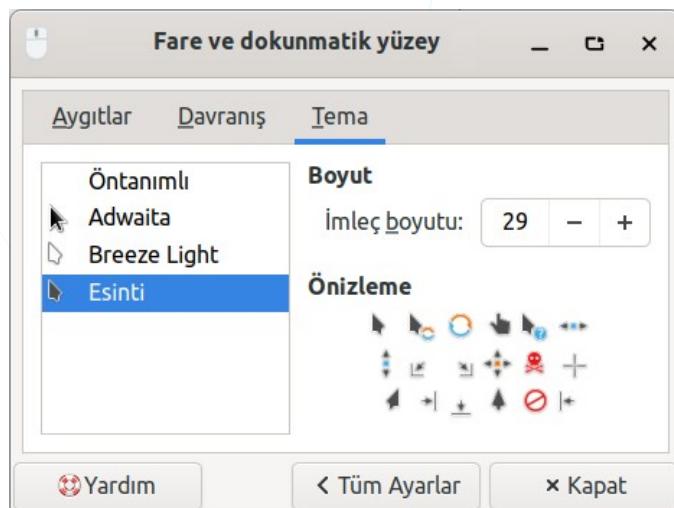
“Davranış” sekmesinden,

- Bir nesneyi sürüklemeye başlama eşğini,
- Nesneleri açmak için çift tıklama hızınızı,
- Çift tıklama eyleminden elimizin titremesi halinde ya da dokunmatik yüzey hassasiyetinden dolayı aynı noktaya tıklayamadığımız için eylemi gerçekleştiremiyorsak çift tıklama olarak kabul edilecek noktalar arasındaki mesafeyi

kendimize göre ayarlayabilirsiniz.

Resim 75: Fare ve Dokunmatik Yüzey: Davranış

Resim 76: Fare ve Dokunmatik Yüzey: Tema

“Tema” ise;

- **İşaretçi boyutu,**
- **İşaretçi şekli**

ayarlarını belirlediğimiz sekmedir.

Klavye

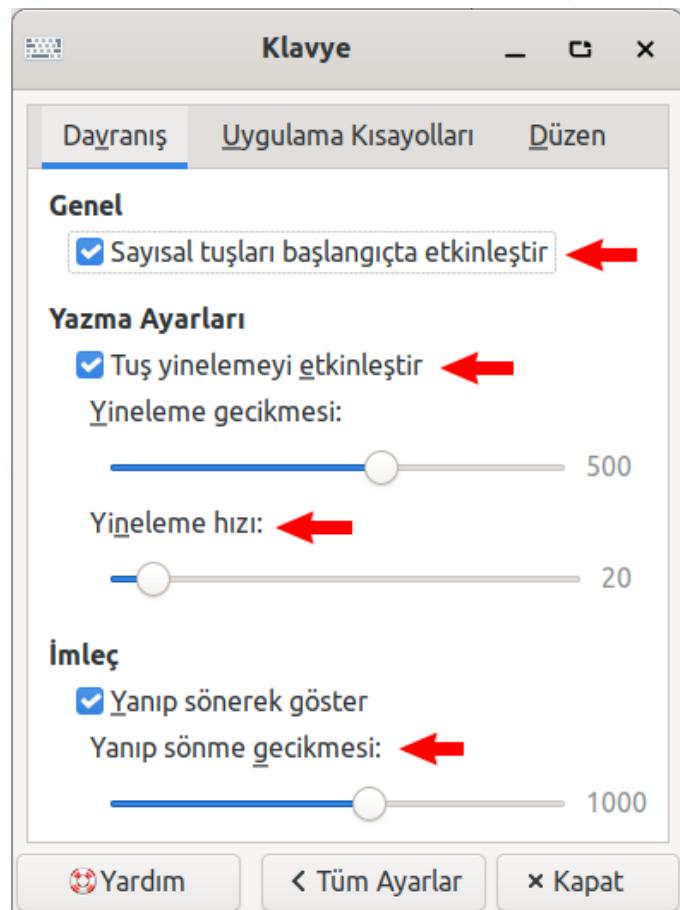

Klavyemiz için **dil** ve **klavye düzeni** seçimlerini klavye ayarları ile yapabiliriz.

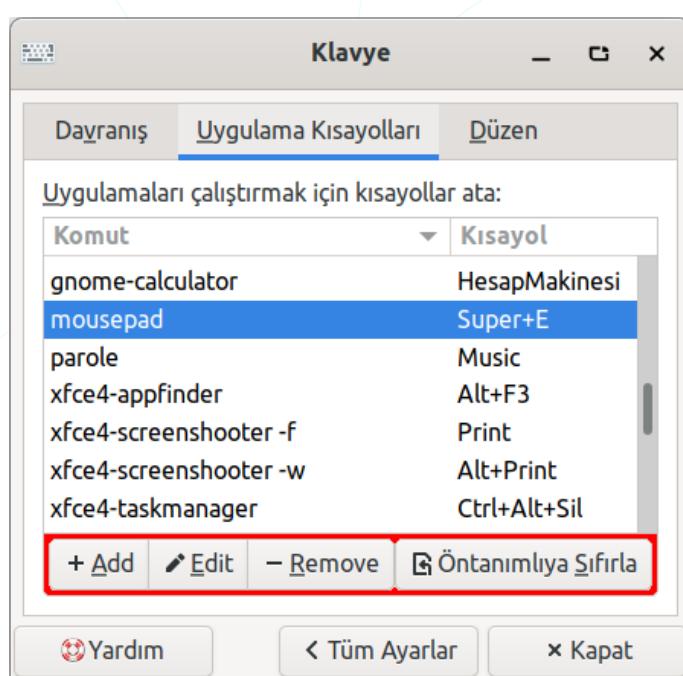
“Davranış” sekmesinden;

- “**Num Lock**” tuşunun başlangıçta etkin olup olmadığını,
- Bir tuşu basılı tuttuğumuzda karakterin **tekrarlanmamasını**,
- Bir tuşa bastığımızda karakterin **tekrarlanma hızını**,
- Klavye imlecinin **yanıp sönme hızını**

ayarlayabiliriz.

Resim 77: Klavye ayarları: Davranış

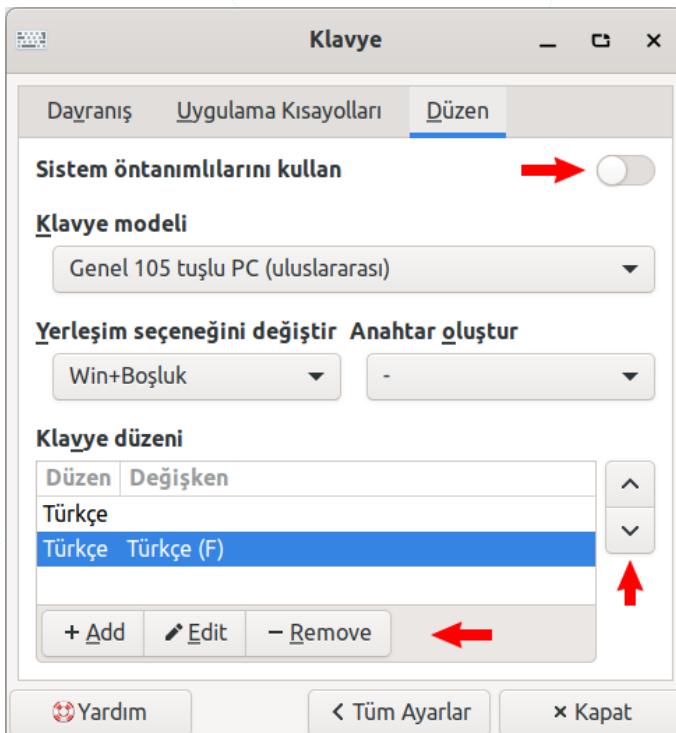

Resim 78: Klavye: Uygulama kısayolları

“**Uygulama Kısıyolları**” sekmesinden uygulamaları çalıştırmak için kısayollar ata:

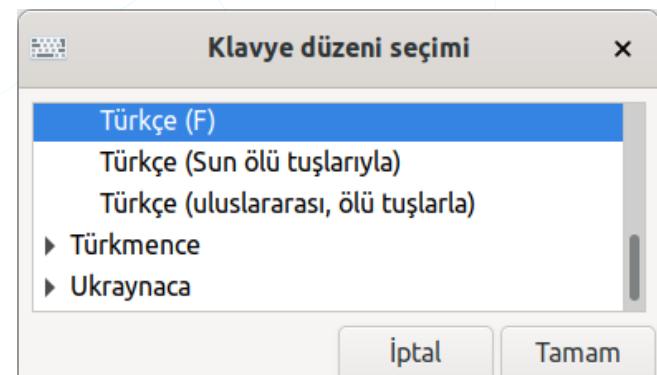
Komut	Kısayol
gnome-calculator	HesapMakinesi
mousepad	Super+E
parole	Music
xfce4-appfinder	Alt+F3
xfce4-screenshooter -f	Print
xfce4-screenshooter -w	Alt+Print
xfce4-taskmanager	Ctrl+Alt+Sil

“Yerleşim” seçenekleri listesinde “Sistem öntanımlılarını kullan” seçeneğini pasif hale getirildikten sonra bir “dil” ve “klavye düzeni” ekleyebiliriz.

Resim 79: Klavye düzeni ayarları

Yüklü dil ve klavye düzenlerini listede yukarı taşıyarak varsayılan klavye düzenini belirleyebiliriz.

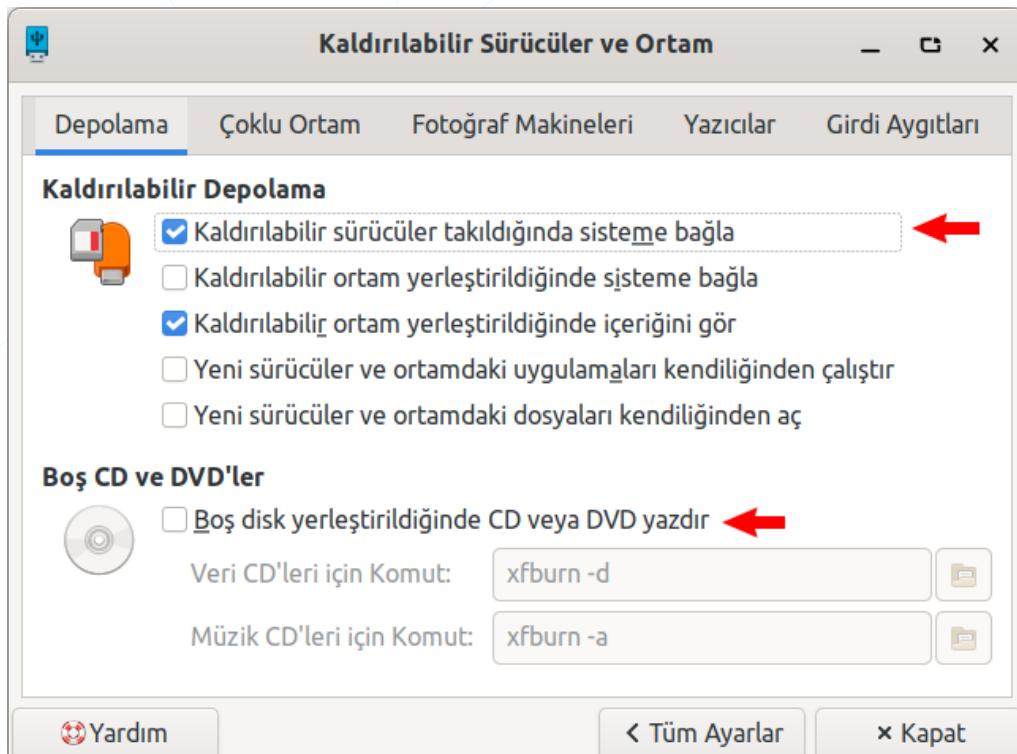
Resim 80: Klavye düzeni ekle

Farklı alfabelere sahip oldukça fazla dil mevcuttur. Hatta aynı dil ailesine sahip dillerin bile karakter setleri farklı olabilmektedir. Bizdeki ç,ş,ğ,ü,ö gibi. Farklı dillerde belge oluşturuyorsak “Ekle” butonu ile ilgili dil ve o dilin klavye düzenini seçebiliriz. (TrF / TrQ)

Kaldırılabilir Sürücüler ve Ortam Ayarları

Bilgisayarımıza bağladığımız Flash bellek, DVD, Fotoğraf makinası, Cep bilgisayarı, Yazıcı ya da diğer aygıtlarımız için eylemler belirleyebiliriz.

Resim 81: Kaldırılabilir Sürücüler ve Ortam: Depolama

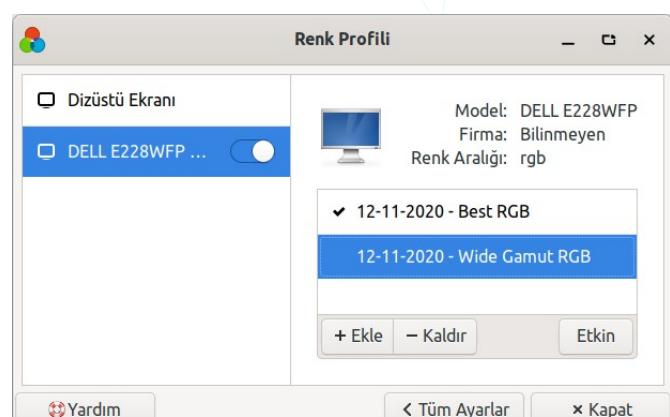
Örneğin; yukarıdaki pencerede bilgisayara flash bellek taktığımızda bu ortamın sisteme bağlanıp bağlanmaması, bağlanıyor ise otomatik açılıp açılmasası gibi ayarları gerçekleştirebiliriz.

Renk Profili

Giriş (kamera, tarayıcı) ve çıkış (ekran, yazıcı) aygıtlarımız için renk profili yükleme ve yönetmemizi sağlar.

İlgili donanım altındaki listede kullanmak istediğimiz renk profiline çift tıklayabilir ya da “Etkin” butonunu kullanabiliriz.

Resim 82: Renk profili

Yazıcı Ayarları

Kullanmak istediğimiz bir yazıcı ya da tarayıcıyı sürücülerini sistemimize yüklemek ya da kurulu olan yazdırma/tarama aygıtlarını yapılandırmak için “**Ayarlar**” penceresindeki “**Yazıcı Ayarları**” aracını kullanabiliriz.

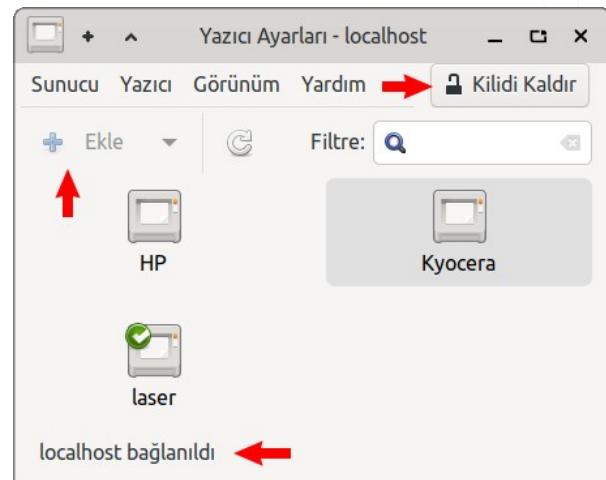
Sistemimizde yüklü/tanımlı bir yazıcı yok ise pencere boş olarak gelir ve “Henüz yapılandırılmış bir yazıcı yok” mesajı görünür. Yazıcılar penceresi “Başlık Çubuğu” ve “Durum Çubuğu”nda yazdırma sunucusuna bağlandığına dair bir ifade görebiliriz. Bu kendi bilgisayarımızdaki (localhost) yazdırma sunucusu da olabilir.

Yazıcı ekleme işlemi yetki gerektirdiğinden öncelikle “**Kilidi Kaldır**” butonunu kullanarak bizden istenen yetkili kullanıcı parolasını girmeliyiz. Yazıcıları yönetmek sistem yöneticisinden ilgili grup (Ipadmin) üyelikleri için istekte bulunabilirsiniz.

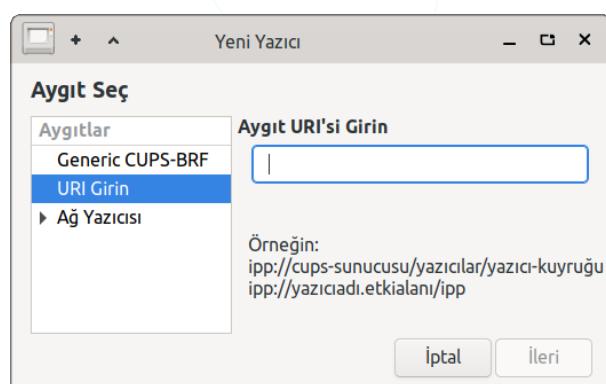
Yazıcı kurulumu için farklı yöntemler bulunmaktadır. Yazıcı ekleme ve yapılandırma sihirbazının sunduğu adımlardan uygun olan bir yöntemi tercih edebiliriz.

Eklemek istediğimiz aygıtın tam kaynak adresini **URI (Uniform Resource Identifier)** kısmına yazabilirim. Internet Printing Protocol (IPP) adresini nasıl yazacağımız ile ilgili görseldeki örneği inceleyebiliriz.

“**Internet Printing Protocol (IPP)**” IP tabanlı protokoller gibi yerel veya İnternet üzerinden çalışabilen bir protokoldür.

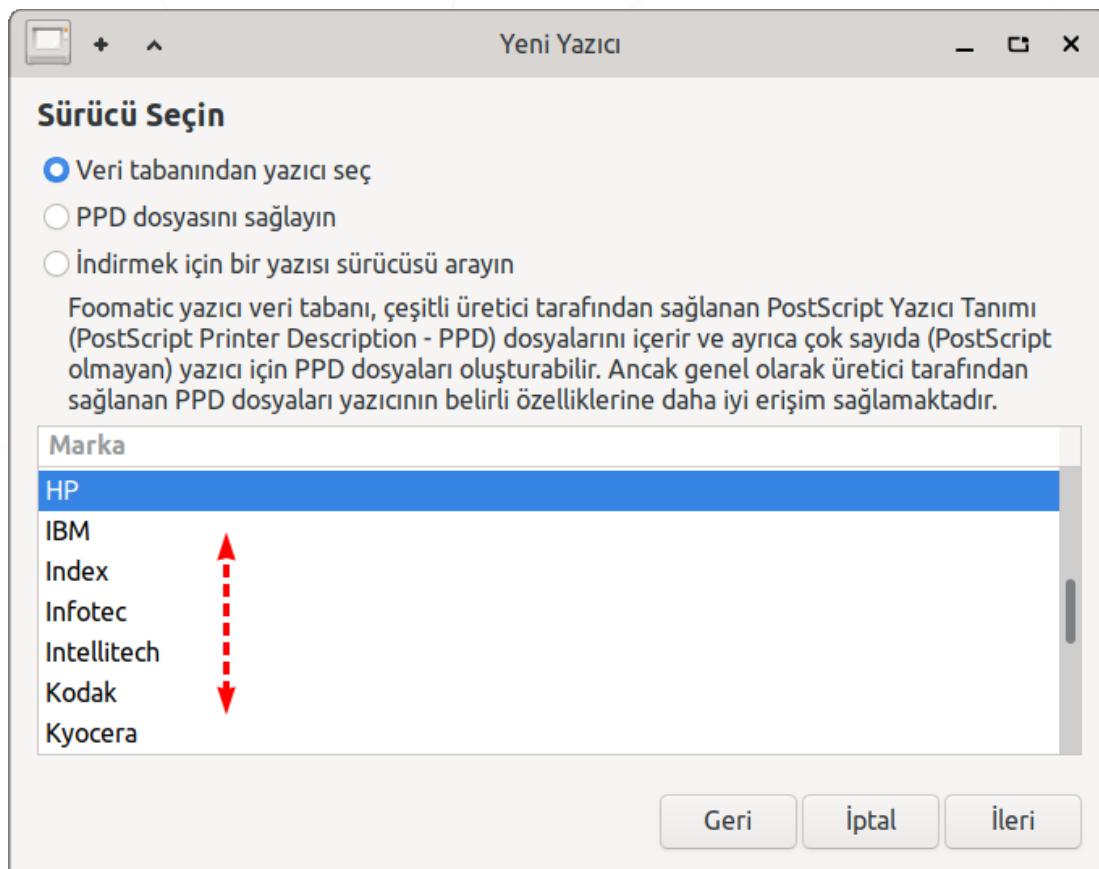

Resim 83: Yazıcılar

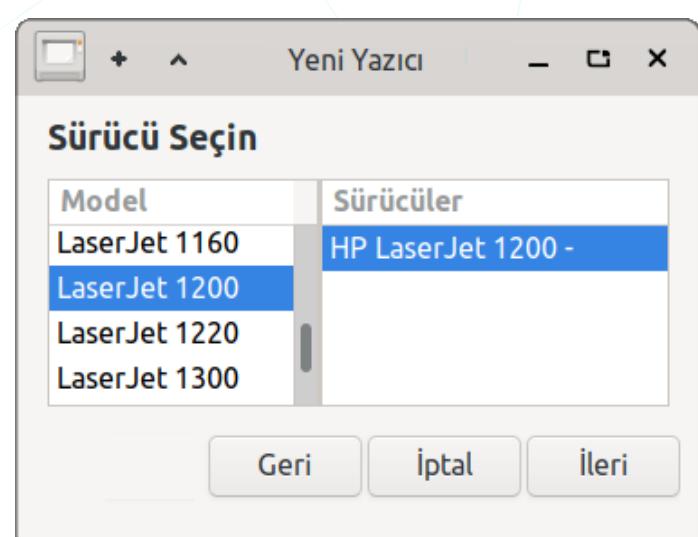
Resim 84: Yazıcı tam kaynak adresi

“Generic CUPS-BRF” yi seçerek yazıcı veritabanından marka model seçmek sureti ile yazıcı ekleyebiliriz.

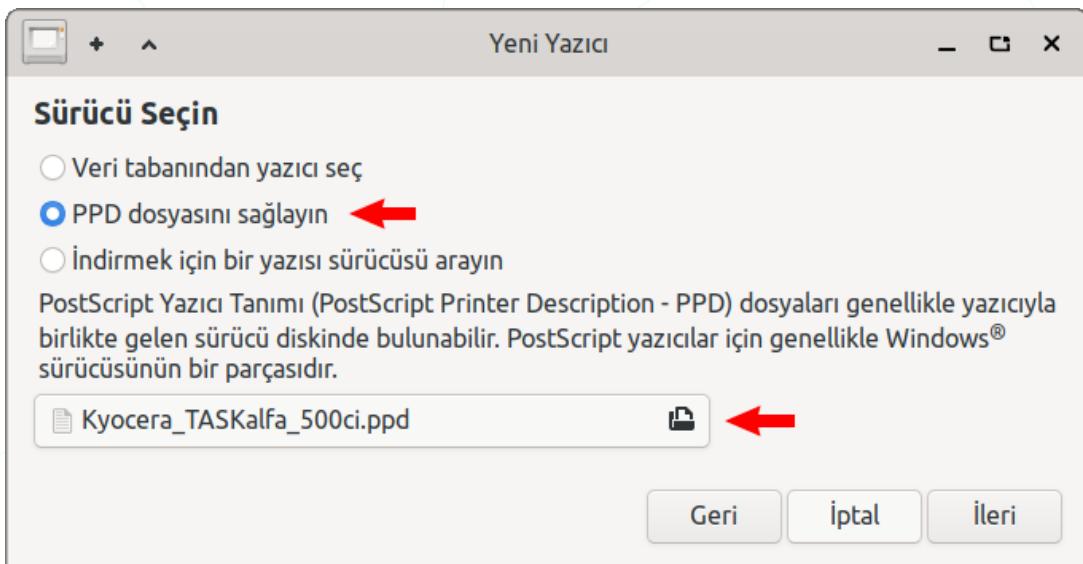
Resim 85: Yazıcı ekle - Sürücü veritabani

Marka seçiminin ardından doğru model bilgisini seçerek sonraki yazıcı tanımlama adımı geçebiliriz.
Resim.90

Resim 86: Yazıcı ekle: Yazıcı modeli

Elimizde bir yazıcının **PPD** (PostScript Printer Drivers) dosyası varsa (İnternet'ten indirebiliriz) sadece bu dosyayı göstermek sureti ile de yazıcımızı tanımlayabiliriz.

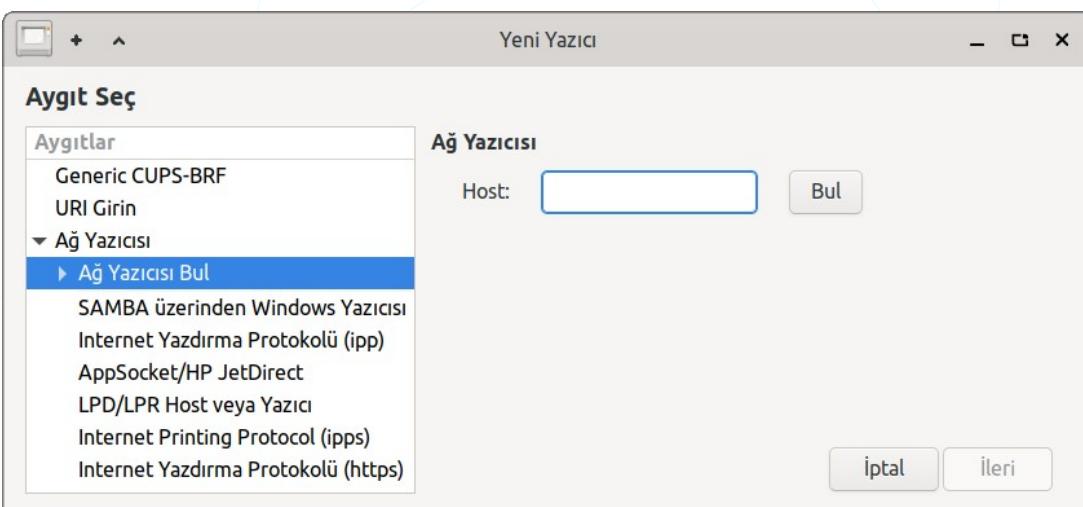

Resim 87: Yazıcı ekle: PPD dosyası seç

Bir diğer kurulum yöntemi olarak yazıcımızın sürücüsünü Internet'te aratma seçeneğini kullanabiliriz.

“**Ağ Yazıcısı**” seçeneğine tıkladığımızda lokal ağımızdaki yazıcılar listelenecektir. Listeden kullanmak istediğimiz yazıcının “marka” ve “model” seçimini yaparak ilerleyebiliriz.

Eğer kullanmak istediğimiz yazıcı listelenmiyor ise “**Ağ Yazıcısı Bul**” seçeneğini kullanabiliriz. Yazıcı seçiminin ardından yazıcı tanımlama adımı gelecektir. Resim 90

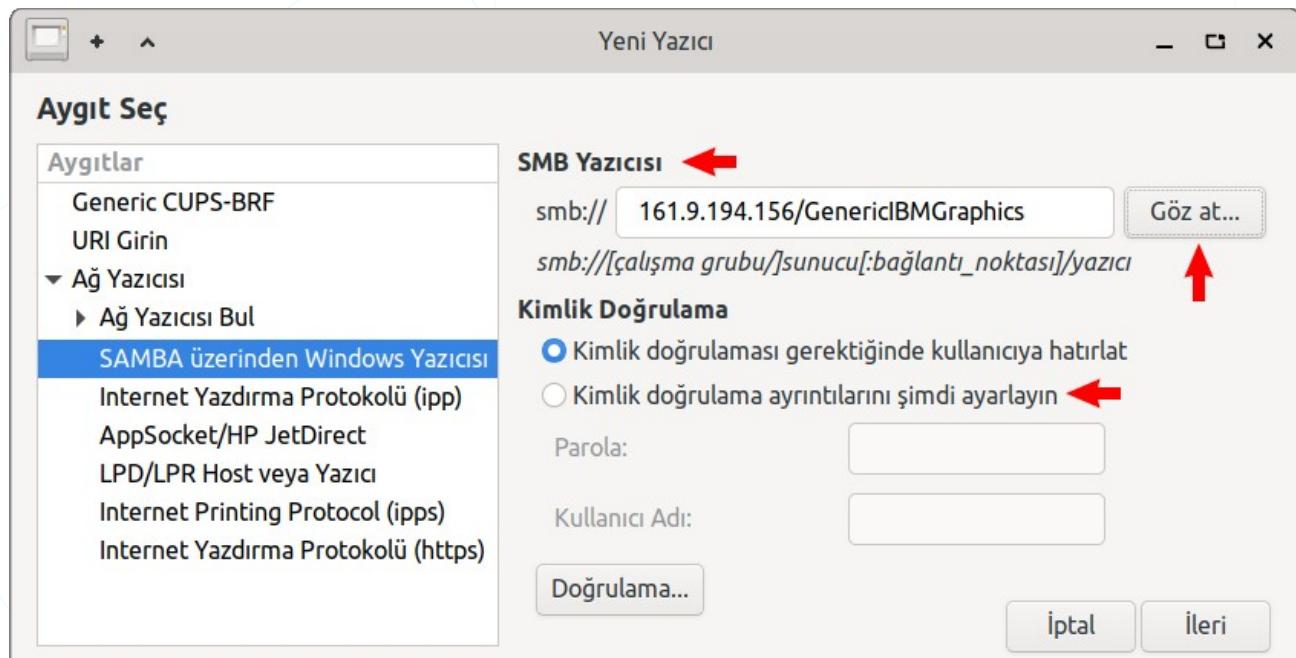

Resim 88: Yazıcı ekle: Ağ yazıcısı bul

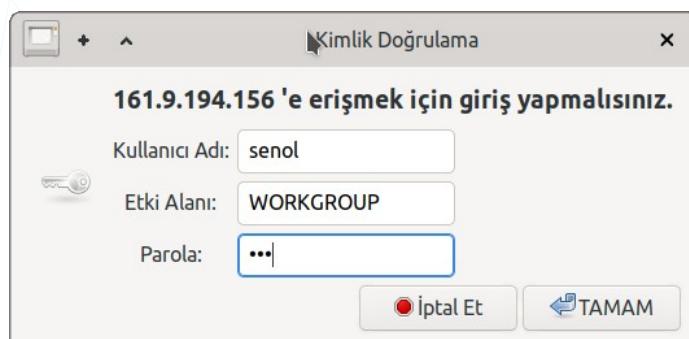
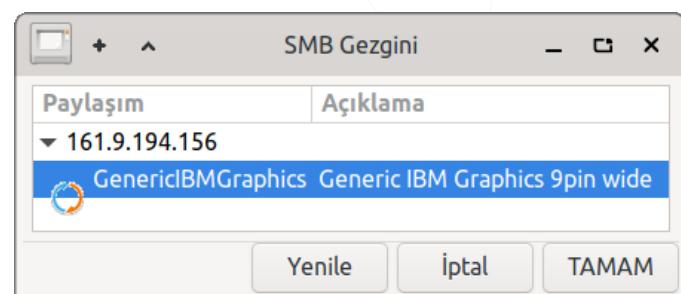
Kullanmak istediğimiz yazıcı listelenmiyor ise aygit adresini (URI) "HTTP" ya da "IPP" şeklinde girebiliriz. IPP (Internet Printing Protocol), IP tabanlı protokoller gibi yerel olarak veya Internet üzerinden çalışabilir.

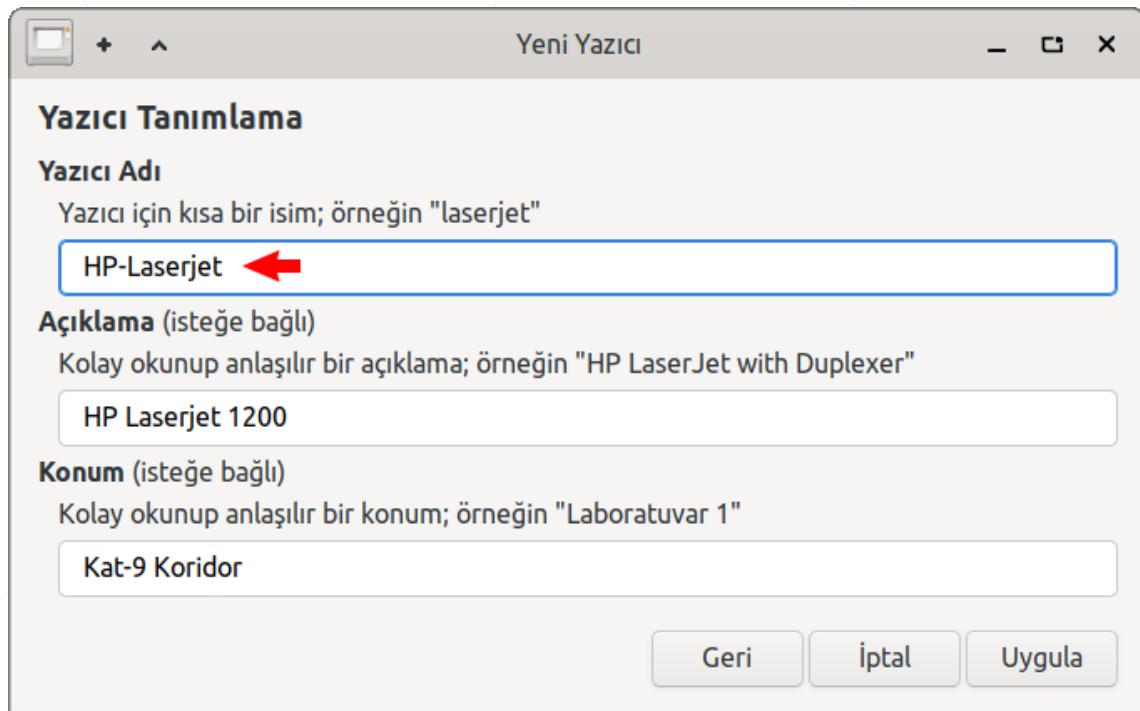
Windows üzerindeki paylaşımı açılmış yazıcıları "**SAMBA üzerinden Windows Yazıcısı**" seçeneği ile sistemimize tanımlayabiliriz.

Resim 89: Yazıcı ekle: SAMBA üzerinden Windows yazıcısı

"**Göz at**" ile bir çalışma grubu ya da bir IP deki paylaşılmış Windows yazıcıları listeleyebiliriz. Kimlik doğrulamasının ardından yazıcı sistemimize eklenmiş olacaktır.

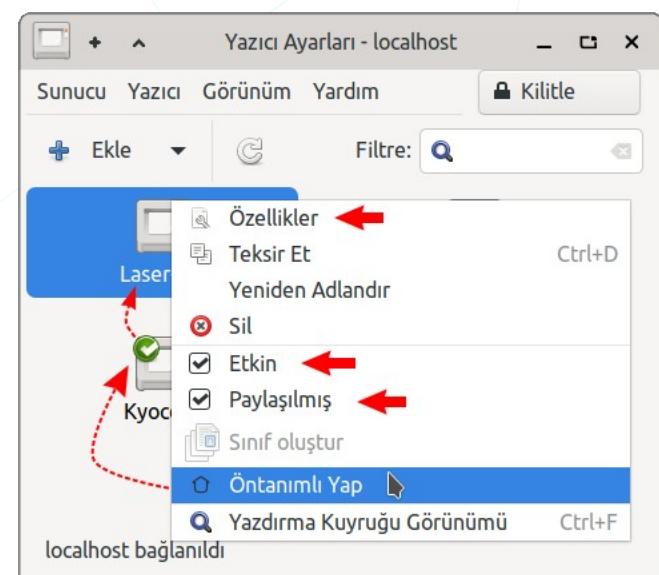

Resim 90: Yazıcı ekle: Tanımlama

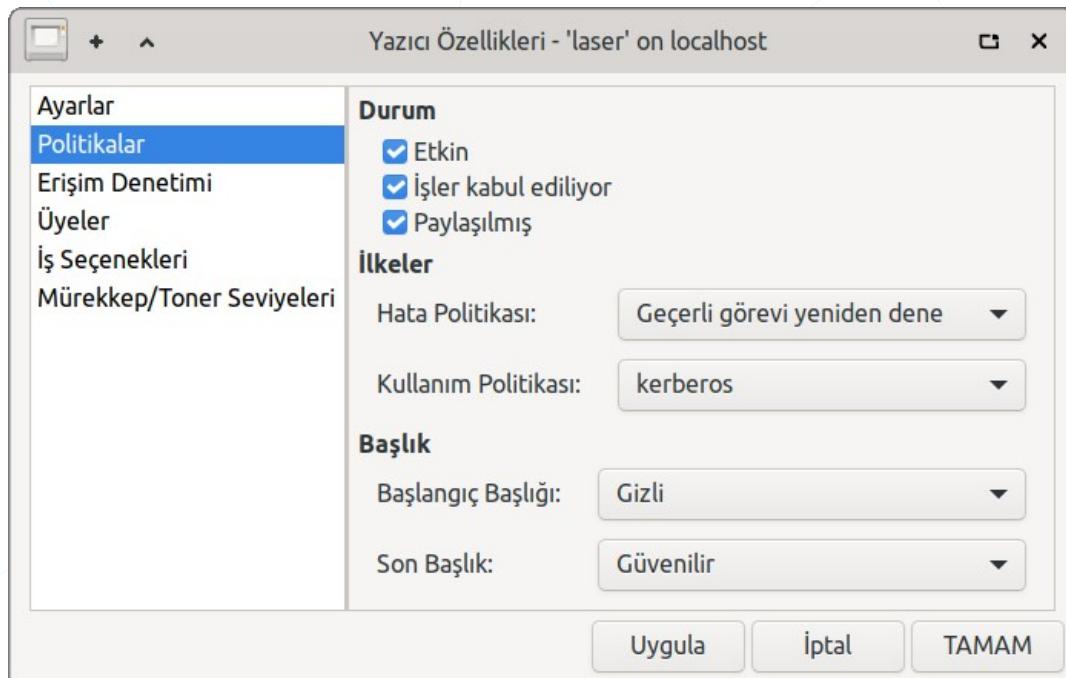
Yukarıdaki kurulum sihirbazında seçtiğimiz yöntemlerden herhangi birinin sonunda yazıcı tanımları ekranı gelecektir.

Yazıcı tanımlama işlemlerinden sonra bir yazıcıyı,

- Etkin ya da çevrimdışı yapabiliriz,
- Öntanımlı olarak ayarlayabiliriz,
- Paylaşma açabiliriz,
- Yazıcı iş kuyruğunu yönetebiliriz,
- “Özellikler” ile bilgilerini detaylı görebilir ve ince ayarlarını yapılandırabiliriz.

Resim 91: Varsayılan yazıcıyı belirleme

Resim 92: Yazıcı özellikleri

Yazıcılarımızı yönetmek için **CUPS** (Common UNIX Printing System) yazdırma sisteminin web arayüzüne de bağlanabiliriz. CUPS, **IPP** (Internet Printing Protocol) protokolünü kullanılan açık kaynaklı yazdırma sistemidir.

Yazdırma sunucusu web arayüzüne erişim için, IP adresi ve ardından CUPS erişim portunu (631) girmemiz yeterli olacaktır.

Örneğin CUPS sunucusu kendi bilgisayarımızda ise tarayıcımızın adres kısmına **127.0.0.1:631** ya da **localhost:631** girmek suretiyle erişim sağlayabiliriz.

“Administration” sayfasında “**Add Printer**” butonuna bastığımızda bizden yetki için kullanıcı adı ve parola bilgisi istenecektir. Kullanıcı bilgimiz ile oturum açamıyorsak “**lpadmin**” grubuna üyelik gerekebilir.

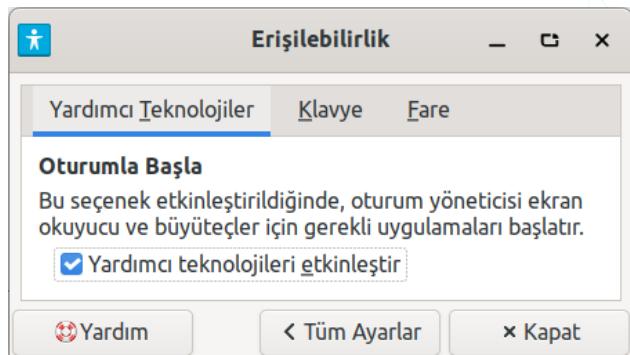
Sistem Ayarları

Erişilebilirlik Seçenekleri

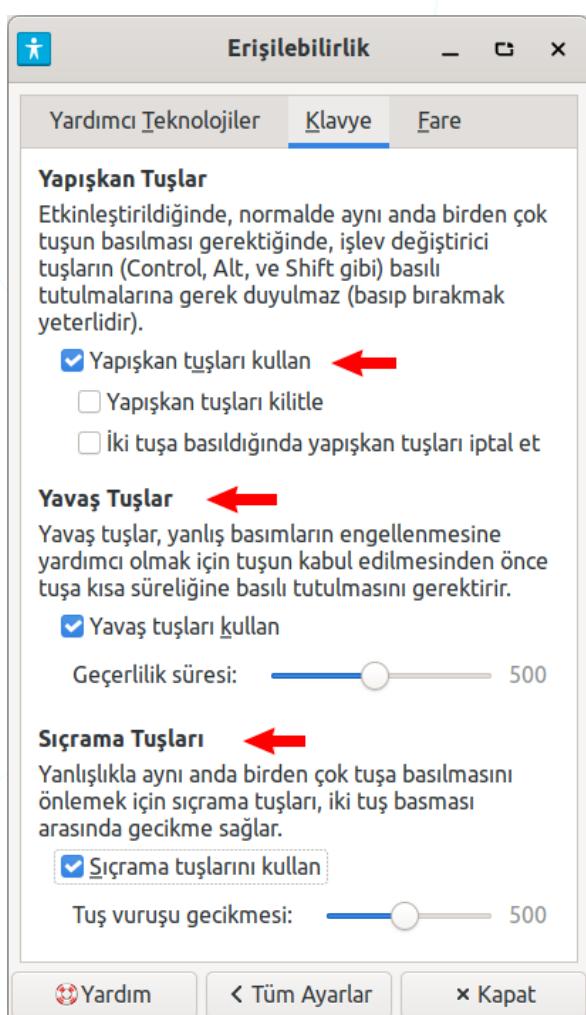

Erişilebilirlik seçenekleri girdi ve çıktı aygıtlarımızı engelsiz kullanıcılar için ayrıca yapılandırmamıza olanak tanır.

Örneğin; bir çıkış ünitesi olan ekran görme duyusu ile kullanılabilir. “**Yardımcı Teknolojileri Etkinleştir**” seçeneği onaylandığında XFCE masaüstü işaretçilerin bulunduğu kelimeleri okuması için “**Orca**” modülünü yükler. Böylece görerek değil duyarak sistemimizi kullanabiliriz.

Resim 93: Erişilebilirlik: Yardımcı teknolojiler

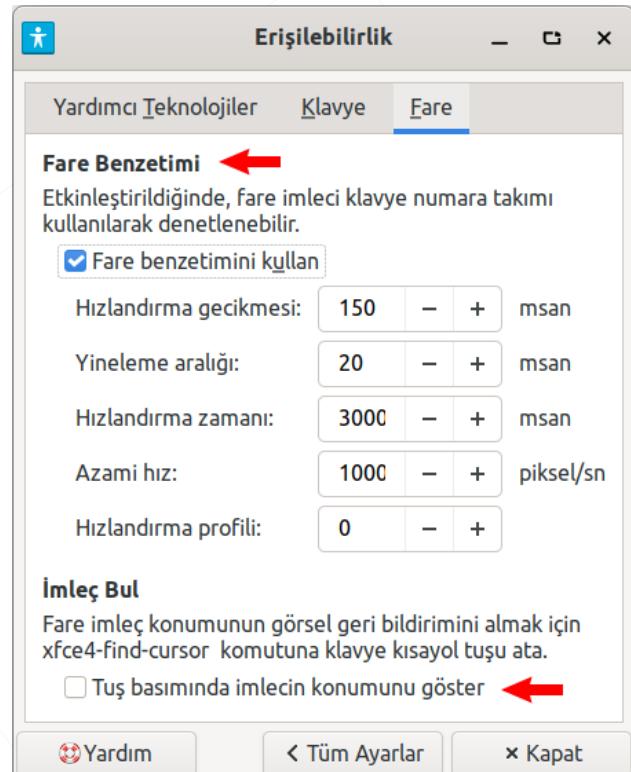
Resim 94: Erişilebilirlik: Klavye

“**Klavye**” sekmesinden “Yapışkan tuşları kullan” seçeneği ile birlikte kullanılan tuşları aynı anda kullanmak yerine sırayla basarak kullanabiliriz. Örneğin; seçili bir metin ya da nesneyi kopyalamak için Ctrl+C tuşlarına aynı anda basmamız gerekmeyez. Önce “Ctrl” ardından “C” tuşuna basarak aynı işlemi gerçekleştirebiliriz. Bu klavye üzerinde birbirinden uzakta olup aynı anda basılması gereken tuşları kullanmamız gerekiyor. İki tuşa aynı anda basarak bu özelliği kapatabiliriz.

“**Yavaş Tuşlar**” seçeneği ile klavyede bastığımız tuşun geçerli olması için gerekli zamanı ayarlayabiliyoruz. Bir tuşa bastığımızda daha parmağımızı çekmeden aynı karakteri birden fazla yazıyor ise “Yavaş tuşları kullan” seçeneğini aktif hale getirerek parmağımızın tuşta basılı kalma süresine göre ayarlama yapabiliyoruz.

“**Sıkrama Tuşları**” seçeneği ile aynı tuşa arkaya arkaya bastığımızda yazılma hızını ayarlayabiliyoruz. Özellikle parmaklarımıza titreme olduğunda bu seçenek aynı karakterin istemsiz şekilde tekrarlanması engelleyecektir.

“Fare” sekmesindeki “**fare benzetimini kullan**” seçeneğini onaylayarak faremizin bulunmadığı durumlar ya da fareyi kullanmakta zorlandığımızda numerik tuşlar ile fare imlecini hareket ettirebiliriz.

Resim 95: Erişilebilirlik: Fare

Kullanıcı Bilgileri

İletişim bilgilerimizi girdiğimiz uygulamadır. Bu pencereye Uygulamalar -Whisker menü- üzerinden de hızlıca erişebiliriz.

The screenshot shows the 'Mugshot' application window with various input fields for user information. On the left is a placeholder for a profile picture with the number '1829102'. The fields include: 'İlk İsim' (Senol), 'Soy Adı' (ALDIBAS), 'Baş harf' (SA), 'Ev Telefonu' (empty), 'E-posta Adresi' (bilgi@pardus.org.tr), 'Ofis Telefonu' (4445773), 'Fax' (empty), 'Yardım' button, 'İptal Et' button, and 'Uygula' button.

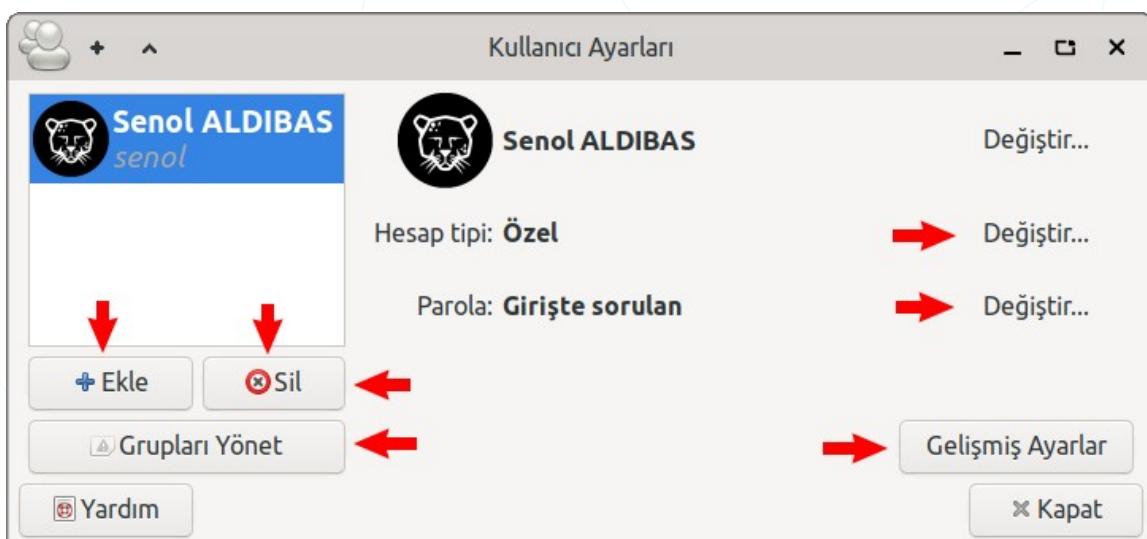
Resim 96: Kullanıcı bilgileri

Kullanıcı ve Grup Yönetimi

“Kullanıcı ve Gruplar” ile kullanıcı bilgilerimizi değiştirebiliriz. Varsa yetkimiz dahilinde şu işlemleri de gerçekleştirebiliriz;

- **Yeni kullanıcı ekleme,**
- **Sistemdeki bir kullanıcıyı silme,**
- **Kullanıcı Bilgileri ve Parola Değiştirme,**
- **Kullanıcı Hesap Tipini Değiştirme,**
- **Grup Ekleme,**
- **Grup Silme,**
- **Kullanıcıyı Gruba Ekleme**

Resim 97: Kullanıcılar ve Gruplar

Kullanıcı Ekleme

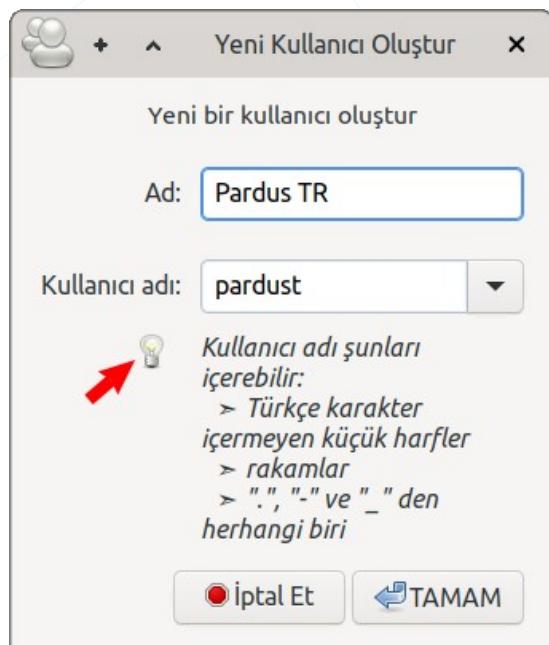
“Ekle” butonuna bastıktan sonra gelen “**Yeni Kullanıcı Oluştur**” penceresinde kullanıcının görünür ismi (Ad) ve sistem kullanıcı adını girmeliyiz.

“Kullanıcı adı” için aşağıdaki kriterlere uymalıyız.

- Türkçe karakter (ç,ğ,ı,ö,ş,ü) hariç küçük harf, rakam, tire ve alt tire karakterlerini içerebilir.
- Rakam, tire ve alt tire ile başlayamaz.

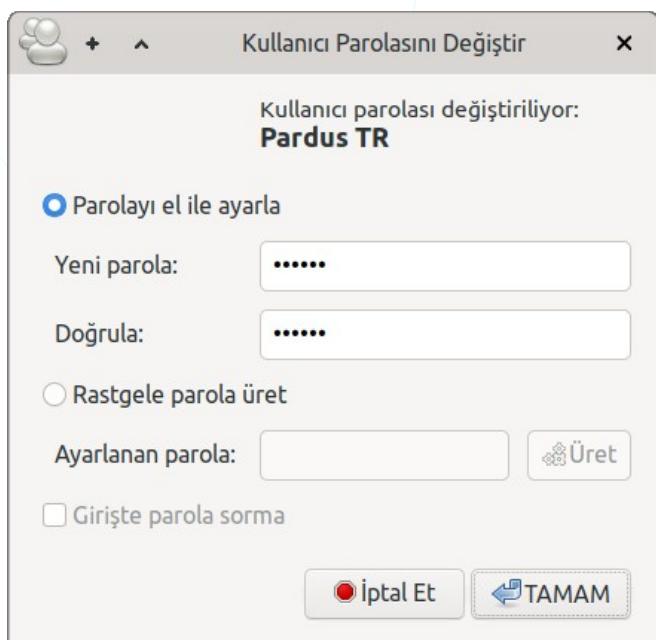
Bilgilendirme simgesi ünlem “⚠” şeklinde görünüyor ise kullanıcı adı belirleme kurallarına uygun olmayan bir veri girmiştir demektir.

Kullanıcı adı ekranından sonra bizden, oluşturulan kullanıcının parolasını belirlememiz istenecektir.

Resim 98: Yeni kullanıcı oluştur

oluşturulan kullanıcının parolasını

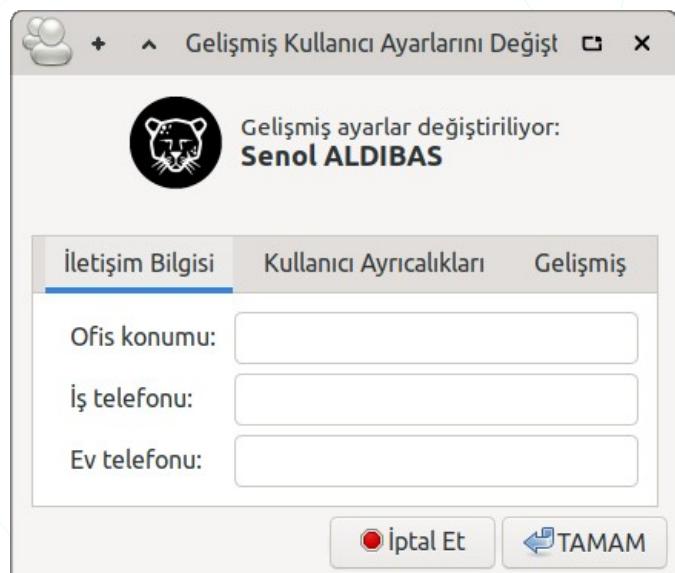
Resim 99: Kullanıcı parolası belirleme

Güvenliğimiz için kullanıcı parolasını kolay tahmin edilemeyen ve kaba kuvvet -**brute force**- saldırılara karşı çözülmesi zor olacak şekilde BÜYÜK/küçük harf, rakam, özel karakterden oluşan sekilde girmeliyiz. “**Rastgele parola üret**” seçeneği ile **güçlü** parolalar önerilebilir.

Kullanıcı Bilgileri

Gelişmiş ayarlar ile yetkimiz dahilinde kullanıcı bilgilerini görüntüleyebilir ve değiştirebiliriz.

“Kullanıcı iletişim bilgileri” iş adresi ve telefon bilgilerinin girildiği sekmedir.

Resim 100: Kullanıcı iletişim bilgileri

Resim 101: Kullanıcı ayrıcalıkları

“Kullanıcı Ayrıcalıkları” donanım aygıtlarını kullanma izinleri ve sistem kayıtlarını -log- izleme yetkilerinin belirlendiği sekmedir. **Buradan bir seçeneği işaretlediğimizde kullanıcı aslında ilgili gruba üye yapılmaktadır.** Örneğin; “**Yazıcıları Yapılandır**” seçeneğini onayladığımızda kullanıcı “**Ipadmin**” grubuna üye yapılmaktadır.

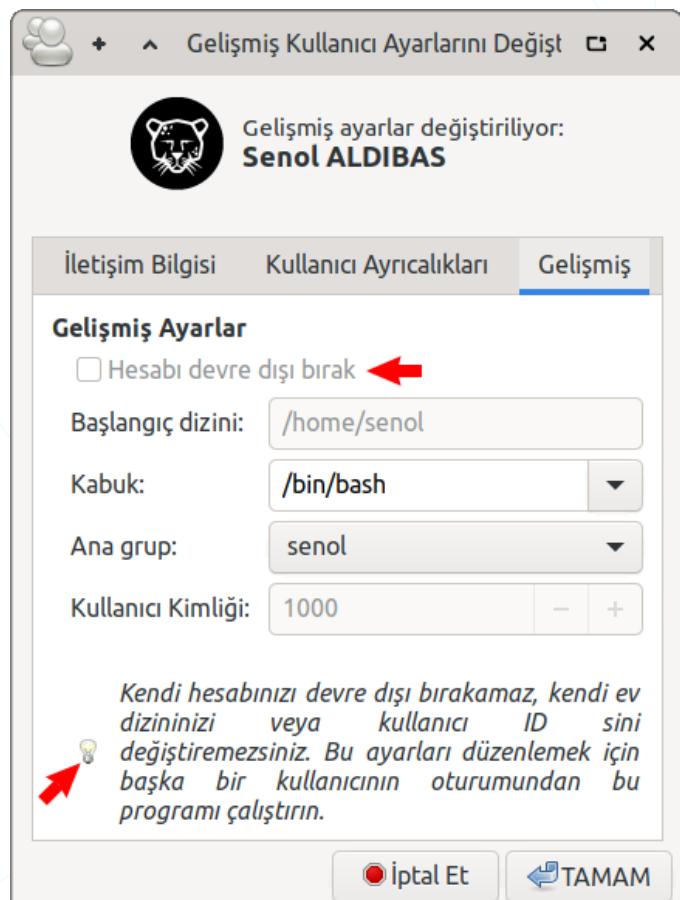
Bir kullanıcıyı bir gruba üye yapmak için Uçbirim üzerinde “**usermod**” komutunu kullanabiliriz.

```
usermod -a -G kamp senol
```

“**Gelişmiş**” sekmesi ile;

- Kullanıcı hesabını **kilitleme**,
- Kullanıcı kabuk -**shell**- belirleme,
- Kullanıcı başlangıç dizini -**ev**-,
- Kullanıcının **birincil grubu**,
- “Kullanıcı Sayısal Kimliği” -**UID**- ayarlarını yapabiliriz.

Kullanıcı kabuk bilgisi için 11. sayfadaki Çekirdek -Kernel- ve Kabuk -Shell- konusunu inceleyebilirsiniz.

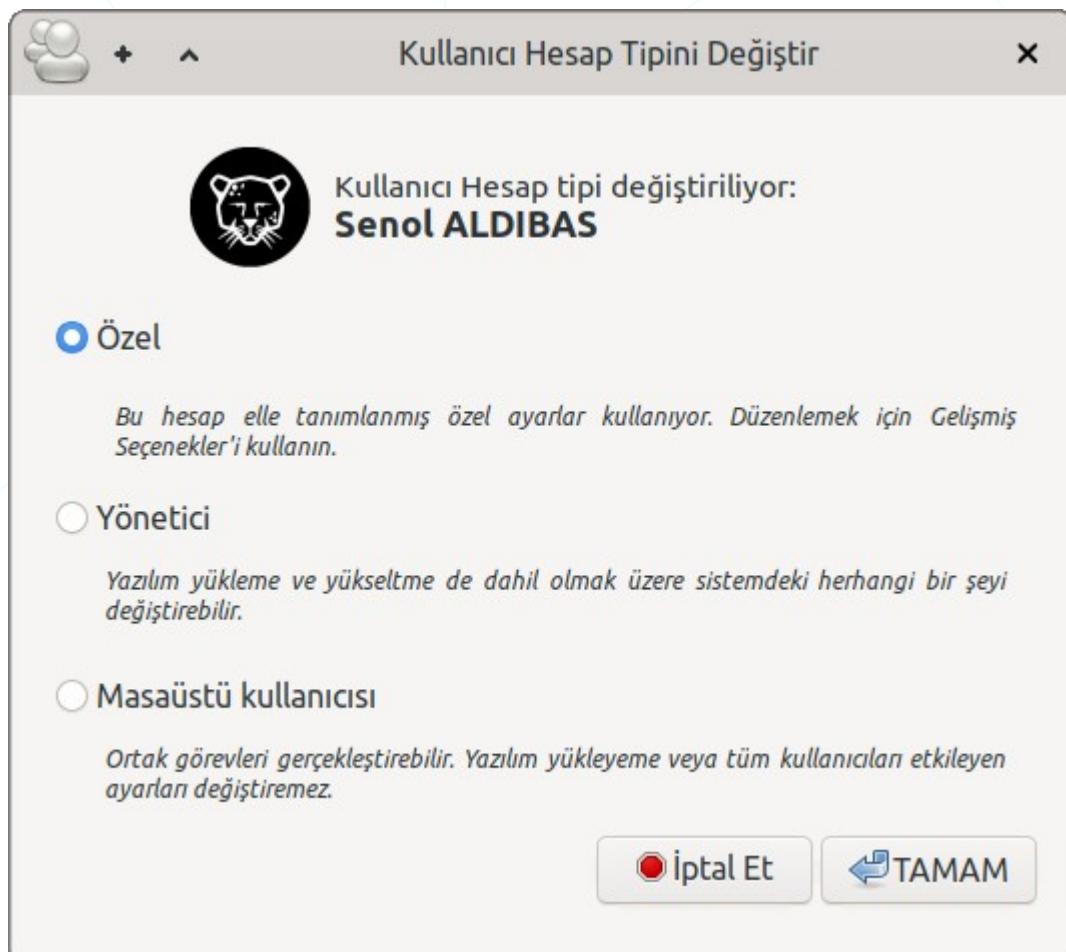
Resim 102: Kullanıcı gelişmiş ayarları

Kullanıcı bilgilerini değiştirmek için Uçbirim üzerinde “**usermod**” komutunu kullanabiliriz.

```
sudo usermod -aG sudo, ladmin senol
```

Üstteki komut senol kullanıcısını sudo ve ladmin gruplarına ekler.

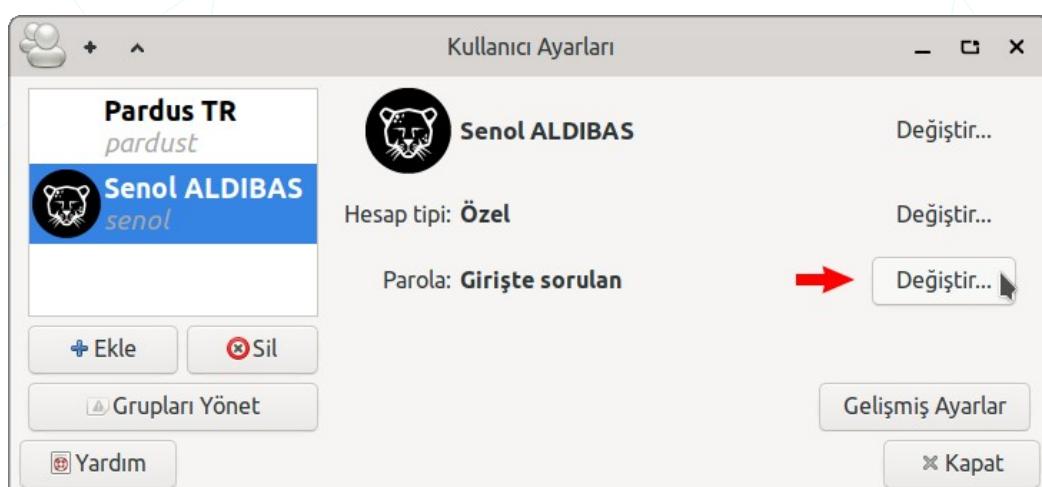
Kullanıcı Hesap Tipi Değiştirme

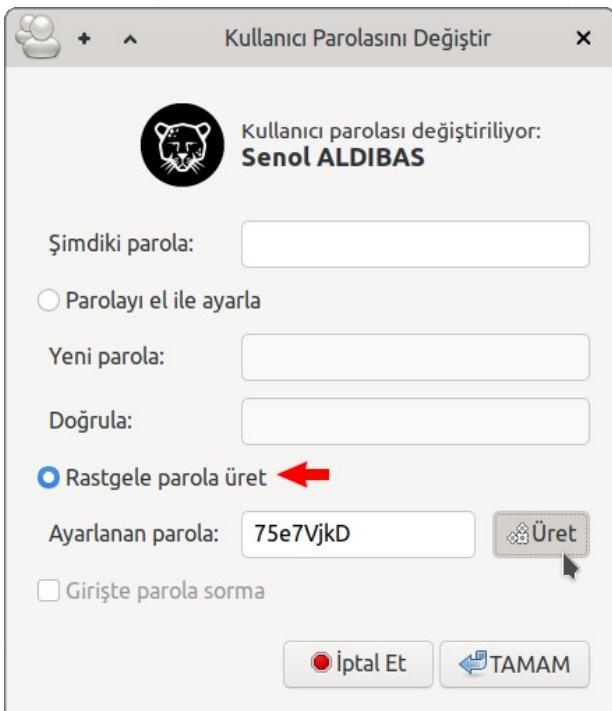
Resim 103: Kullanıcı hesap tipi değiştirme

Kullanıcı Parolası değiştirme

“**Kullanıcı ve Gruplar**” ekranında hesabımızı seçerek ya da yetkimiz varsa herhangi bir kullanıcıyı seçtikten sonra “**Parola: Girişte sorulan**” ifadesinin karşısındaki “**Değiştir**” butonunu kullanabiliriz.

Resim 104: Kullanıcılar ve Gruplar: Parola değiştir

Resim 105: Parola değiştir

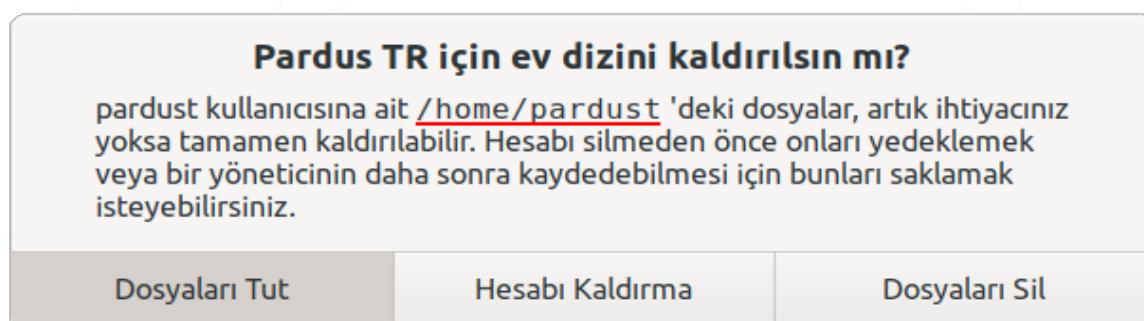
Daha önce kullanıcı hesabı oluşturma konusunda belirttiğimiz gibi güvenliğimiz için **güçlü** bir parola belirlemeliyiz.

Kullanıcı parola bilgisini değiştirmek için Uçbirim üzerinde “**passwd**” komutunu kullanabiliriz.

sudo passwd pardust

Üstteki komut yönetici parolamızdan sonra pardust kullanıcıı için yeni parola girmemizi isteyecektir.

Kullanıcı Silme

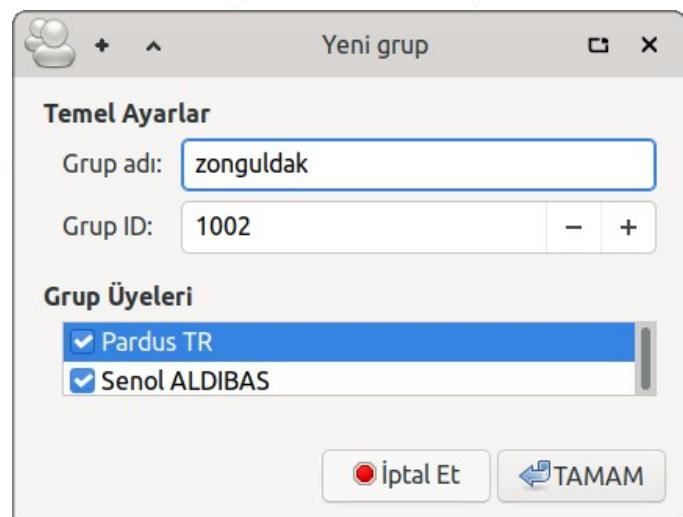
“Ayarlar” > “Kullanıcılar ve Gruplar” penceresindeki (sayfa 74) “**Sil**” butonu ile seçili kullanıcıyı sistemden kaldırabiliriz.

Bir kullanıcı hesabını kaldırılırken kullanıcıya ait dosyaları sistemde tutabiliriz.

Yeni Grup Ekleme

Kullanıcıları yetkilendirme işlemleri için gruplar oluşturabiliriz. Bir kullanıcı hesabı oluşturulduğunda bu kullanıcının birincil grubu da otomatik olarak oluşturulur ve varsayılan olarak bu grup kullanıcı adı ile aynıdır. Ayrıca sistemimizde kurulu ya da yeni kurduğumuz uygulamalar da kendi kullanıcılarını ve haliyle kendi gruplarını oluştururlar.

Resim 106: Grup ekle

“Ayarlar” > “Kullanıcılar ve Gruplar” penceresindeki (sayfa 74) **“Grupları Yönet”** butonunun ardından ekranı gelen grup listesi penceresinde **“Ekle”** butonuna basarak **“Yeni Grup”** ekranını açabiliriz.

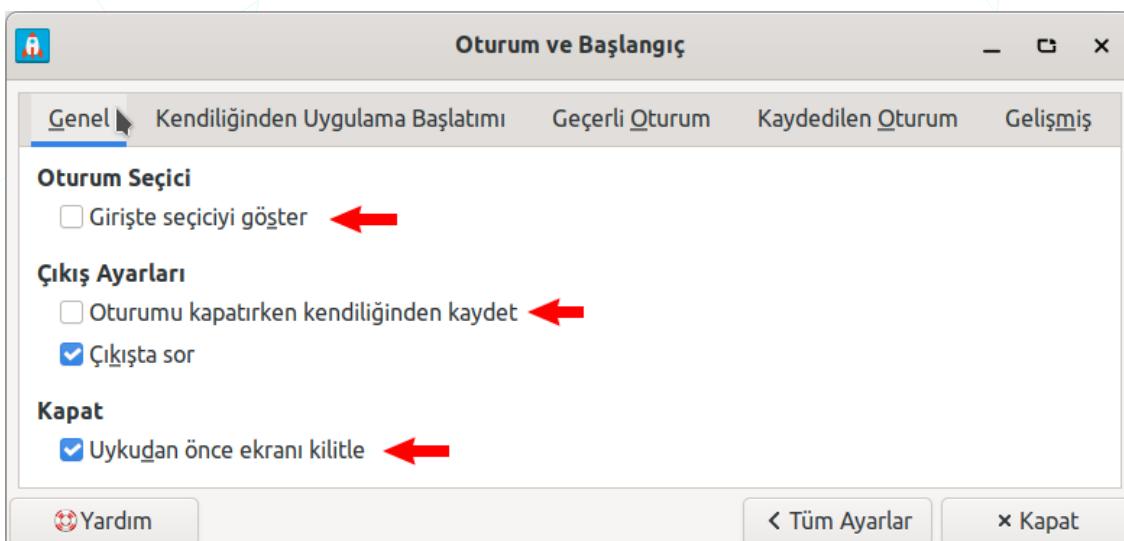
Sistemde yeni bir grup oluşturmak için içim Uçbirim üzerinde **“addgroup, groupadd”** komutlarını kullanabiliriz.

```
sudo groupadd zonguldak
```

Sistem Başlangıç Ayarlarının Yapılandırılması

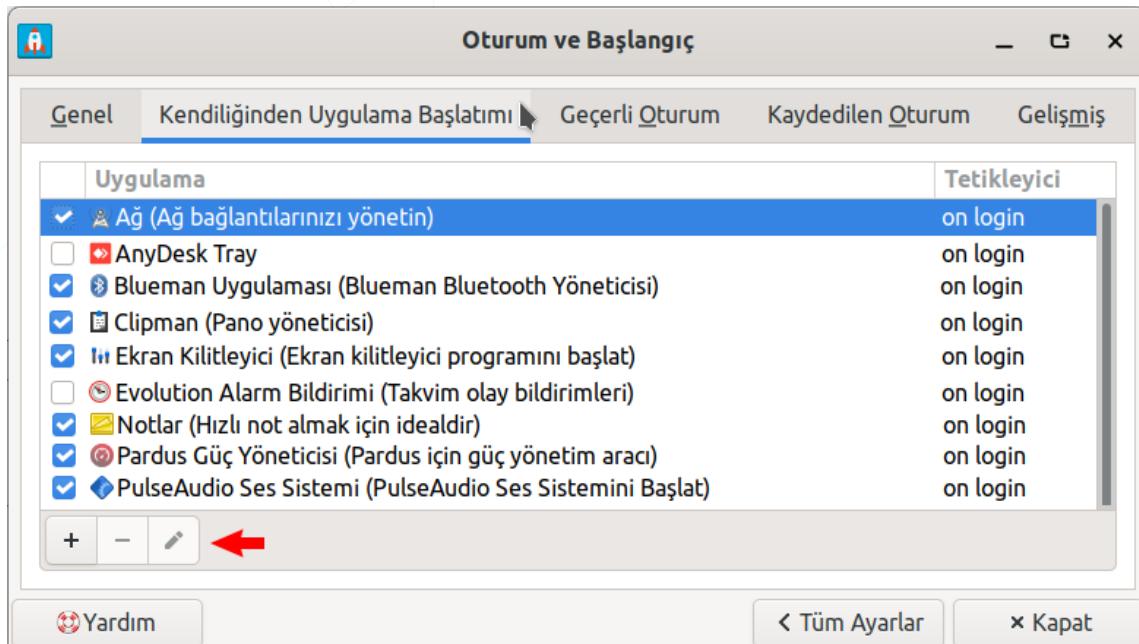
“Oturum ve Başlangıç” ile sonraki oturumlarımız için oturum başlatma ayarlarını yapılandırabiliriz.

Resim 107: Oturum ve Başlangıç ayarları

Genel sekmesindeki “**Girişte seçiciyi göster**” seçeneği daha önce kaydedilmiş oturumlarımızın oturum açma ekranında listelenmesini sağlar. Böylece tarih ve saatine göre önceki oturumlarımıza giriş yapabiliriz. Önceki bir oturuma erişmek için bunun kaydedilmesi gereklidir. Oturumlarımızın otomatik kaydedilmesini ya da oturumu kapatırken kayıt için onay istenmesini sağlayabiliriz.

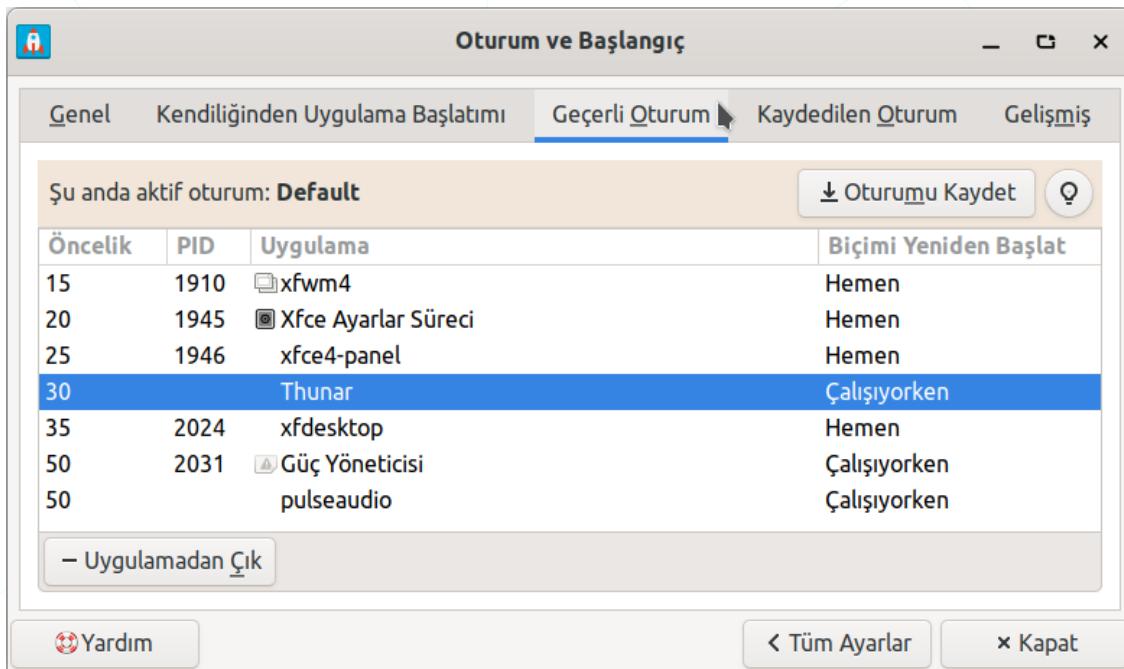
Açılış teması için listeden görsel seçimi yapabiliriz. “**Yapılmalıdır**” ile “**kişisel** resim kullan” demek suretiyle kayıtlı görsellerimizden seçim yapabiliriz.

Resim 108: Oturum ve Başlangıç: Otomatik başlayacak uygulamalar

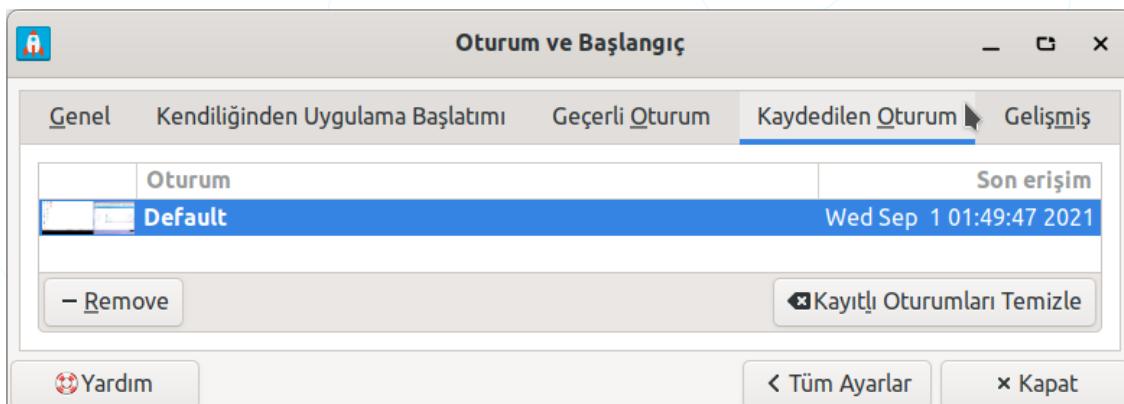
Oturumumuz ile birlikte otomatik olarak başlamasını istediğimiz uygulamaları ayarlayabiliriz.

Aktif oturumumuzda açık olan uygulamalarımızı kaydederek sonraki oturumlarımızda “genel” sekmesindeki “**girişte seçiciyi göster**” aktif ise bu oturumuza geri dönebiliriz. Bu işlemi sürekli yapmak yerine yine “genel” sekmesinden çıkışta oturumların daima kaydedilmesini sağlayabiliriz.

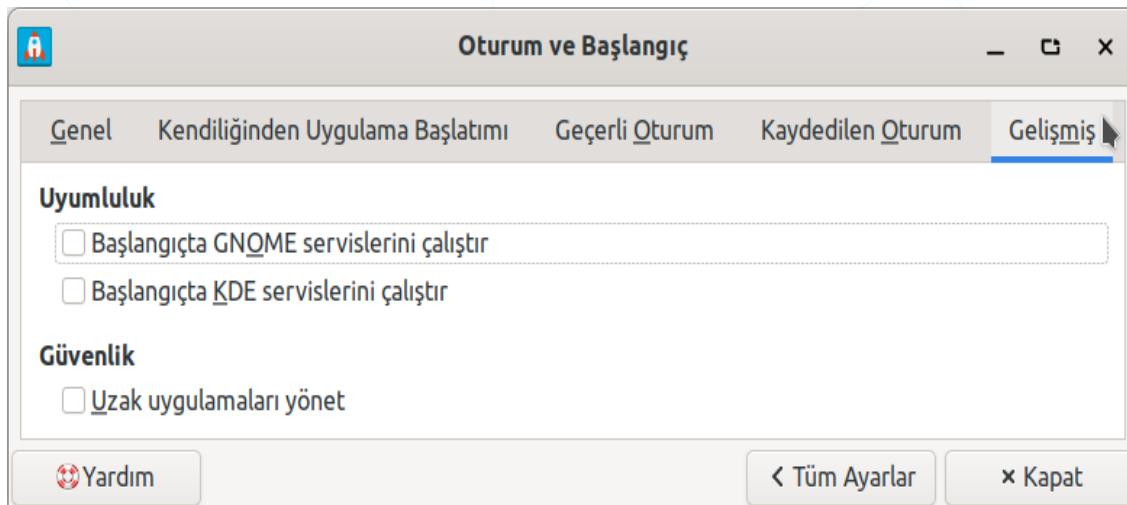
Resim 109: Oturum ve Başlangıç: Kaydedilen oturum

Bir uygulama için “**stili sıfırla**” sütunundan “**Çalışıyorken / Her zaman / Hemen / Hiçbir zaman**” seçeneklerini uygulayabiliriz. “**Uygulamadan çıkış**” ile o anda çalışan bir uygulamayı kapatabiliriz.

Resim 110: Oturum ve Başlangıç: Kaydedilen oturumlar

Kaydedilen oturum listesinden önceki oturumlarımızı kaldırabiliriz.

Resim 111: Oturum ve başlangıç: Gelişmiş

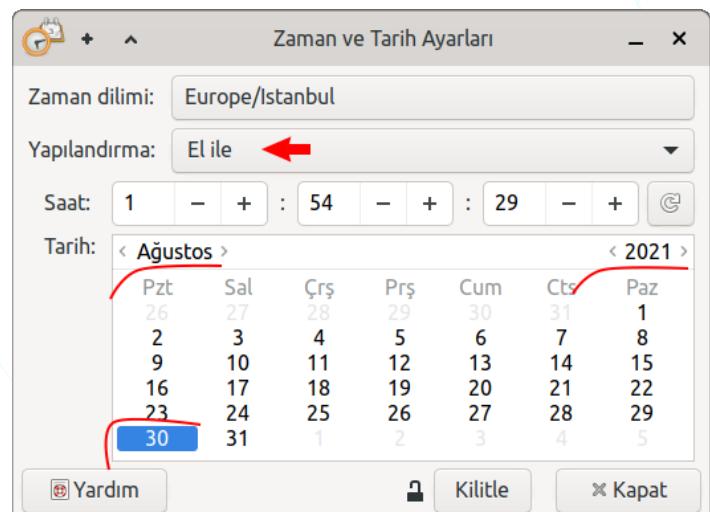
"**Gelişmiş**" seçenekleri ile başlangıçta **GNOME** ve **KDE** servislerinin otomatik olarak başlatılmasını sağlayabiliriz. Bu işlem sistem açılış süresini biraz uzatabilir ancak KDE ve GNOME uygulamalarının daha hızlı başlamasını sağlayacaktır.

Tarih ve Saat Ayarları

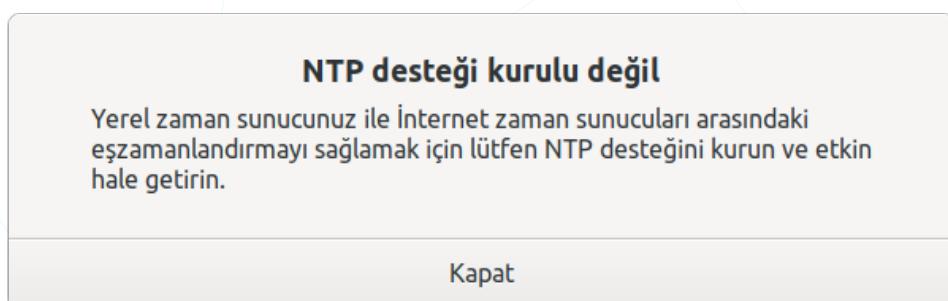
Sistem **saat** ve **tarih** ayarlarını gerçekleştirdiğimiz eklentidir. “**Kilidi aç**” butonunun ardından parolamızı girdikten sonra bulunduğuuz bölge zaman dilimini liste ya da haritadan seçerek zaman yapılandırmasını “**El ile**” seçeneğini girdikten sonra tarih ayarlaması yapabiliriz.

Zaman ayarlarımız için “Yapıllandırma” listesinden “**El ile**” seçeneği “**Internet sunucuları ile eş zamanlı tut**” seçeneğini kullanmamız daha doğru olacaktır.

Resim 112: Zaman ve Tarih

Zaman ayarlarını bir Internet sunucusundan (NTP - Network Time Protocol) almadığımız zaman Internet üzerindeki hesaplarımıza oturum açarken problem yaşayacağımızı unutmamalıyız.

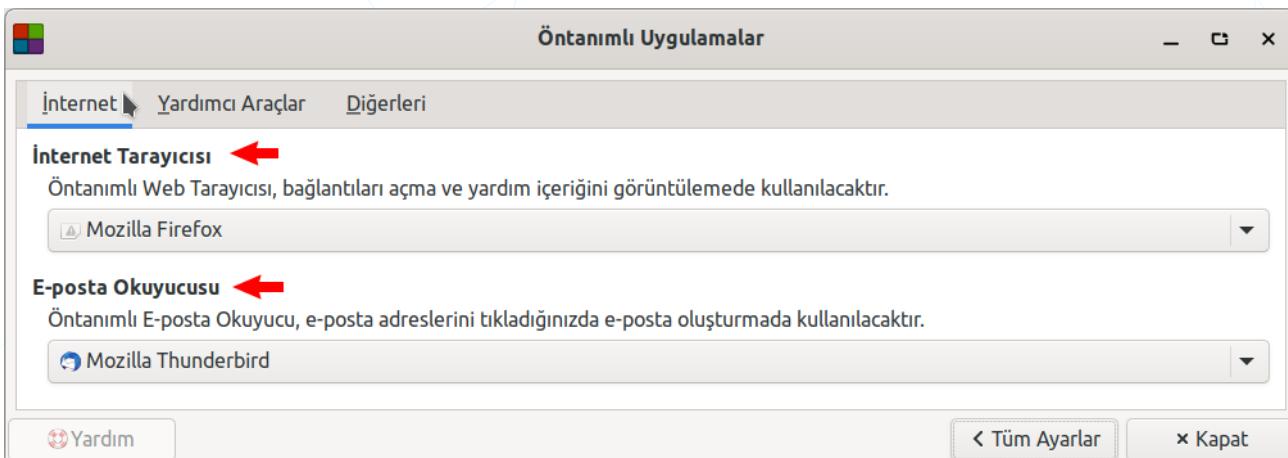
Zaman ayarları için Uçbirim üzerinde “**timedatectl**” komutunu kullanabiliriz.

```
timedatectl show  
timedatectl set-ntp false  
timedatectl set-time 09:05:00
```

Öntanımlı Uygulamalar ve Dosya Tipine Göre Uygulama Ayarları

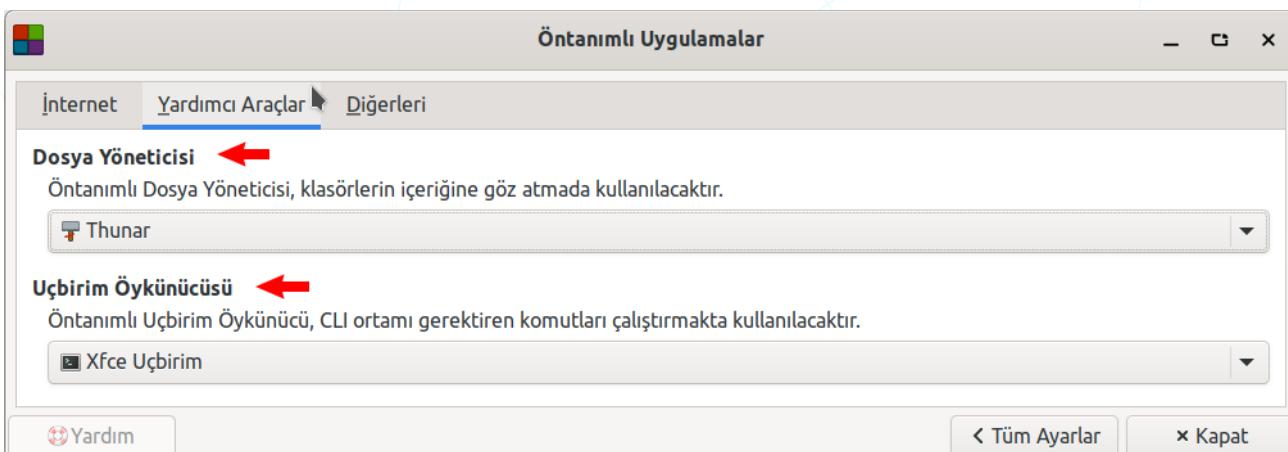

Internet tarayıcısı, E-posta, Dosya Yöneticisi ve Uçbirim Öykünücüsı için varsayılan uygulama tercihlerimizi ayarlayabilir, “Diğerleri” ile dosya tipine göre uygulama ilişkilendirmesini yapabiliyoruz.

Resim 113: Öntanımlı Internet uygulamaları

Bir internet adresine tıkladığımızda ilgili adres varsayılan tarayıcı, bir mail adresine tıkladığımızda da “yeni ileti” penceresi varsayılan E-posta istemcisinde açılacaktır.

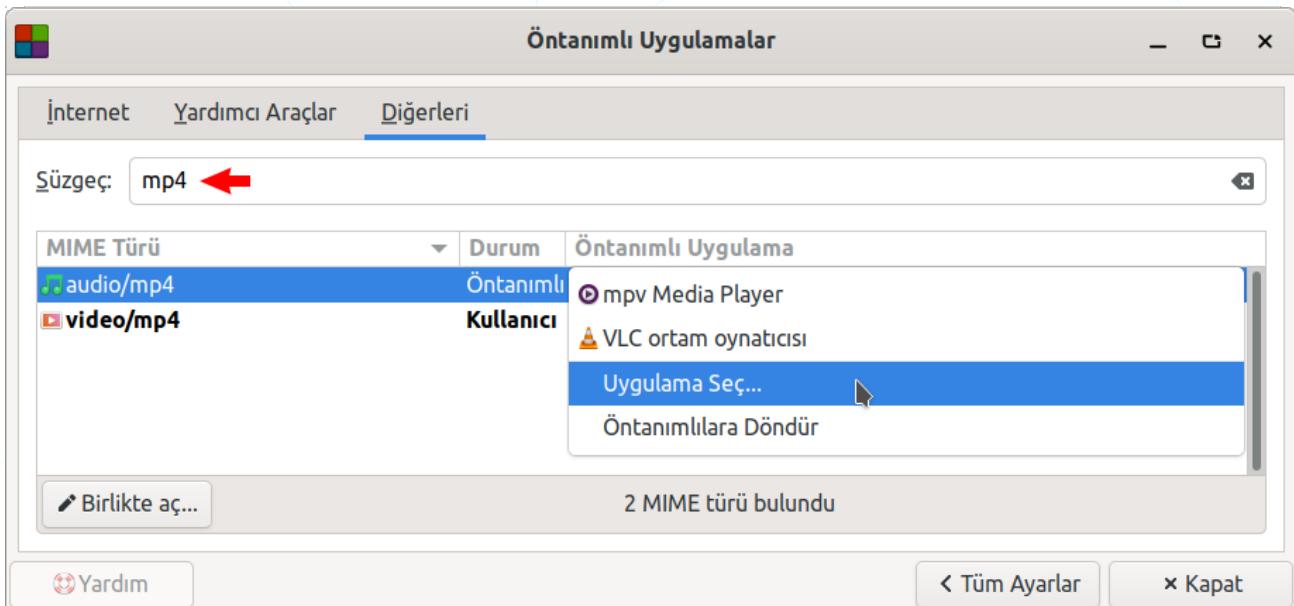
Resim 114: Öntanımlı Dosya Yöneticisi ve Uçbirim

Xfce de varsayılan dosya yönetici olarak “Thunar” gelmektedir. Elbette biz tercih ettiğimiz farklı bir dosya yönetici kurarak varsayılan dosya yöneticimizi değiştirebiliriz.

“Uçbirim (Terminal)” olarak Gnome Terminal, Terminator, Tilda, Guake gibi terminalleri sistemimize kurup kullanabiliyoruz.

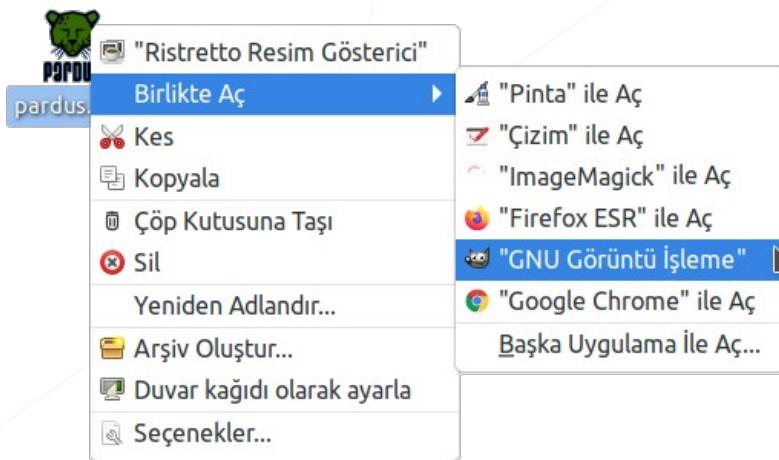
“Diğerleri” sekmesi ile dosya türünü açacak varsayılan uygulama ilişkilendirmesini yapabiliyoruz. Böylece bir uygulama farklı uzantılardaki bir çok belgeyi açabilen. Başka bir deyişle bir belgeyi açmak istediğimiz uygulamayı tercih edebiliyoruz.

Altaki görselde “mp4” türü filtrelenerek bu uzantıya sahip belgeleri açmak için “VLC Ortam Oynatıcısı” ayarlanmıştır.

Resim 115: Dosya tipi uygulama ilişkilendirme: MIME

Internet tarayıcılarımız için de durum aynıdır. Bir “HTML” türündeki sayfayı açmak istediğimizde varsayılan Internet tarayıcımız ile bu sayfa açılacaktır. Bu sayfa uzak sunucuda da olabilir ve biz bir tarayıcı ile bu sayfaya erişmek istiyor olabiliriz. Sayfa içerisinde türler (video, pdf, image v.b) için tarayıcımızın “**kaydet**”, “**her zaman sor**”, “**Firefox ile aç**” gibi nasıl bir eylem göstereceğini ayarlayabiliriz.

Resim 116: Birlikte Aç

Bir belgeyi, simgesi üzerinde farenin sağ tuşuna basarak gelen menüden “**Birlikte Aç**” seçeneği ile, belge türünü destekleyen herhangi bir uygulama ile açabiliriz.

Xfce Ayarlar Editörü

 Xfce Ayarlar Editörü penceresindeki seçenekler ile, şu ana kadar yaptığımız görünüm (masaüstü, panel, pencere, simge), aygit (klavye, güç, ...) ve sistem (erişebilirlik, bildirim, ...) gibi bir çok ayarı değer belirtmek sureti ile gerçekleştirebiliriz.

Pardus Java Kurucu

 Java versiyonlarını kolayca kurmamızı ya da kaldırırmamızı sağlayan ve hali hazırda kurulu olan Java versiyonlarından varsayılan java versiyonunu belirleyebildiğimiz uygulamadır.

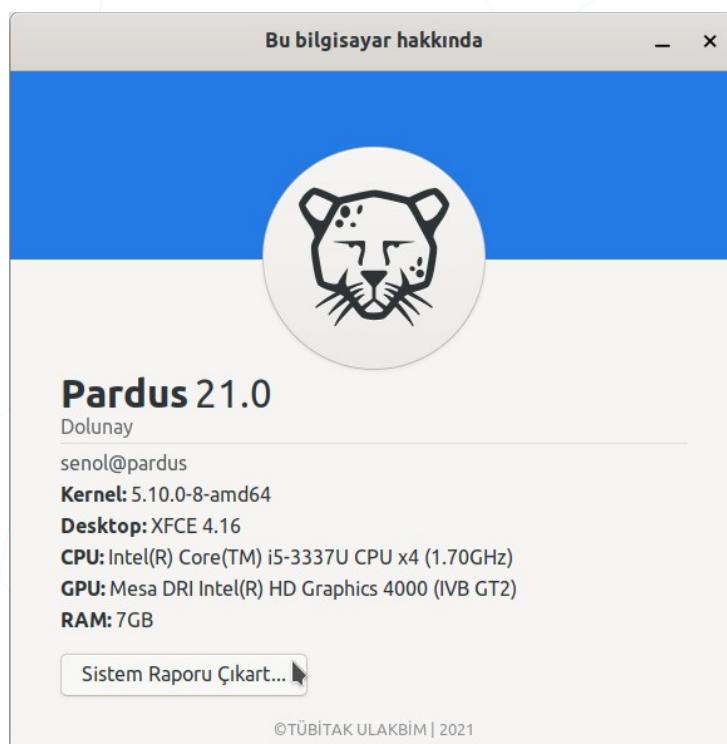

Resim 117: Pardus Java Kurucu

Pardus Hakkında

Pardus “Kernel” ve “Masaüstü” sürüm versiyon bilgileri ile sistemimizin işlemci (**CPU**), grafik işlemci (**GPU**) ve bellek (**RAM**) donanım bilgilerini görüntüleyebiliriz.

Resim 118: Pardus ve sistem hakkında bilgi

Sistemimizdeki bir aksaklık durumunda “**Sistem Raporu Çıkart**” butonu ile Masaüstüne aldığımız “**pardus_sistem_raporu.tar.gz**” dosyasını inceleyebilir, paylaşarak kolay ve hızlı destek alabiliriz. -İngilizce için: pardus_system_report.tar.gz-

Dosya Yönetimi

GNU/Linux Dosya Sistemi

Dosya Sistemi (FS⁴) bilgilerin depolama birimi üzerine yazılma ve depolama biriminden okunma (erişim), bir başka deyişle bilgilerin disk üzerindeki organize edilme biçimidir. Bu yüzden işletim sistemlerinin kullandıkları dosya sistemleri birbirinden farklıdır.

Dosya sistemleri,

Desteklenen en yüksek depolama birimi,

Desteklenen en yüksek dosya boyutu,

dosya indeksi ve dosya isimlendirme kuralları,

ve bunlara bağlı olarak

performans gibi pek çok noktada birbirlerinden ayırsırlar.

Linux/Unix dosya sistemi **ext⁵** -Genişletilmiş Dosya Sistemi- olarak adlandırılır ve yıllara göre versiyonları aşağıdadır.

ext2, 1993

ext3, 1999

ext4, 2006

Unix, GNU/Linux dosya sistemleri hakkında Internet 'ten detaylı bilgiye ulaşabilirsiniz.

4 File System (Dosya Sistemi)

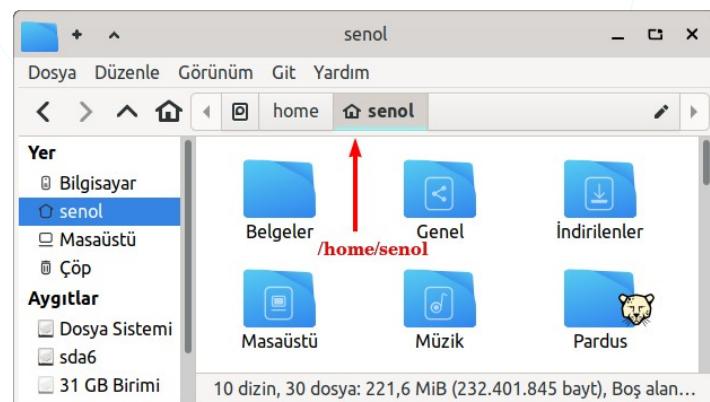
5 Extended File System (Genişletilmiş Dosya Sistemi)

GNU/Linux Dosya Sistemi Hiyerarşisi

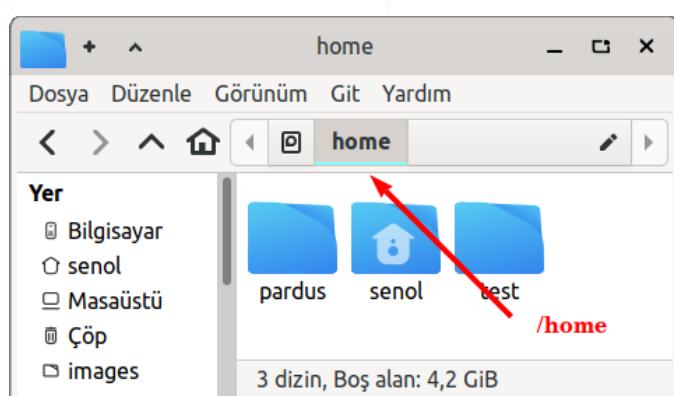
Daha önce Unix türevi işletim sistemi kullanmamış son kullanıcılar ilk etapta dizin yapısı farklılığından kaynaklı GNU/Linux Dosya Sistemi hiyerarşisinde zorlanabilirler. Tekil dosya hiyerarşisini kullanan Unix sistemler aslında daha düzenli ve daha kolaydır.

GNU/Linux sistemlerde donanımlarımız dahil tüm dosya-dizin (klasör) hiyerarşisi bu kök (root "/") dizinine bağlı birer dosyadır. Örneğin "**/dev/sda**, **/dev/sdb**" yolları disklerimizi ifade eden dosyalar iken "**/home/senol/Masaüstü**" yolu ise senol kullanıcısının "Masaüstü" klasörünü gösterir. Windows ta ise bu yapı/gösterim farklıdır. Yani Windows'ta her depolama birimini kök dizini ayrıca ifade edilir (C:\, D:\ gibi).

Masaüstümüzdeki "**Ev**" dizinini açtığımızda yandaki gibi klasörlerimiz listelenecektir. Bu konum sistemin kurulu olduğu disk bölümünün **/home/senol** adresidir.

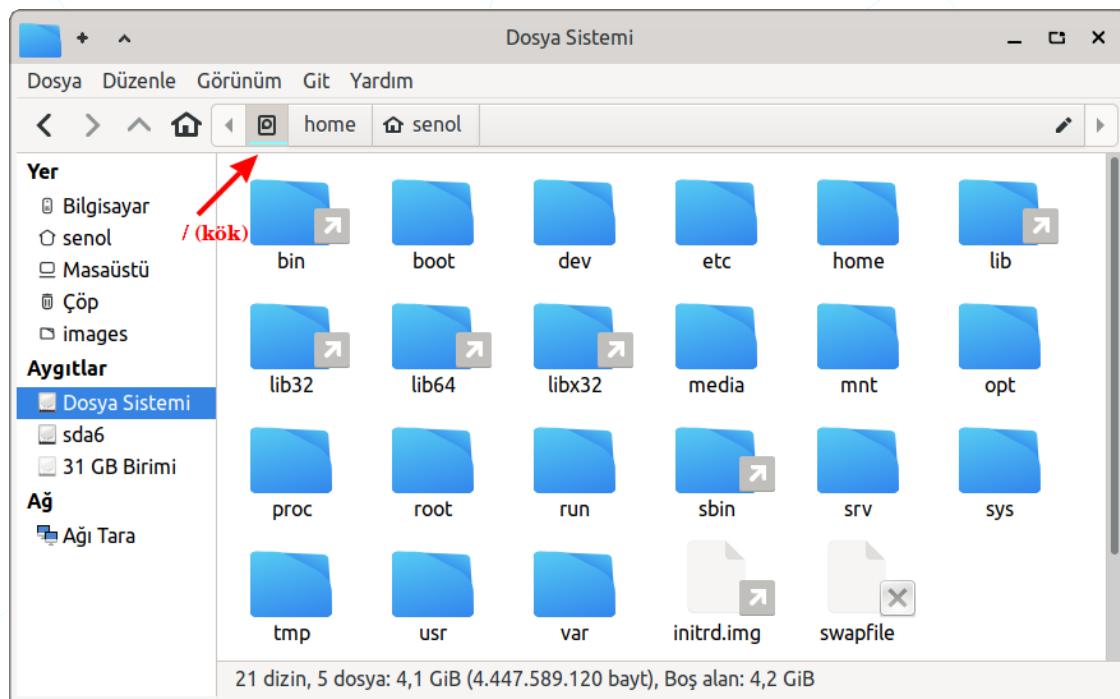
Resim 119: Aktif kullanıcı "Ev" dizini

Resim 120: Home : Kullanıcı ev dizinleri

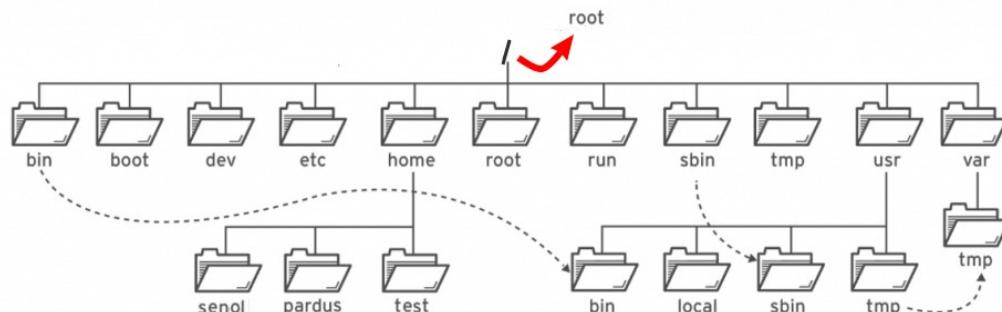
Tekrar bir üst dizine tıkladığımızda ise tüm sistemin bağlı olduğu **root (kök "/")** konumuna çıkabiliriz.

Bu konumdan bir klasör yukarı/üst seviyeye çıktığımızda sistemdeki tüm kullanıcı hesaplarının (ev dizinlerinin) olduğu "**/home**" konumuna (dizinine) geliriz. (Windows işletim sisteminde "C:\users" klasörü gibi.).

Resim 121: Sistemin Kök -root- dizini

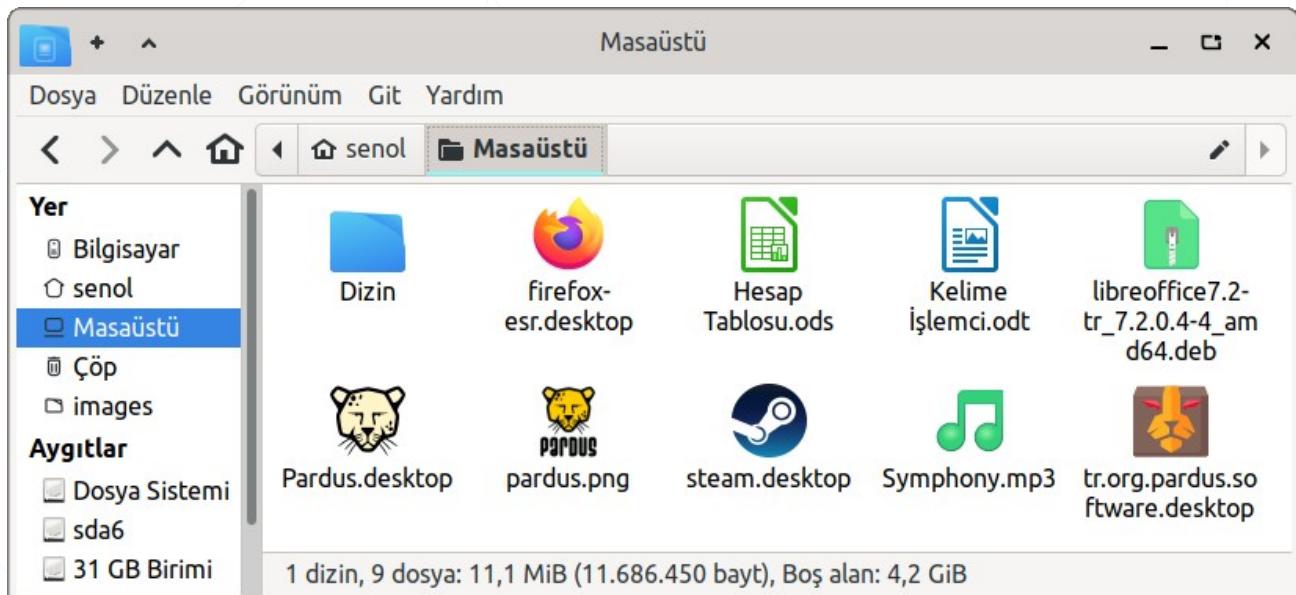
Yukarıdaki **kök -root(/)-** klasörünün içeriğini, aşağıdaki görselde alt klasör hiyerarşisi (FSSTND⁶) ile daha net görmektedir.

Resim 122: GNU/Linux dosya sistemi hiyerarşisi

Dosya Yöneticisi

 Dosya yöneticileri yerel ve ağımızdaki depolama ünitelerimiz üzerinde (Disk, CD, DVD, vb.) dosya organizasyonumuzu yapmamızı sağlayan uygulamalardır. Basit haliyle disk üzerinde gezinti, dosya oluşturma, taşıma, kopyalama, silme işlemlerimizi bu ve benzeri uygulamalar ile gerçekleştirebiliriz. GNU/linux sistemlerde kullanabileceğimiz dosya yönetici yelpazesi oldukça genişdir. Yaygın olarak kullanılanlar Dolphin, Nautilus, Konqueror, Krusader, Nemo ve Pardus XFCE arayüzü ile birlikte öntanımlı olarak gelen “**Thunar**” dır. Varsayılan dosya yöneticisini çalıştırmak için herhangi bir klasörü açmamız yeterlidir.

Resim 123: Thunar Dosya Yöneticisi

“**Yan pencere gözü**” agdaki **Depolama aygıtları**, sık kullandığımız **konumlar (yerler)** ve **ağ** üzerindeki diğer bilgisayar ve paylaşımıları görüntülerken pencere içeriğinde yan pencere gözünde seçili olan konumun “**Yer Seçici**” üzerindeki konumun içeriği görüntülenir. Pencere içeriği hakkında bilgileri ise pencere alt kısmındaki “**Durum Çubuğu**” üzerinden okuyabiliriz.

“Görünüm” menüsü seçenekleri ile,

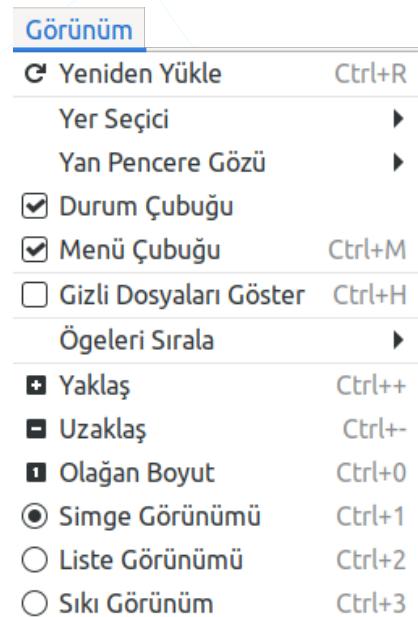
- ✓ “Yan Pencere Gözü”,
- ✓ “Yer seçici”,
- ✓ “Pencere içeriği (simgeler)”

için görünüm ve davranış ayarlaması yapabiliriz.

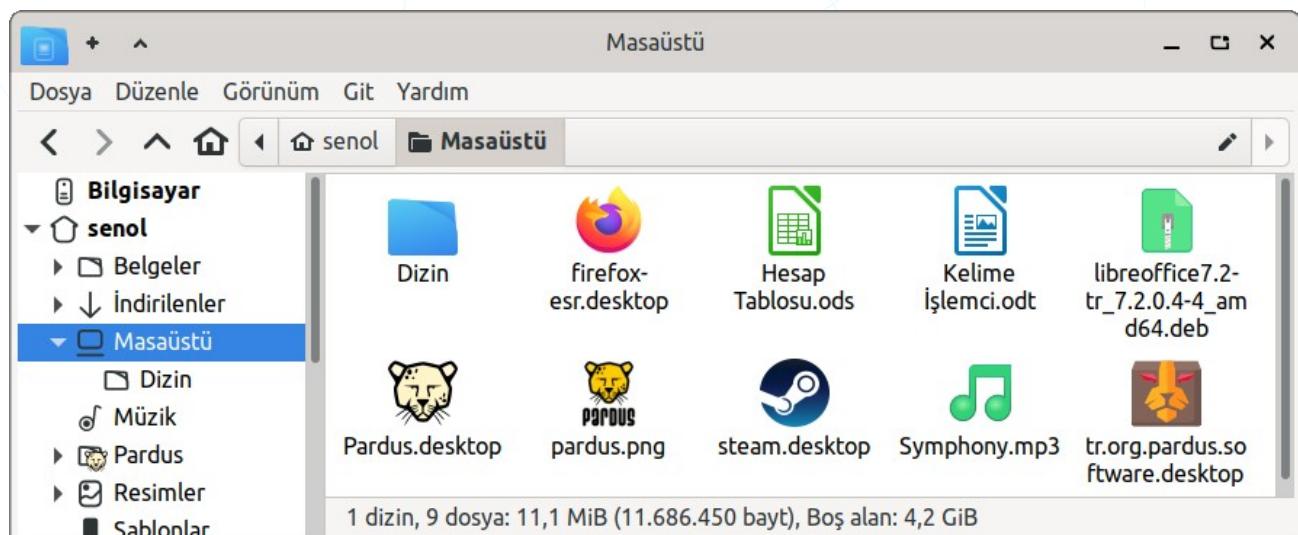
Yine bu menüden,

- ✓ “Durum Çubuğu”,
- ✓ “Menü Çubuğu”

ögelerinin görüntülenip görüntülenmemesini ayarlayabiliriz.

Görünüm menüsünden “**Yan Pencere Gözü > Ağaç**” seçimi yaptığımızda aşağıdaki gibi alt klasörler üzerinde daha rahat işlem yapmamızı sağlayan bir görünüm elde edebiliriz. Bu bize taşıma, kopyalama gibi işlemlerde kaynak ve hedefi aynı anda görme imkanı sağladığından sürükleme işlemi ile bu eylemleri **tek pencerede** daha hızlı gerçekleştirebiliriz.

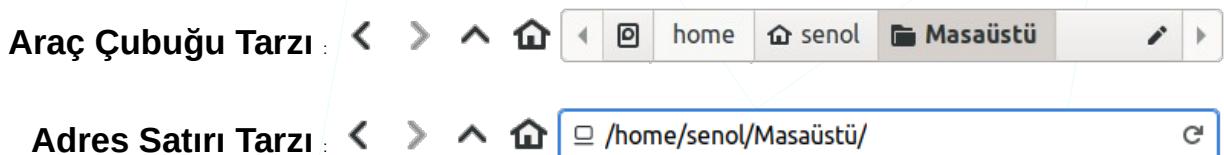
Resim 124: Yan pencere gözü - Ağaç görünümü

“Yan Pencere Gözü” alanındaki simge boyutunu “**Tüm Ayarlar>Dosya Yöneticisi**” ya da uygulama penceresinden “**Düzenle>Tercihler**” ile ayarlayabiliriz.

Resim 125: Dosya yöneticisi: Yan bölge simge boyutu

“Yer Seçici” tercihlerinde “**Araç Çubuğu Tarzı**” seçili iken **fare** ile tıklayarak “**Adres Satırı Tarzı**” seçili iken ise **klavye** ile yazmak sureti ile konumlar üzerinde hareket edebiliriz.

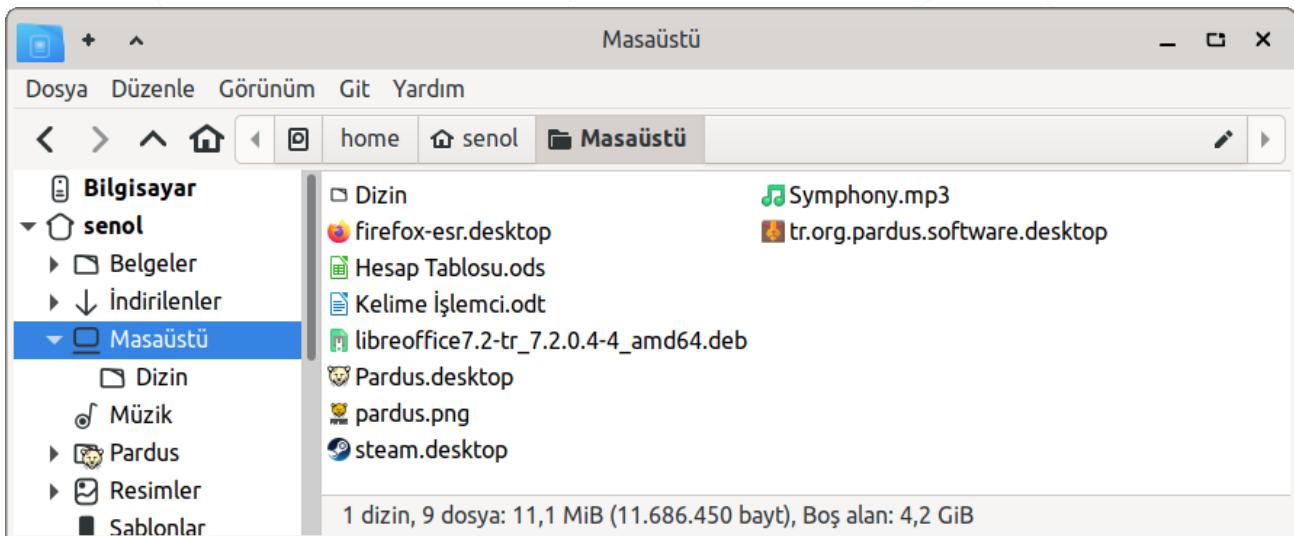

Konumlar üzerinde hareket için “**Git**” menüsünü de kullanabiliriz.

Konumlar üzerinde “**ileri**”, “**geri**” ve “**yukarı**” hareket için farenin **orta tekerleğini** basılı tutarak ilgili yöne hafifçe hareket ettirmemiz yeterli olacaktır. Orta tekerlek basılı iken “**aşağı**” yönlü hareket “**Yenile**” davranışını sergileyecektir.

Görünüm modları ile bir konum (disk-dizin/klasör) içeriğini **simge** ya da **liste/detaylı liste** biçiminde görüntüleyebiliriz.

Resim 126: Thunar Dosya Yöneticisi: Sıkı görünüm

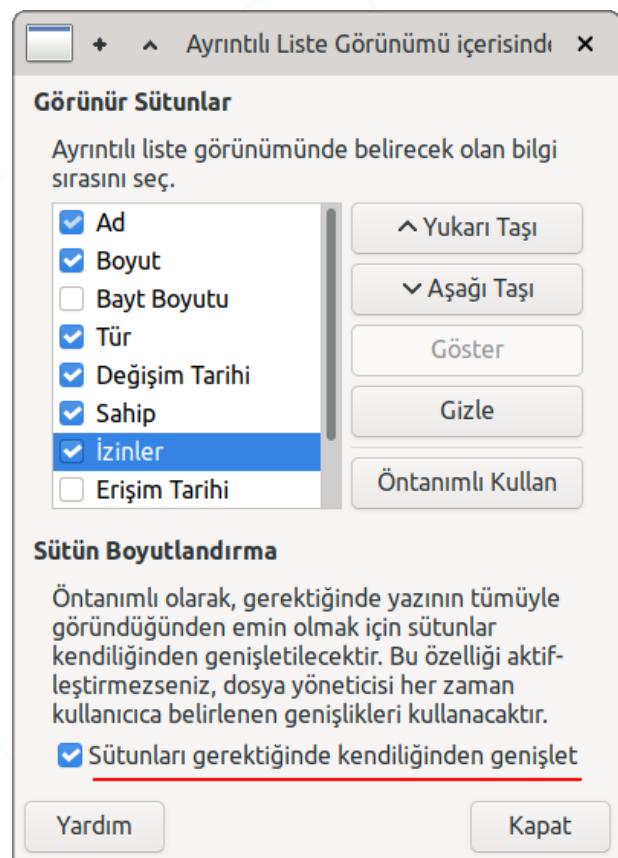
Aşağıdaki detaylı liste görünüm modunda dosyaların “boyut”, “tür” ve “değişim tarihi” bilgilerini görebiliyoruz.

Ad	Boyut	Tür	Değişim Tarihi
Dizin	4,0 KiB	dizin	Bugün
Firefox-esr.desktop	3,7 KiB	masa üstü yapılandırma dc	23-03-2021
Hesap Tablosu.ods	6,8 KiB	OpenDocument Hesap Tat	03-04-2021
Kelime İşlemci.odt	7,7 KiB	OpenDocument Metin	03-04-2021
libreoffice7.2-tr_7.2....	6,1 KiB	Debian paketi	17-08-2021
Pardus.desktop	162 bayt	masa üstü yapılandırma dc	03-04-2021
pardus.png	3,1 KiB	PNG görüntüsü	20-04-2020

Resim 127: Thunar Dosya Yöneticisi: Liste -detaylı- görünümü

Bu bilgilere ilave olarak **sahiplik** ve **dosya izinleri** gibi daha fazla bilgiye ihtiyacımız varsa “**Görünüm**” menüsünden “**Sütunları Yapılandır**” seçeneğini kullanabiliriz.

“Sütunları Yapılandır” seçeneği menüde görünmüyorsa “detaylı liste” modunda değiliz demektir. Otomatik sütun genişlik davranışını ayarlayabilir, listeden görmek istediğimiz bilgileri onaylayabiliriz. “Öntanımlı Kullan” ile ilk değerlere donebiliriz.

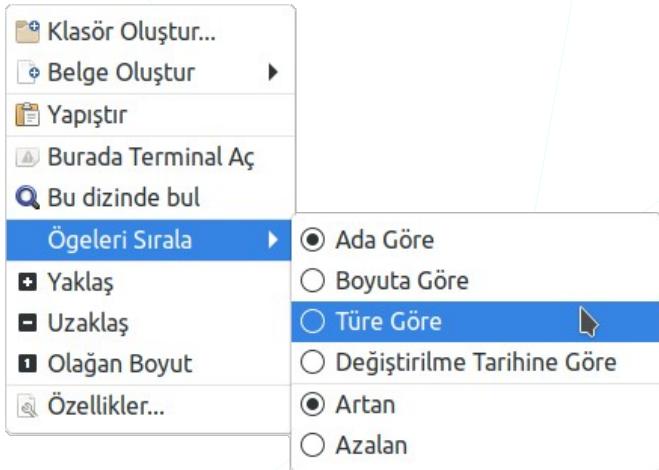
Resim 128: Görünüm: Sütunları yapılandır

Detaylı liste görünüm modunda simgeleri sıralamak için ilgili sütun başlığına tıklayabiliriz. Aynı başlık alanına 2. kez tıkladığımızda sıralama işlemi o alana göre tersine donecektir.

Masaüstü						
	Ad	Boyut	Tür	Değişim Tarihi	Sahip	İzinler
Bilgisayar	Dizin	4,0 KiB	dizin	2021-09-01 14:38:43	Senol ALDIBAS (senol)	drwxr-xr-x
senol	Firefox-esr.desktop	3,7 KiB	masa üstü yapılandırma	2021-03-23 23:46:46	Senol ALDIBAS (senol)	-rwxr-xr-x
Masaüstü	Hesap Tablosu.ods	6,8 KiB	OpenDocument Hesap	2021-04-03 22:58:33	Senol ALDIBAS (senol)	-rw-r--r--
Çöp	Kelime İşlemci.odt	7,7 KiB	OpenDocument Metin	2021-04-03 22:58:40	Senol ALDIBAS (senol)	-rw-r--r--
images	libreoffice7.2-tr_7....	6,1 KiB	Debian paketi	2021-08-17 19:40:15	Senol ALDIBAS (senol)	-rw-r--r--
Aygıtlar	Pardus.desktop	162 bayt	masa üstü yapılandırma	2021-04-03 22:54:45	Senol ALDIBAS (senol)	-rwxr-xr-x
Dosya ...	pardus.png	3,1 KiB	PNG görüntüsü	2020-04-20 03:30:46	Senol ALDIBAS (senol)	-rw-r--r--
sda6	Pardus.svg	7,7 KiB	SVG görüntüsü	2017-05-22 13:58:30	Senol ALDIBAS (senol)	-rw-r--r--
31 GB ...	steam.desktop	7,3 KiB	masa üstü yapılandırma	2021-08-25 17:03:30	Senol ALDIBAS (senol)	-rwxr-xr-x
Ağ	Symphony.mp3	11,1 MiB	MP3 sesi	2021-04-03 23:43:38	Senol ALDIBAS (senol)	-rw-r--r--
Ağı Tara	tr.org.pardus.soft...	542 bayt	masa üstü yapılandırma	2021-08-20 03:05:57	Senol ALDIBAS (senol)	-rwxr-xr-x
1 dizin, 10 dosya: 11,2 MiB (11.694.379 bayt), Boş alan: 4,1 GiB						

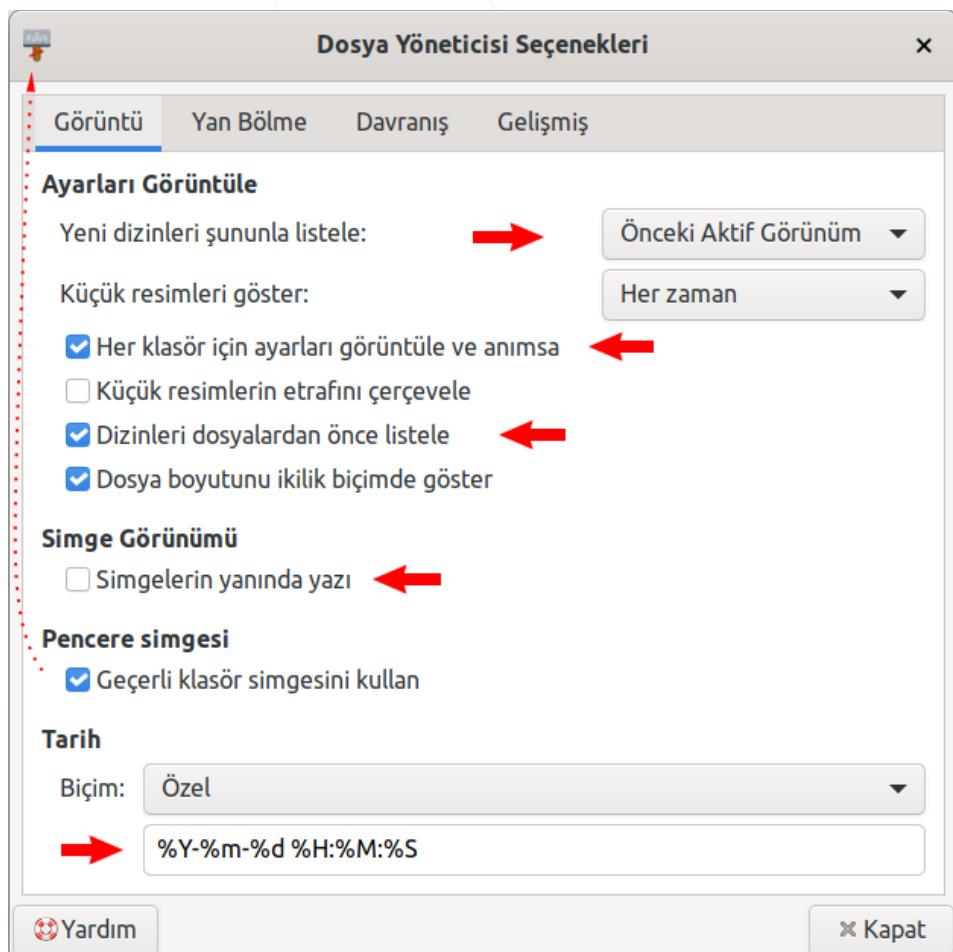
Resim 129: Dosya yönetici - Liste -detay- görünümü

Liste hani alana göre sıralı ise o alan başlığında “ok” simgesi” görünür. Ok simgesi aynı zamanda sıralamanın yönünü gösterir.

Sıralama işlemi için ayrıca her görünüm modunda “**Görünüm > Öğeleri Sırala**” seçeneğini kullanabiliriz.

Bir klasörü açtığımızda içeriğinin **simge**, **sıralı liste**, **detaylı liste** ya da **önceki görünümünde** ekrana gelmesini Dosya Yöneticisi görünüm seçenekleri ile ayarlayabiliriz. Dosya Yöneticisi Seçeneklerine “**Tüm Ayarlar**” ya da uygulamanın “**Düzenle**” menüsünden “**Tercihler**” seçeneği ile ulaşabiliriz.

Resim 130: Dosya Yöneticisi: Görünüm seçenekleri

- ✓ Masaüstü simge görünümünde değişindiğimiz medya dosyaları için önizleme yapıp yapılmaması dosya yöneticisi için ise bu pencereden ayarlanır.

- ✓ Pencere içeriğindeki öğeler sıralandığında klasörlerin öncelikli tutulmasını sağlayabiliriz.
- ✓ Öge isimlerinin simgenin alt ya da yanında yazmasını sağlayabiliriz.

- ✓ "Geçerli klasör simgesini göster" seçeneği pencere denetim menüsünde uygulama/klasör simge/logo görüntülenmesini sağlar.

- ✓ Tarih biçimimi olarak;

- Bugün (09:05:00)
- Sal 10 Agu 2021 09:05:00
- 2021-08-10 09:95:00
- 10-08-2021 09:05:00
- Özel

Uygulanacak özel tarih biçimimi.

En yaygın belirticiler:
 %d ayın günü
 %m ay
 %Y yüzyıl dahil olmak üzere yıl
 %H saat
 %M dakika
 %S saniye

Tam liste için: 'strftime'

birimlerinden birini tercih edebiliriz.

Durum Çubuğu,

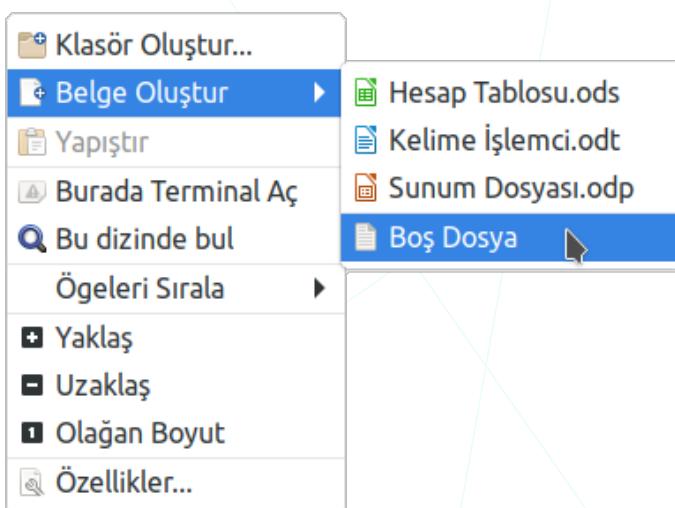
1 dizin seçildi, 12 diğer öge seçildi: 24,9 MB (24.917.878 bayt)

- Bir konumda nesne (öge) sayısını,
 - Seçili dosya sayısını,
 - Seçili dizin sayısını,
 - Pencere içeriğindeki öğelerin ya da sadece seçili öğelerin toplam boyutunu,
 - Aktif bölümün boş alan miktarını,
 - Seçili dosyanın tipini,
 - Üzerinde bulunduğuuz menü seçeneğinin işlevini,
- görüntüleyerek kullanımda bize yardımcı olur.

Dosya ve Klasör oluşturma

Dosya için basitçe, bilginin depolama birimi üzerine isimlendirilerek saklanması ya da bir aygit/süreç bilgilerinin ifade edilmesidir diyebiliriz. Bu bilgi yazı, ses, görsel,

görsellerden oluşan video, aygıtı tanımlayan dosya olabilir. Basitçe şarkı söyleyip bunu depolama ortamında sakladığımızda dosya oluşturmuş oluyoruz.

Resim 131: Dosya oluştur

Fotoğraflarım, müziklerim gibi dosyalarımızı grüplendirmek için ihtiyaç duyduğumuz dosya tipine de **dizin** (directory) ya da **klasör** (folder) diyebiliriz. Özette klasörlerde aslında birer dosyadır.

Klasör oluşturmak için “Dosya” menüsünü kullanabiliriz. Ayrıca üstteki görselde görülen sağ tuş menüsünü de kullanabiliriz. Hızlıca dosya oluşturmak için de bu yöntemi kullanabilir, dosya içeriğini ilişkili uygulama ile girebiliriz. Uygulama/dosya ilişkilendirmesine daha önce değinmiştık.

Bir klasör ya da dosya ismini “.” ile başlatırsak o öge **gizli** öge (dosya) olacaktır.

Gizli öğelerin görüntülenip görüntülenmemesini “**Görünüm**” menüsünden “**Gizli Dosyaları Göster Ctrl+H**” onayı ile ayarlayabiliriz.

Dosya ve klasörlerimizi isimlendirirken, kullandığımız dosya sisteminin (Ext4) kurallarına uymamız gereklidir. Dosya Sistemi (FS:File System) konusuna daha önce değinmiştık.

Yandaki görseldeki dosya-klasör yapısını oluşturmayı uygulama olarak deneyebiliriz. Örneği oluştururken mavi renkli olan ifadelerin klasör, diğerlerinin dosyayı ifade ettiğini unutmamalıyız. Kullanacağımız uygulamaları uzantılarına bakarak tercih etmeliyiz. Uzantısı olmayanları text(.txt) türünde kabul edebiliriz.

Dosya Seçme Yöntemleri

Dosya ve klasörlerimizi bir işleme (taşma, kopyalama, silme, ...v.s.) tabi tutacağımız zaman ilgili dosyaları seçmek zorundayız. Tek bir dosya üzerinde işlem yapmak isteğimizde fare ile tıklamamız ya da yön tuşları ile üzerine gelmemiz yeterlidir. Üzerinde işlem yapacağımız dosya sayısı arttığında işlemleri art arda tekrar etmeden yapmak için ilgili dosyaları seçme yöntemlerini başarılı şekilde gerçekleştirebilmeliyiz.

Seçim işlemleri için **Ctrl** ve **Shift** tuşlarını kullanabiliriz. Shift ardışık, Ctrl ardışık olmayan öğeleri seçim için kullanılır.

“Shift” tuşu basılı iken hareket tuşlarını kullandığımızda, hareket tuşunun işlevine bağlı olarak seçim yapmış oluruz.

Shift + Sağ/sol ok : Sağ veya sol yönde seçim

Shift + Aşağı/Yukarı ok : Satır satır seçim

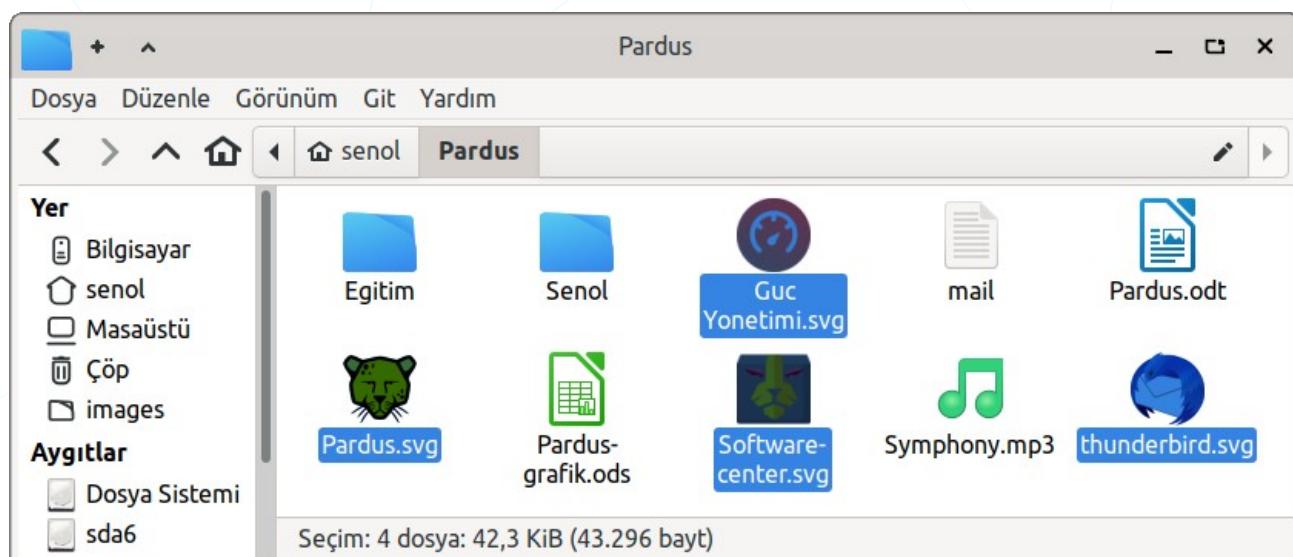
Shift + Home : Seçili ögeden ilk öğeye kadar seç

Shift + End : Seçili ögeden son öğeye kadar seç

Shift + PgUp : Yukarı yönde sayfa sayfa seçim

Shift + PgDn : Aşağı yönde sayfa sayfa seçim

Shift tuşu basılı iken bir öğeye tıkladığımızda aktif/seçili öğe ile tıkladığımız öğe arasındaki tüm öğeler seçilmiş olur. **Ctrl** tuşu basılı iken seçmek istediğimiz öğelere tıklamamız yeterlidir. Aşağıdaki görselde .svg dosyalarını seçmek için bu yöntem uygulanmıştır. Seçmemiz gereken dosya sayısı fazla ise sıralama yöntemlerini kullanarak ardışık seçme yöntemine uygun hale getirmek daha doğru olacaktır.

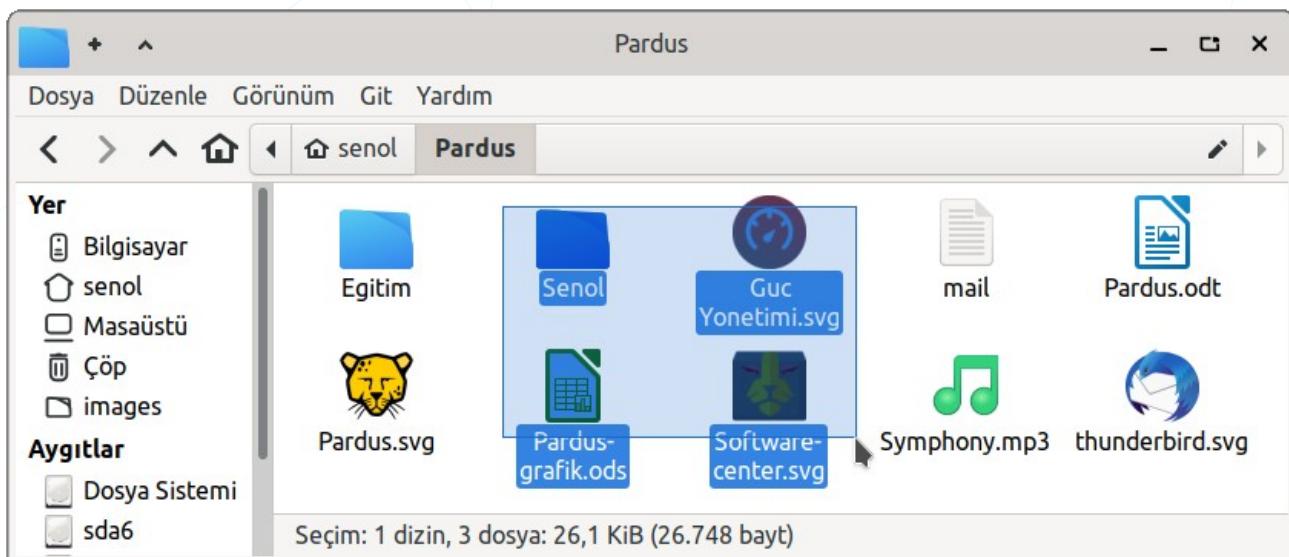
Resim 132: *Ctrl + Fare ya da Ctrl + Boşluk ile seçme*

Yine **Ctrl** tuşu basılı iken yön tuşları ile hareket edip seçmek istediğimiz öğeye geldiğimizde **boşluk** (space) tuşu ile bu öğeyi seçime dahil edebiliriz.

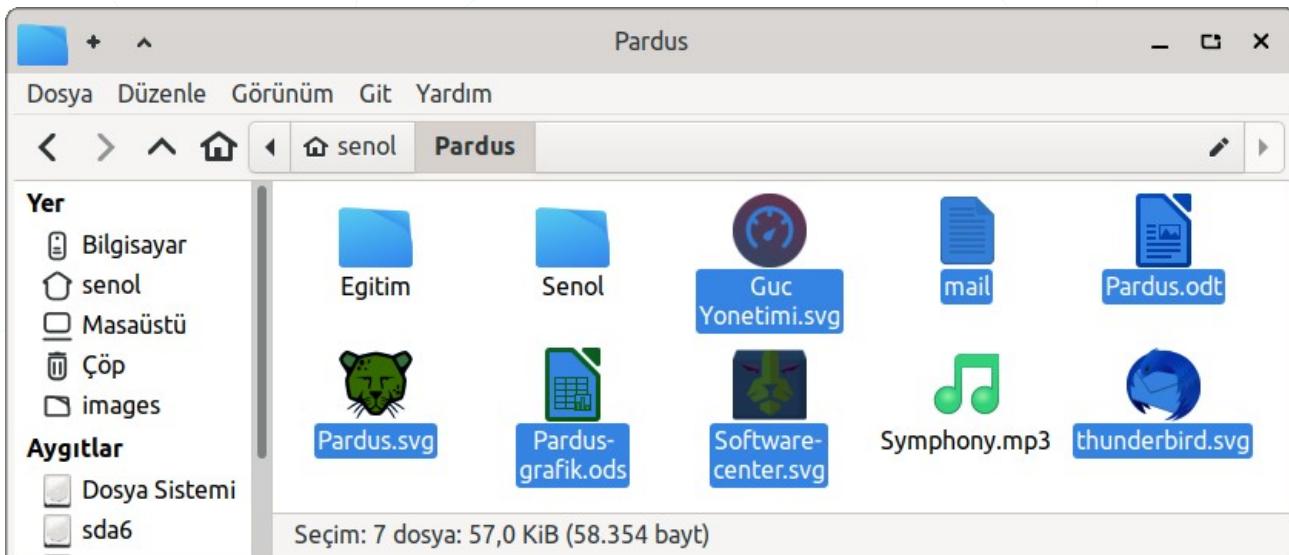
“Shift” ve “Ctrl” tuşlarının seçim işlemindeki rolü kelime işlemcilerde metin seçme, elektronik tablolarda hücre seçme işlemlerinde de genel anlamda geçerlidir. (**Shift+Home** satır başına kadar seçim işlemi yapıp belge başına kadar seçim için **Ctrl+Shift+Home** tuş kombinasyonu kullanılmalıdır. Belge sonu için de benzer değişiklik gereklidir.)

Fare ile çerçeve şeklinde seçim yapabiliriz.

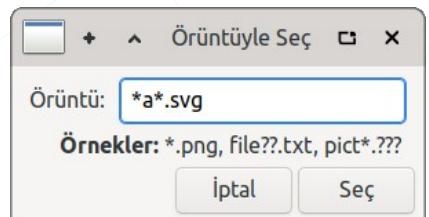
Resim 133: Fare ile çerçeve içerisinde alarak seçme

“Tümünü seç” ile aktif konumun içerisindeki tüm öğeleri seçebiliriz (Ctrl +A). Eğer seçmemiz gereken öğe azınlıkta ise “Seçimi Tersine Çevir” seçeneğini kullanabiliriz.

Resim 134: “Seçimi tersine çevir” ile seçme

Düzenle menüsünden “**Örütüyle seç**” ile dosya isim ve uzantılarını dikkate alarak bir grup dosyayı seçebiliriz.

Resim 135: Örütüyle seç

Resim 136: Örütüyle seç: içinde "a" geçen .svg dosyaları

- B*** : “**B**” ile başlayan tüm dosyalar (dosya=dosya/dizin)
- b*** : “**b**” ile başlayan tüm dosyalar
- S*.*** : “**S**” ile başlayan ve uzantısı olan tüm dosyalar
- *.pdf** : uzantısı “**.pdf**” olan dosyalar (“**pdf**” türündeki dosyalar)
- ?N*** : 3. karakteri “**N**” olan dosyalar
- ???** : ismi 3 karakter olan dosyalar
- *e*o*** : içerisinde sırası ile “**e**” ve “**o**” geçen dosyalar
- s*n*I** : “**s**” ile başlayıp içerisinde “**n**” olan ve “**I**” ile biten öğeleri seçer.

Üsteki gösterimler grafik arabirimlerde genellikle benzer şekillerdedir. Ancak uçbirimde dosyaları ifade etmek için “düzenli ifade (Regular Expression)” yazım kurallarına dikkat etmeliyiz.

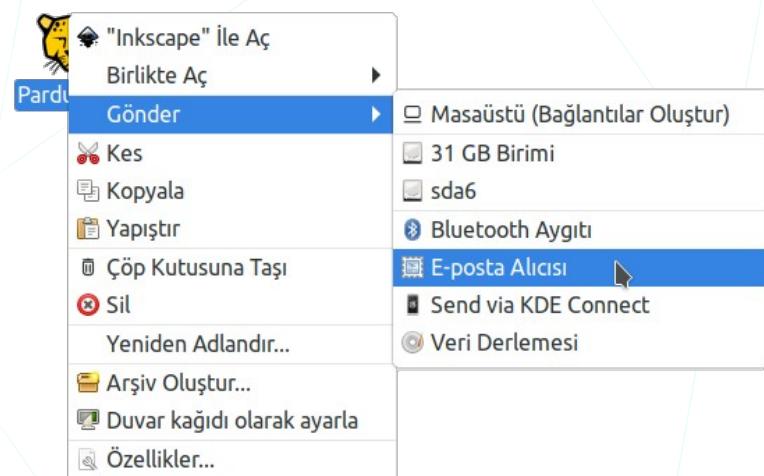
Dosya Taşıma ve Kopyalama

Dosya taşıma işlemi için ilgili dosya ya da klasörleri hedef konuma sürüklememiz yeterlidir. Bu işlemi Düzenle menüsünden “**Kes (Ctrl+X)**” ile seçili öğeleri panoya alarak hedefte yine Düzenle menüsünden “**Yapıştır (Ctrl+V)**” ile panodan hedefe aktarmak sureti ile de gerçekleştirebiliriz.

Nesneleri sürükleme işleminde “**Ctrl**” tuşunu basılı tuttuğumuzda taşıma işlemi yerine kopyalama işlemi gerçekleşecektir. Bu durumda fare imlecimizin yanında “**+**

İşareti belirecektir. Üsteki anlatımda “**Kes**” seçimi yerine “**Kopyala (Ctrl+C)**” ile de aynı işlemi gerçekleştirebiliriz.

“**Gönder**” seçeneği ile dosyaları mail olarak gönderebilir, Masaüstü ve disk bölmelerimize ve hatta bluetooth ile diğer cihazlara aktarabiliriz.

Resim 137: Dosya > Gönder

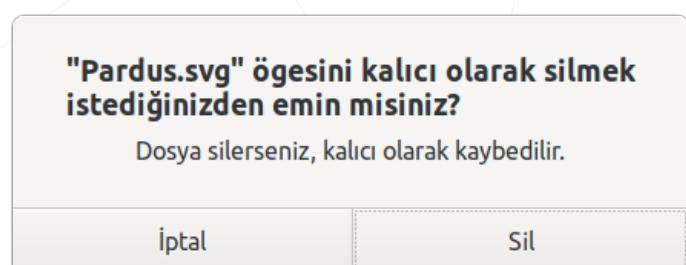

Ögeleri farklı disk ya da disk bölgüleri arasında sürüklediğimizde taşıma işlemi değil kopyalama işlemi gerçekleşir.

Dosya Silme ve Geri Alma

“Düzenle>Çöp Kutusuna Taşı (Del/Delete)” ile seçili öğeleri çöp kutusuna atabilir, yanlışlıkla bu işleme tabi tuttuğumuz öğeleri de çöp kutusundan geri alabiliriz.

Bir dosyayı çöp kutusuna göndermeden disk üzerinden direkt silmek için ise “Düzenle>Sil (Shift + Del / Delete)” seçeneğini kullanabiliriz.

Disk alanından kazanmak için “Çöp Kutusu” simgesinde sağ tuşa basarak ya da çöp kutusu penceresinde “Dosya” menüsünden “Çöpü Boşalt” seçeneğini kullanabiliriz.

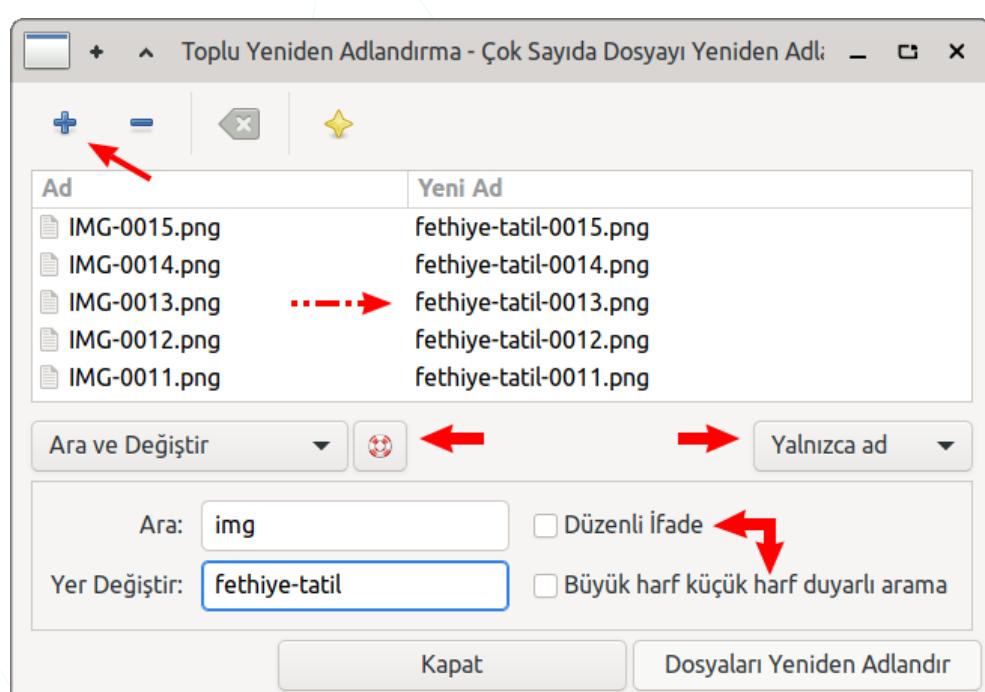
Dosya İsmi Değiştirme

Dosya ya da klasörlerimizin ismini değiştirmek için “Düzenle>Yeniden Adlandır” seçeneğini kullanabilir ya da **F2** tuşuna basabiliyoruz.

Bir grup dosyanın aynı anda ismini değiştirmek için “Toplu Yeniden Adlandırma” uygulamasını kullanabiliyoruz.

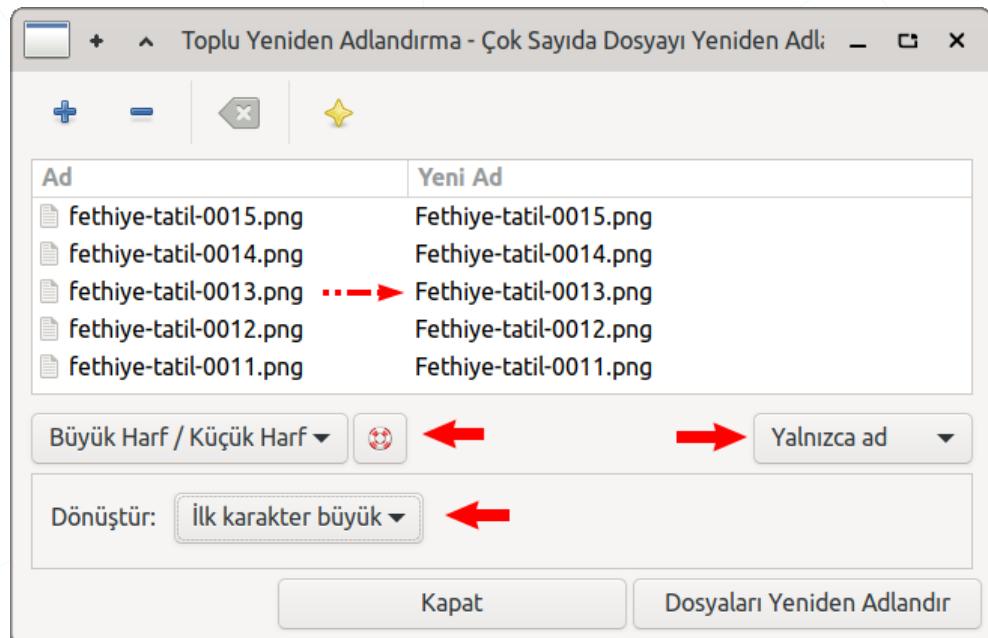
Toplu Yeniden Adlandırma

Bir grup dosyanın ismini hızlıca değiştirebilmemizi sağlayan seçenekler sunar. “+” butonuna basarak yeniden adlandırılacak dosya gurubunu belirledikten sonra aşağıdaki seçeneklerden amacımıza uygun seçimi kullanabiliyoruz.

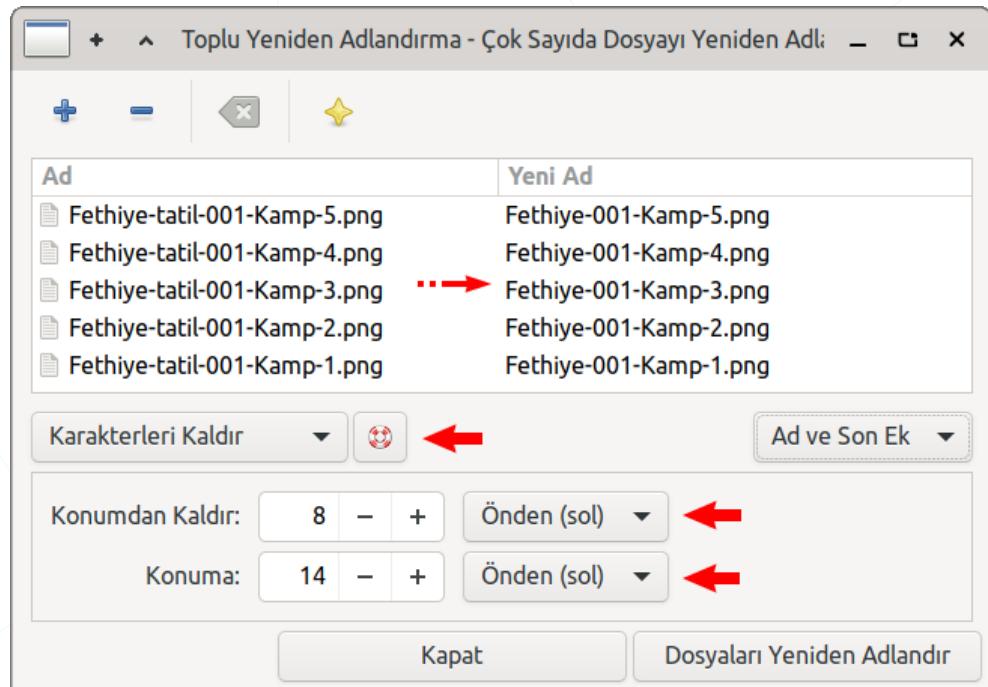
Resim 138: Toplu yeniden adlandırma: Ara ve değiştir

“**Ara & Değiştir**” seçeneği ile dosya adı ya da uzantısındaki bir ifadeyi “**Yer Değiştir**” kısmına girdiğimiz ifade ile değiştirebiliriz. Bu işlemde BÜYÜK-küçük harf duyarlığını da dikkate alabiliyoruz.

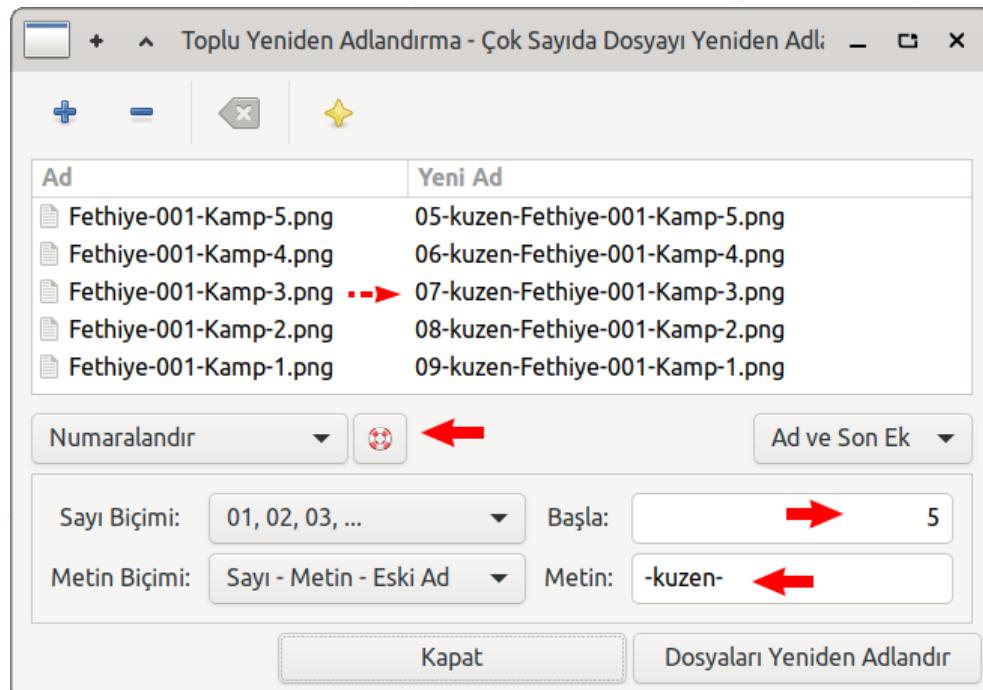
Resim 139: Toplu yeniden adlandırma: BÜYÜK harf / küçük harf

"Büyük Harf / Küçük Harf" ile dosya isimlerini BÜYÜK-küçük dönüştürebilir, dosya isimlerinin ilk ya da tüm kelimelerinin ilk harflerini büyük harfe dönüştürebiliriz.

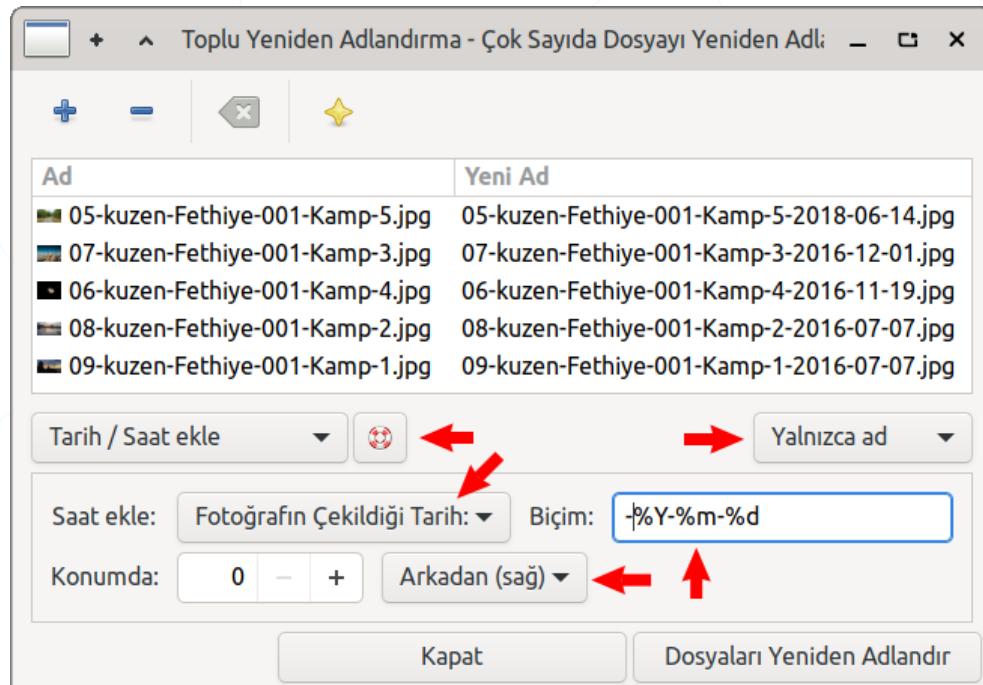
Resim 140: Toplu yeniden adlandırma: Karakterleri sil

"Karakterleri Kaldır" seçimi ile dosya isimlerinin istediğimiz konumundan kırpmayaabiliriz.

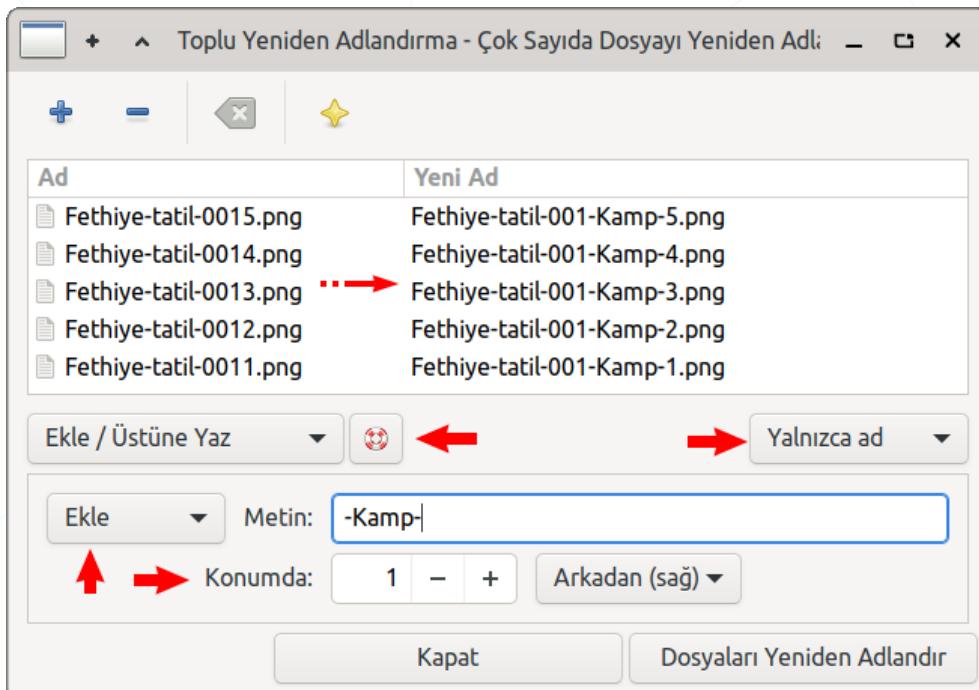
Resim 141: Toplu yeniden adlandırma: Numaralandır

“Numaralandır” seçeneği dosya isimlerini rakam ya da harfler ile numaralandırmamızı sağlar ve bu numaralar başta ya da sonda olabilir. Numaralandırma işleminde başlangıcı belirleyebilir ya da numara ile birlikte metin ekleyebiliriz.

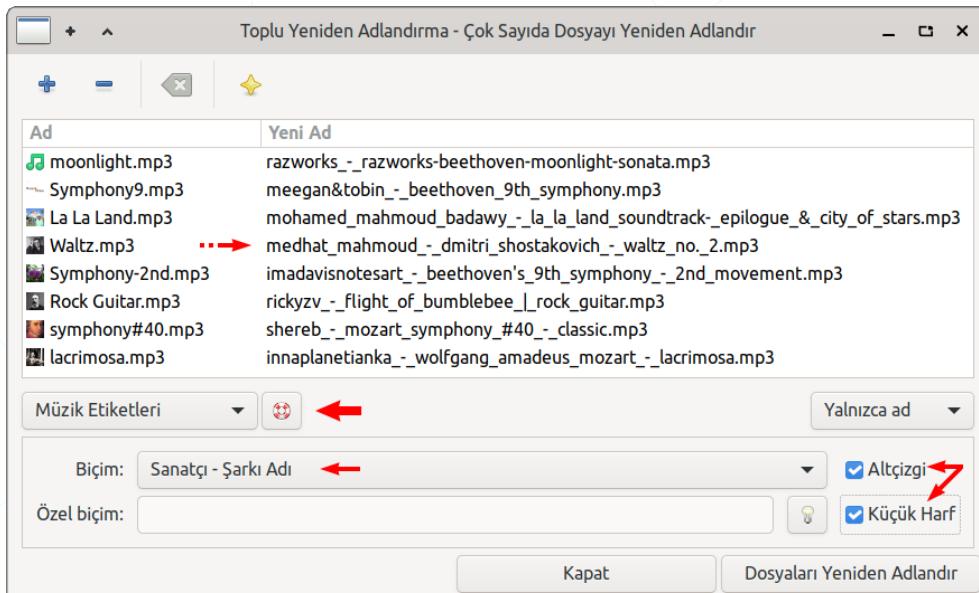
Resim 142: Toplu yeniden adlandırma: Tarih / saat ekle

“Tarih>Saat Ekle” seçeneği ile dosya isimlerine **güncel/erişim/değişim** ya da fotoğraflar için **fotoğrafın çekildiği tarihlerini** ekleyebiliriz. Tarih biçimini için yıl, ay, gün, saat, dakika gösterimlerini kendimize özel biçimde girebiliriz.

Resim 143: Toplu yeniden adlandırma: Ekle / üstüne yaz

“**Yükle>Üstüne Yaz**” seçenekleri ile dosya ismine istediğimiz bir ifadeyi ekleyebilir, bu ifadeyi dosya ismindeki karakterler ile değiştirebiliriz.

Resim 144: Toplu yeniden adlandırma: Müzik etiketleri

“**Müzik Etiketleri**” ile müzik dosyalarımız için dosya isimlerine **şarkının bölüm numarası, şarkıcı ve sanatçı** adlarını ekleyebiliriz. Dosya isimlerini küçük harfe çevirebilir alanlar arasına (sanatçı, parça, bölüm no) altçizgi “_” koyabiliriz.

Dosya Erişim İzinlerini Belirleme

Dosya erişim izinlerinden kasıt dosyaların içeriklerini **görebilme (okuma)**, **değiştirebilme (yazma)** ya da dosyayı **yürütmek (çalıştırma)**.

r : Okuma (read)

w : Yazma (write)

x : Çalıştırma (execute)

Bu erişim izinlerini dosyanın **sahibi**, **grubu** ya da **diğer** tüm kullanıcılar için ayrı ayrı ayarlayabiliriz.

u : Sahibi (User)

g : Grubu (Group)

o : Diğer (Others)

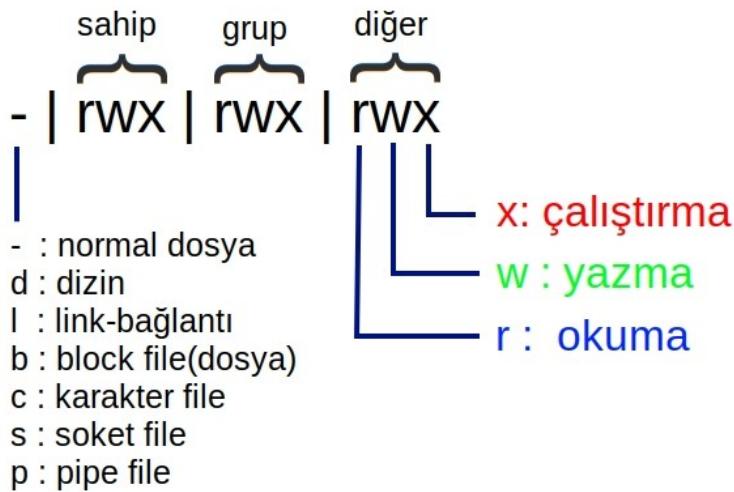
Bir ögenin izinlerini “**Dosya>Özellikler**” ile görüntüleyebilir ve değiştirebiliriz.

Bir penceredeki tüm öğelerin boyut, tür, sahip, grup, değişim-erişim zamanı, MIME tipi ve **izinlerini** görmek için görünüm menüsünden “**Detaylı Liste Şeklinde Göster(Ctrl+2)**” ve ardından yine bu menüden “**Sütunları Yapılandır**” seçeneğini kullanabiliriz.

Yer	Ad	Boyut	Tür	Değişim Tarihi	Sahip	İzinler
Bilgisayar	Dizin	4,0 KiB	dizin	2021-09-01 14:38:43	Senol ALDIBAS (senol)	drwxr-xr-x
senol	firefox-esr.desktop	3,7 KiB	masaüstü yapılandırma	2021-03-23 23:46:46	Senol ALDIBAS (senol)	-rwxr-xr-x
Masaüstü	Hesap Tablosu.ods	6,8 KiB	OpenDocument Hesap	2021-04-03 22:58:33	Senol ALDIBAS (senol)	-rw-r--r--
Çöp	Kelime İşlemci.odt	7,7 KiB	OpenDocument Metin	2021-04-03 22:58:40	Senol ALDIBAS (senol)	-rw-r--r--
images	libreoffice7.2-tr_7....	6,1 KiB	Debian paketi	2021-08-17 19:40:15	Senol ALDIBAS (senol)	-rw-r--r--
Aygıtlar	Pardus.desktop	162 bayt	masaüstü yapılandırma	2021-04-03 22:54:45	Senol ALDIBAS (senol)	-rwxr-xr-x
Dosya ...	pardus.png	3,1 KiB	PNG görüntüsü	2020-04-20 03:30:46	Senol ALDIBAS (senol)	-rw-r--r--
sda6	Pardus.svg	7,7 KiB	SVG görüntüsü	2017-05-22 13:58:30	Senol ALDIBAS (senol)	-rw-r--r--
31 GB ...	steam.desktop	7,3 KiB	masaüstü yapılandırma	2021-08-25 17:03:30	Senol ALDIBAS (senol)	-rwxr-xr-x
Ağ	Symphony.mp3	11,1 MiB	MP3 sesi	2021-04-03 23:43:38	Senol ALDIBAS (senol)	-rw-r--r--
Ağı Tara	tr.org.pardus.soft...	542 bayt	masaüstü yapılandırma	2021-08-20 03:05:57	Senol ALDIBAS (senol)	-rwxr-xr-x
1 dizin, 10 dosya: 11,2 MiB (11.694.379 bayt), Boş alan: 4,1 GiB						

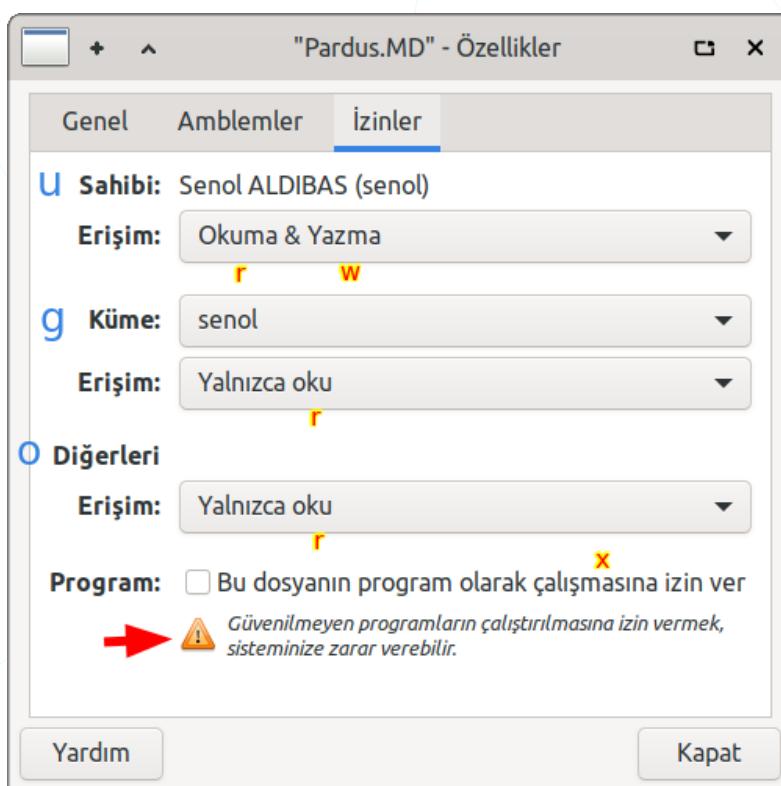
Resim 145: Liste görünümü

Yukarıdaki gösterimde son sütunda görünen izinleri şu şekilde detaylandıracıbiliriz.

Resim 146: Dosya erişim izinleri

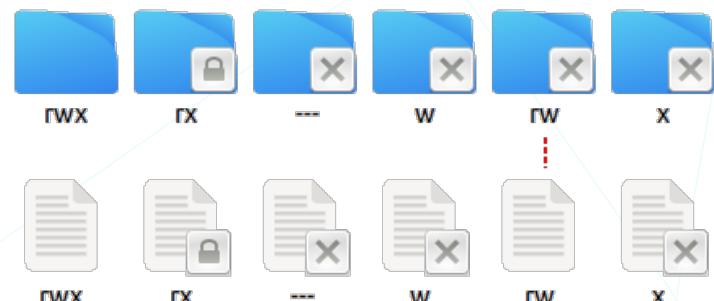
İlk karakter olan “-” işaretini ögenin normal bir dosya olduğunu gösterir. Öge bir klasör ise “d”, başka bir dosyaya bağlantı ise “l” görünecektir. Diğer karakterler (s,b,c,p) grafik arayüz kullanımında bizi çok ilgilendirmeyecektir diyebiliriz.

Resim 147: Dosya özellikleri: İzinler

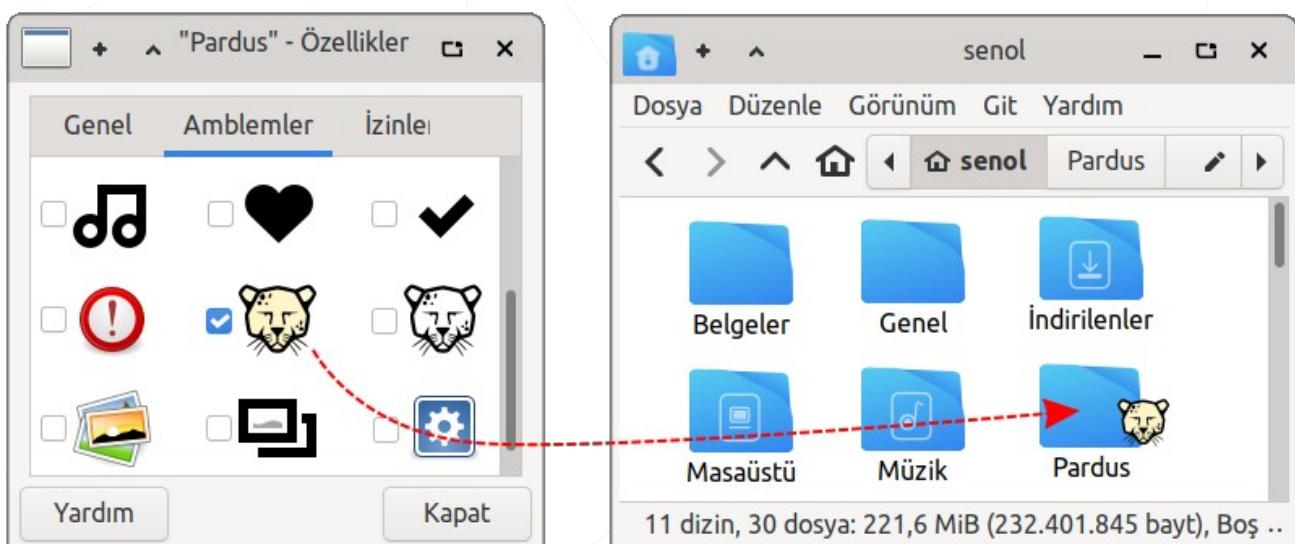
Bu izinleri değiştirmek için dosya/klasör üzerinde sağ tuşa basarak “Özellikler” seçeneği ve ardından “İzinler” sekmesini kullanabiliriz.

Dizinlerde elbette bir dosyadır ancak söz konusu yetkiler/izinler olunca kavram ve eylemler karışabilir. Klasör için çalışma izni yok ise doğal olarak içeriğini de göremiyoruz anlamına gelecektir. Dosyada çalışma izni yok ise de içerisindeğini görmek ya da değiştirmek mümkün değildir.

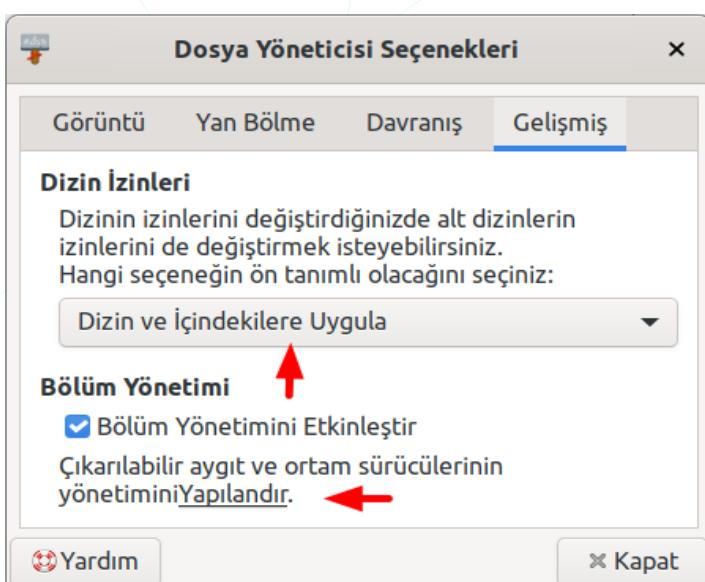

Resim 148: Dosya-klasör izinlerine göre amblemler

Bir ögenin amblemini “Dosya>Özellikler” penceresinde “Amblemler” sekmesinden biz belirleyebiliriz.

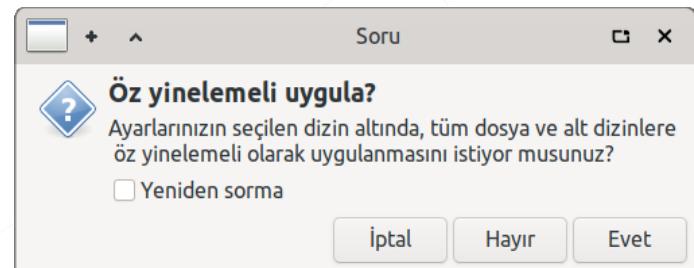
Resim 149: Ambolenler

Resim 150: Dizin izinleri davranışları

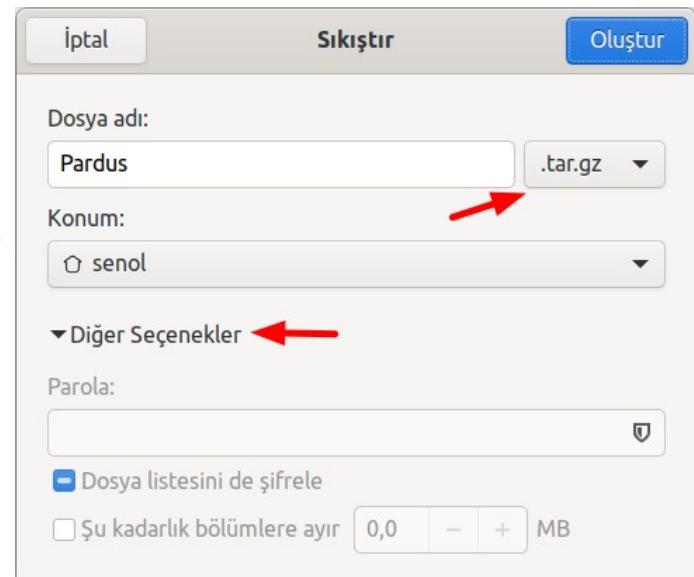
Bir klasörün erişim izinlerini değiştirdiğimizde bu değişikliklerin alt klasörler için geçerli olup olmamasını “Düzenle>Tercihler” penceresindeki “Gelişmiş” sekmesi altında “Dizin İzinleri” ile ayarlayabiliriz.

Dizin izinleri yöntemi olarak “**Her zaman sor**” tercihini seçmemiz halinde, yandaki gibi bir mesaj ile yapılan izin değişikliğinin alt klasörlerde de uygulanıp uygulanmayacağı onaylamamızı isteyecektir.

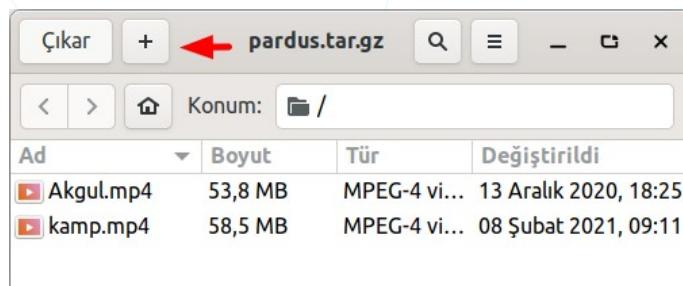

Dosya Arşivleme

Dosyaları ve klasörleri arşivlemek ya da arşivlerken bir sıkıştırma algoritması ile sıkıştmak için “**Dosya>Arşiv Oluştur**” seçeneğini kullanabiliriz. “**Diğer seçenekler**” ile arşivimiz için parola belirleyebiliriz.

Resim 151: Dosya sıkıştırma

Resim 152: Arşiv Yöneticisi

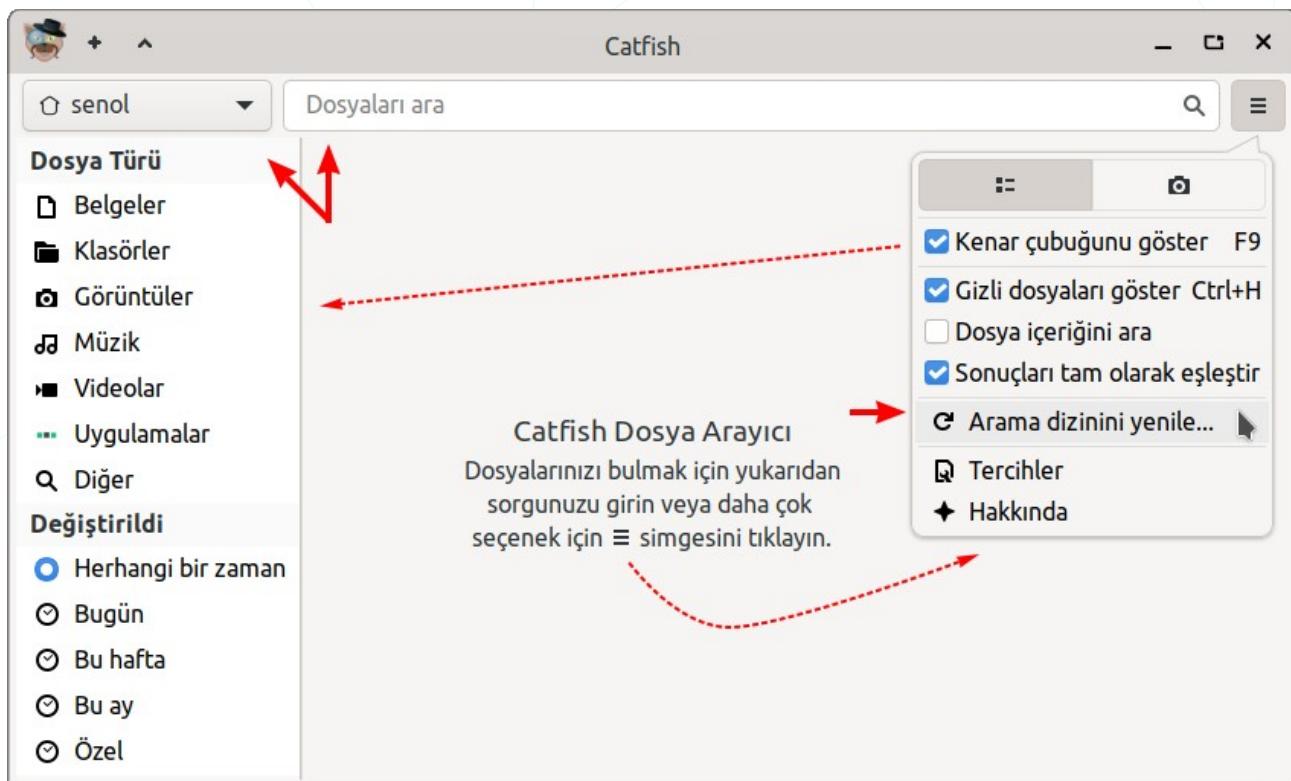
Bir arşiv dosyasını üzerinde sağ tuşa basarak “**Buraya Aç**” ile bulunduğu klasöre ya da “**Çıkar**” ile istediğimiz bir konuma açabiliyoruz. Arşivi açarak fare ile sürüklemek suretiyle arşiv içerisindeki dosyayı kullanım için bir konuma alabiliriz.

- Arşiv listesine dosya ekler. Eklenecek dosyaları pencere içerişine sürükleyebiliriz.
- Arşiv içerisinde arama yapabiliriz.

Dosya Arama

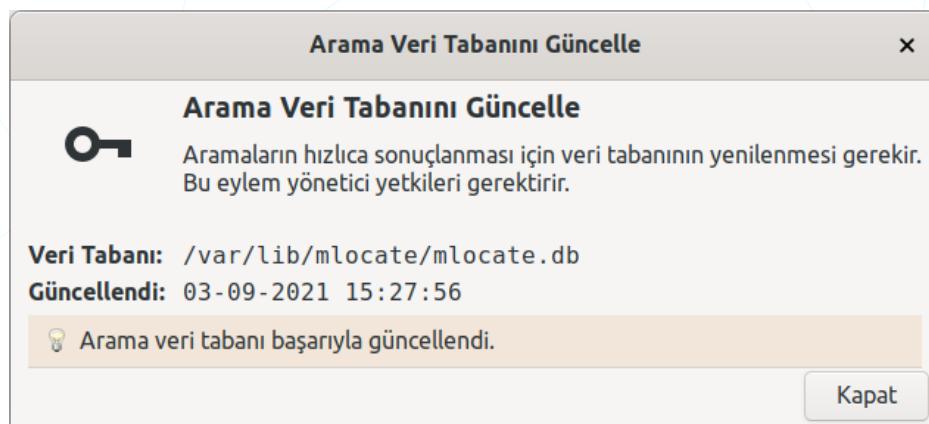

Dosya arama işlemi için “Catfish” uygulamasını kullanabiliriz.

Resim 153: Catfish: Dosya arama

Dosya indeksimiz güncel değil ise “arama dizinini yenile” ile dosya arama indeksimizi güncelleyebiliriz.

Resim 154: Arama veritabanı güncelle

Arama konumu belirttikten sonra dosyalarımızı,

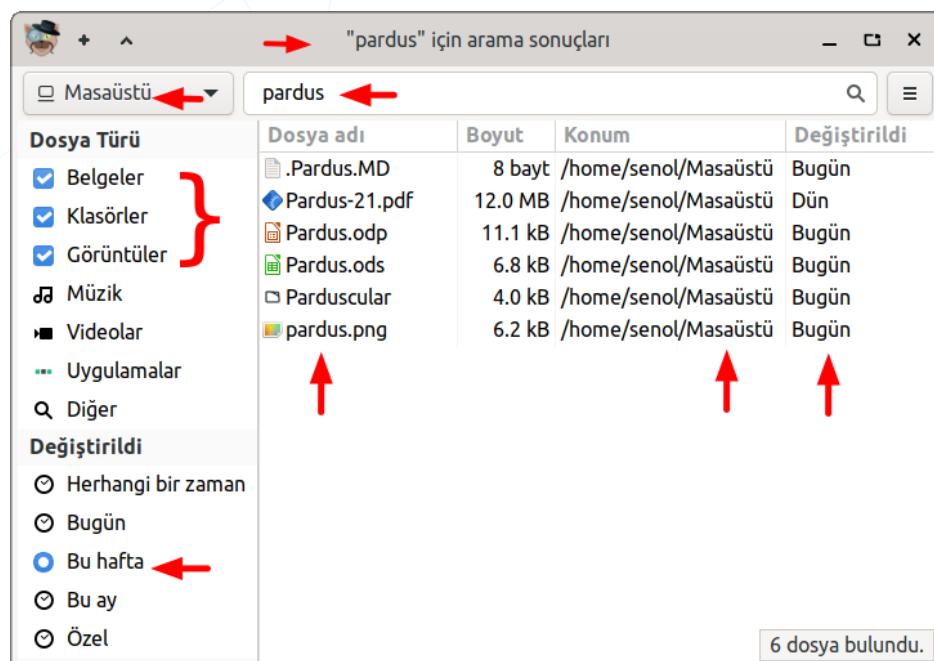
- **ad, tür, içerik, tarih** kriterlerine göre arayabiliriz/filtreleyebiliriz.

Arama sonuçlarına,

- **.gizli** dosyaların dahil edilip edilmemesi, - “.” ile başlayan dosyalar-

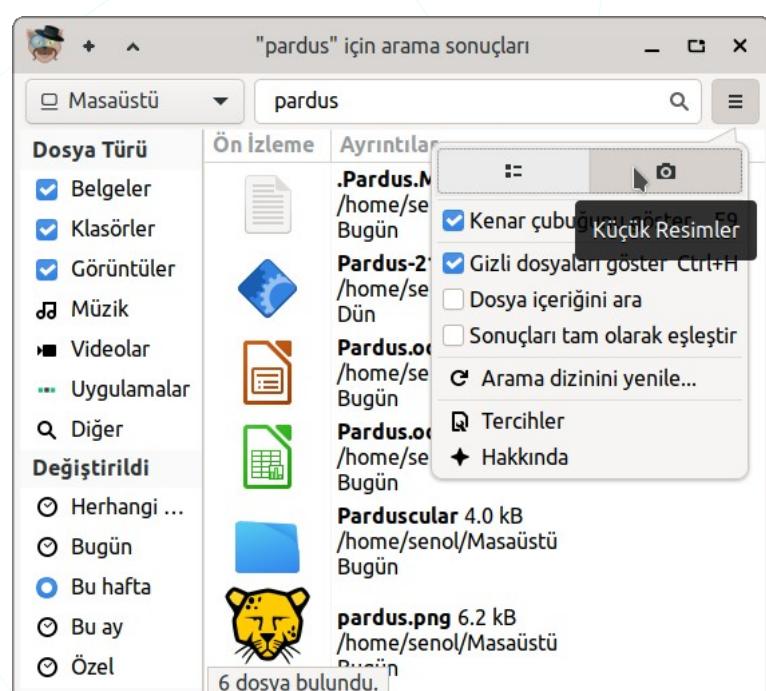
- arama metninin dosya **iceriklerinde** geçip geçmemesi,
- **tam dosya adı** eşlemesi yapılması,
- **türe** göre filtreleme, **-diğer** ile uzanti belirtebiliriz-
- **tarih aralığına** göre filtreleme

ayarlarını girebiliriz.

Resim 155: Arama sonuçları

Liste görünümündeki arama sonuçlarını **“küçük resimler”** görünümüne çevirerek görseller için önizleme yapabiliriz.

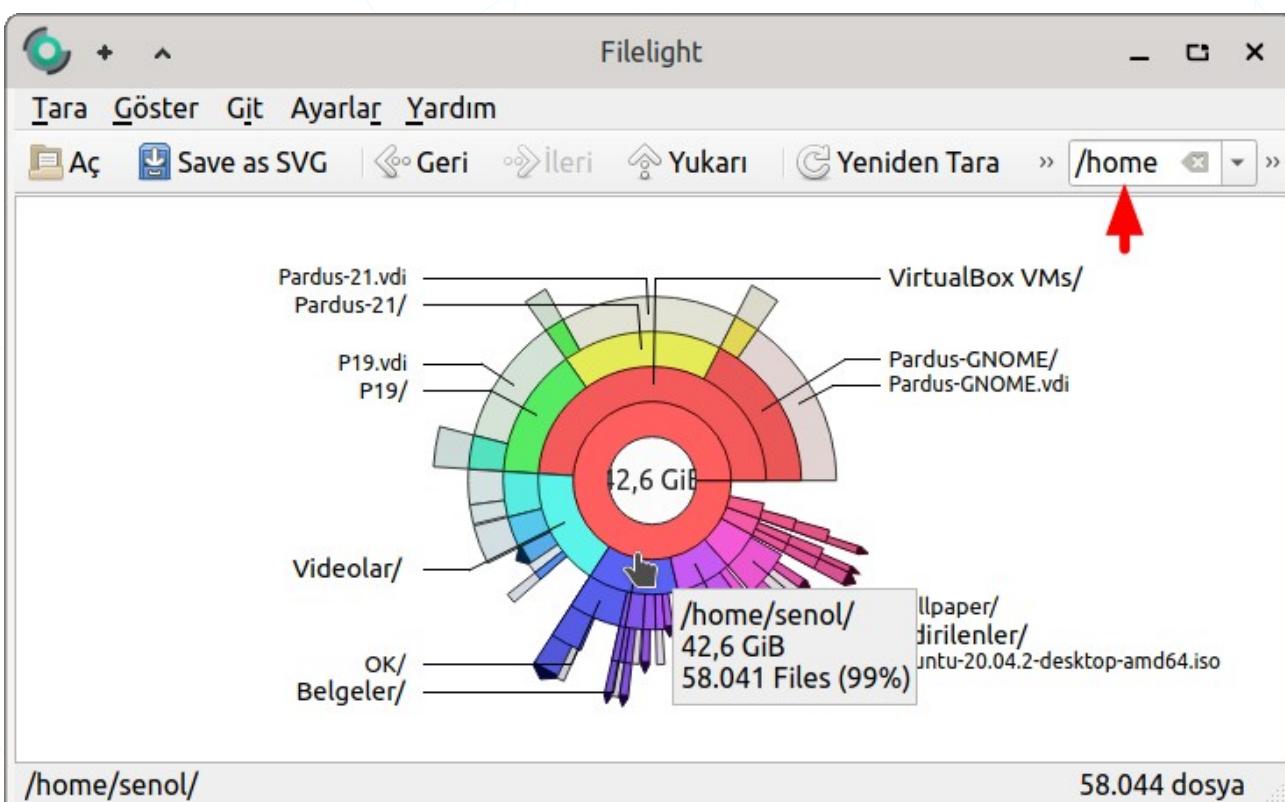

Resim 156: Arama sonuçları -küçük resimler

Disk Yönetimi

Disk Kullanım İstatistikleri

 “Filelight” kurulumu ile ilgili 119. sayfadaki Uygulama Kurma ve Kaldırma konusunu inceleyebilirsiniz.

Resim 157: Disk kullanım istatistikleri

Disk üzerinden tıklayarak ya da adres kısmına girmek sureti ile diskin istediğimiz konumunu görüntüleyebiliriz.

Uçbirim komutları ile disk kullanımı hakkında bilgi almak için,

du, ncdu, df

komutlarını kullanabiliriz.

“Filelight” kurulumunu “apt” komutu ile uçbirimden gerçekleştirmek için,

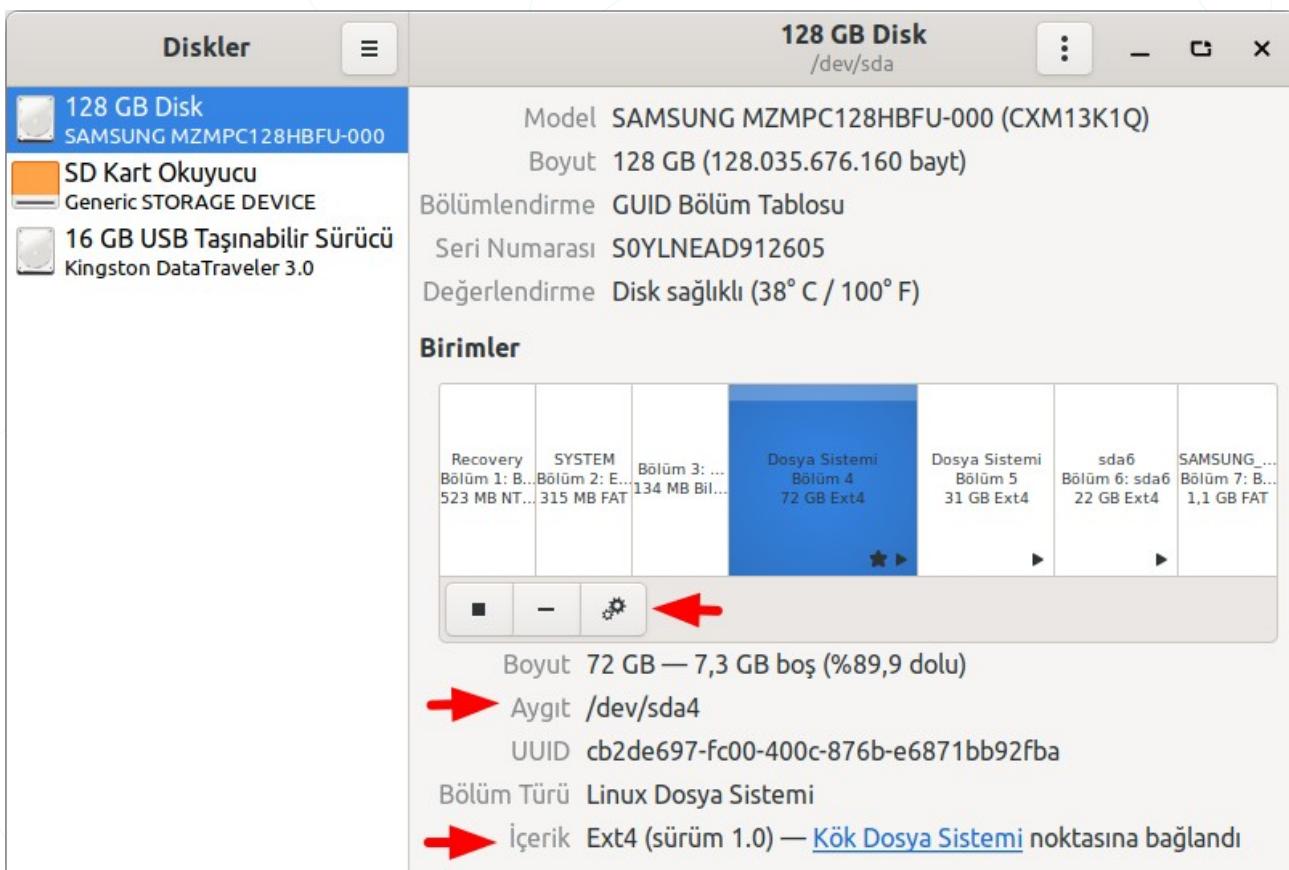
```
sudo apt install filelight
```

şeklinde yazabiliriz. (Kullanım detayı için sayfa 123)

Diskler

Diskler uygulaması ile sistemimizdeki diskler hakkında bilgi alabilir, diskleri böülümlendirebilir ve biçimlendirebiliriz.

Resim 158: Diskler

Sistemin kurulu olduğu disk bölümü “**Kök Dosya Sistemi**” noktasına bağlandı olarak olarak görünecektir.

GNU/Linux sistemlerde tüm dosya siteminin bağlı olduğu **kök(root)** “/” ile ifade edilir.

Disk bölümlerinin aygit dosyası “**/dev**” dizinindedir. Özetle disk dosyalarımız **/dev/sda**, **/dev/sdb**, **/dev/sdc** şeklindedir. Bu disklerin her bir bölümü de sayılar ile ifade edilecektir.

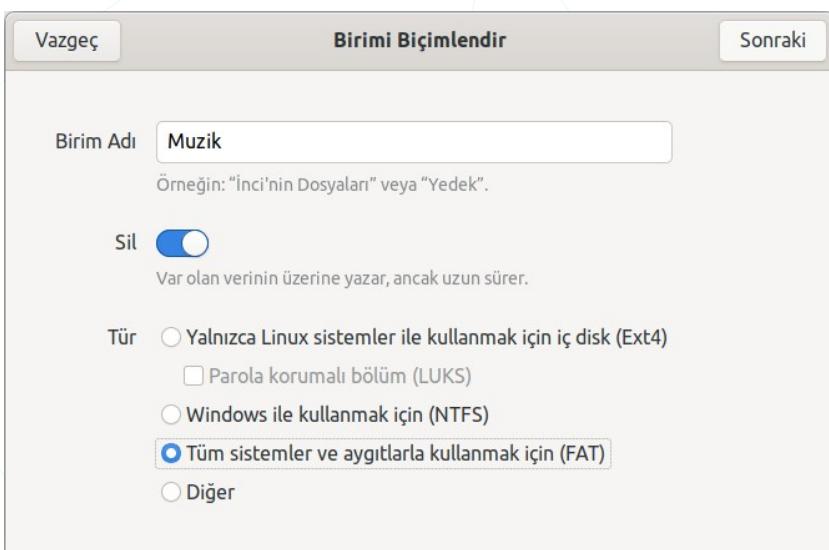
Yukarıdaki görselde sistemin **128GB** lik **/dev/sda** diskinin 4. bölümüne (**partition**) kurulu olduğunu görebiliyoruz. Bu bölümün aygit dosyası **/dev/sda4** şeklindedir. 2. bir diski sisteme bağladığımızda ise bu aygit adresi **/dev/sdb** şeklinde olacaktır. Sisteme bağladığımız depolama birimlerinin bölümlerine “**/media**” klasöründen erişim sağlayabiliyoruz. Konuya ilgili daha fazla bilgi için 89. sayfadaki GNU/Linux Dosya Sistemi konusuna göz atabilirisiniz.

- ▶ Seçili bölümü sisteme bağla.
 - Sisteme bağlı olan bir birimi sitemden ayırrır.
 - + Yeni bölüm oluştur.
 - Seçili bölümü sil
 - ⚙ Seçili bölüm üzerinde yapabileceğimiz işlemler.
 - : Disk seçenekleri : biçimlendir, disk kalıbı oluştur.
 - ⏻ Diski kapat.
- [Bölümü Biçimlendir...](#)
[Bölümü Düzenle...](#)
[Dosya Sistemini Düzenle...](#)
[Parola Değiştir...](#)

[Yeniden Boyutlandır...](#)
[Dosya Sistemini Denetle...](#)
[Dosya Sistemini Onar...](#)

[Bağlama Seçeneklerini Düzenle...](#)
[Şifreleme Seçeneklerini Düzenle...](#)

[Bölüm Kalıbı Oluştur...](#)
[Bölüm Kalibini Geri Yükle...](#)
[Bölümü Kiyasla...](#)

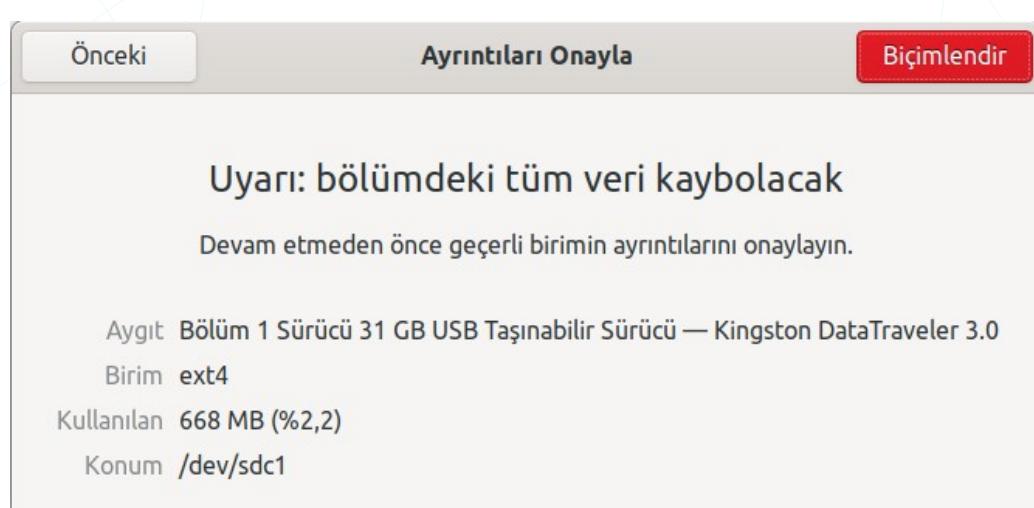

Resim 159: Biçimlendirme seçenekleri

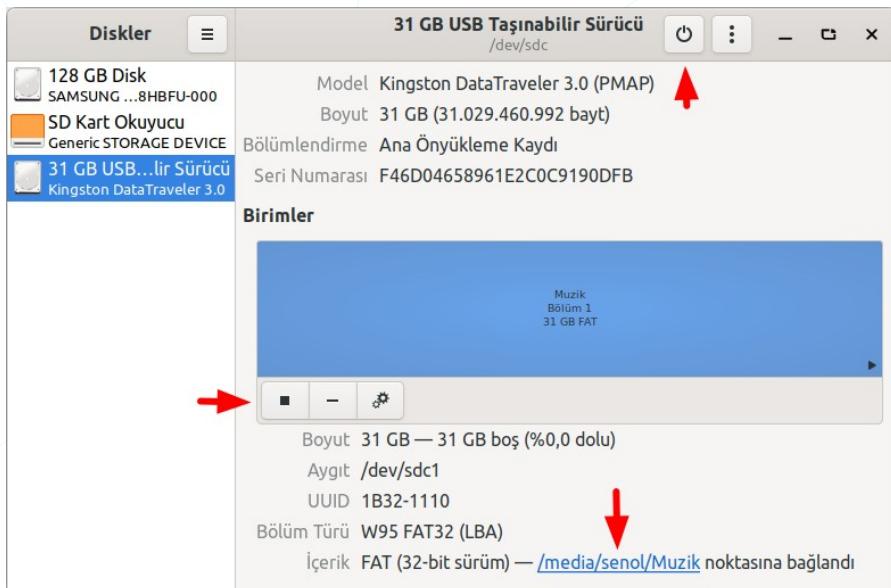
Bir ortamı biçimlendirme işleminde birim adı ve o birim için uygulanmasını istediğimiz dosya sistemini belirleyebiliriz.

Biçimlendirilen bölümdeki dosyalar silinecektir.

Büçümlendirme işleminden sonra büçümlendirilen birimin bilgileri aşağıdaki gibidir.

Resim 160: Disk Özellikleri

Model : Depolama ortamının marka ve model bilgisi

Boyut : Depolama ortamının toplam kapasitesi

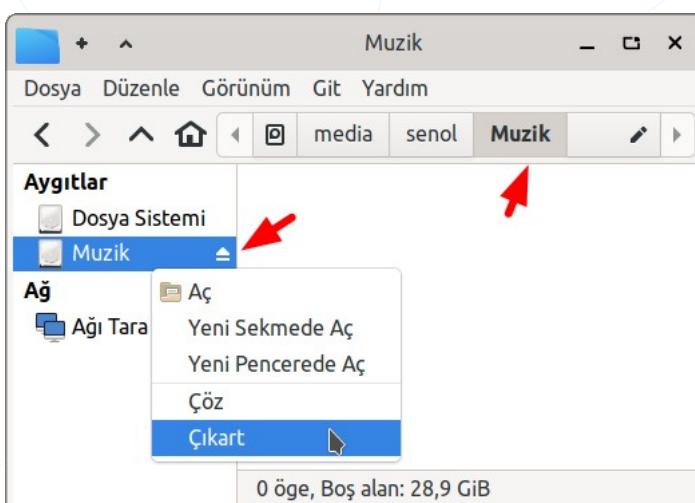
Seri N. : Seri No

Boyut : Disk bölümünün(partition) kapasitesi

Aygıt : Aygit dosyası yolu

UUID : Universally Unique IDentifier – Benzersiz bölüm numarası

İçerik : Dosya sistemi ve bağlantı noktası /dev/sde => /media/senol/Muzik

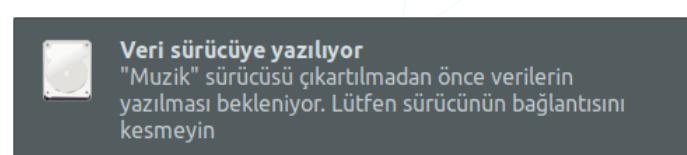
Resim 161: Dosya Yöneticisi: Çıkarılabilir aygit

Bir çıkarılabilir aygıtı sisteme taktığımızda yapılandırmamıza göre değişimek suretiyle birim sisteme otomatik olarak bağlanacaktır.

Cıkarılabilir aygit yapılandırma ayarları için 66. sayfadaki Kaldırılabilir Sürücüler ve Ortam Ayarları konusunu inceleyebilirsiniz.

Birim sistemden kaldırmak dosya yöneticisinde ilgili buton "⏏" ya da faremizin sağ tuşunu kullanabiliriz.

Eğer birim üzerinde devam eden bir yazma işlemi var ise **"Veri sürücüye yazılıyor. Sürücü çıkartılmadan önce verilerin yazılması bekleniyor."** bildirimi görüntülenecektir.

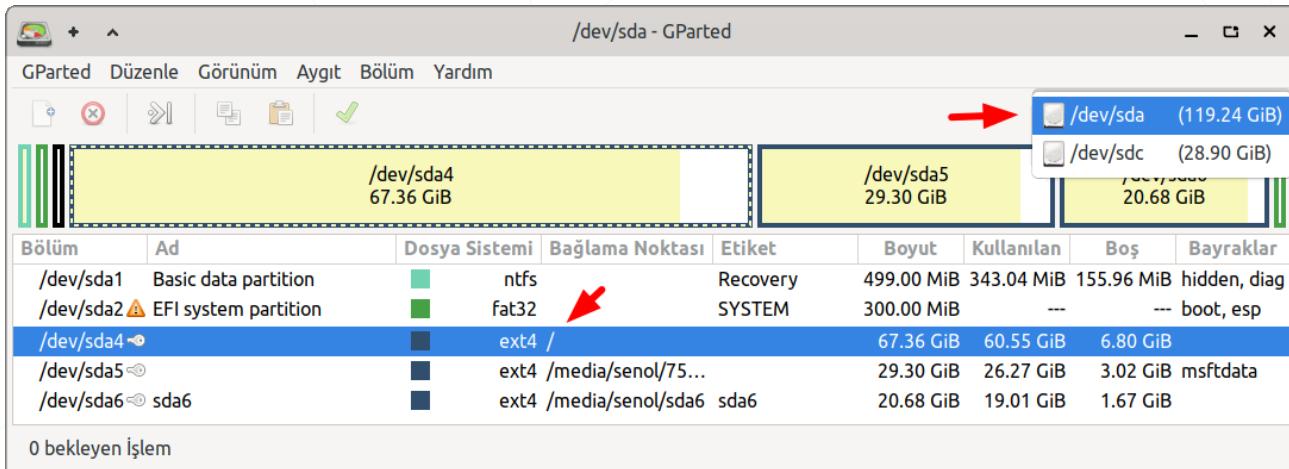

Lütfen sürücünün bağlantısını kesmeyin". bildirimi görüntülenecektir.

Disk Bölümü Düzenleyicisi

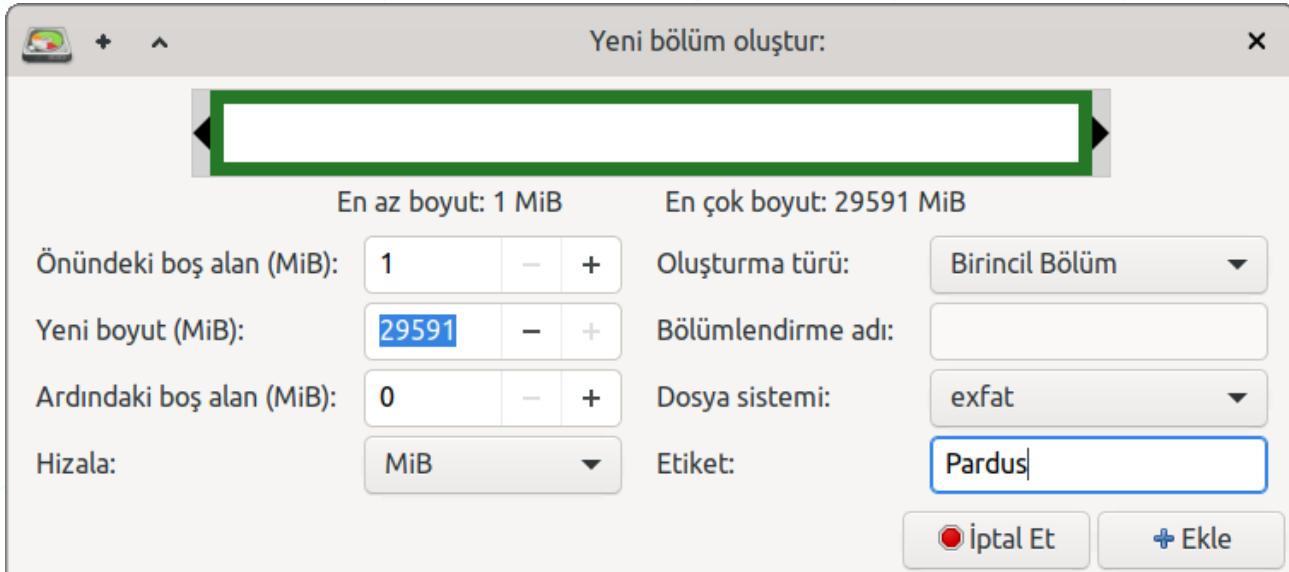
Yukarıda bahsettiğimiz disk işlemlerimiz için GNU/Linux sistemlerde yaygın olarak kullanılan GParted uygulamasını da kullanabiliriz.

Resim 162: Disk bölümü düzenleyici -GParted

Öncelikle üzerinde işlem yapacağımız diski “**Gparted > Aygıtlar**” menüsünden ya da pencerenin sağ üst kısmındaki sürücü listesinden seçmeliyiz.

 “**Yeni**” butonu ile ayrılmamış bir alanda yeni bölüm oluşturabiliriz. Bölüm oluştururken dosya sistemi, boyut ve türünü belirlemeliyiz. Zorunlu olmamak ile birlikte bölüm için bir etiket girebiliriz.

Resim 163: Yeni bölüm oluştur

İşlemlerimizin sorunsuz sonuçlanması için yaptığımız işlemden (kuyruğa atılan işlem) sonra “**Uygula**” butonuna basmalıyız. Tercihlerimizi kuyruğa atarak en son uygula butonuna basmak hatalı tercihlerimiz olabileceğinden dolayı gerçekle istediğimiz işlemin uzun sürmesine neden olabilir.

Paket/Yazılım Yönetimi

Uygulama paketlerinin ve kütüphanelerinin kurulum, güncelleme, konfigürasyon, kaldırılması işlemlerinin tutarlı ve stabil bir şekilde yürütülmesini sağlayan olan sistemlerdir. Tipik olarak paket ve kütüphanelerin hangi versiyonunun kurulduğunu ve birbirlerine olan bağımlılıklarını da hesaba katarlar. Modern paket yöneticilerinin birçoğu merkezi bir kaynaktan -depo- yazılım ve kütüphanelerin indirilip yüklenmesi işlevine sahiptirler.

Paket yönetim sistemleri, bir işletim sistemine kurulan yazılımların yönetimi için kullanılabildiği gibi yazılım geliştirme sırasında kullanılan yazılım kütüphanelerinin kurulması ve bağımlılık yönetimi (dependency management) için hazırlananları da mevcuttur. [wikipedi]

Depo Kavramı

GNU/Linux sistemlerde uygulamalar genellikle uzak ya da yerel sunuculardan kurulur. Pardus depolarına göz atmak için depo.pardus.org.tr adresini ziyaret edebiliriz.

Depo adresleri **/etc/apt/sources.list** dosyasında tutulur. Buradaki adreslere ilave ya da değişiklik yapabiliriz. Bazı uygulama kurulumları kendi depo adreslerini bu dosyaya ekleyebilir ya da bizler uygulamanın güncelleme işlemlerini kolaylaştırmak için bu kurulum yöntemini seçebiliriz.

Özetle **/etc/apt/sources.list** dosyasına aynı paket sitemini -debian- kullanan diğer dağıtımların(distribution) ya da uygulamaların depo(repo) adreslerini girebiliriz.

Uygulama Kurma ve Kaldırma

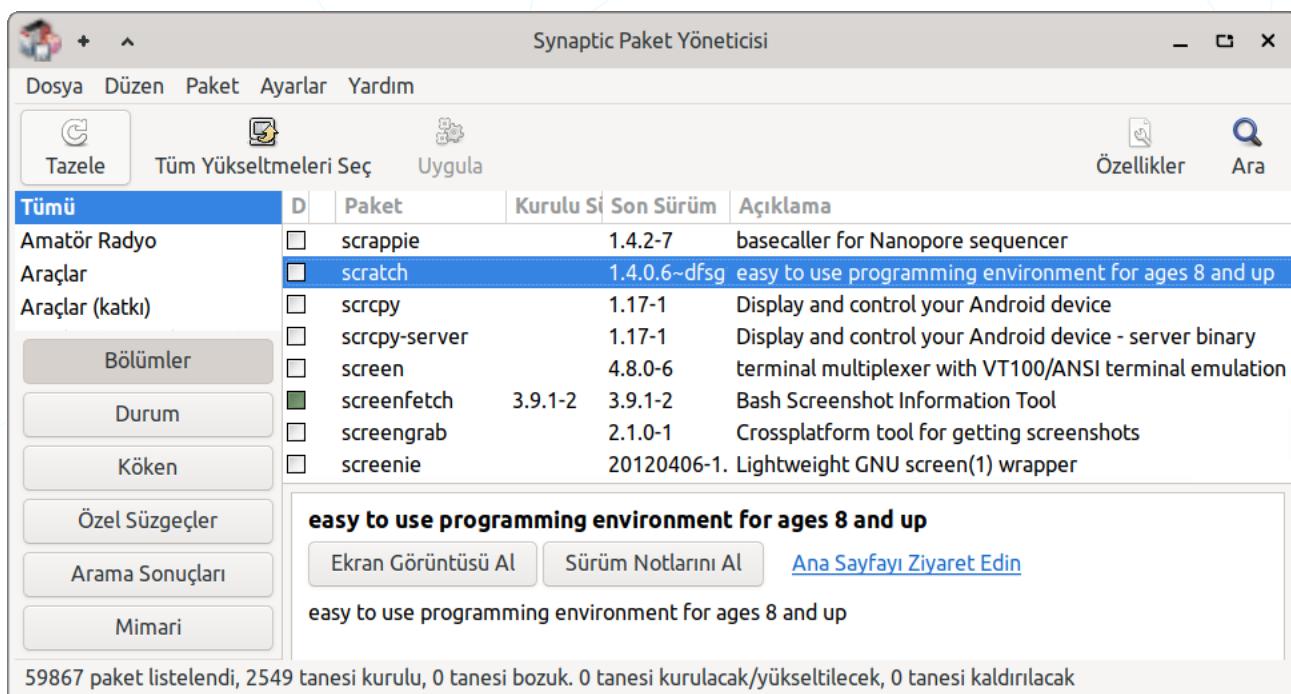
Tüm GNU/Linux dağıtımlarında olduğu gibi Debian Paket Sistemi'ni kullanan Pardus üzerinde program kurmanın bir kaç yöntemi vardır. "Synaptic Paket Yöneticisi" yazılımı ile merkezi bir kaynaktan kurulum yapmıyorsak kurulumunu yapmak istediğimiz yazılımı edinirken -indirirken- **deb paketini** (.deb uzantılı) seçebiliriz.

Deb uzantılı bir uygulamayı "**Pardus Paket Kurucu**", "**Gdebi**" gibi uygulamalar ile kurabileceğimiz gibi uçbirim -terminal- üzerinde "**apt**" ya da "**dpkg**" komutlarını kullanabiliriz.

Synaptic Paket Yöneticisi

Debian tabanlı sistemlerde grafik arayüzünden uygulama işlemleri (kurma, kaldırma, güncelleme gibi) sağlayan paket yönetim aracıdır.

Resim 164: Synaptic Paket Yöneticisi

Yan pencere gözü ile listeleme filtresini ayarlayabiliriz.

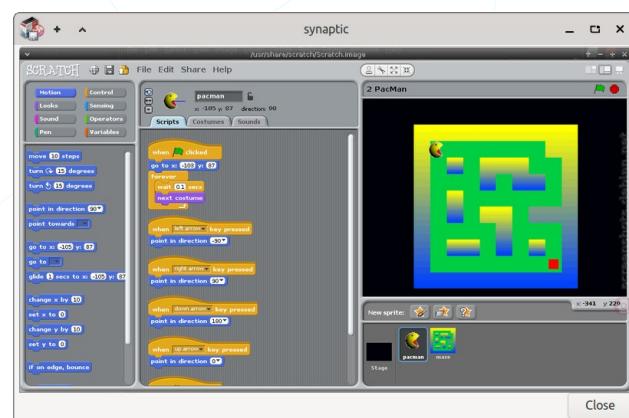
Bölümler	Durum	Köken	Özel Sözgeçler	Mimari
Araçlar	Kurulu	yerel	Bozuk	arch: all
Ağ	Kurulu değil	stable/main	Kayıp	arch: amd64
Geliştirme		stable/non-free	Topluluk	arch: i386
Oyun		ondokuz	Yükseltilebilir	
...	

Pencere içerisinde yan pencere filtresi ve bu filtredeki arama sonuçlarına göre paketler listelenecektir. Liste öğeleri için vurgulama simgelerinin anlamı aşağıdaki gibidir.

	Kurulu
	Güncellenebilir
	Kurulum için uygun
	Kurulum için işaretle -install
	Tekrar kurulum için işaretle -reinstall
	Yükseltme için işaretle -upgrade
	Kaldırmak için işaretle -remove
	Tamamen kaldırma için işaretle -purge
	Paket bozuk
	Yeni paket
	Güncellemeye kilitli paket
	Paket versiyonu düşür

“Ara” butonu ile kurmak istediğimiz paketi ad, açıklama kısmına göre arayabiliriz.

Arama sonuçları listesinde kurmak istediğimiz yazılımı açıklama sütunundaki bilgisine bakarak kurmalıyız. Emin olmadığımız durumlarda pencerenin sağ üst kısmındaki “**Özellikler**” ya da seçili uygulamanın bilgi bölümünde yer alan “**Ecran Görüntüsü AI**” butonunu kullanabiliriz.

Resim 165: Ecran görüntüsü al

	scratch
	scrcpy
	screen
	screenfetch

Kurulum için listede ilgili satır çift tıklayabilir ya da sağ tuşa basarak “**Kurulum İçin İşaretle**” seçenekini kullanabiliriz. Son olarak yaptığımız seçimlerin geçerli olması için “**Uygula**” butonuna basmalıyız.

Sistemimizi güncellemek için,

“**Tazele**”

“**Tüm Yükseltmeleri Seç**”

“**Uygula**”

Tazele

Tüm Yükseltmeleri Seç

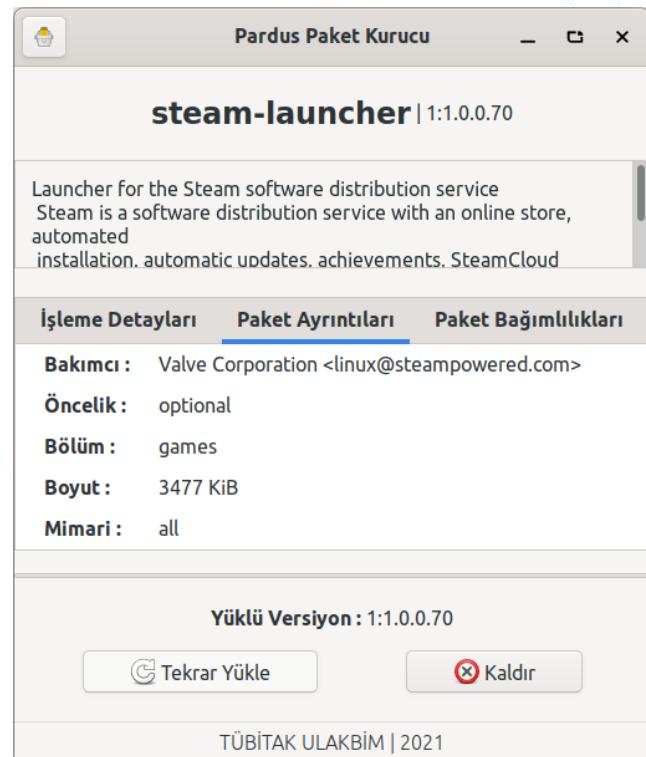
Uygula

butonlarına sırasıyla basmamız yeterli olacaktır.

Synaptic Paket Yöneticisi' nde “**Ayarlar**” menüsünden “**Depolar**” seçeneği ile **/etc/apt/sources.list** dosyasını düzenleyebiliriz. Aynı paket sitemini -debian- kullanan diğer dağıtımların (distribution) depo(repo) adreslerini girebiliriz.

Pardus Paket Kurucu

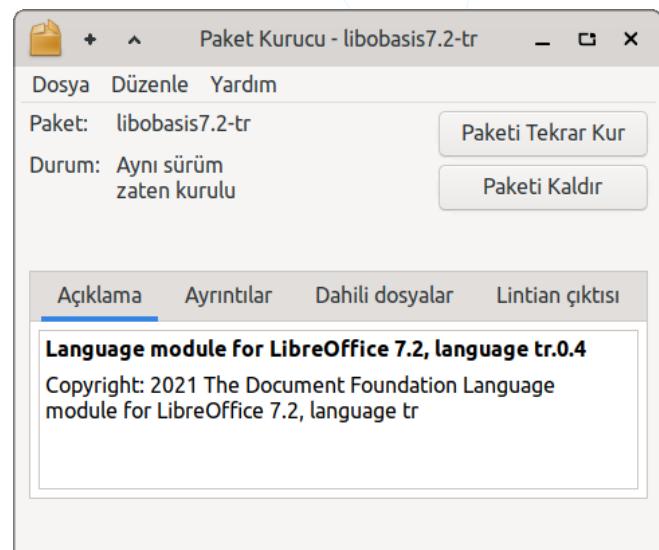
Bir .deb dosyasını açtığımızda “Pardus Paket kurucu” açılacaktır. İlgili paket hali hazırda kurulu ise kaldırabilir ya da tekrar kurulum sağlayabiliriz.

Resim 166: Pardus Paket Kurucu

GDebi Paket Kurucu

GDebi ile paket açıklama ve detaylarını görüntüleyip paketi kurma ya da kaldırma seçeneklerini kullanabiliriz. Herhangi bir .deb uzantılı uygulamayı / paketi yüklemek için “Pardus Paket Kurucu” gibi “**GDebi**” uygulamasını da kullanabiliriz.

Resim 167: GDebi Paket Kurucu

Uçbirim – Terminal – Komutları İle Paket Kurma Kaldırma

Uygulama yönetimi için grafik arabirim yerine **uçbirim** (terminal) ekranını kullanmak bize hız ve kolaylık sağlayacaktır.

Dosya Düzenle Görünüm Uçbirim Sekmeler Yardım

```
senol@pardus:~$ sudo apt update && sudo apt upgrade
```

Paket kurmadan önce yukarıdaki komut ile sistemimizi güncelleyebiliriz. “**Update**” için “**Synaptic**” uygulamasındaki “**Tazele**”, “**Upgrade**” için ise “**Tüm Yükseltmeleri Seç**” butonlarını düşünebiliriz.

“**apt**” paket yönetim komutunun başında “**sudo**” komutu ise “**apt**” komutunun yetkili kullanıcı olarak çalışmasını sağlayacaktır.

```
senol@pardus:~$ sudo apt install scratch pardus-welcome pardus-java-installer
```

Üsteki kullanım “**Scratch**”, “**Pardus Hoşgeldin**” ve “**Pardus Java Kurucu**” uygulamalarını sistemimize kuracaktır. Gördüğünüz gibi çok fazla uygulama kurulumunu aynı anda gerçekleştirebiliyoruz.

Farklı bir kaynaktan -İnternet- edindiğimiz bir uygulamayı (.deb) yine apt komutu ile aşağıdaki gibi yazarak kurabiliriz.

```
sudo apt install ./paket-adı.deb
```


Komut dizilimlerinde,
“/” **Kök(root)** dizini/klasörü
“.” bulunduğuuz klasörü
“..” bir üst klasörü
“~” ev klasörümüzü
gösterir.

Uçbirim üzerinden paket kurma/kaldırma/güncelleme gibi işlemler için apt/dpkg komutlarını kullanırken grafik arabirimde Synaptic, GDebi, Pardus Paket Kurucu gibi uygulamalar açık olmamalıdır.

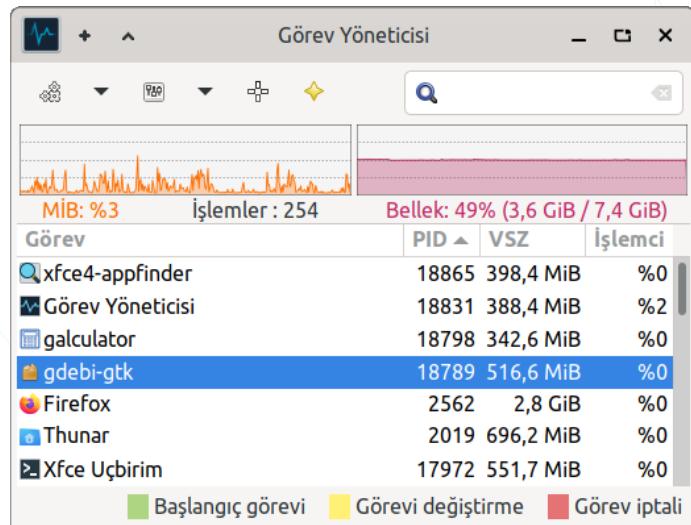
Süreç Yönetimi

Görev Yöneticisi

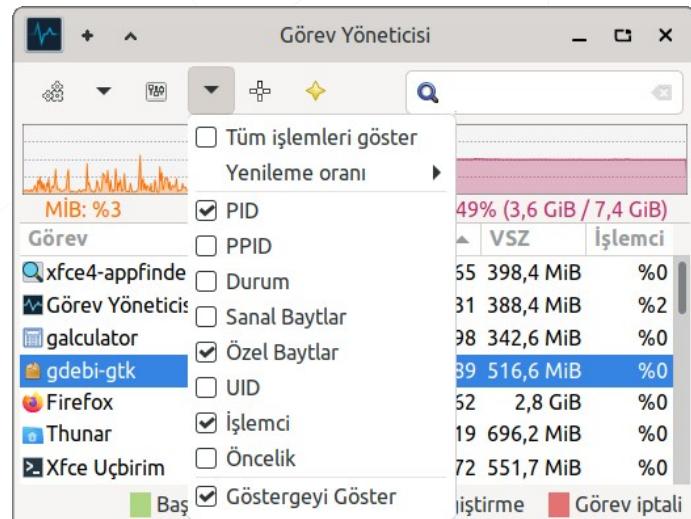
“Görev Yöneticisi” ile sistemde açık durumda olan uygulamaları listeleyebilir, çalışma önceliklerini değiştirebilir, gerektiğinde sonlandırabiliriz.

Görev Yöneticisi ile aynı zamanda “işlemci” ve “bellek” üzerindeki toplam yükü izleyebiliriz.

Resim 168: Görev Yöneticisi

Her bir uygulamaya ait görüntülemek istediğimiz verileri (sutunları) ilgili listesinden seçebiliriz. (Resim 169)

Resim 169: Görev Yöneticisi: Uygulama bilgileri

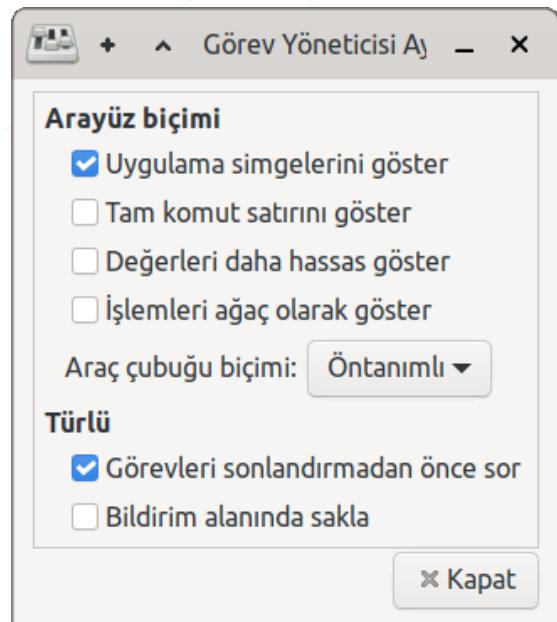

Arama kutucuğuna uygulama adı girerek işlem yapmak istediğimiz uygulamaya hızlı erişim sağlayabiliriz.

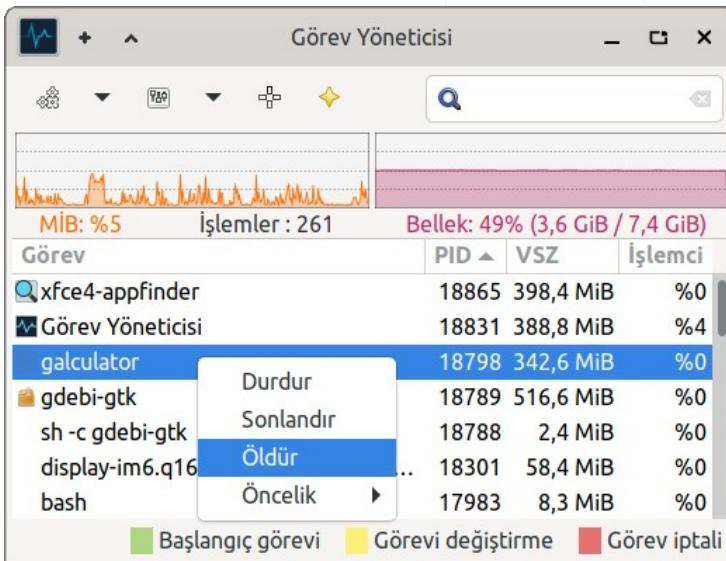

Simgesi ile açık bir pencereye tıkladığımızda görev yöneticisi listesinde o uygulama seçilir.

 Bu simge ile uygulama simgeleri ve uygulama komut satırının görüntülenmesi gibi liste görünüm ayarları ile görevi sonlandırmadan önce onay istenmesi gibi tercihlerimizi ayarlayabiliriz.

Resim 170: Görev Yönetisi ayarları

Resim 171: Uygulama sonlandırma

Xkill uygulamasını çalıştırarak (Ctrl+Alt+Escape) farenin sol tuşu ile tıkladığımız uygulamayı öldürübilebilir, sağ tuş ile işlemden vazgeçebiliriz.

Süreç yönetimi için aşağıdaki “Uçbirim” komutlarını da kullanabiliriz.

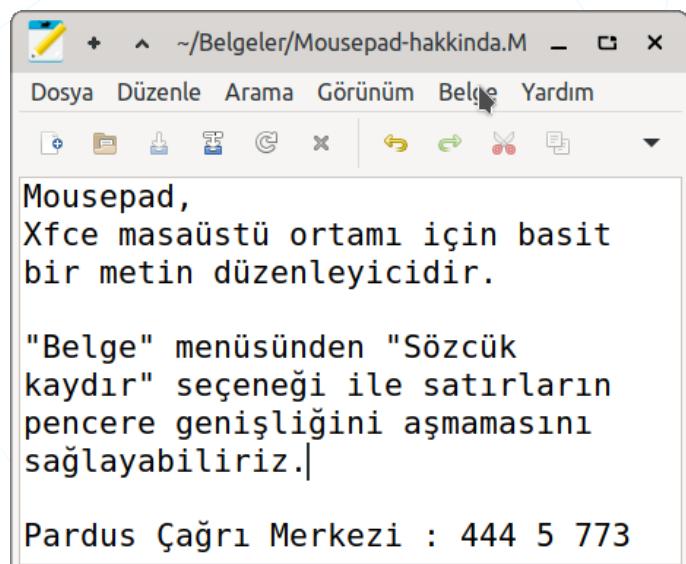
ps, top, htop, bg, fg, jobs, nice, renice, kill, pkill, skill, killall

Pardus Sık Kullanılan Uygulamalar

Mousepad Metin Editörü

Mousepad, Xfce arayüzü ile birlikte sistemimizde kurulu olarak gelen ve metin (text) belgeleri oluşturup bu belgeleri hızla düzenleyebileceğimiz kullanımı kolay bir editördür.

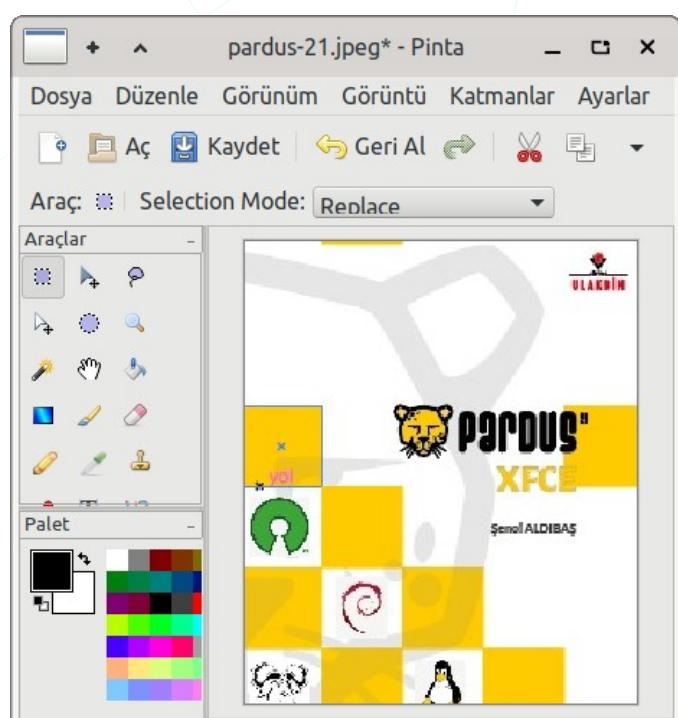

Resim 172: Mousepad metin editörü

Pinta Resim Editörü

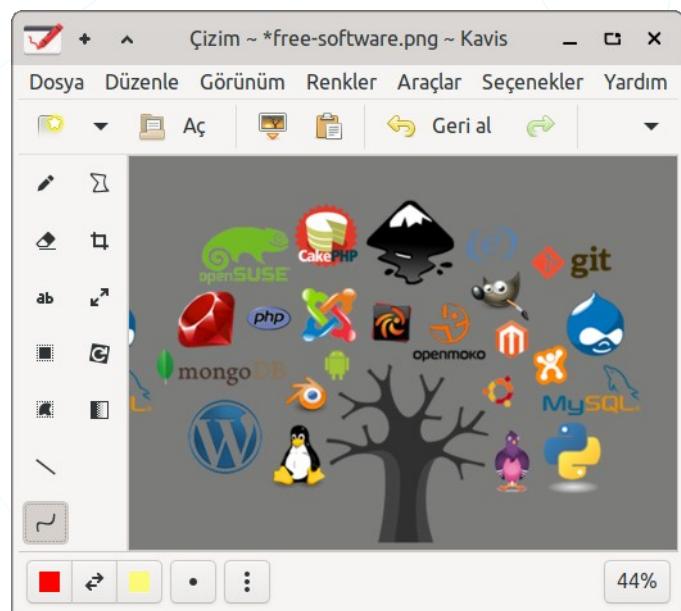
Pinta, çizim yapmak ve resim düzenlemek için ücretsiz, açık kaynaklı bir programdır. Unix, GNU/Linux, Mac, Windows ve BSD sistemlerde görüntü çizmek ve işlemek için basit ancak buna karşın güçlü bir resim editöridür. Kullanımla ilgili daha fazla bilgi için <https://www.pinta-project.com/user-guide> adresine göz atabiliriz.

Resim 173: Pinta resim editörü

Çizim

 Bu uygulama, Microsoft Paint 'e benzeyen GNOME masaüstüünü hedefleyen ücretsiz bir temel resim düzenleyicidir. PNG, JPEG ve BMP dosyaları desteklenir.

Resim 174: Çizim -Drawing-

maoschanz.github.io/drawing adresinden uygulama bilgilerine ve kodlarına erişebilirsiniz.

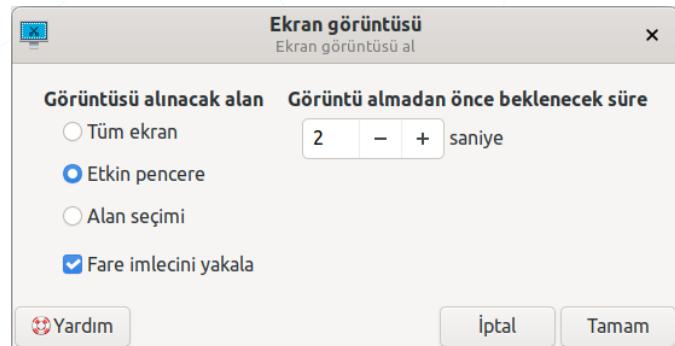
Ekran Görüntüsü

Ekran görüntüsü yakalama aracı ile,

- Tüm ekranı,
- Etkin pencereyi,
- Belirli bir alanı,

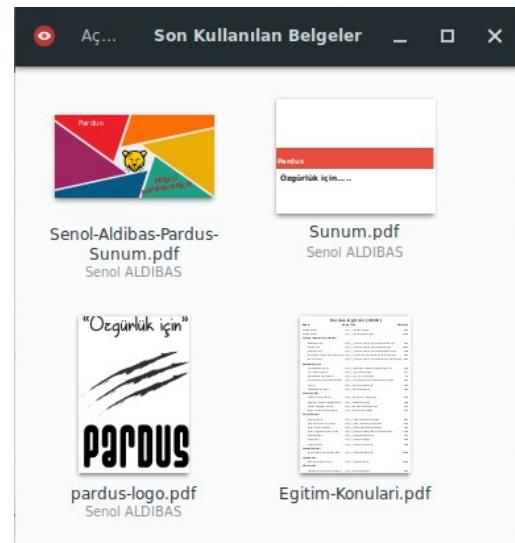
resim olarak panoya kopyalayabilir, imgur sitesine aktarabilir ya da dosya olarak kaydedebiliriz.

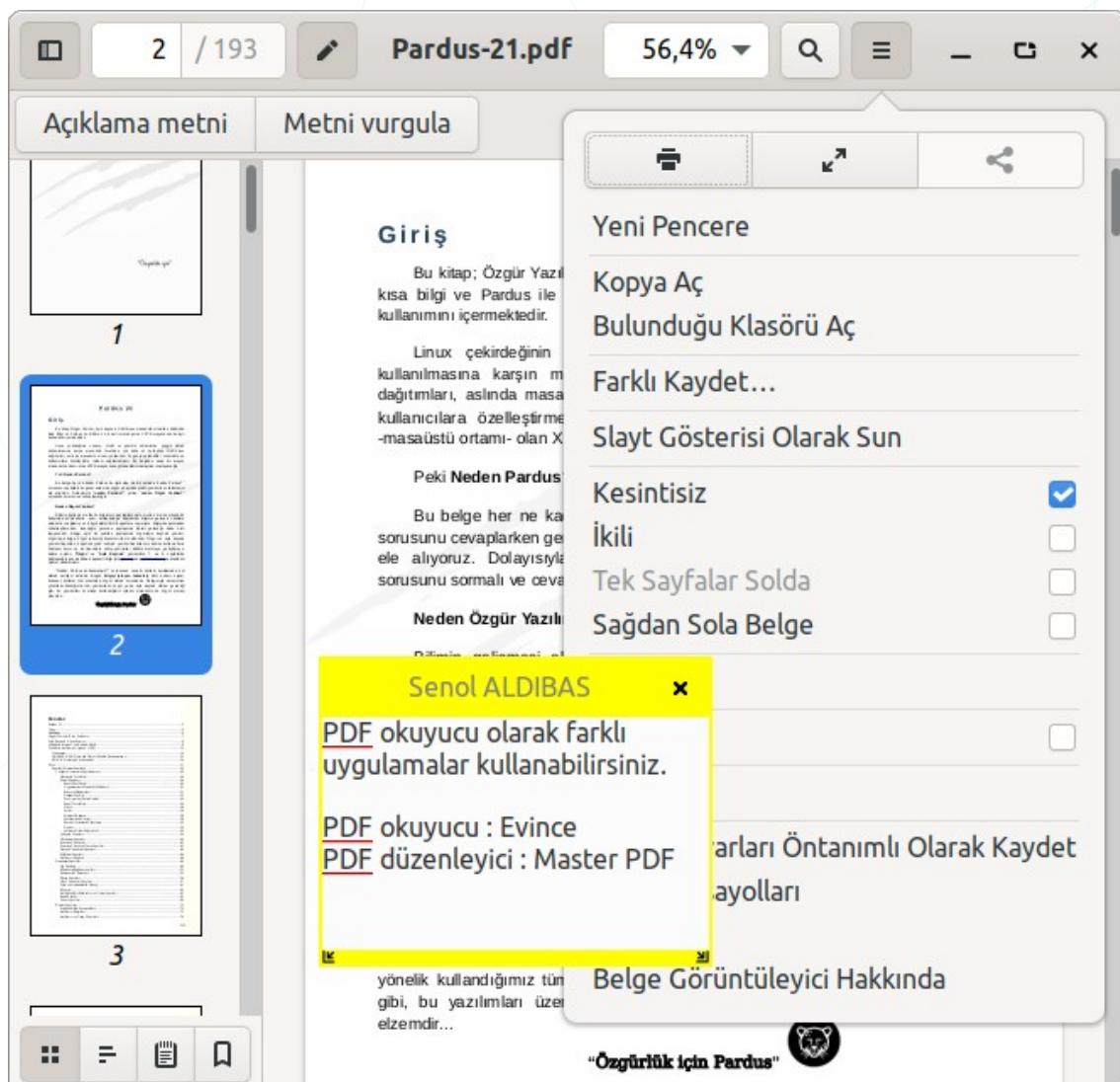
Resim 175: Ekran görüntüsü yakalama

PDF Okuyucu

GNU/Linux sistemlerde PDF okuma ve düzenleme işlemi için çok fazla uygulama bulabiliyoruz. "Evince" PDF belgelerimizi görüntüleme ve efektif bir biçimde sunmamızı sağlar.

Resim 176: Belge PDF Görüntüleyici

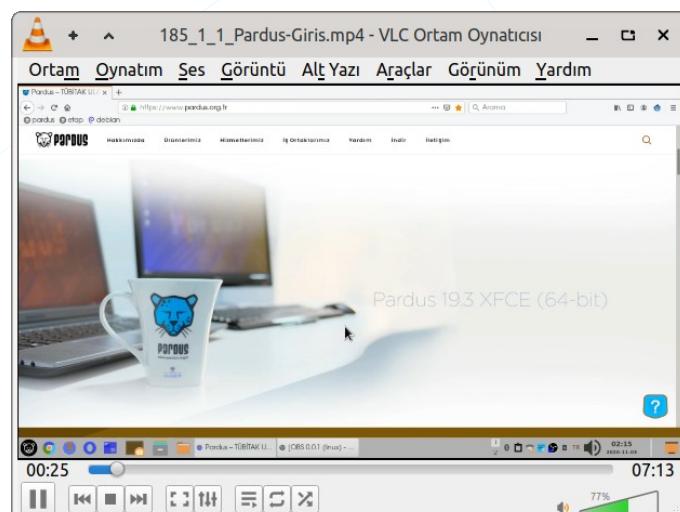

Resim 177: PDF Okuyucu: Evince

VLC Medya Oynatıcısı

Birçok video formatında dosyayı oynatabileceğimiz oldukça kullanışlı VLC Ortam Oynatıcısı ile yayın yapabilir ya da oynatma listesi (TV kanalları gibi) akışı görüntüleyebiliriz.

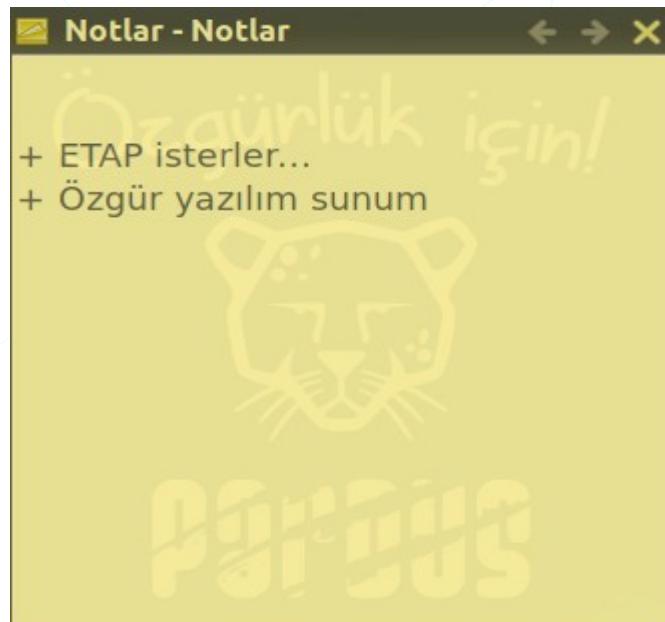

Resim 178: VLC Medya Oynatıcısı

Notlar

Unutmamamız gereken notları yapışkan notlar uygulamasına girebiliriz. Uygulama penceresi denetim menüsünden **metin özellikleri** ve uygulama **zeminini** ayarlayabiliriz. Yine bu menüden uygulama penceresinin “**her zaman üstte**” olması ve “**yapışkan pencere**” davranışını ayarını gerçekleştirebiliriz.

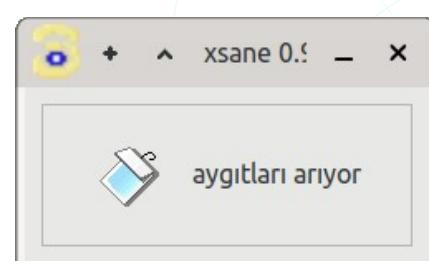

Resim 179: Notlar

Xsane

Tarayıcıdan sistemimize belge taramamızı sağlayan uygulamadır.

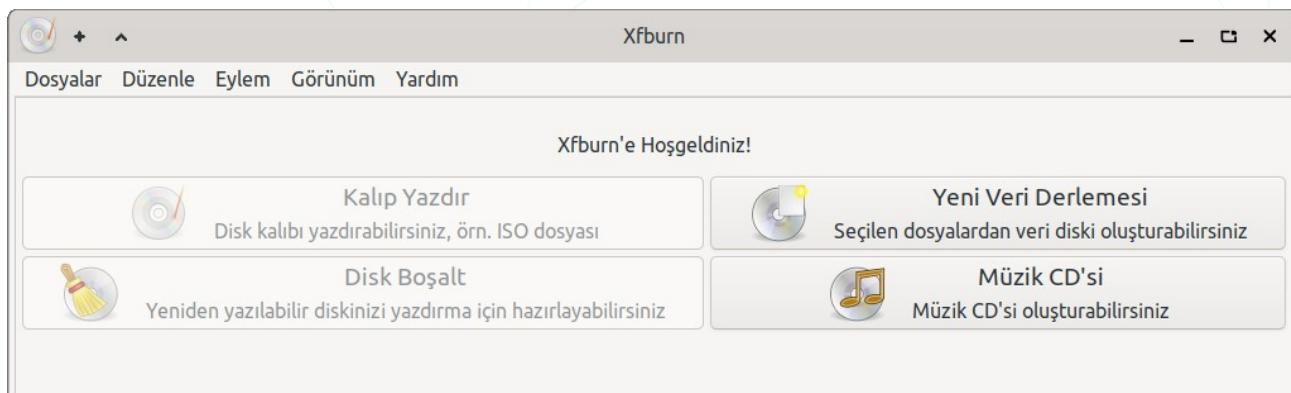

Resim 180: Xsane

Xfburn

CD/DVD ortamlarına veri yazmak için kullanabileceğimiz uygulamadır. Bir **kalıp** dosyasını CD/DVD üzerine yazabileceğimiz gibi **veri** ve **müzik** diskleri (track) oluşturabiliriz.

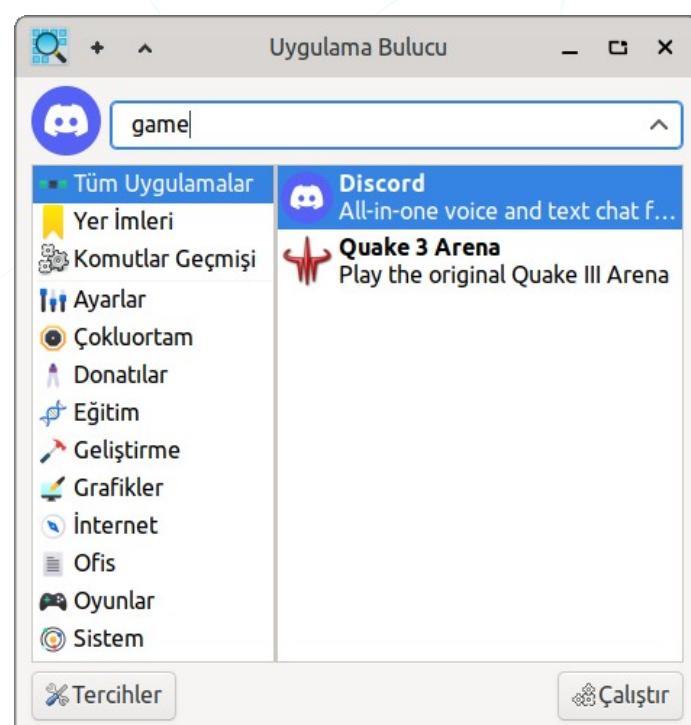

Resim 181: Xfburn

Uygulama Bulucu

Uygulama başlatma -Whisker-menüsündeki arama işlemi ile aynı olup uygulamalara hızlıca erişmemizi sağlar.

Resim 182: Uygulama Bulucu

GIMP Görüntü İşleme Programı

GNU/Linux dağıtımları, OSX, Windows gibi birçok platform üzerinde kullanabileceğimiz özgür bir görüntü işleme uygulamasıdır.

Resim 183: Gimp - GNU Image Manipulation Program : GNU Görüntü İşleme Yazılımı

GIMP, grafik / görüntü tasarlama, fotoğraf düzenleme gibi görevler için kullanabileceğimiz ücretsiz bir yazılımdır.

GIMP, Pardus ile birlikte sistemimize kurulu olarak gelir.

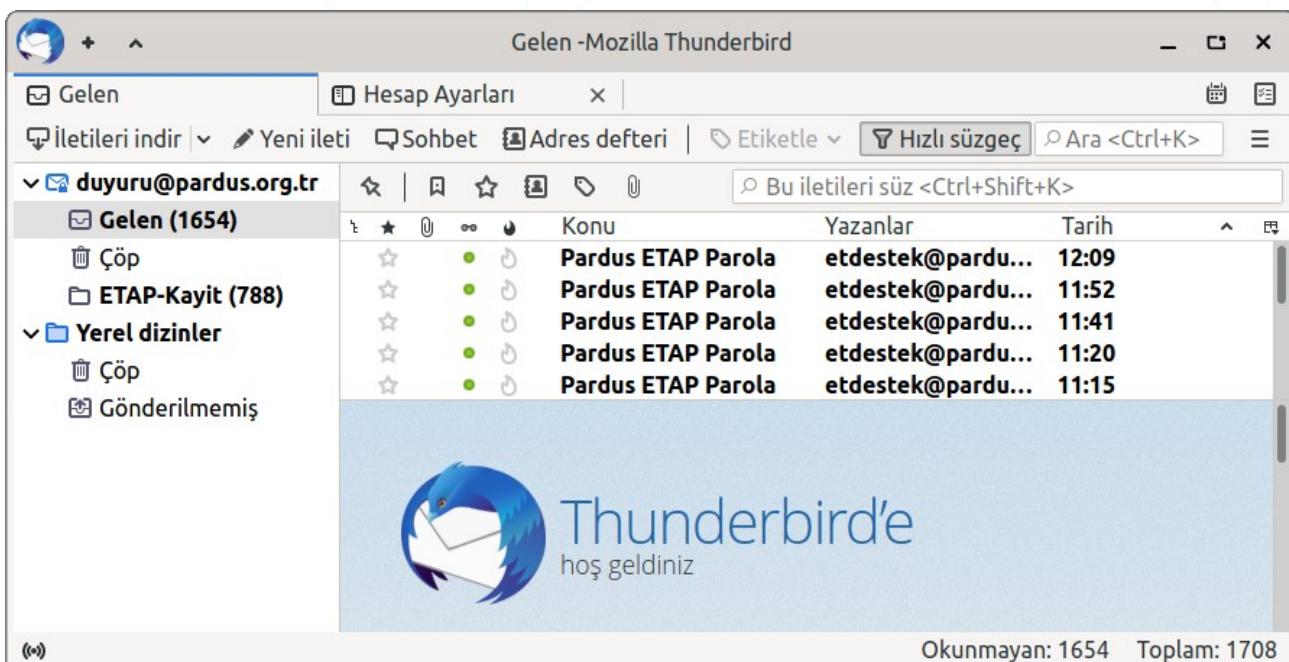
Proje sayfası : <https://www.gimp.org>

Wiki sayfası : <https://wiki.gimp.org>

Thunderbird Mail

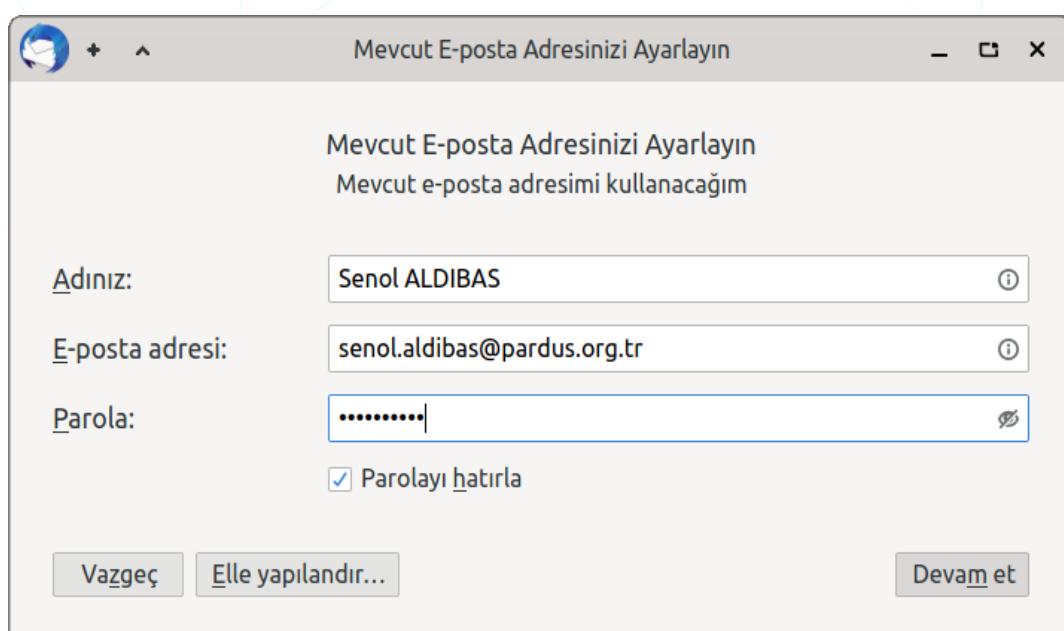
Thunderbird, kurulumu ve özelleştirmesi kolay, ücretsiz bir e-posta uygulamasıdır. Eklentiler, temalar ve daha birçok özellik sayesinde Thunderbird'ın görünümünü ve çalışma şeklini anında değiştirebiliriz.

Resim 184: Thunderbird Mail

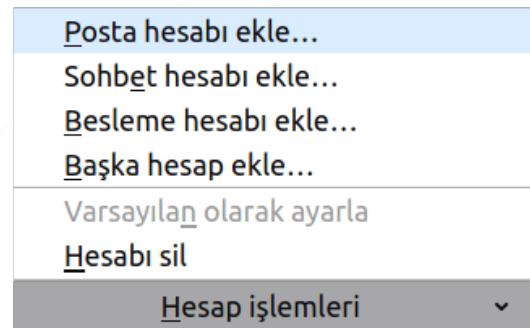
Takvim eklentisi ile önemli etkinliklerimizi Thunderbird e-postamızla bütünleştirerek etkinlik katılımcıları ile paylaşabiliriz.

Thunderbird, Pardus ile birlikte sistemimize kurulu olarak gelir. İlk açtığımızda bir mail hesabı yapılandırmamız için hesap ekleme ekranı gelecektir.

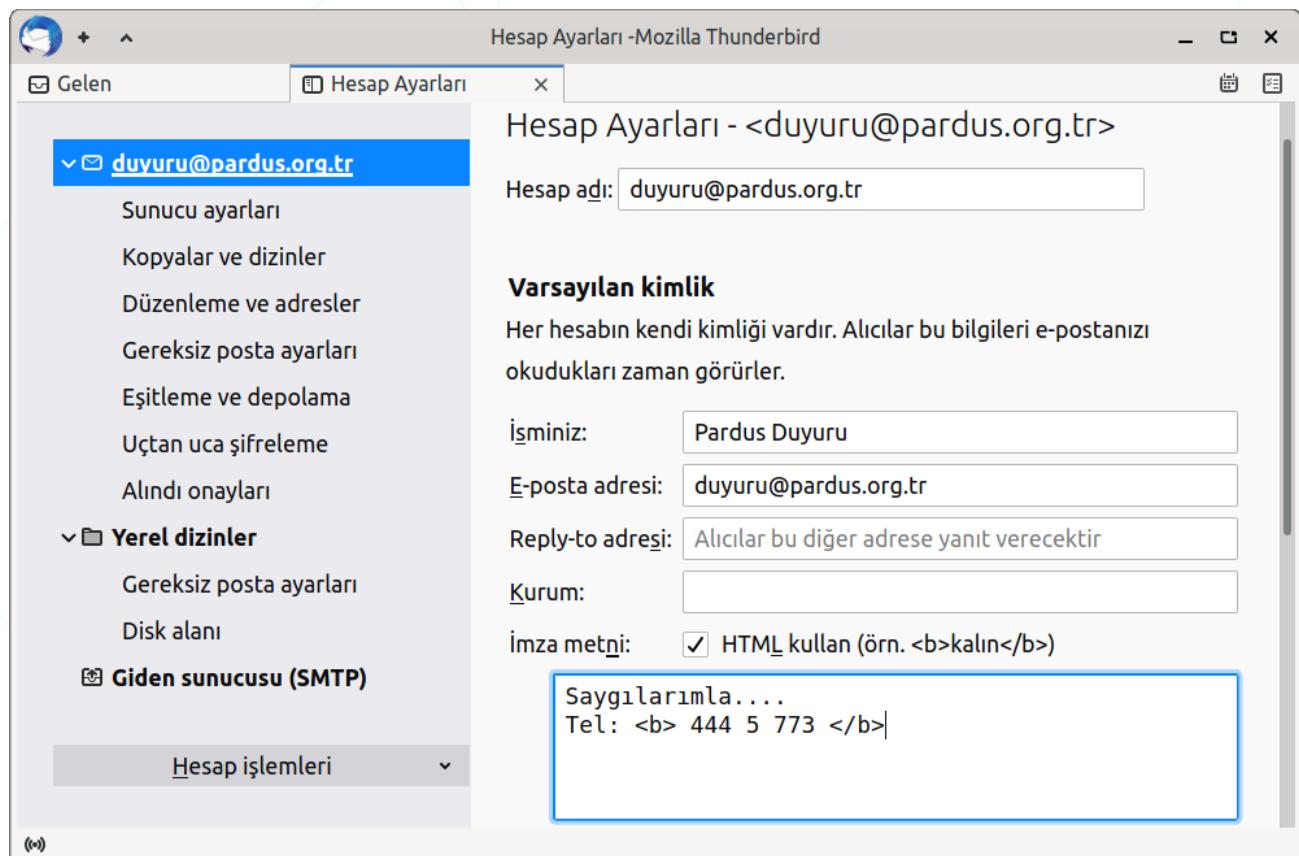

Resim 185: Thunderbird -Hesap ekle

Birden fazla e-posta hesabımızı yönetmemiz mümkündür.

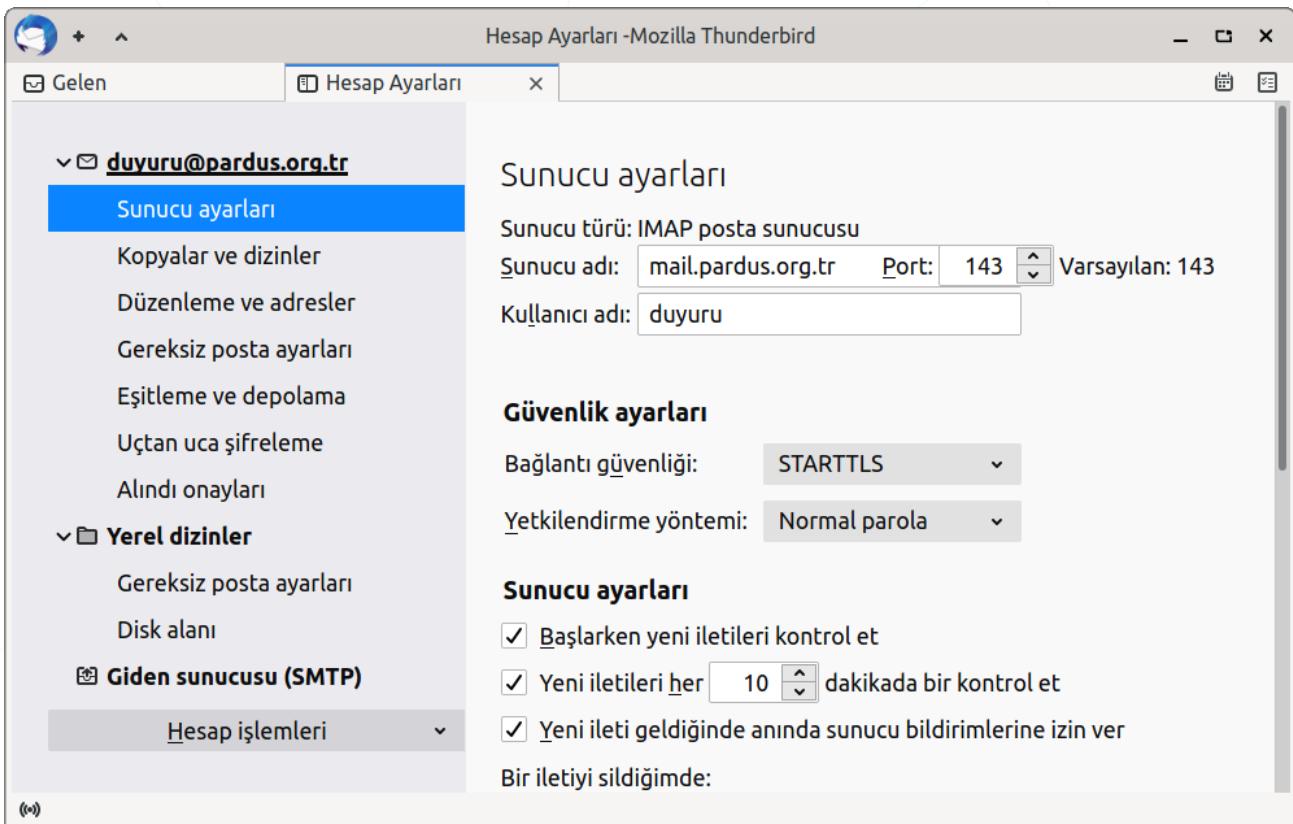
Eklediğimiz e-posta hesabında sağ tuşa basarak hesap ayarlarımıza erişebiliriz.

Resim 186: Thunderbird -Hesap ayarları

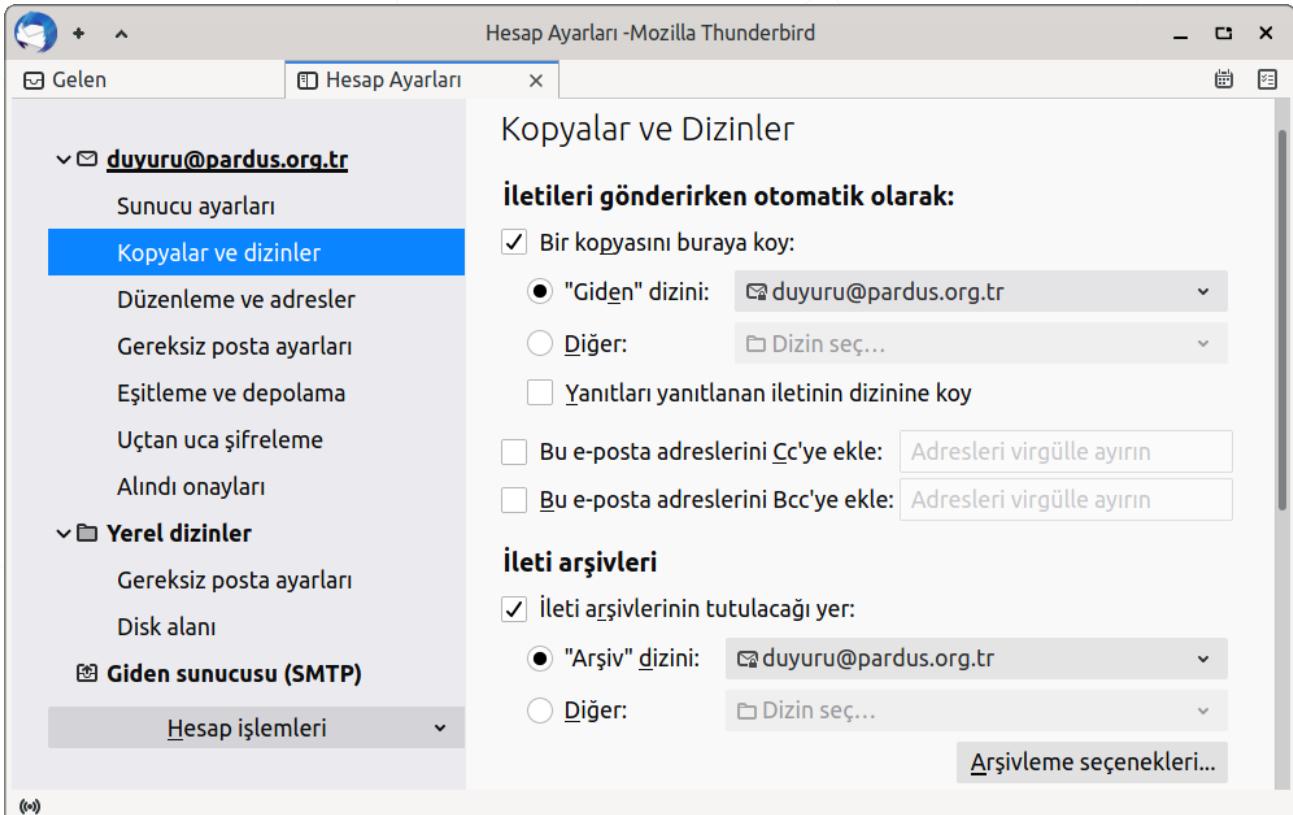
Bir hesaptan gönderdiğimiz postaların yanıtlarının farklı bir e-posta hesabında toplanmasını sağlayabiliriz.

Gönderilerimizin altına otomatik imza satırı ekleyebiliriz.

Resim 187: Thunderbird: Sunucu ayarları

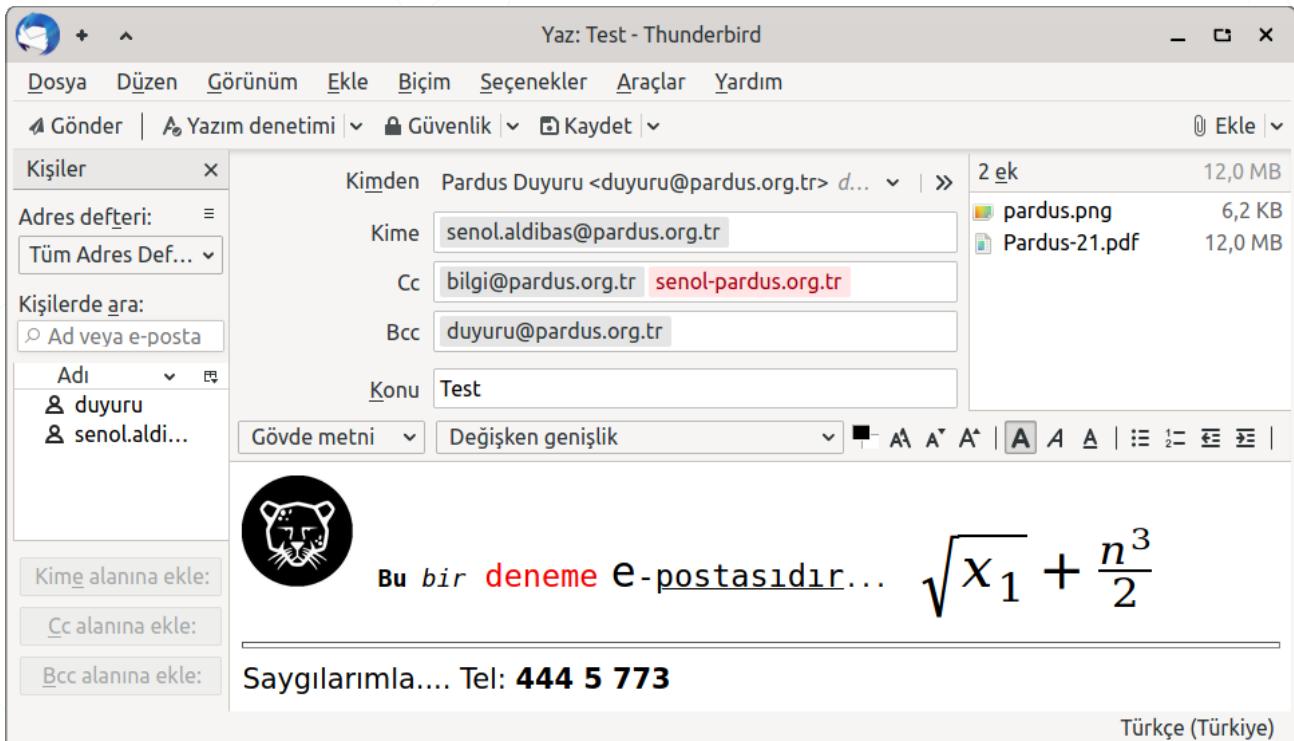
POP için sunucu adı ve erişim portu gibi bilgileri sistem yöneticinizden edinebiliriz.

Resim 188: Thunderbird -Kopyalar ve dizinler: Kopya gönderi seçenekleri

- Bir e-postaya verilen cevapları iletinin gelen kutusu dizininde görüntüleyebiliriz.
- Gönderdiğimiz her iletinin **ilgi -cc-** ve **gizli -bcc-** alanlarına otomatik olarak yazılacak adresleri belirleyebiliriz.
- İletilerin otomatik olarak arşivlenmesini sağlayabiliriz.

“**Yeni İleti**” butonu ile e-posta oluşturma ekranı açabiliriz...

Resim 189: Thunderbird: Yeni ileti

Kime: Araya „,“ ler koyarak mail adresleri girebilir ya da “**Görünüm**” menüsünden adres defterini görüntüleyerek bu listeden e-posta alıcılarını seçebiliriz. Hatalı girdiğimiz adresler kırmızı renkte görünecektir.

Cc: Bilgi/ilgi alıcıları. E-posta hakkında bilgilendirmek istediğimiz alıcıları bu alana girebiliriz.

Bcc: Gizli alıcılar. Bu alana girdiğimiz alıcılar diğer alanlardaki (kime, cc) ve bu alandaki (bcc) herhangi bir alıcı tarafından görüntülenemezler.

İçerik: E-posta içeriğini HTML gibi de düzenleyebiliriz. Görsel, tablo, bağlantı, ifade eklemeleri yapabilir numaralı ve madde imli listeleri kullanabiliriz. Mail içeriğini oluştururken farklı dillerde yazım denetimi yapabiliriz.

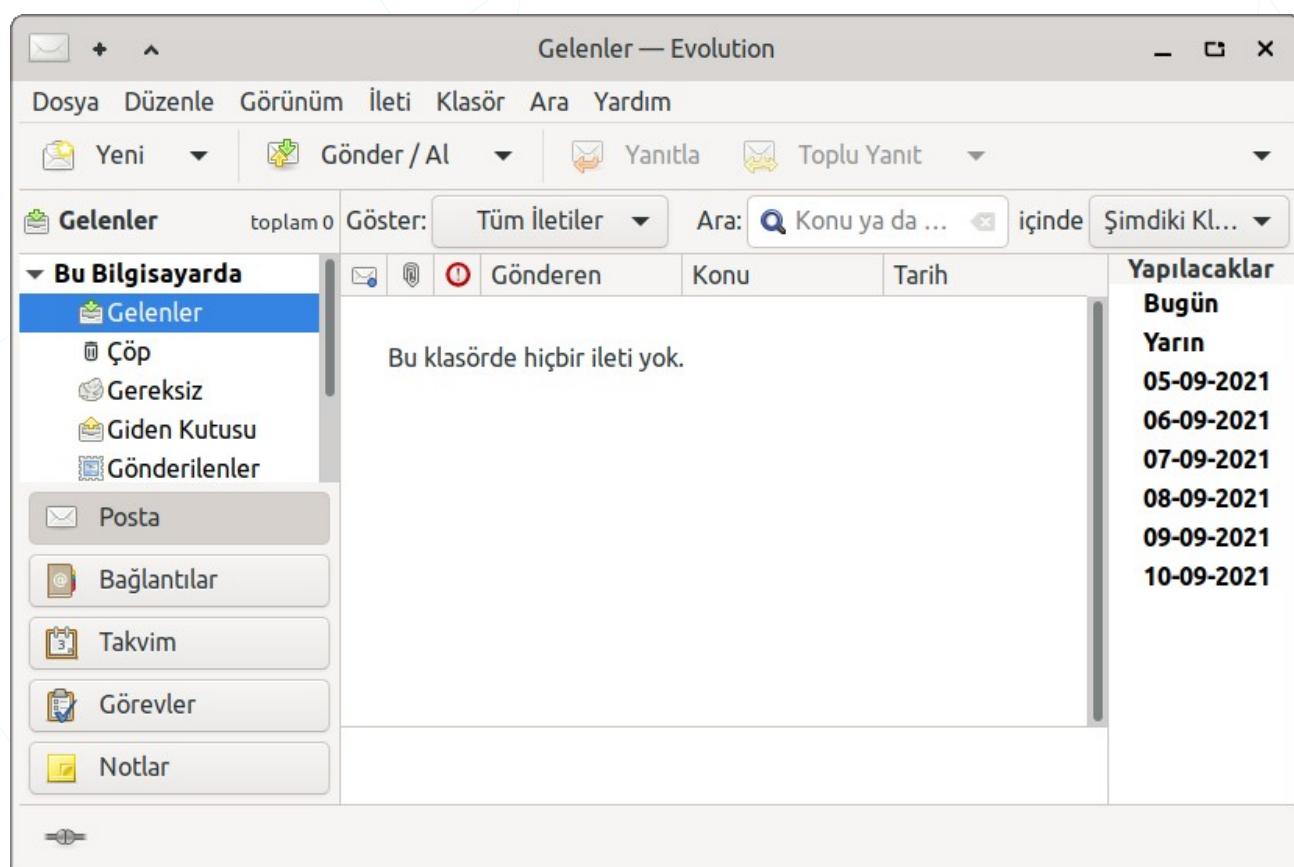
Ekler: E-posta sunucunuzun izin verdiği kapasiteyi aşmayacak şekilde dosya, web sayfası, kartvizit(vCard) ekleyebiliriz.

E-postamız için “teslimat durumu” ve “alındı onayı” ekleyebiliriz.

Evolution Mail

Evolution, GNOME Masaüstü Ortamı için resmi kişisel bilgi yöneticisi ve posta istemcisidir. Pardus XFCE arayüzü ile de kullanabileceğimiz gibi Windows üzerinde de çalışan ücretsiz, açık kaynak GPL lisanslı yazılımdır.

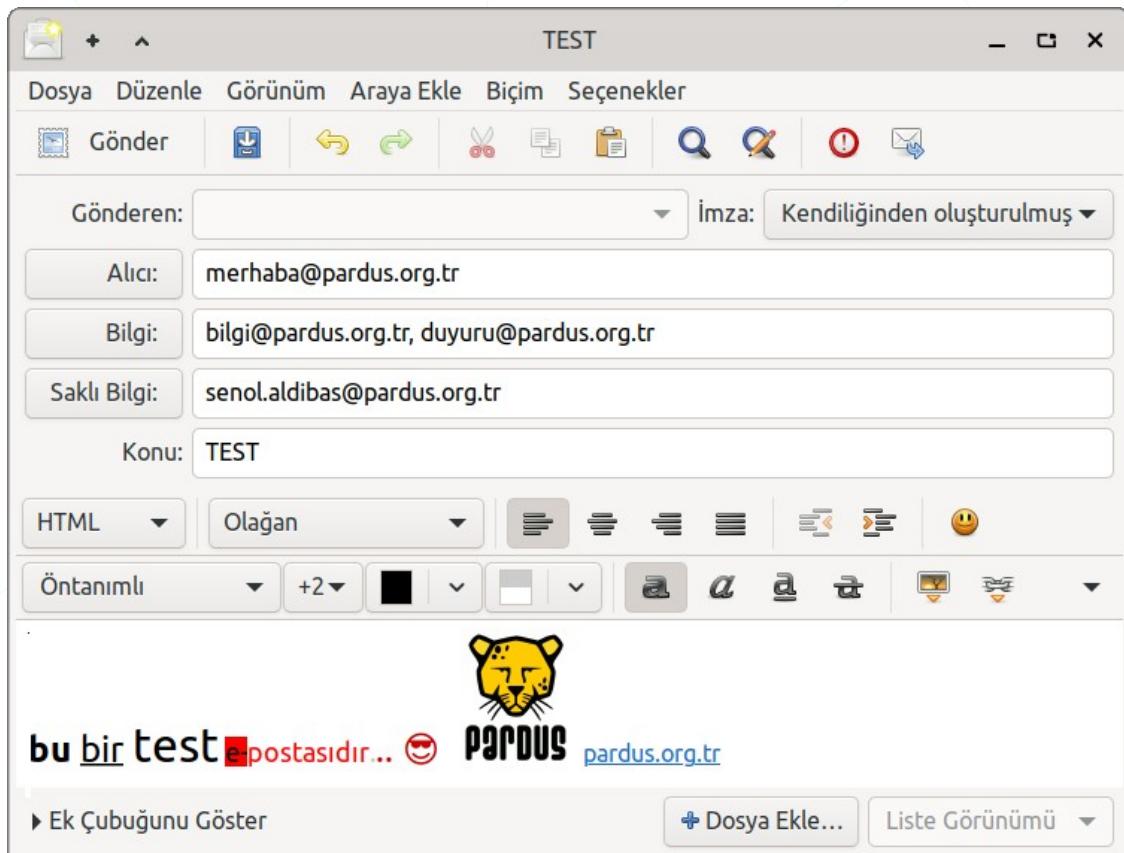

Resim 190: Evolution Mail

Evolution uygulamasını sistemimize kurmak için Synaptic Paket Yöneticisini ya da uçbirim üzerinde **apt** komutunu kullanabiliriz. (Kullanım detayı için sayfa 123)

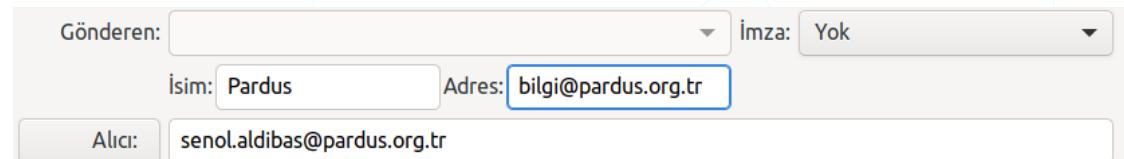
```
sudo apt install evolution
```

Evolution uygulamasının kullanım ve ayarları Thunderbird ile aynıdır.

Resim 191: Evolution Mail: Yeni ileti

Düz metin ya da **HTML** içerikler oluşturabiliriz.

“Göndereni geçersiz kıl” seçeneği ile tanımlı olan e-posta adresinin haricinde bir adresden gönderim yapabiliriz.

Uçbirim Öykünücü

 Bir pencere yönetici üzerinde kullanabileceğimiz komut satırı editörleri ile -Xfce Terminal gibi- grafik ekran üzerinden yaptığımız işlemleri komutlar ile gerçekleştirebiliriz. Bu yazılımlar aynı zamanda konsol, kabuk, uçbirim gibi terimlerle de ifade edilebilirler. **Ctrl+Alt+F1** tuşları ile fiziki konsola düşebilir. **Ctrl+Alt+F7** ile grafik arabirime dönebiliriz. Sayfa 11 deki Çekirdek -Kernel- ve Kabuk -Shell- konusunu inceleyebilirsiniz.

```

Uçbirim - senol@pardus: ~/Pardus
Dosya Düzenle Görünüm Uçbirim Sekmeler Yardım
senol@pardus:~$ cd Pardus/
senol@pardus:~/Pardus$ ls
Egitim          Pardus.svg
'Guc Yonetimi.svg'  Senol
izin-dosya      Software-center.svg
izinler          Symphony.mp3
mail             thunderbird.svg
Pardus-grafik.ods
Pardus.odt
senol@pardus:~/Pardus$ 
```

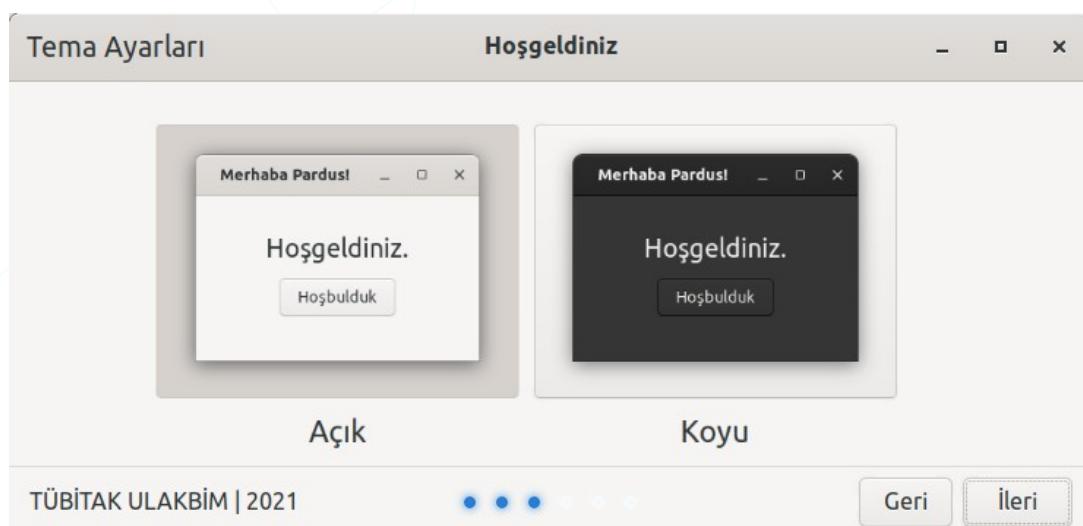
Resim 192: Uçbirim Öykünücü

Pardus Uygulamaları

Pardus Hoşgeldin

Pardus kurulduktan sonra bizi, duvar kağıdı, tema, görüntü, klavye gibi çalışma ortamı ayarlarımız için karşılayan yapılandırma sihirbazıdır.

Resim 193: Pardus Hoşgeldiniz: Tema seçimi

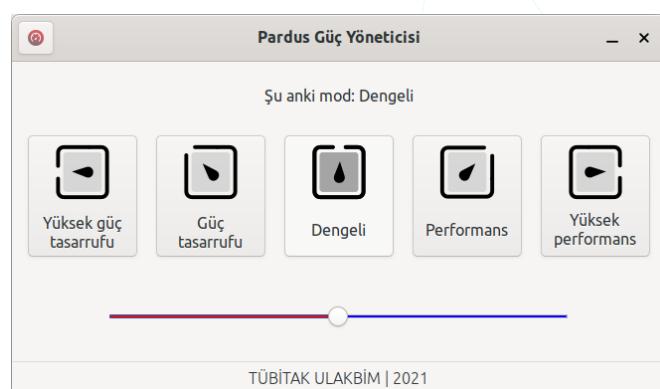
1. Adım : Tema seçimi
Açık tema / Koyu tema
2. Adım : Görüntü ayarları
Görüntü ölçektekleme, panel boyutu, masaüstü simge boyutu
3. Adım : Klavye ve Dil ayarları

“Hoşgeldiniz” uygulaması hakkında daha fazla bilgi için sayfa 165 deki Pardus Kurulumu sonrasında adımları inceleyebilirsiniz.

Pardus Güç Yönetimi

Panel üzerindeki “Güç Yöneticisi” ile tanımlı güç yapılandırma tercihlerinden seçim yapabiliriz.

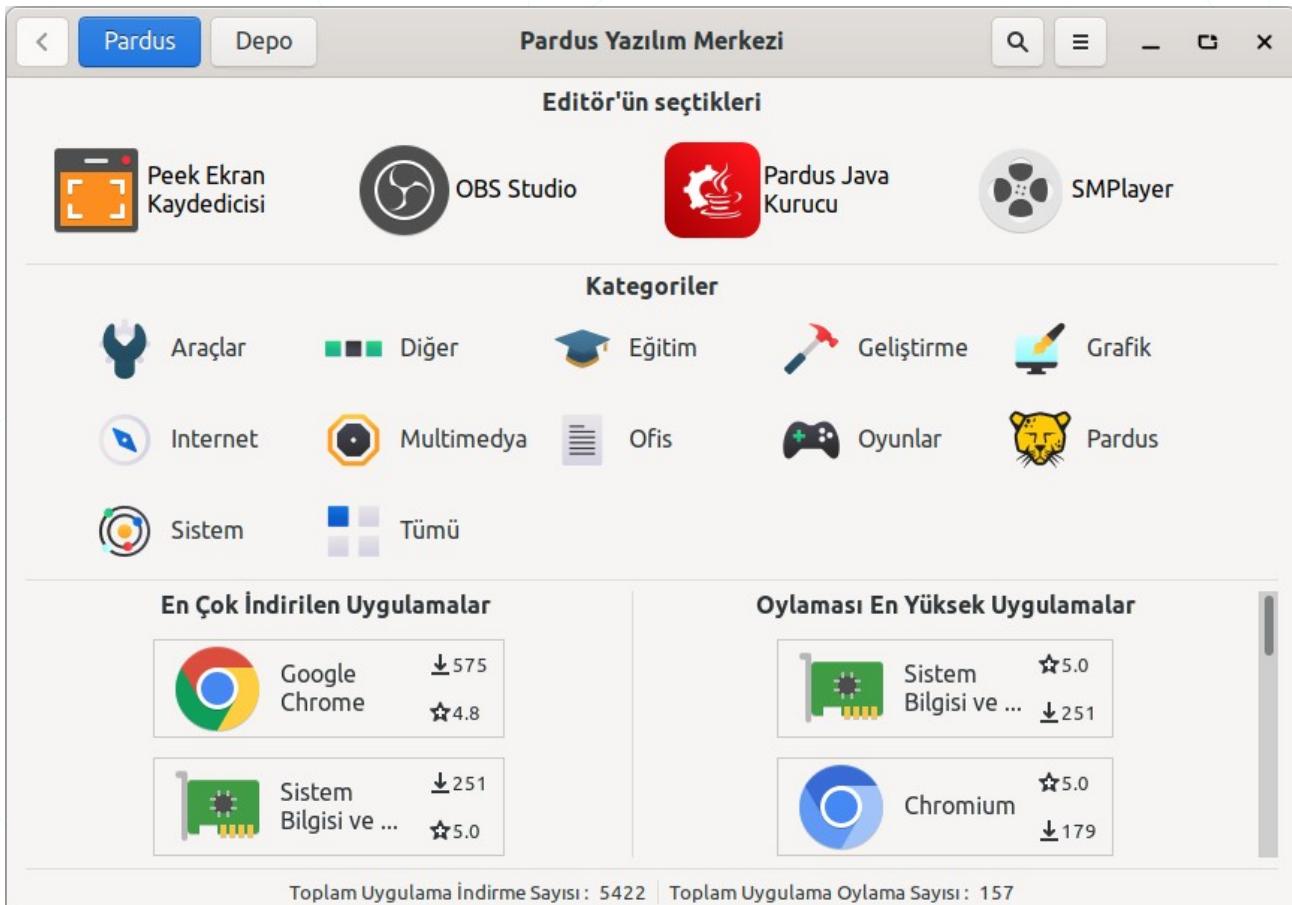

Resim 194: Pardus Güç Yöneticisi

Pardus Yazılım Merkezi

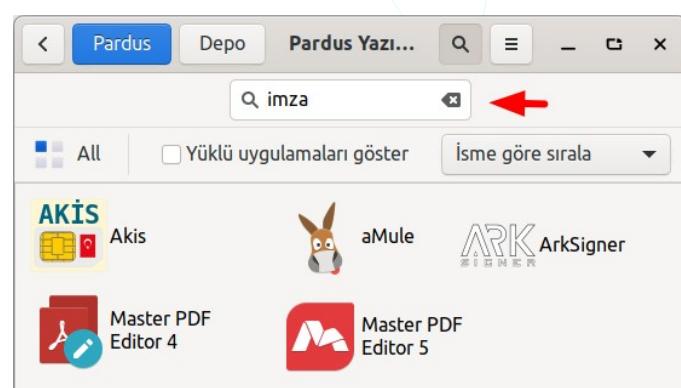

Yazılım Yönetimi bölümünde değindiğimiz Pardus ile uygulama kurma ve kaldırma işlemlerini çok daha kolay gerçekleştirebildiğimiz uygulamadır.

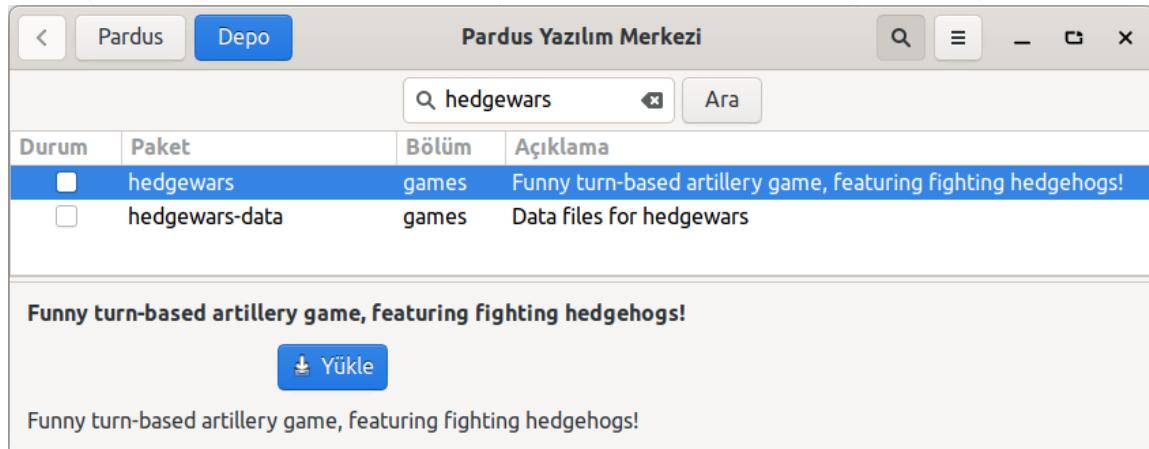

Resim 195: Pardus Yazılım Merkezi

Uygulamaları kategorilerine göre listeleyebilir ya da aramak sureti ile işlem yapmak istedigimiz uygulamaya erişebiliriz. Bir uygulamayı kurmadan önce boyut, tür, versiyon, lisans gibi bilgilerini görebilir, uygulamayı oylayabilir ve uygulama için yorum girebiliriz. "Yüklü uygulamaları göster" ile uygulamaları filtreleyebiliriz.

Resim 196: Arama

Resim 197: Pardus Depo'da ara

Yazılım merkezinde bulunmayan bir uygulamayı Pardus depolarında aratabiliriz.

Resim 198: Pardus Yazılım Merkezi: Uygulama detayları

Bir uygulamayı görüntülediğinizde;

- Uygulamayı kurma/kaldırma işlemi yapabiliriz.

- Uygulama için oy kullanabiliriz.
- Uygulamanın web sitesini ziyaret edebilir e-posta ile iletişime geçebiliriz.
- Uygulama için yorum girebiliriz.

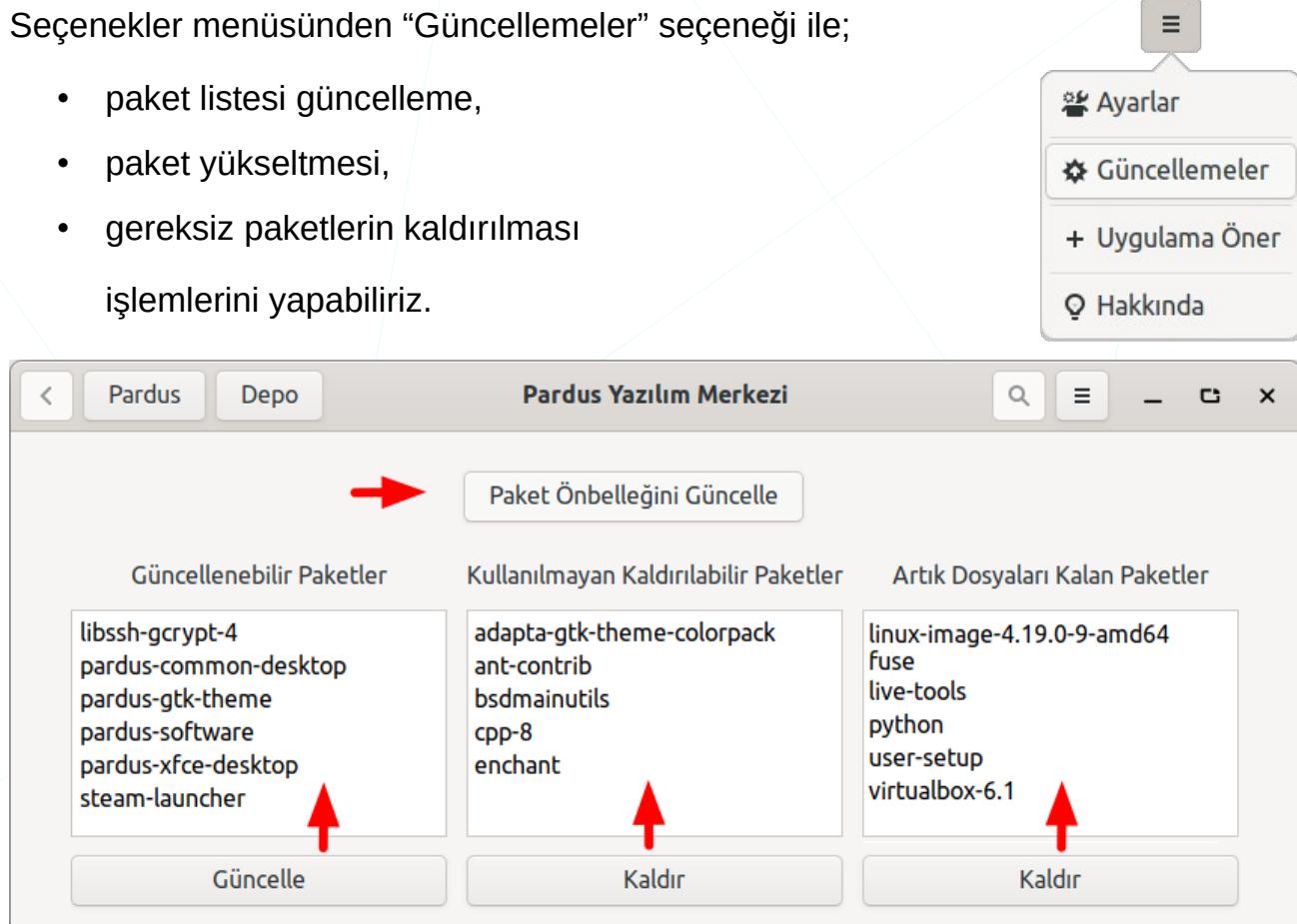
Uygulama bilgileri ile ilgili olarak;

- İndirme sayısı ve puanını görebiliriz.
- Açıklama ve ekran görüntülerini görebiliriz.
- Detaylar kategorisinden;
 - **Versiyon,**
 - **Lisans,**
 - **Boyut,**
 - **Tür,**
 - **Kategori**

bilgilerini alabiliriz.

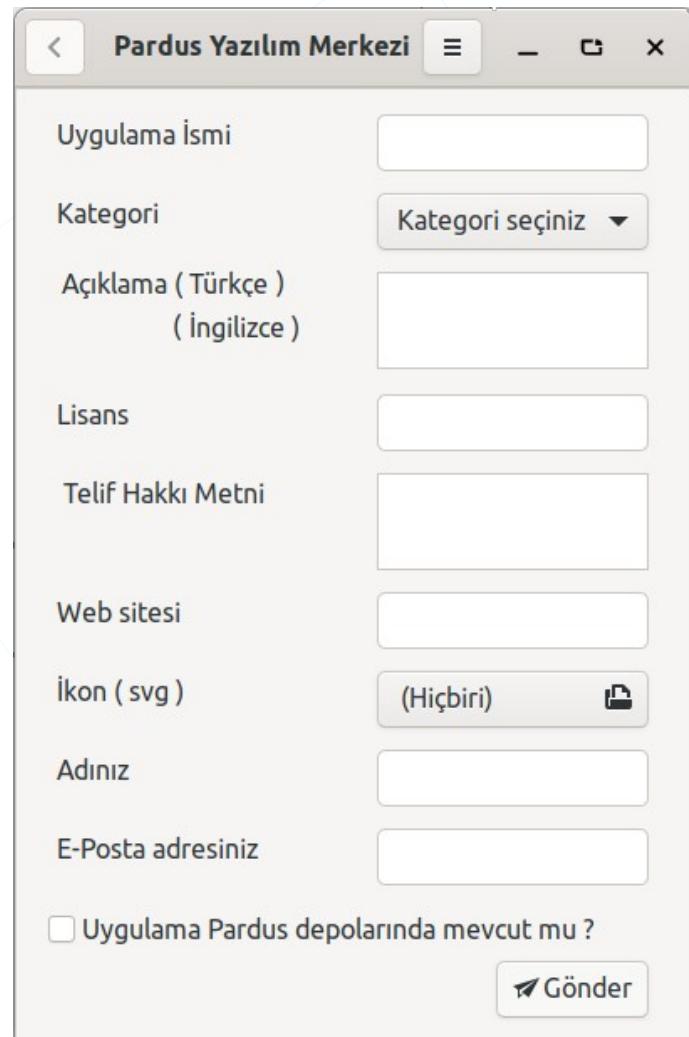
Seçenekler menüsünden “Güncellemeler” seçeneği ile;

- paket listesi güncelleme,
 - paket yükseltesi,
 - gereksiz paketlerin kaldırılması
- işlemlerini yapabiliriz.

Resim 199: Pardus Yazılım Merkezi: Güncelle

“Seçenekler” menüsündeki “Uygulama öner” ile istediğimiz bir programın Pardus Yazılım Merkezine eklenmesi için talepte bulunabilirsiniz.

Resim 200: Yazılım Merkezi: Uygulama öner

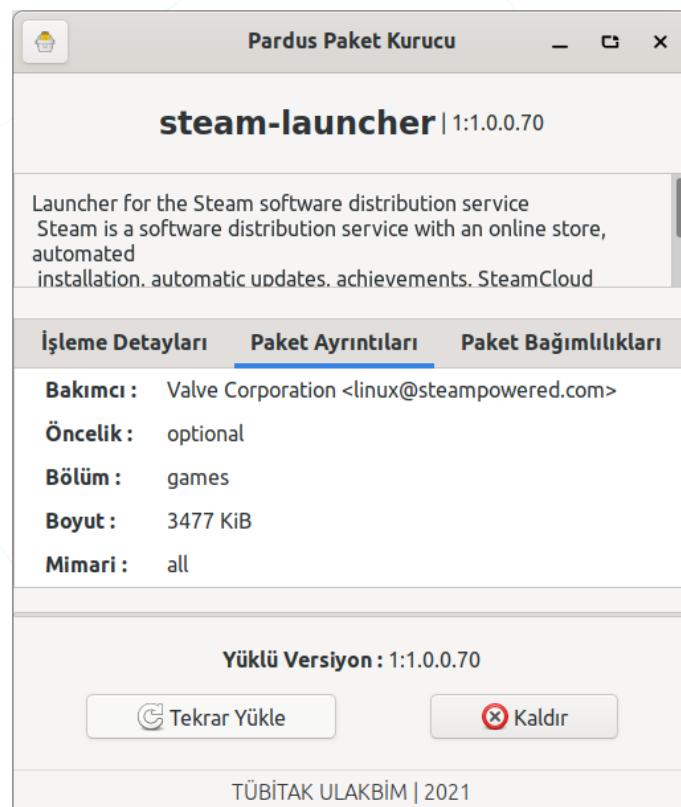
“Ayarlar” ile alttaki tercihleri uygulayabiliriz.

Resim 201: Pardus Yazılım Merkezi: Ayarlar

Pardus Paket Kurucu

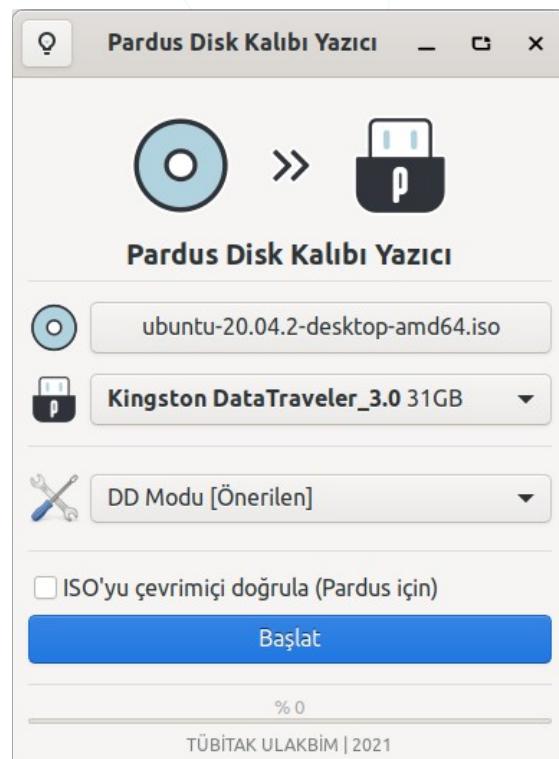
 Uygulama kurma ve kaldırma işlemleri ile ilgili sayfa 119 da bulunan Paket/Yazılım Yönetimi konu başlığını inceleyebilirsiniz. Edindiğiniz/indirdiğiniz bir .deb paketini kurmak için **Gdebi** ya da **Pardus Paket Kurucu** uygulamaları ile kurabiliriz. Bu türdeki (.deb) paketlerin kurulumu için Uçbirim -Terminal- ekranında **apt** ya da **dpkg** komutlarını da kullanabiliriz.

Resim 202: Pardus Paket Kurucu

Pardus Disk Kalıbı Yazıcı

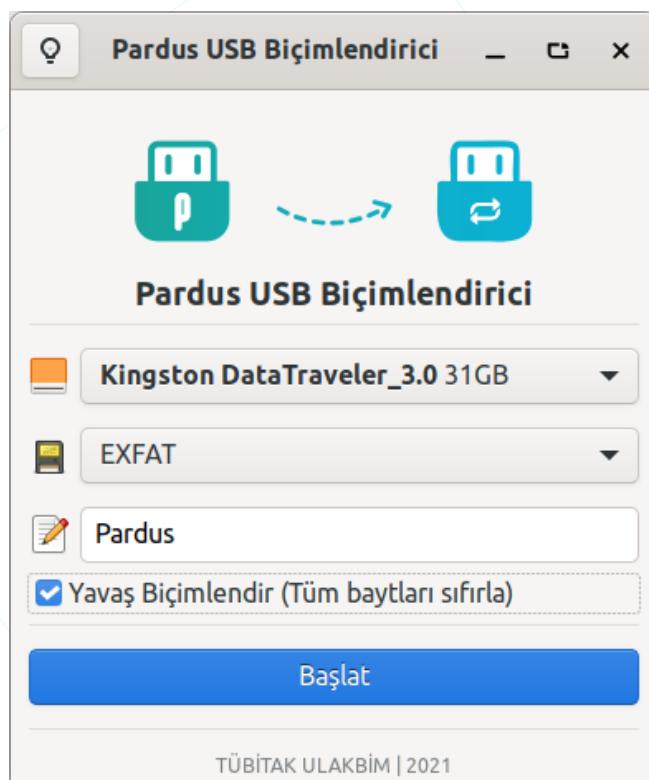
 Kalıp dosyası (.iso) seçiminden sonra kalının yazılmasını istediğimiz sürücüyü seçerek yazdırma işlemini başlatabiliriz. Bu işlemde seçili sürücüdeki bilgilerimizin silineceğini unutmamalıyız.

Resim 203: Disk Kalıbı Yazıcı

Pardus USB Biçimlendirici

 Pardus USB Biçimlendirici ile USB belleklerimizi EXT4, EXFAT, FAT32, NTFS tercihlerinden birini seçerek biçimlendirebiliriz. Biçimlendirme işleminde USB Flash belleğimiz için etiket belirleyebilir hızlı/tam biçimleme tercihini belirleyebiliriz. **Bu işlemde seçili sürücüdeki bilgilerimin silineceğini unutmamalıyız.**

Resim 204: Pardus USB Biçimlendirici

Pardus Java Kurucu

 Kullandığımız bazı uygulamalar sistemimizde farklı Java versiyonlarının kurulu olmasını gerektirebilir. Java versiyonlarının kolay kurulumu için “Ayarlar” penceresinden “Pardus Java Kurucu” uygulamasına erişebiliriz.

Resim 205: Pardus Java Kurucu

LibreOffice

OpenDocument⁷ standardını destekleyen özgür ofis yazılımı üretmeyi ve geliştirmeyi amaçlayan bir vakıf olan The Document Foundation tarafından OpenOffice.org temel alınarak geliştirilmiş, tüm platformlarda çalışan özgür ofis yazılımları paketidir.

Edinme,

LibreOffice uygulamasını <http://tr.libreoffice.org> adresinden indirebiliriz. Pardus gibi birçok Linux dağıtımı işletim sisteminde LibreOffice sistemimizde kurulu olarak gelir.

Kurulum,

<https://tr.libreoffice.org/yardim-alin/kurulum-talimatlari> adresinden kullandığımız işletim sistemine göre kurulum adımlarına ulaşabiliriz.

Yardım ve Çevrim-içi Destek,

“Yardım” menüsündeki “LibreOffice Yardım (F1)” seçeneği ile birçok dilde yardım alabiliriz.

Türkçe yardım için

<http://tr.libreoffice.org/belgelendirme>

<http://wiki.libreoffice.org.tr>

adreslerini kullanabiliriz.

Çevrim-içi destek için mail listelerine üye olabilir, forum ya da soru-cevap sayfalarını kullanabiliriz.

Mail listesi (Tr)

users@tr.libreoffice.org

Üyelik için users+subscribe@tr.libreoffice.org adresine boş bir e-posta göndermemiz yeterlidir.

Forum

<http://forum.libreoffice.org.tr>

Soru-cevap

<http://ask.libreoffice.org>

⁷ OpenDocument, OASIS (Organization for the Advancement of Structured Information Standards) tarafından ofis uygulamaları için geliştirilmekte olan açık bir dosya standartıdır.

Özellikleri:

- ✓ Ücretsizdir.

Lisans ücreti yoktur. Dilediğimiz kadar bilgisayara kurabilir, güncellemeleri ücretsiz edinebiliriz.

- ✓ Özgürdür.
- ✓ Tüm platformlarda çalışır.

Microsoft Windows, Mac OS X ve Linux (Pardus, Debian, Ubuntu, Fedora, Suse vb) bütün büyük işletim sistemlerinde kullanılabilir.

- ✓ Birçok dosya biçimini destekler.

Belgelerimizi OpenDocument biçimlerinin yanı sıra Microsoft Ofis, HTML, XML, MathML, WordPerfect, PDF gibi biçimlerde açabilir veya kaydedebiliriz.

- ✓ Ürün farklılaşması yoktur.

Barındırdığı tüm yazılımları birlikte sunar.

- ✓ Eklentiler ile ihtiyacımıza göre zenginleştirebiliriz.

LibreOffice gönüllü katkıcılar ve büyük yazılım şirketlerinin desteği ile gelişimine devam etmektedir.

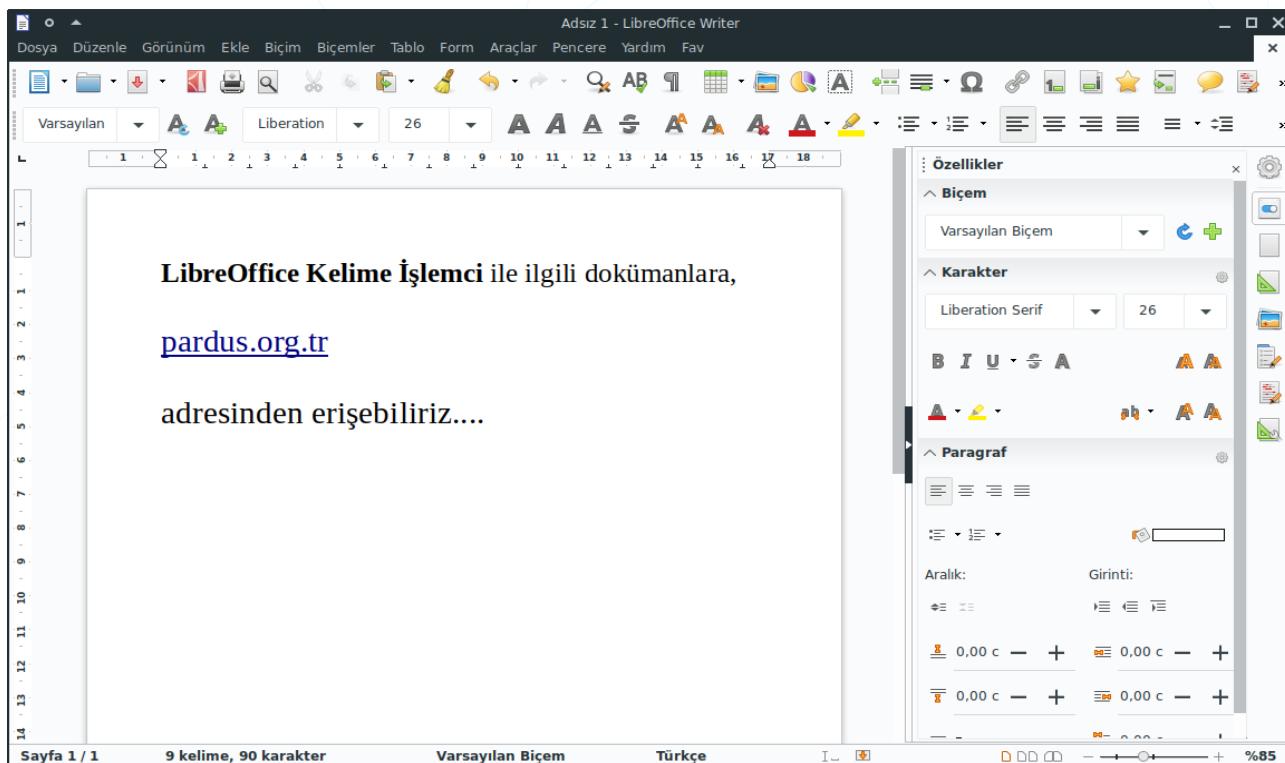
- ✓ Tamamen Türkçe'dir.
- ✓ Bütün ofis ve kişisel üretim ihtiyaçlarını karşılayabiliyoruz.

Writer (Kelime İşlemci), Calc (Hesap Tablosu), Impress (Sunum), Draw (Çizim), Math(Formül) ve Base (Veritabanı) uygulamalarının zengin özellikleriyle, bütün belge oluşturma ve veri işleme ihtiyaçlarını karşılayabiliyoruz.

LibreOffice Kelime İşlemci – Writer

Basit bir dilekçeden binlerce sayfalık profesyonel görünümlü belgelere kadar pek çok belgeyi oluşturabileceğimiz bir kelime işlem programıdır.

Resim 206: LibreOffice Writer -Kelime İşlemci

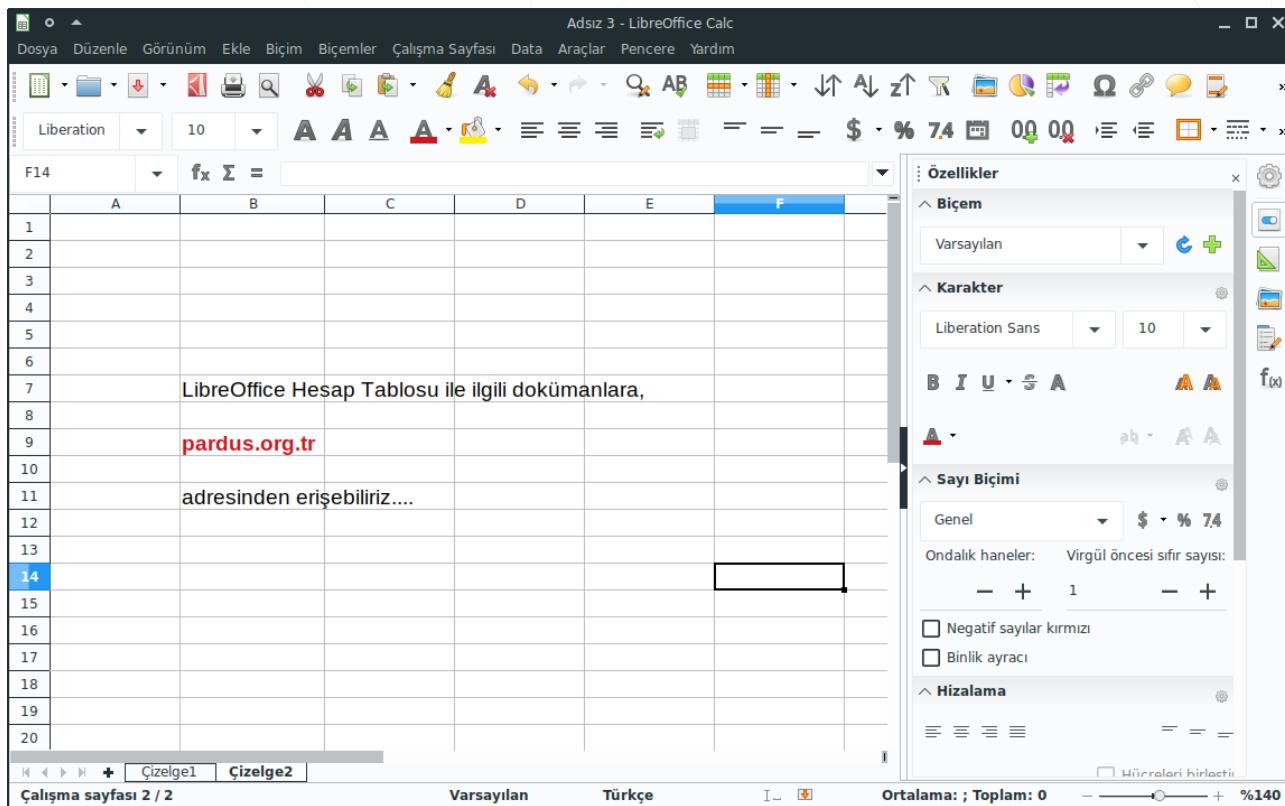
LibreOffice Writer ile;

- ✓ Belgelerimizi PDF, HTML, XML gibi formatlarda dışa aktarabiliriz.
- ✓ Belgenizin içindekiler sayfası, alfabetik dizin, kaynakça dizinlerini otomatik olarak ekleyebiliriz.
- ✓ İçerdiği biçim listeleri ile belgemizi hızlıca düzenleyebilir ve kendi biçimlerimizi oluşturabiliriz.
- ✓ “Posta Birleştirme Sihirbazı” ile birbirine benzer fakat farklı öğeleri içeren bir dizi belgeyi otomatik oluşturabiliriz.
- ✓ Çapraz başvurular ile konu, nesne, numaralı liste alanlarına referans verebiliriz.
- ✓ Çoklu dil desteği ile farklı dillerde yazım denetimi yapabiliriz.
- ✓ Tablo verilerimiz üzerinde matematiksel hesaplamalar yapabilir, biçimlendirilmiş tablolar oluşturabiliriz.[Writer]

LibreOffice Hesap Tablosu – Calc

Tablo verilerimiz üzerinde hesaplama, filtreleme, raporlama ve grafik olarak görüntüleme işlemleri yapabileceğimiz elektronik tablo uygulamasıdır.

Resim 207: LibreOffice Calc -Hesap Tablosu

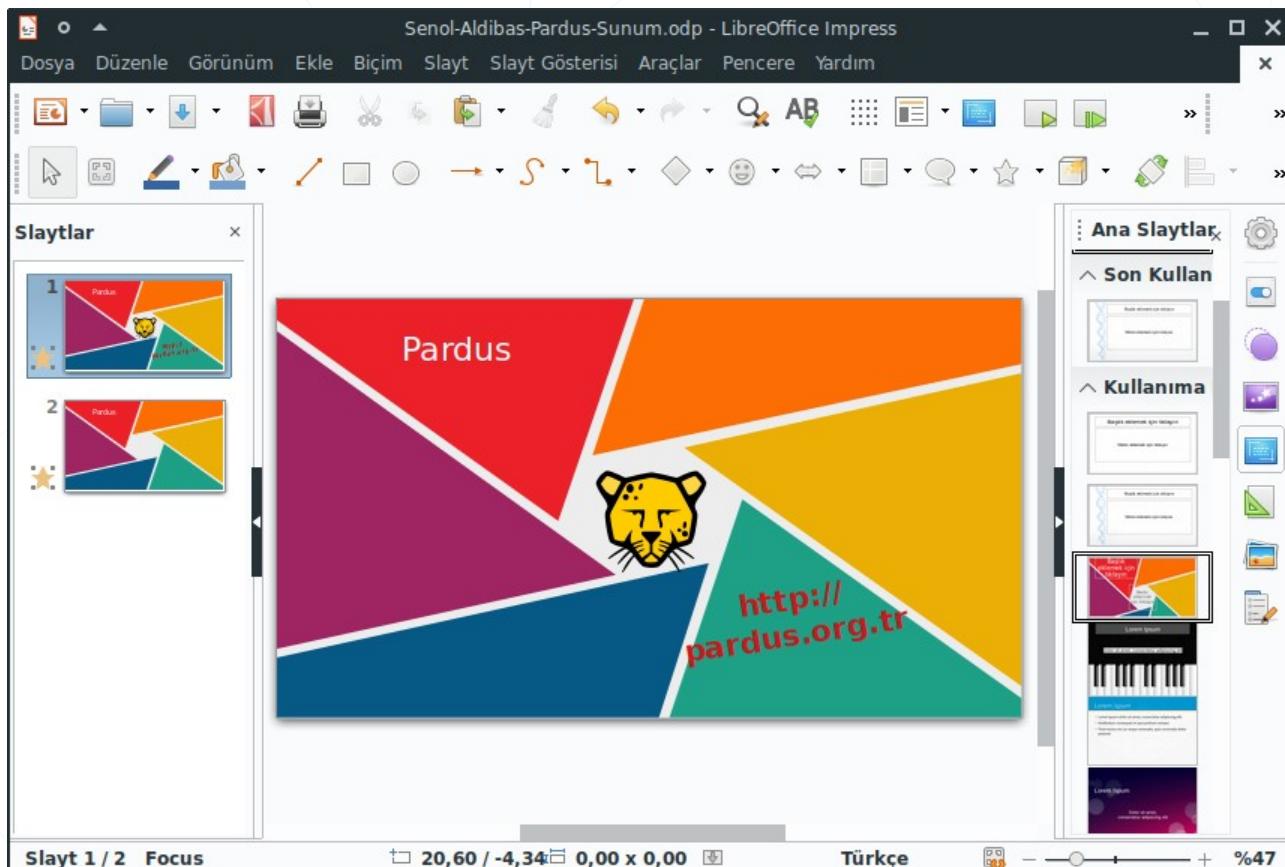
LibreOffice Hesap Tablosu ile;

- ✓ Geniş fonksiyon yelpazesi ile tablo verilerimiz üzerinde; Matematiksel, Mantıksal, İstatistiksel, Finansal ve Metin işlevlerini kullanabiliriz.
- ✓ Birbirleriyle etkileşimli belgeler ve çalışma sayfaları ile elektronik tablolar oluşturabiliriz.
- ✓ Şablonları kullanarak benzer elektronik tabloları hızlıca oluşturabiliriz.
- ✓ Sayısal tablo verilerimizin birbirleriyle etkileşim ya da seyrini, sunulan farklı grafik türleri ile daha net görebiliriz.
- ✓ “Özet Tablo” ve “Filtreleme” ile veri analizleri gerçekleştirebiliriz.
- ✓ Çözümleyiciyi kullanarak hedeflerimiz için gereksinimlerimizi hesaplayabiliriz.
- ✓ Diğer elektronik tablo uygulamalarında oluşturulmuş belgeleri açabilir, tablolarımızı XML, CSV, HTML ya da PDF formatında dışa aktarabiliriz. [Calc]

LibreOffice Sunu - Impress

LibreOffice' in yazı efektleri ve görsel/işitsel nesnelerle etkileyici tanıtımlar yapabileceğimiz sunum hazırlama aracıdır.

Resim 208: LibreOffice Impress - Sunum

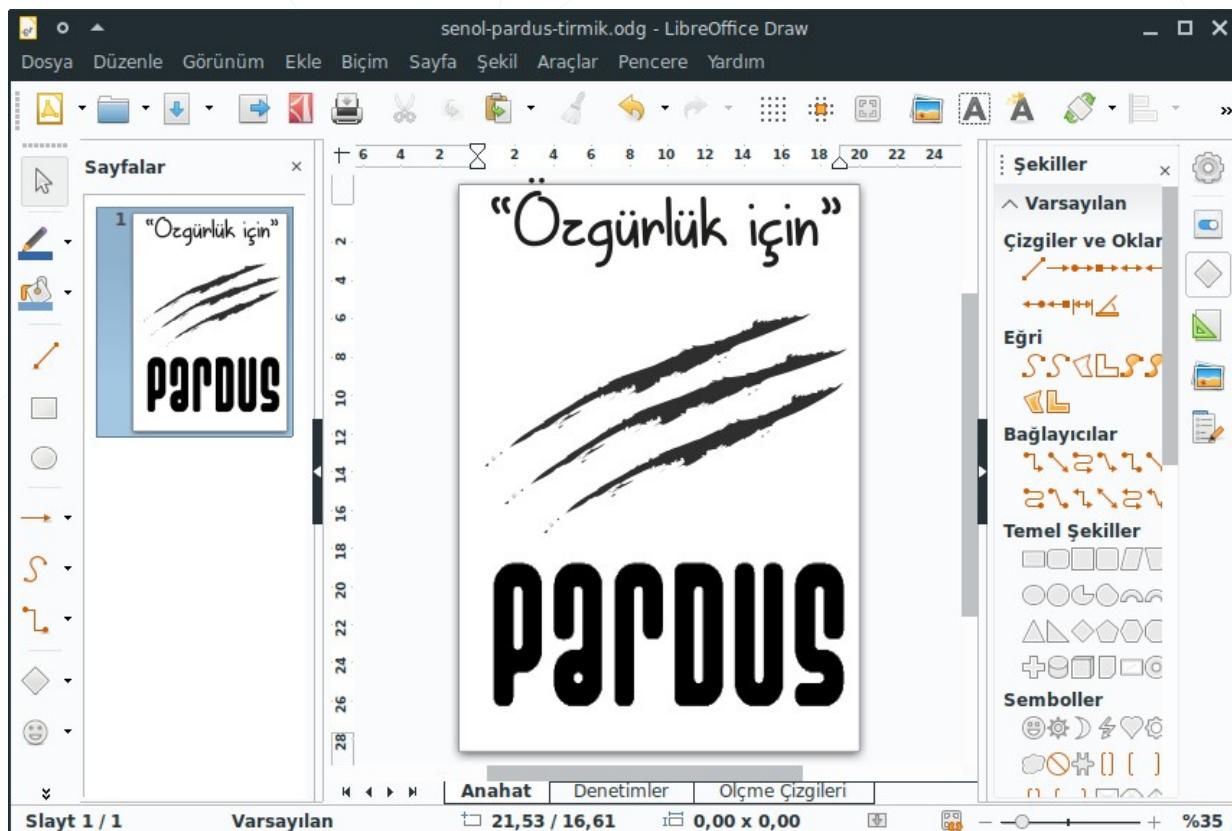
LibreOffice Impress ile;

- ✓ Şablonları kullanarak kısa sürede etkileyici sunumlar hazırlayabiliriz.
- ✓ Hazırladığımız sunumları HTML, PDF, SVF (vektör grafik), PNG, BMP, GIF, JPEG, TIFF gibi birçok resim formatında dışa aktarabiliz.
- ✓ Sunumlarınıza görsel efektlerle daha etkili hale getirebiliriz.
- ✓ Zamanlama provası seçeneği ile sunumlarınızdaki slayt ve efekt geçişlerinin otomatik olarak gerçekleşmesini sağlayabiliriz.
- ✓ Sunum yaparken fare imlecini kalem gibi kullanarak vurgulamamız gereken noktaları işaretleyebiliriz.
- ✓ Sunularımıza kendimiz için hatırlatıcı not ya da yorumlar ekleyebiliriz.
- ✓ Birden fazla slayı bir sayfada yazdırabiliriz -dinleyici kopyaları-. [Impress]

LibreOffice Çizim – Draw

Diyagram, akış çizelgesi, organizasyon şeması ve hatta 3B nesne çizimleri yapabildiğimiz LibreOffice çizim uygulamasıdır.

Resim 209: LibreOffice Draw -Çizim

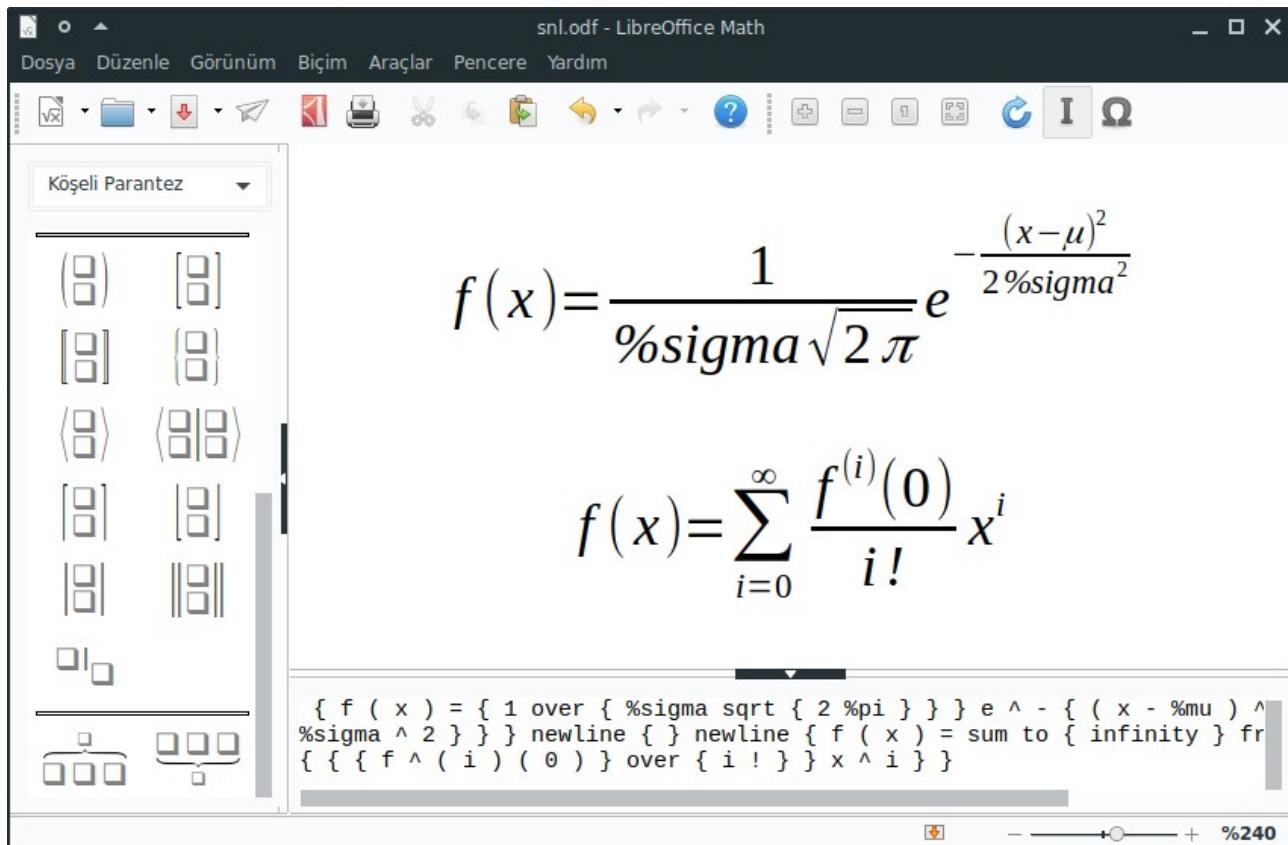
LibreOffice Draw ile;

- ✓ Bağlayıcılar ile akış diyagramları ve organizasyon şemalarını hızlı ve kolay bir biçimde oluşturabiliriz.
- ✓ Yazı sanatı galerisi ile göz alıcı metinler elde edebiliriz.
- ✓ Metin butonu ile çizimimize eklediğimiz yazılarımızda madde imleri, numaralı liste ve sekme duraklarını kullanabiliriz.
- ✓ Nesneleri 3B ye dönüştürme özelliği ile zor gibi görünen birçok 3B nesneyi kolaylıkla elde edebiliriz.
- ✓ PDF belgelerini içe aktarabiliriz.
- ✓ Çizimlerimizi Flash(SWF), PNG, TIFF, JPG, BMP, EMF gibi birçok formata dönüştürebiliriz.[Draw]

LibreOffice Formül – Math

Satır mantığıyla işleyen kelime işlem programlarında yazılması çok güç özel simgeler içeren formüllerin hızlı biçimde yazmamızı sağlayan LibreOffice uygulamasıdır.

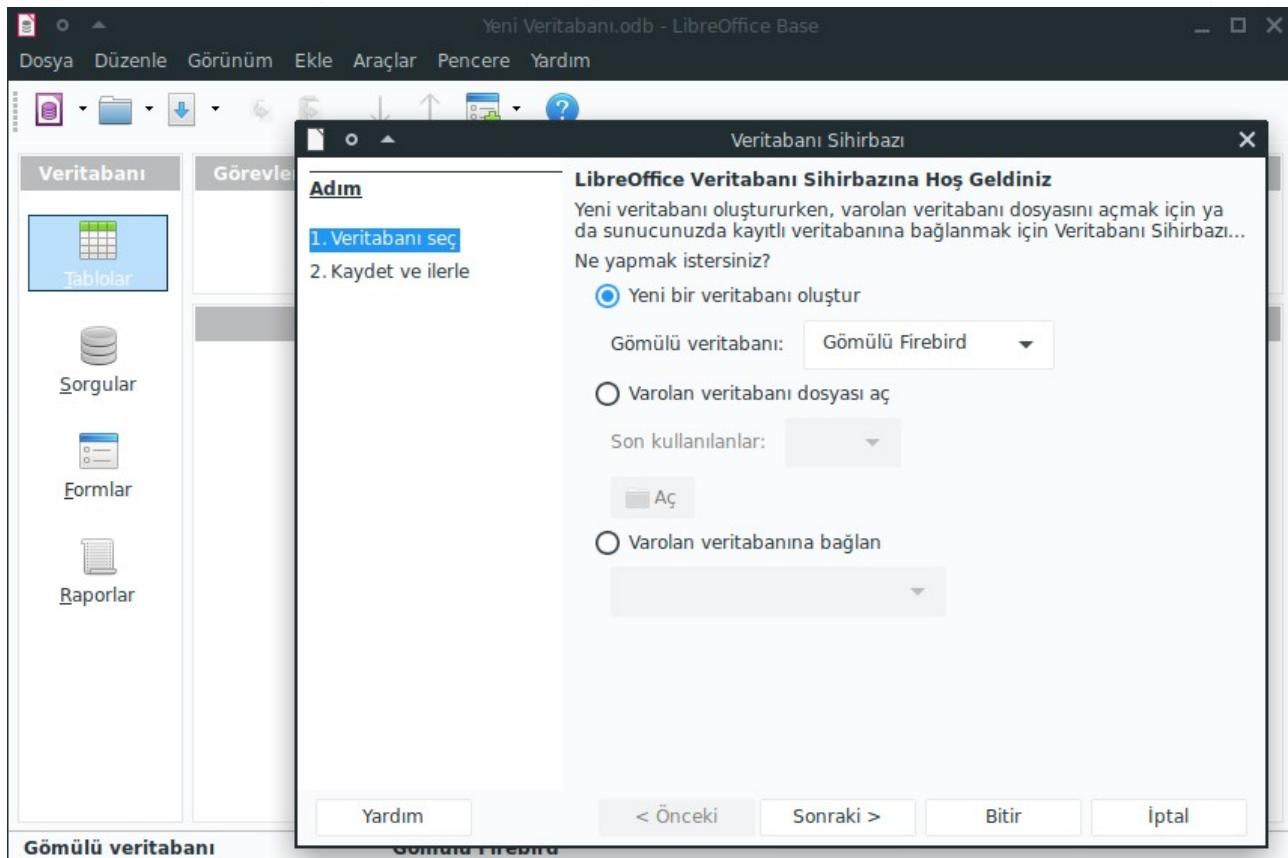

Resim 210: LibreOffice Math -Formül

LibreOffice Veritabanı - Base

Veri tablolarımız için form oluşturma, raporlama, sorgulama, ilişkilendirme işlemlerini gerçekleştirebildiğimiz veritabanı uygulamasıdır.

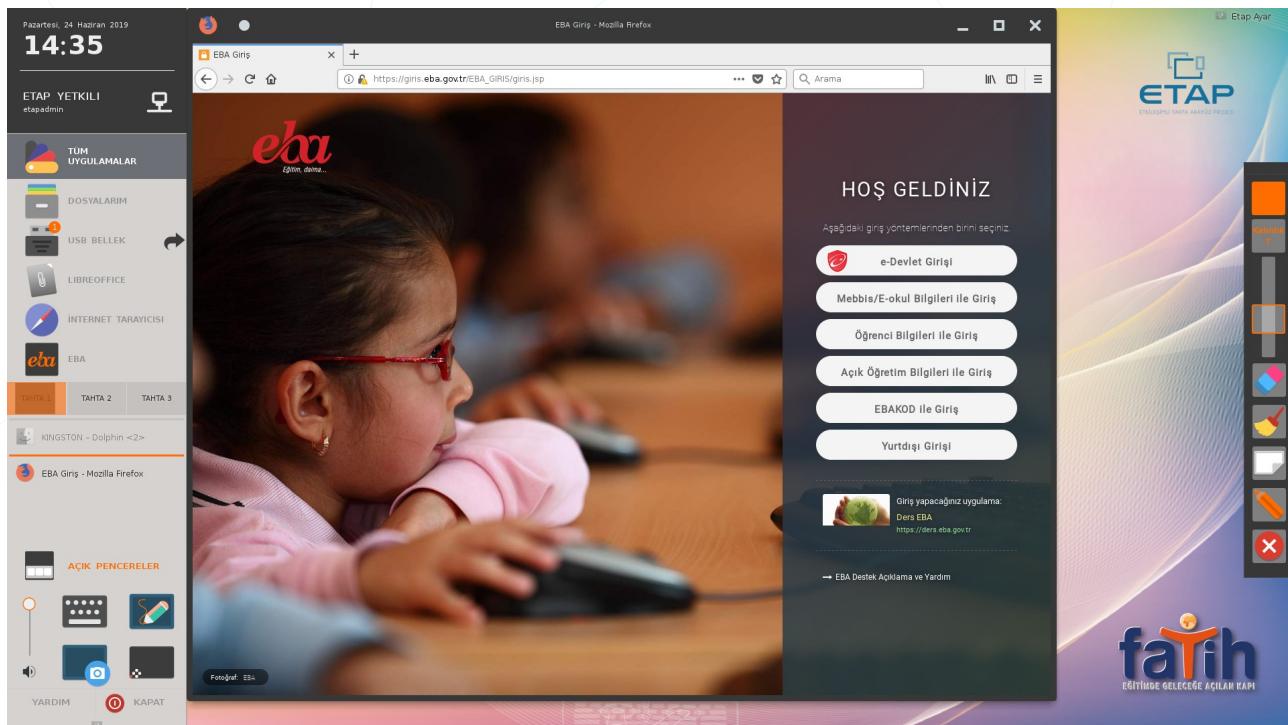
Resim 211: LibreOffice Base -Veritabanı

Pardus ETAP Uygulamaları

ETAP, okullarımızdaki etkileşimli tahtalarda kullanılmak üzere geliştirdiğimiz Pardus versiyonudur. KDE masaüstü ile dağıtılan versiyonlarımız ETAP 5.x, GNOME masaüstü ile dağıttığımız versiyonlarımız ise ETAP 19, ETAP 21.... şeklindedir.

Resim 212: ETAP19 ekran görüntüsü -GNOME

Resim 213: Etap5.x ekran görüntüsü -KDE

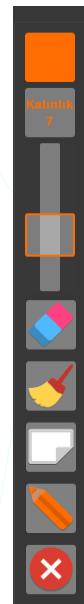
Eta Kalem

Etkileşimli tahtalarda ekran üzerinde (video, resim, pdf) kalem ile anlatım yapmamızı sağlayan uygulamadır.

- Çizgi rengi ayarlanabilir,
- Kalem çizim kalınlığı ayarlanabilir,
- Hatalı çizimler silinebilir,
- Beyaz tahta ile mevcut anlatımın üzeri kapatılarak farklı konuya degenilip tekrar asıl konuya dönülebilir.

Detaylı çizim yetenekleri için **Pardus Mağaza** uygulamasından “e-tahta” uygulamasını kurabilirsiniz.

Eta Kayıt

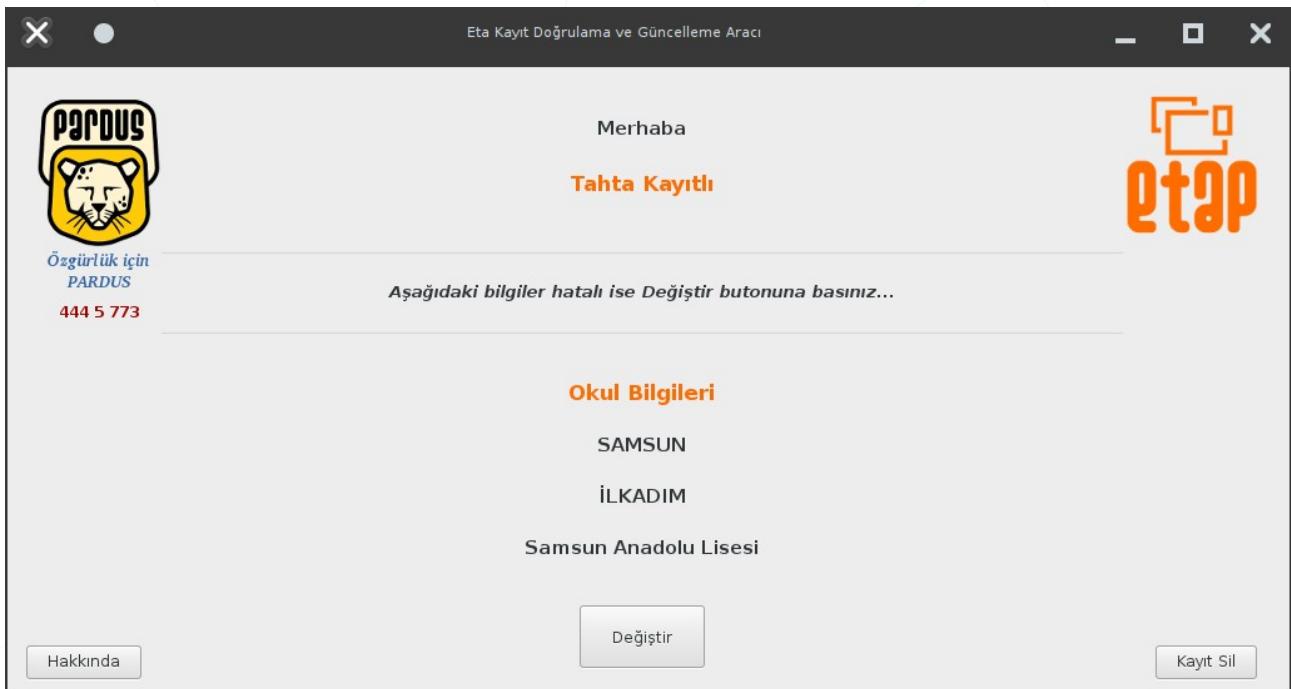
Resim 214: Eta kayıt aracı

Eğer etkileşimli tahtamızın İnternet bağlantısı var ve tahtamız daha önce sisteme (tahta.etap.org.tr veritabanı) kayıtlı değil ise açılışta “Eta Kayıt” uygulaması ekrana gelecektir.

Kurum kodu girildiğinde ekrana kuruma ait il/ilçe/okul bilgileri gelecektir. Bilgiler doğru ise “Onayla” butonu ile tahtamızı tahta veritabanına kaydedebiliriz. İl-ilçe-kurum bazında tahtalarımızı tahta.etap.org.tr adresinden izleyebiliriz.

Eta Kayıt Doğrulama

Kurum olarak yeri değişen tahtalar için “Eta Kayıt Doğrulama” ile bilgi güncellemesi yapabiliriz.

Resim 215: Eta kayıt güncelleme

“**Değiştir**” butonu ile il, ilçe, kurum adı bilgilerini güncelleyebilir, “**Kayıt Sil**” ile veritabanından tahtayı kaldırabiliriz.

Eta Klavye

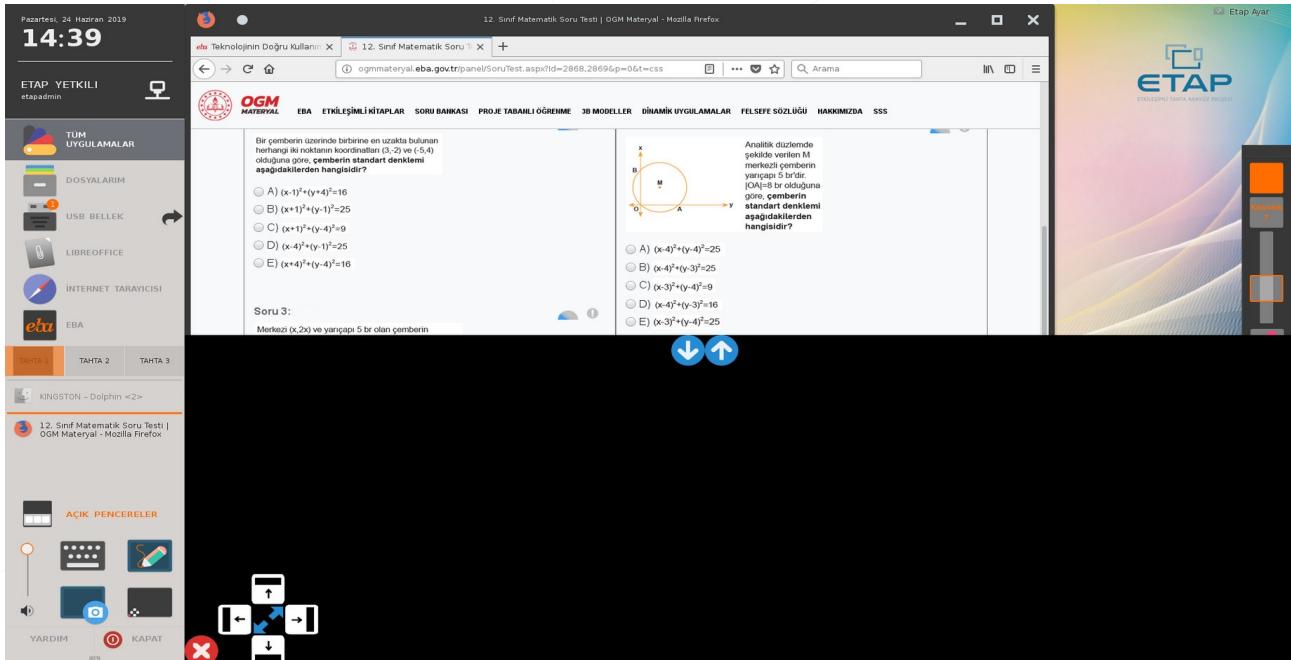

Resim 216: Eta Klavye

 “Ayarlar” tuşu ile **mod** (tablet/tam), **renk**, **dil** (tr/us/ara) ve **klavye düzenini** (trF) değiştirebilir, metin alanına dokunduğumuzda klavyenin otomatik açılıp açılmamasını sağlayabiliyoruz.

 Etkileşimli tahtalar çok geniş ekrana sahip olduğundan sanal klavye kullanırken yazdığımız metni takip etmekte zorlanabiliriz. Bu sebeple bastığımız karakterler klavyenin başlık çubuğuunda görüntülenir. Eğer parola bilgisi giriyorsak başlık çubuğundaki karakterleri “P” butonu ile “***” şeklinde gösterebiliriz.

Eta Ekran Karartma

Resim 217: Ekran karartma

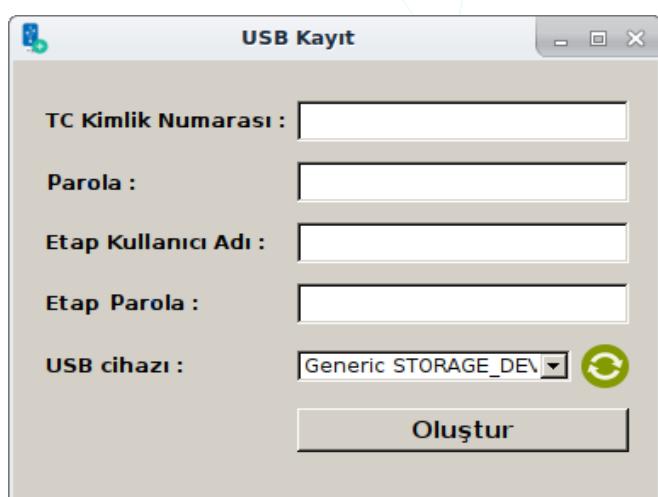
Özellikle soru çözümlerinde ekranın belirli bölgelerini karartabilir ve kademeli olarak açabiliyoruz.

Konuşmacı -eğitmen- dikkati kendi üzerine toplamak için tüm ekranı karartabilir.

Eta USB Kayıt

Her ne kadar “**Eta Klavye**” parola maskeleme özelliğine sahip olsa da etkileşimli tahtaya oturum açarken dokunmatik ekran klavyesini kullanmak bastığımız noktalar görüneceğinden **parola güvenliğimiz** için uygun değildir.

Resim 218: Eta USB kayıt

Eta USB Kayıt uygulaması ile sadece flash bellek takmak sureti ile tahtalarımızı açmak için USB anahtar oluşturabiliriz.

ŞİFRE DEĞİŞTİRME

Yeni şifreniz

Yeni şifre tekrar

- Yeni şifreniz en az 6 karakter olmalıdır.
- Şifreniz + & % # / \ kareketleri içermemelidir.
- Lütfen iki alana da aynı şifrenizi giriniz.

Seçenekler

PARDUSTa USB ile oturum açmak için şifre oluşturmanıza yarar.

Bu işlem için öncelikle eba.gov.tr adresinde ilgili menüden USB anahtar için parola belirlemeliyiz.

EBA sitesinden belirlediğimiz parolayı anahtarımızı oluştururken “**Eta USB Kayıt**” uygulamasın girmemiz yeterli olacaktır. Kullanacağımız flash belleğin daha önce usb anahtar olarak kullanılmadığından emin olmalıyız.

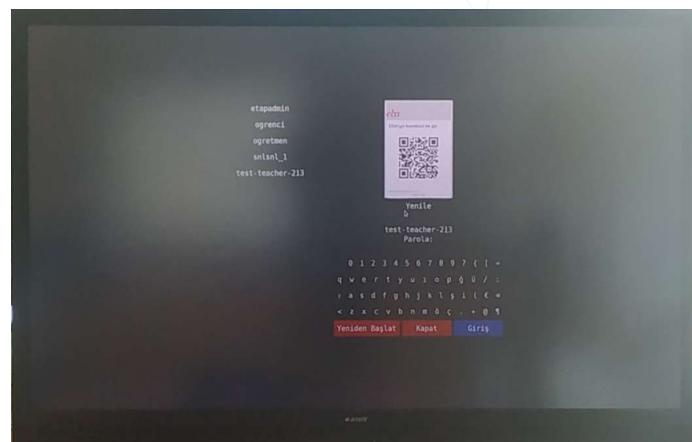
Tahtayı USB anahtar ile açtığımızda eba.gov.tr adresine de **parola girmeden** oturum açabilirim.

USB anahtarımızı kaybettiğimizde **eba hesabımızın güvenliği** için **2. bir USB anahtar** oluşturmamız yeterlidir. Bu durumda önceki USB anahtarımız oturum açma işlemi için otomatik olarak geçersiz olacaktır.

Eta Karekod (QR) Oturum Açma

Etkileşimli tahtaya “**eba mobil**” uygulaması ile karekod -QR- okutarak oturum açmamızı sağlayan uygulamadır.

Resim 219: Karekod -QR- ile oturum açma

Pardus Kurulumu

Kurulum için bir depolama ortamı (DVD, SD/USB bellek) ya da ağ üzerinden kurulum (PXE Boot) tercihlerini kullanabiliriz.

Bu belgede “Sanal Makine Kurulumu” ve flash bellekten kurulum ele alınacaktır.

Kurulum Yönergeleri

Kurulumu basitçe fiziki kurulum ya da sanal makine kurulumu olarak ikiye ayıralabiliriz.

Fiziki kurulumda bir disk üzerine kurulumu, tek işletim sistemi ya da var olan bir işletim siteminin yanına kurulum (dual boot) şeklinde gerçekleştirebiliriz.

Dual boot kurulumu gerçekleştirmemiz halinde sistem açılışı esnasında kullanmak istediğimiz işletim sitemi seçimiğini sağlayan önyükleyici menüsü bizi karşılaşacaktır. Linux dağıtımları için bu önyükleyici GRUB'tır ki kurulum adımlarında “GRUB kurulsun mu?” onayı bize sunulacaktır. Önyükleyicisiz kurulumlar için BIOS üzerinde LEGACY ve EFI/UEFI boot tercihlerini İnternet’ten araştırabilirsiniz.

Kurulum için ana hatları ile adımlar:

1. Kalıp dosyası (.iso) indir.

<https://www.pardus.org.tr/surumler/>

2. Kalıcı USB diske yaz.

Windows kullanıcıları Pardus Disk Kalıcı Yazıcı / Rufus / Unetbootin / Win32disk Imager, BSD, MacOS, Unix, GNU/Linux kullanıcıları benzer uygulamalar ile birlikte “dd” komutunu da kullanabilirler.

3. Sistemi USB den başlat.

4. Kurulum yönergelerini izle.

Sanal Makine Kurulumu

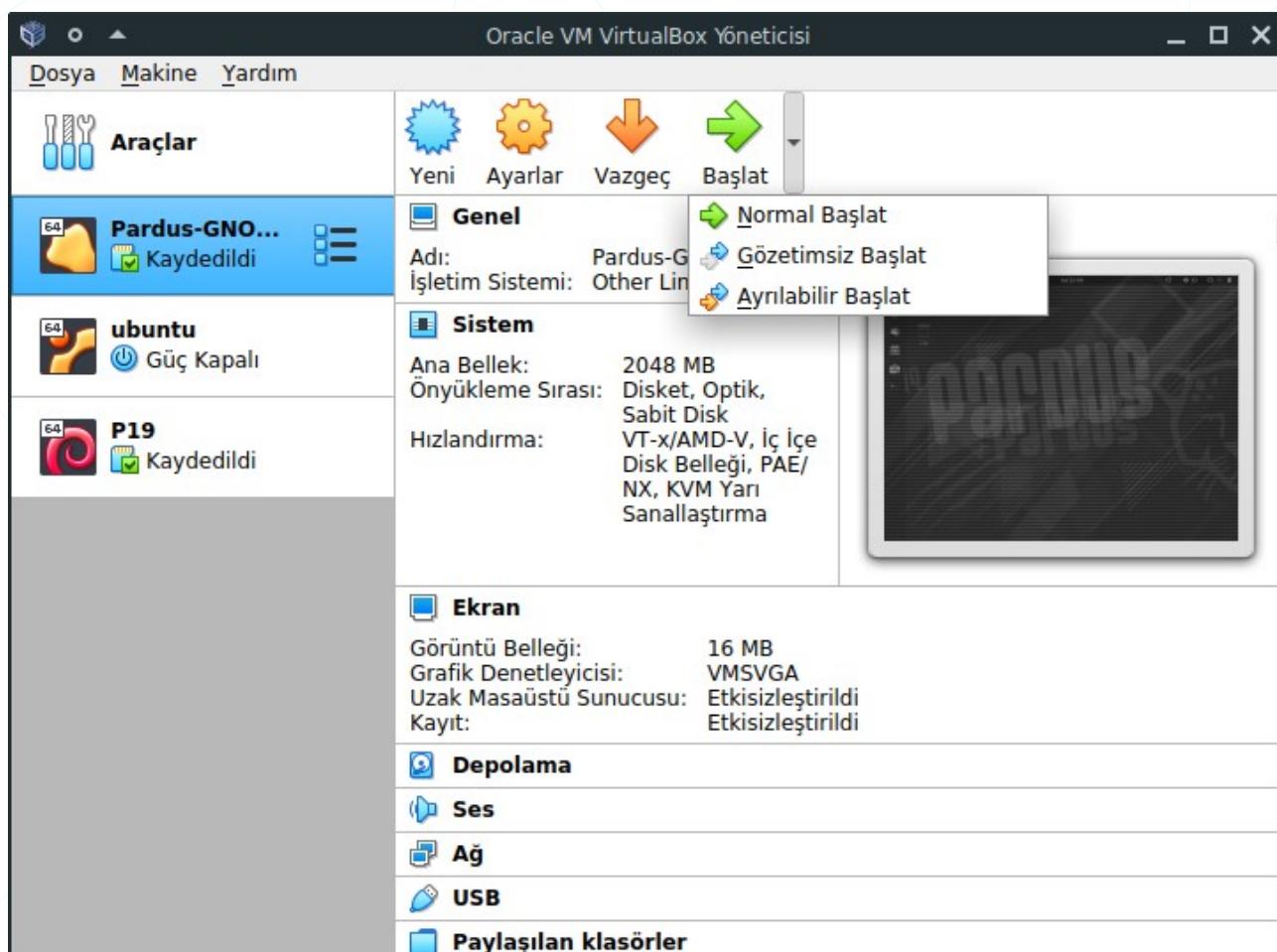
Sanallaştırma çok geniş bir kavram olmakla birlikte basitçe fiziksel yapıyı mantıksal olarak tanımlayıp bölümlemek diyebiliriz. Bu tanıma göre bir bilgisayar/sunucu donanımını ara katman (yazılım) ile farklı işletim sistemleri (Windows/GNU-Linux) ya da farklı amaç (web/mail/dosya sunucusu) için kullanabiliriz. Ancak sanallaştırma derken,

- Ağ Sanallaştırma

- Sunucu Sanallaştırma
- İşletim Sistemi Sanallaştırma
- Masaüstü Sanallaştırma
- Uygulama Sanallaştırma
- Depolama Alanı Sanallaştırma

gibi geniş bir alanın ifade ediliyor olabileceğini unutmamalıyız.

Aşağıda “Sanal Makine Pardus Kurulumu” adımlarında VirtualBox (Oracle VM⁸ VirtualBox) uygulamasını baz alacağız. Siz sanallaştırma için farklı yazılımlar da kullanabilirsiniz.

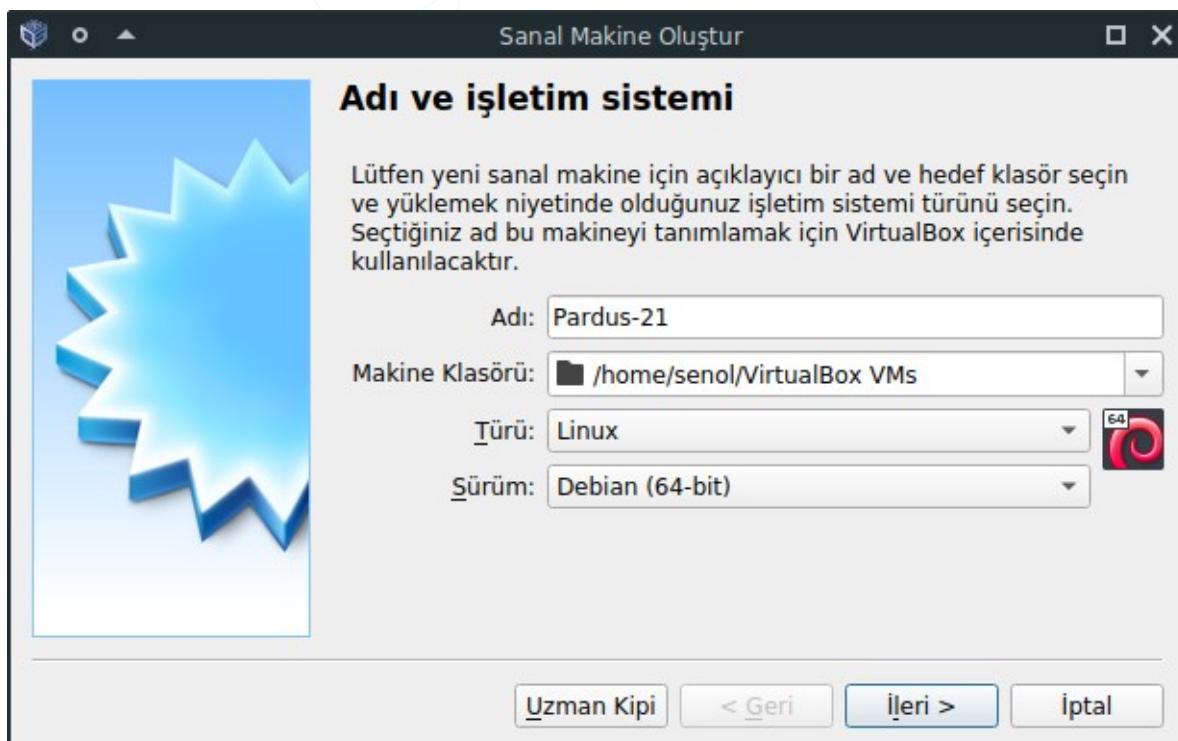
Resim 220: VirtualBox Ana Ekranı

Oracle VM Virtualbox uygulamasını virtualbox.org adresinden indirebilirsiniz.

VirtulaBox uygulamasını açtığımızda daha önce oluşturduğumuz sanal makineler listelenecektir. Bu listeden istediğimiz bir sanal makineyi tercih ettiğimiz bir yöntemle başlatabiliriz.

Sanal Makine Oluşturma

Öncelikle VirtualBox üzerinde “**Makine**” menüsünden “**Yeni**” seçeneği ile fiziksel makinemizin kaynakları paylaşarak sanal bir makine oluşturma sihirbazını başlatıyoruz. (“**Dosya**” menüsünden “**Cihazı İçe Aktar**” seçeneği ile hazır bir VM imajımız var ise bunu da kullanabiliriz)

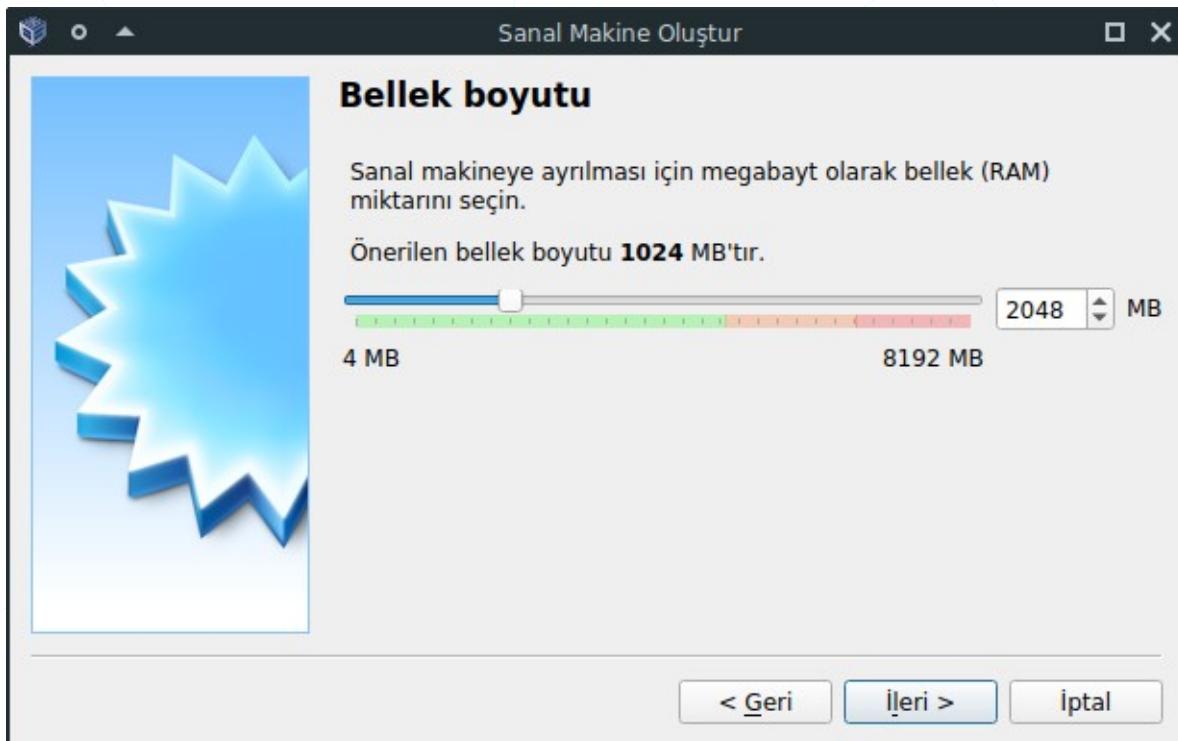

Resim 221: Yeni sanal makine ekle

Oluşturacağımız sanal makine için,

- isim,
- konum,
- işletim sistemi türü,
- işletim sistemi versiyonunu

belirliyoruz. Pardus kurulumu için, “**Tür : Linux**” ve “**Sürüm: Debian (64 bit)**” seçimi yapabiliriz.

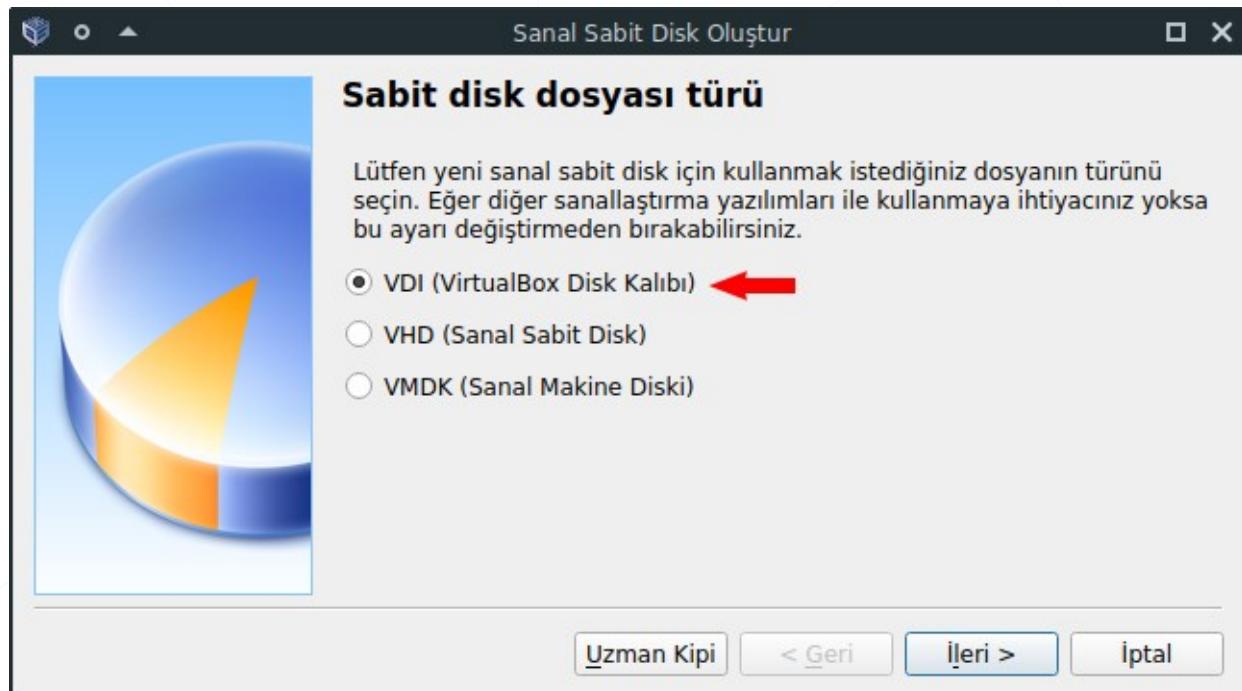
Resim 222: Yeni sanal makine ekle: Bellek miktarı ayırma

Sanal makinemiz için bellek (RAM⁹) boyutunu belirliyoruz. Bellek miktarını belirlerken mevcut -fiziki- bellek miktarımız ve sanal makine üzerindeki amacımız önemlidir.

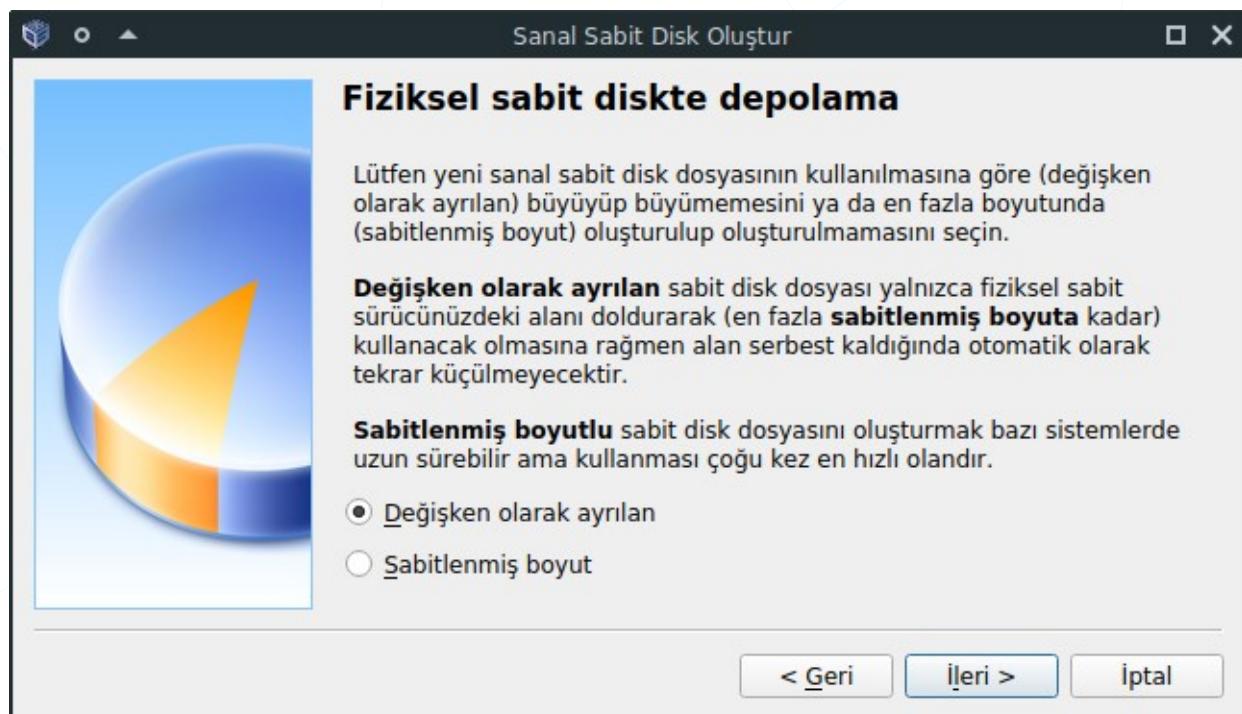
Resim 223: Yeni sanal makine ekle: Sabit disk ekleme

Mevcut bir sanal disk seçimi yapabilir ya da yeni bir sanal disk oluşturabiliriz.

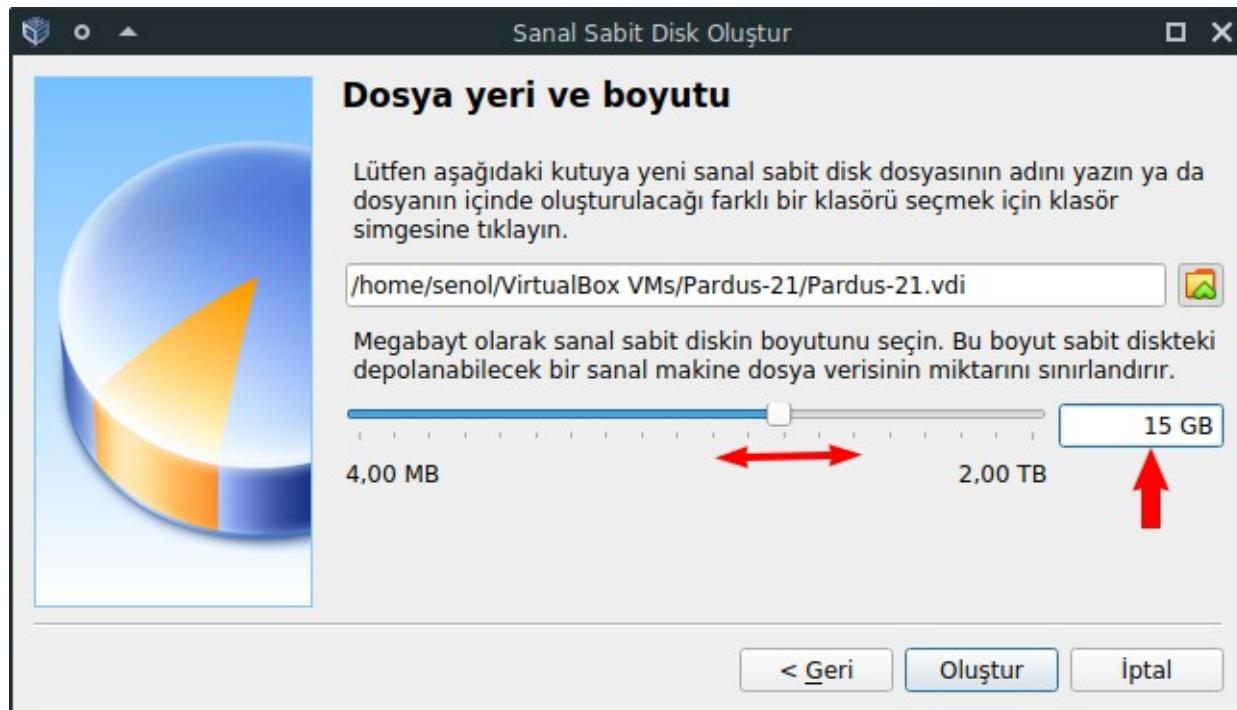
Resim 224: Yeni sanal makine ekle: Sabit disk türü seçimi

Oluşturacağımız sanal disk dosyası için disk dosyası türü olarak "VDI (VirtualBox Disk Kalıbı)" seçeneğini seçebiliriz.

Resim 225: Yeni sanal makine ekle: Disk dosyası boyutu kullanımı

Sanal diskimiz için belirleyeceğimiz disk dosyası boyutunun değişken olup olmayacağı belirliyoruz.

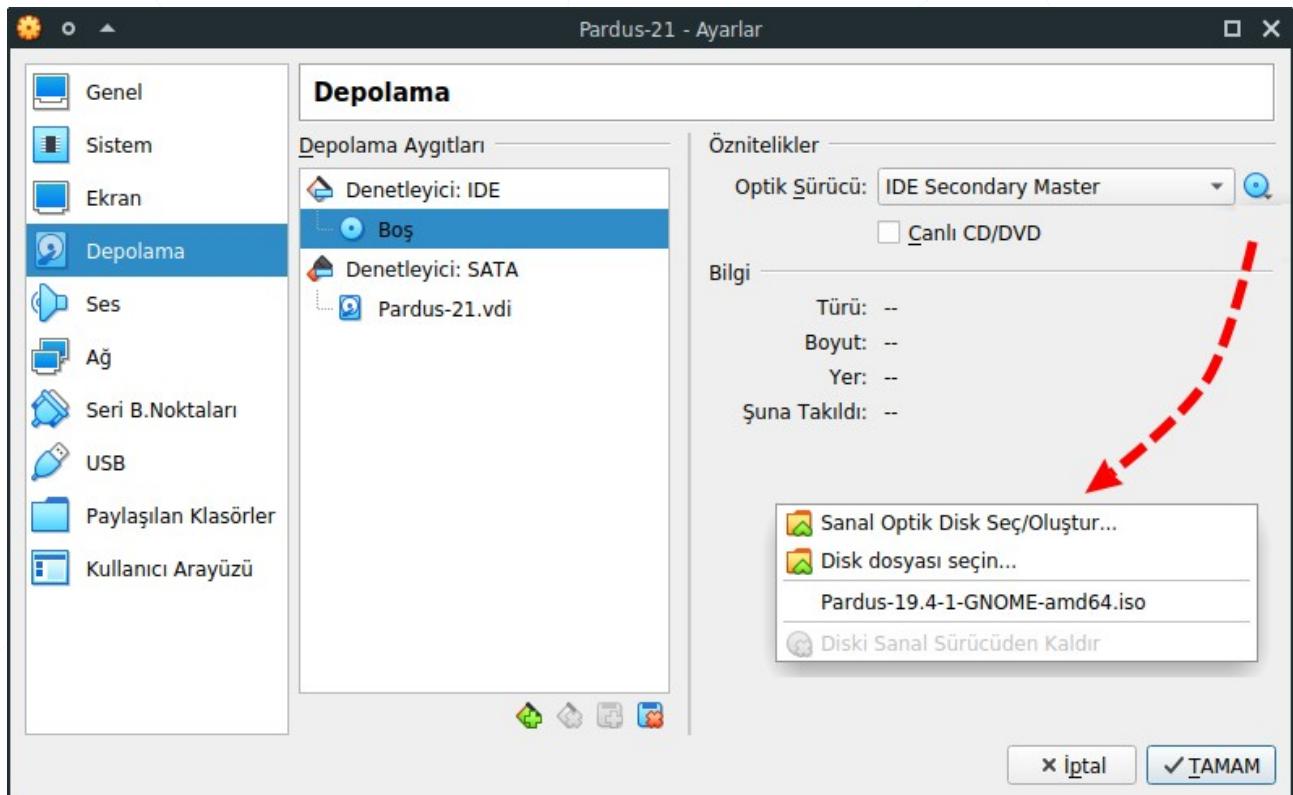
Resim 226: Yeni sanal makine ekle: Disk dosyası boyutu miktarı

Mevcut diskimizin ne kadarlık alanını sanal makine için ayıracagımızı yine amacımızı gözeterek belirliyoruz.

Oluşturduğumuz sanal makine konfigürasyonunda temel olarak

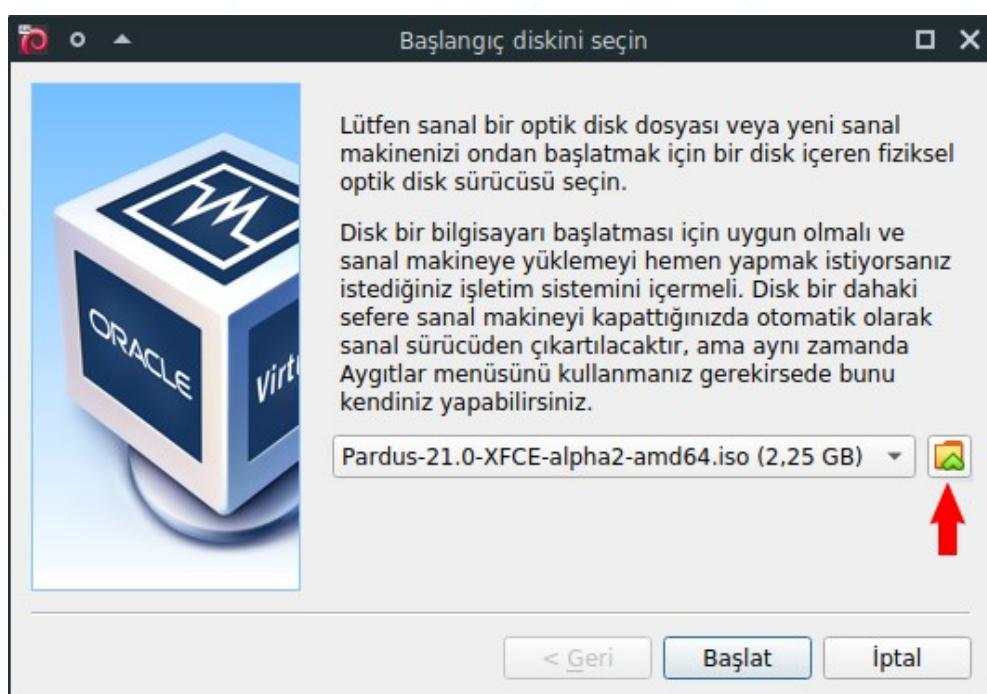
- Sistem (anakart, işlemci)
- Ekran (hafıza, monitör sayısı, ölçek)
- Depolama
- Ses sürücüsü ve denetleyicisi
- Ağ (NAT, köprü bağıdaştırıcı, dahili ağ)
- Seri bağlantı noktaları ve USB denetleyiciler
- Paylaşılan klasörler
- Kullanıcı arayüzü

konfigürasyonlarını “**Ayarlar**” butonu ile değiştirebiliriz.

Resim 227: Sanal makine ayarları

“Ayarlar” altındaki “Depolama” seçenekleri ile sanal makinemiz için bir kalıp (.iso) dosyasını “sanal disk kalıp dosyası seçin” seçeneğini kullanarak gösterebiliriz. Bir kalıp dosyası seçilmediği taktirde sanal makine başlatıldığında bizden dosya seçmemiz istenecektir.

Resim 228: Yeni sanal makine ekle: Kalıp dosyası seçimi

Kalıp dosyasını seçerek “Başlat” dediğimizde kurulum başlayacaktır.

Pardus Kurulumu

Kurulum adımları sanal makine üzerine Pardus kurulumu içindir. Fiziki kurulum ya da güncel kurulum adımları için Pardus İnternet sayfasını ziyaret edebilirsiniz. Kurulumda ihtiyacımız olacak Pardus kurulum dosyasının son versiyonu pardus.org.tr sitesindeki **sürümler** sayfasından indirebiliriz.

Kurulum yönergelerinde ekran görüntülerinde detaylı açıklamalar mevcuttur.

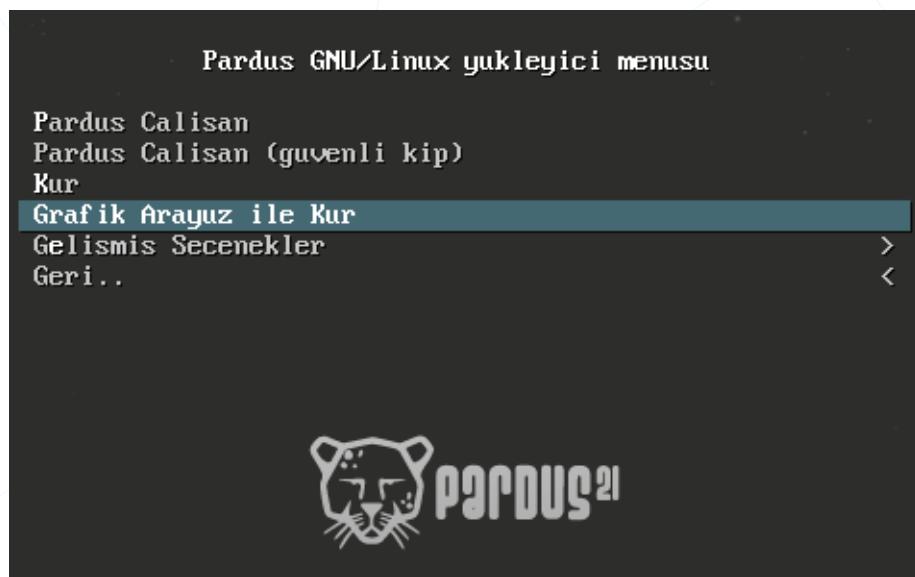
1. Dil seçimi

Resim 229: Pardus kurulumu: Dil seçimi

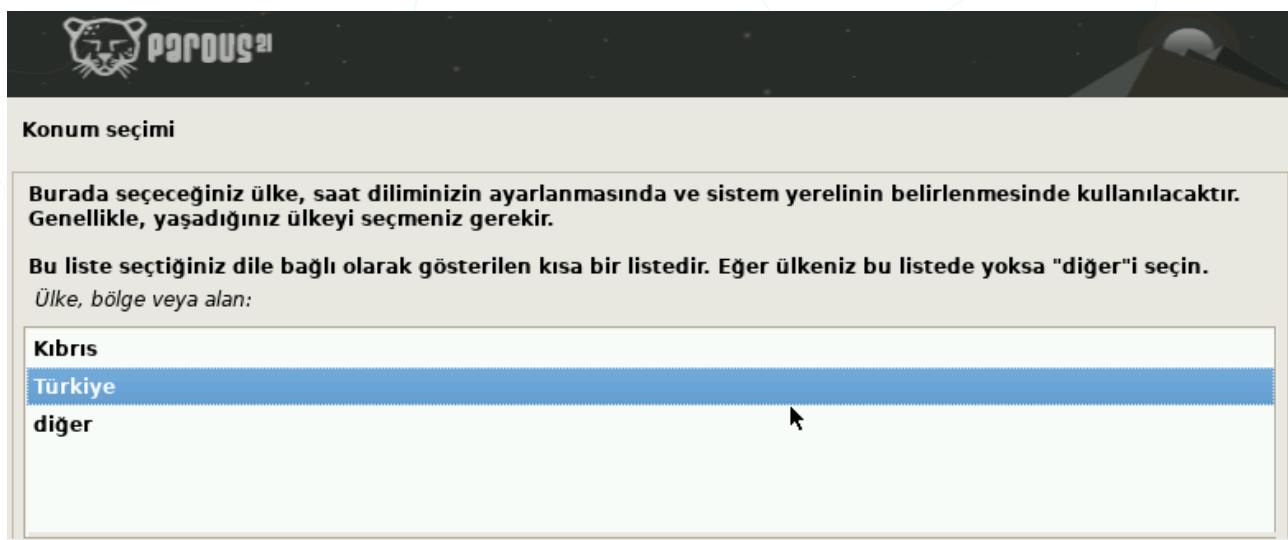
2. Kurulum yöntemi seçimi

“Pardus Çalışan” seçeneği ile kurulum yapmadan Pardus işletim sistemini kurulum ortamı üzerinden (USB Flash/DVD) direkt çalıştırabiliriz. Kurulum yapmadan bu şekilde kullandığımızda ayarlarımız ve belgelerimiz kalıcı olmayacağındır. Bazı canlı sistem usb yazma araçları belgelerimiz için disk üzerinde bölüm oluşturmaya imkan vermektedir.

Resim 230: Pardus kurulumu: Yükleyici seçimi

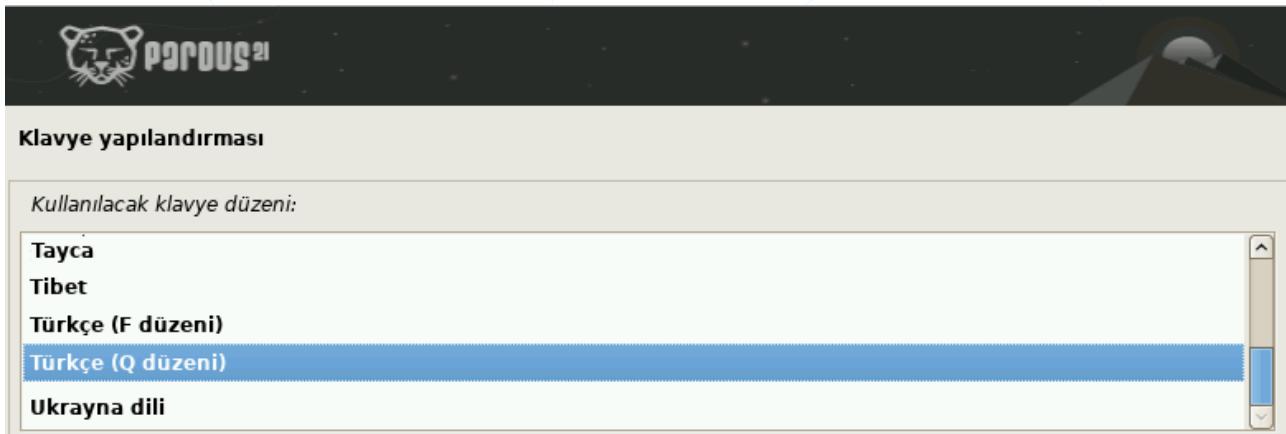
3. Bu adımda tekrar bir dil seçimi ekranı gelecektir. Seçtiğimiz dil sistemin dili ve aynı zamanda kurulum dili olacaktır.
4. Konum seçimi

Resim 231: Pardus kurulumu: Konum seçimi

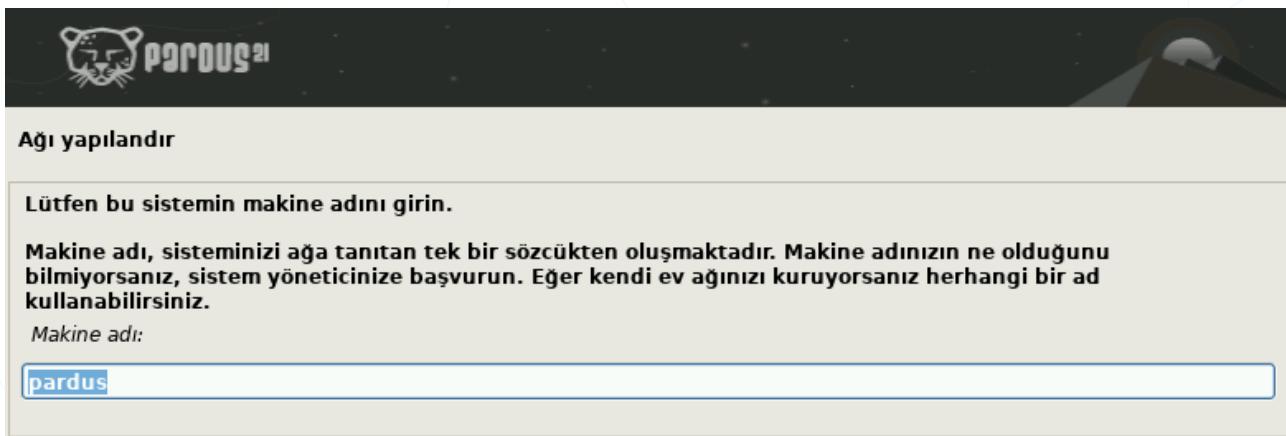
Konum seçimimize göre sistem saatı gibi bölgesel ayarlar belirlenecektir.

5. Klavye dil ve düzeni

Resim 232: Pardus kurulumu: Klavye dili ve düzeni

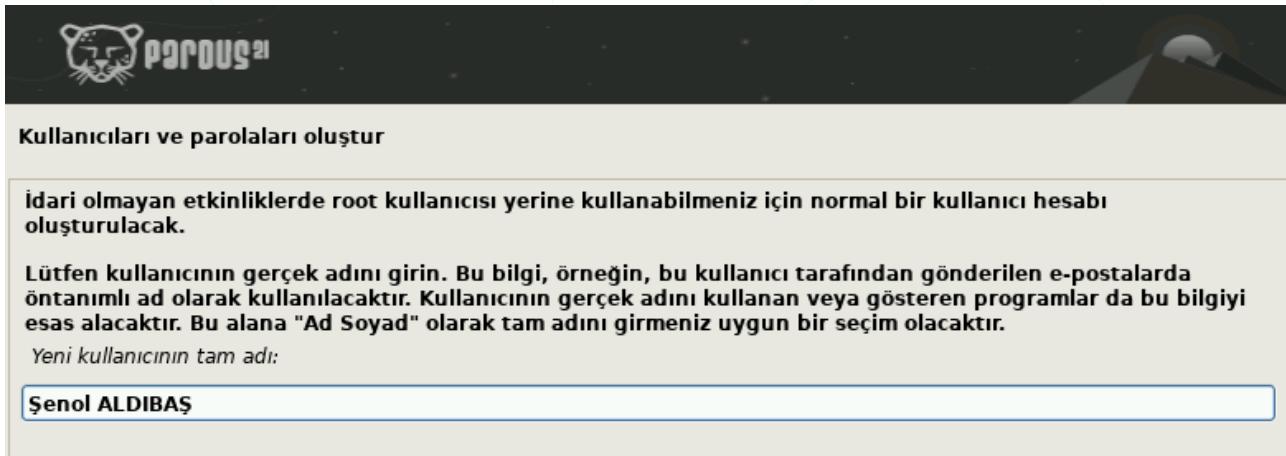
6. Makine adı

Resim 233: Pardus kurulumu: Bilgisayar adı

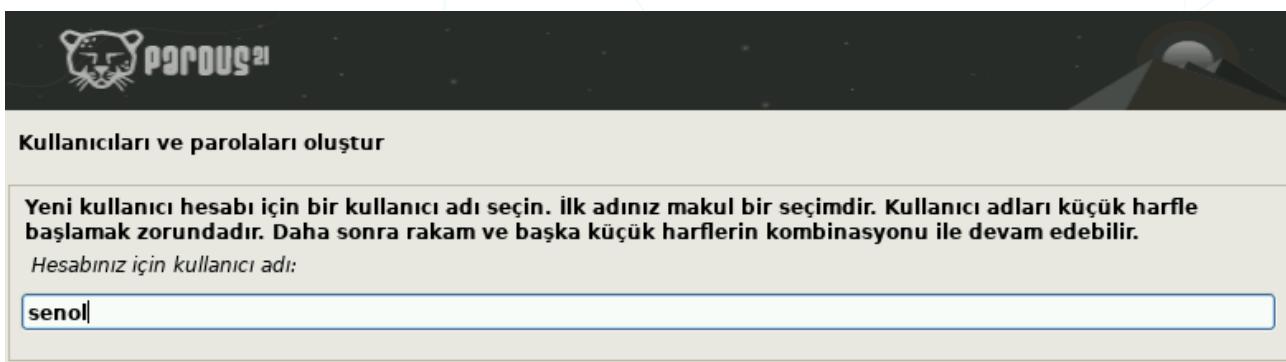
Bilgisayarımız bir etki alanında değil ise (Örneğin ev kullanıcıları) bilgisayarımızı tanımlayan "X marka - Y model" gibi herhangi bir isim girebiliriz. Bilgisayarımız bir etki alanına dahil olacak ise o etki alanın standardında isim vermeliyiz. "X şubesi – Y seri numarası" gibi bu bilgi için sistem yöneticiniz ile iletişime geçebilirsiniz.

7. Kullanıcı tam adı

Resim 234: Pardus kurulumu: Kullanıcı bilgisi

8. Kullanıcı adı

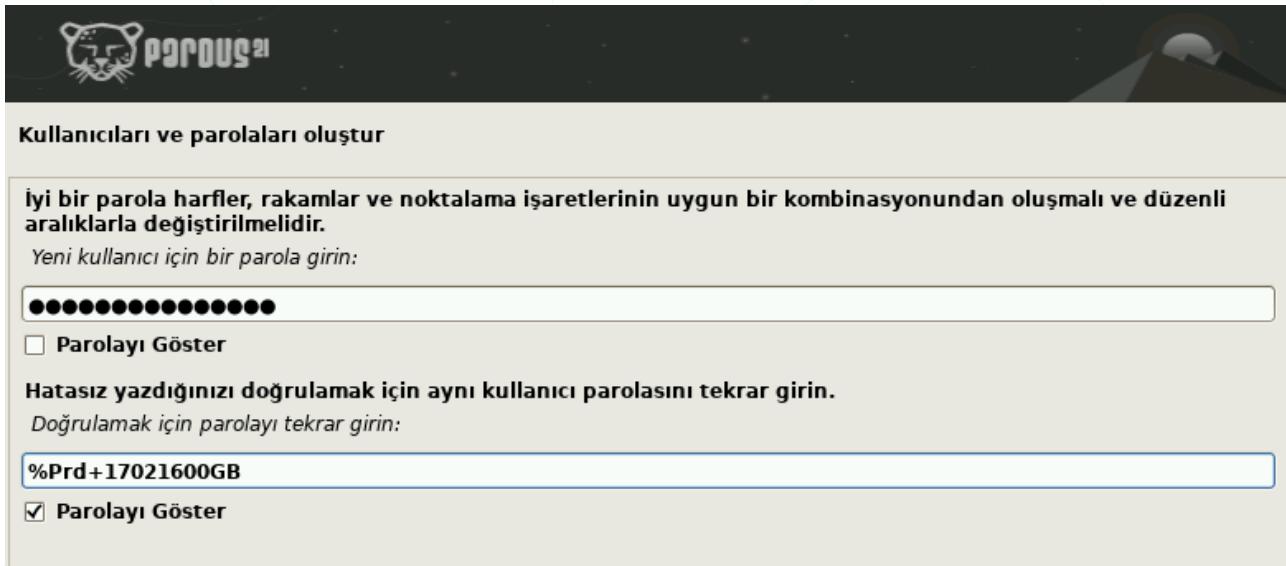
Resim 235: Pardus kurulumu: Kullanıcı adı

Kullanıcı adımız ç,ğ,ı,ö,ş,ü harfleri hariç **küçük harf, rakam, tire, alt tire** içerebilir ancak mutlaka **küçük harf ile başlamlıdır**.

Kırmızı : hatalı, **Mavi**: uygun

Pardus pardus 1pardus pardus1 behzatC behzat-c behzat_c şenol senol

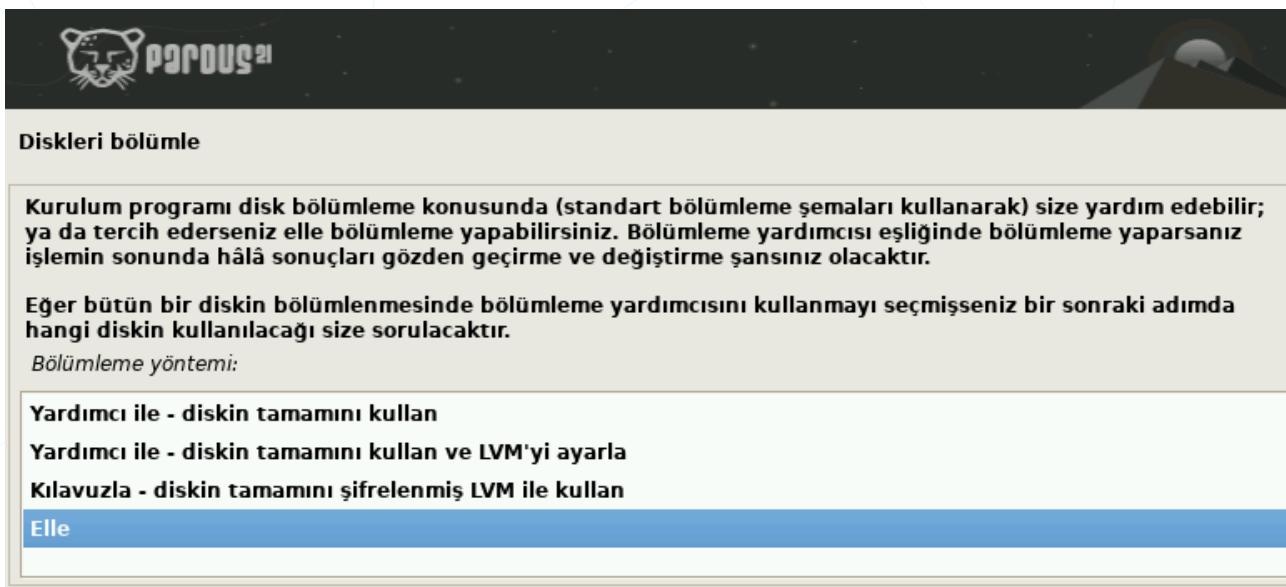
9. Kullanıcı parolası

Resim 236: Pardus kurulumu: Kullanıcı parola bilgisi

Kullanıcı parolası olarak kolay tahmin edilebilir kelime ya da sayılarından oluşan parola kullanmamalıyız ve parolamız BÜYÜK/küçük harf, rakam ve özel karakterler içermelidir. Bu sadece işletim sistemi değil genel anlamda parola gerektiren tüm üyelik işlemlerimizde dikkat etmemiz gereken bir durumdur. Kaba kuvvet -**brute force**- saldırılarına karşı güçlü parola oluşturma ile ilgili internet üzerinde araştırma yapabilirsiniz.

10. Disk bölümleme

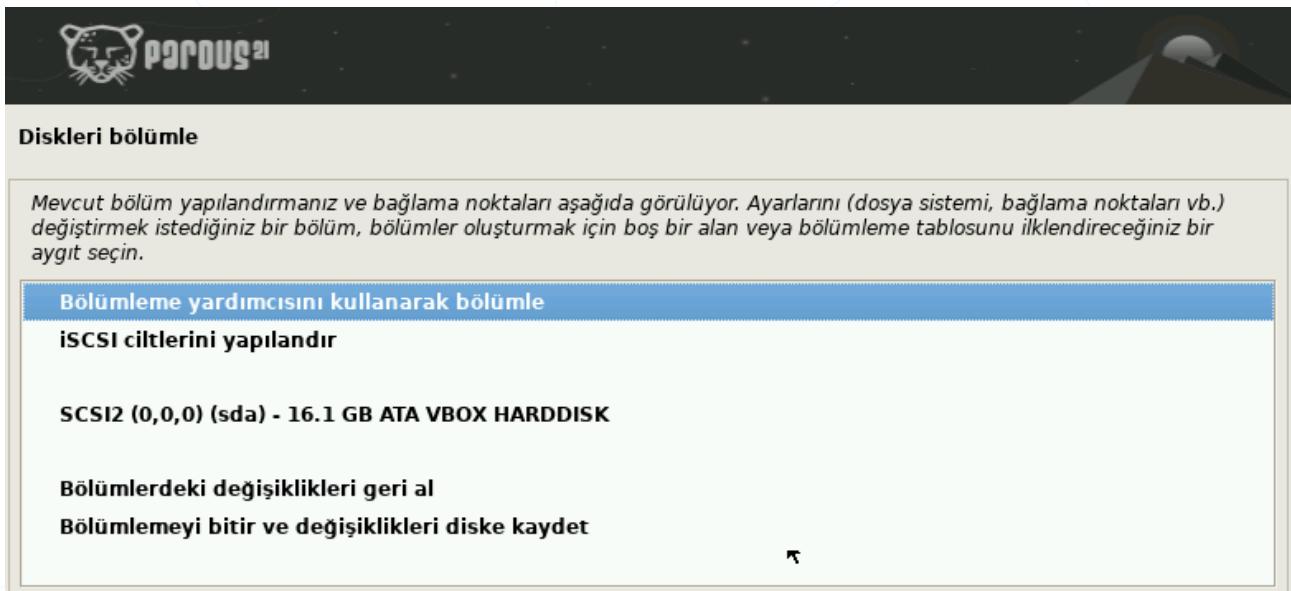

Resim 237: Pardus kurulumu: Disk bölümleme

Kurulum yapacağımız disk bölümünü ayarlama adımlarında diskimizin tamamını kullanabilir ya da “elle” seçeneği ile bölümlere ayıralım. Mantıksal Disk Yönetimi konusunda bilgi sahibi olanlar LVM¹⁰ tercihini de kullanabilirler

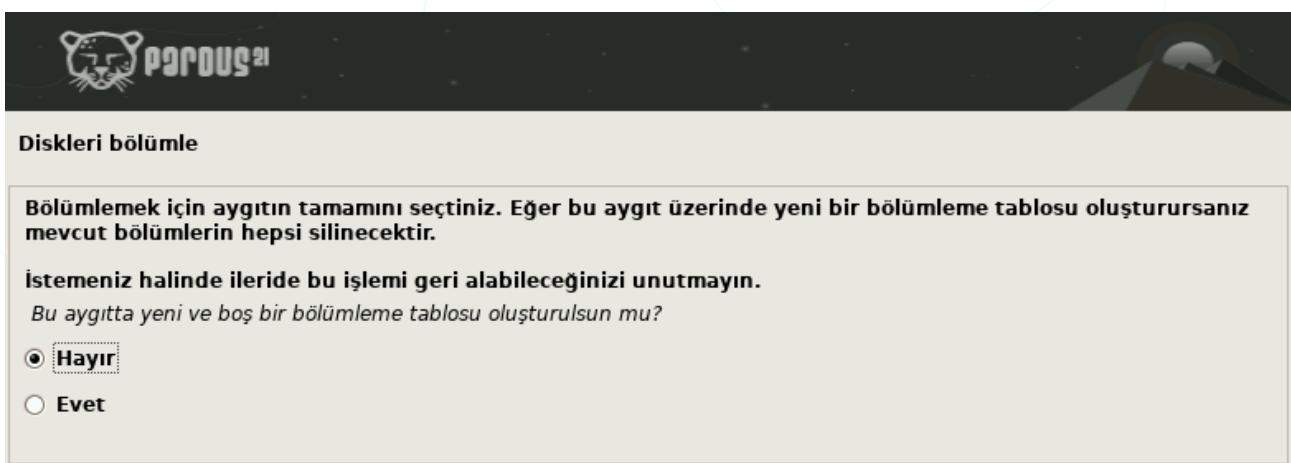
10 LVM : Logical Volume Manager – Mantıksal Disk Yönetimi

a) Disk bölümleme : Elle

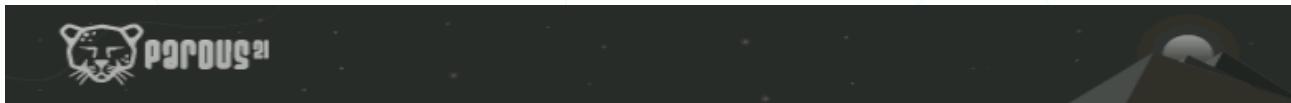
Resim 238: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölümleme yardımcı

b) Disk bölümleme : Elle : Yeni bölümleme tablosu onayı

Resim 239: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Onay

c) Disk bölümleme : Elle : Bölüm seçimi

Diskleri bölümle

Mevcut bölüm yapılandırmamanız ve bağlama noktaları aşağıda görülmüyor. Ayarlarını (dosya sistemi, bağlama noktaları vb.) değiştirmek istediğiniz bir bölüm, bölümleri oluşturmak için boş bir alan veya bölümleme tablosunu ilkledireceğiniz bir aygit seçin.

Bölümleme yardımcısını kullanarak bölümle

Yazılımsal RAID desteğini yapılandır

Mantıksal Disk Yöneticisini (LVM) yapılandır

Sifrelenmiş cilt yapılandır

iSCSI ciltlerini yapılandır

▽ SCSI2 (0,0,0) (sda) - 16.1 GB ATA VBOX HARDDISK

> bir/man 16.1 GB BOŞ ALAN

Bölünkeerdeki değişiklikleri geri al

Bölümlemeyi bitir ve değişiklikleri diske kaydet

Resim 240: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm seçimi

d) Disk bölümleme : Elle : Yeni bölüm oluştur

Diskleri bölümle

Bu boş alan üzerinde yürütülecek işlem:

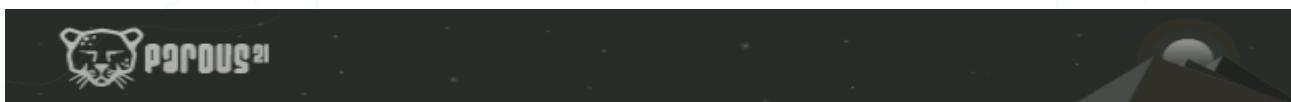
Yeni bir bölüm oluştur

Boş alanı otomatik olarak bölümle

Silindir/Kafa/Sektör bilgisini göster

Resim 241: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Yeni bölüm

e) Disk bölümleme : Elle : Yeni bölüm boyutu

Diskleri bölümle

Bu bölüm için en büyük boyut 16.1 GB.

İpucu: "max" en büyük boyutu belirtmek için kısayol olarak kullanılabilir, ya da en büyük boyutun o kadar yüzdesini kullanmak için yüzde (örn. "20%") girebilirsiniz.

Yeni bölüm boyutu:

12| GB

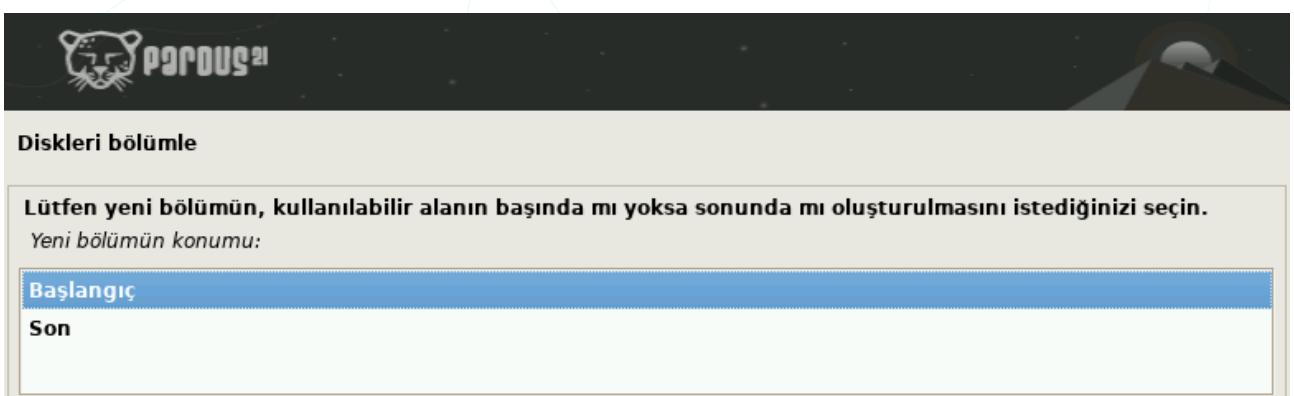
Resim 242: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm boyutu

f) Disk bölümleme : Elle : Yeni bölüm türü

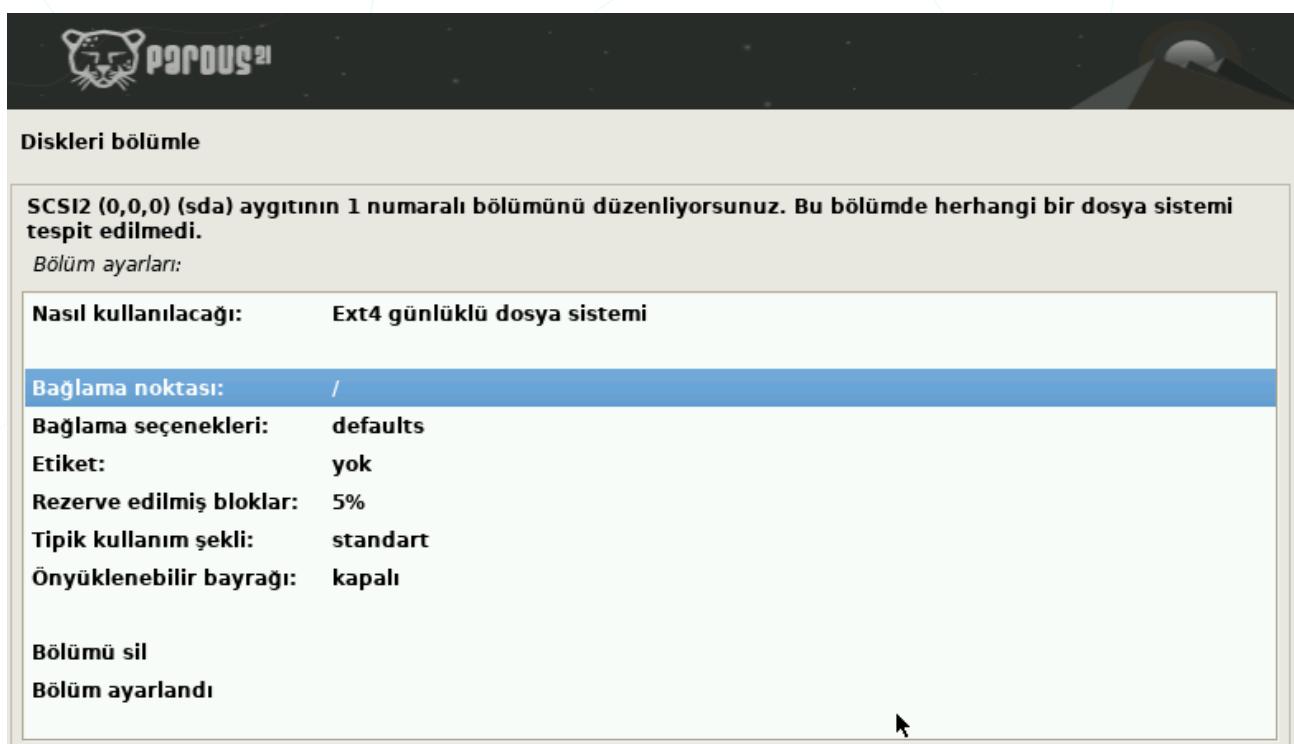
Resim 243: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm türü

g) Disk bölümleme : Elle : Yeni bölüm konumu

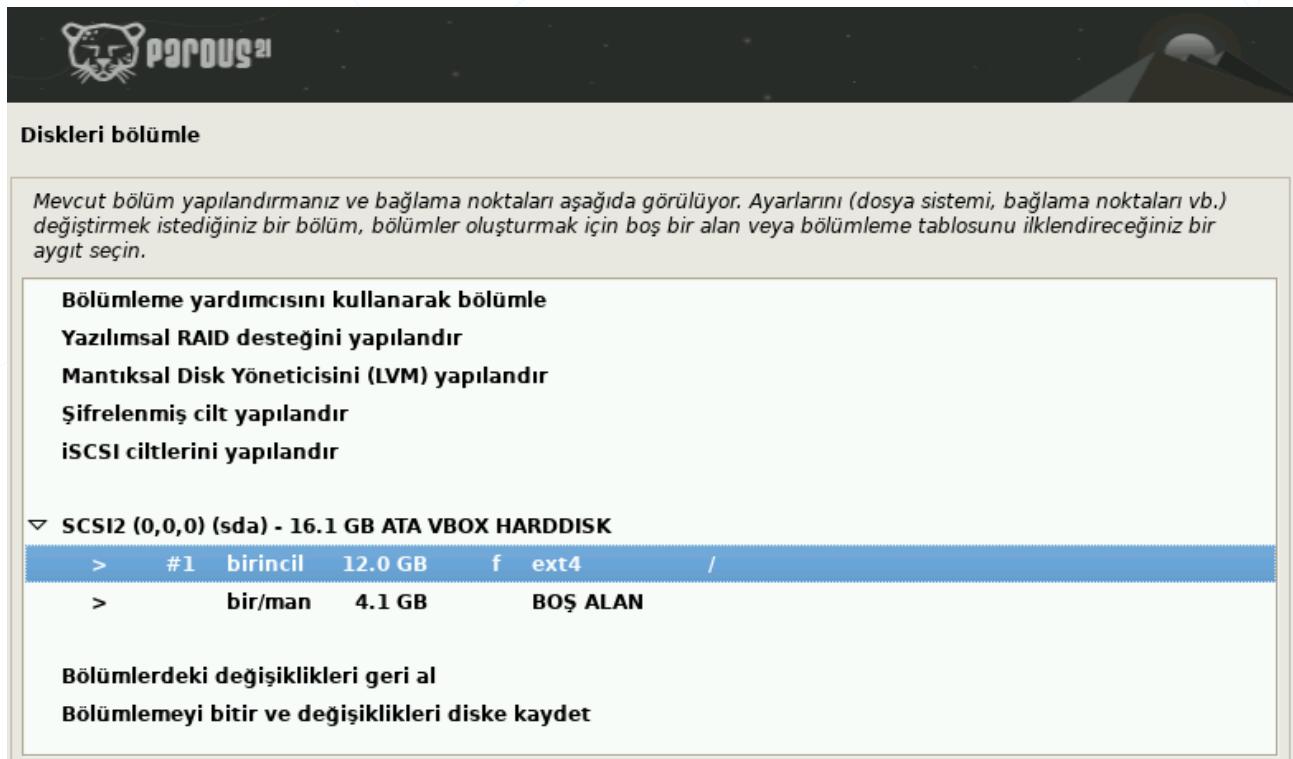
Resim 244: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm konumu

h) Disk bölümleme : Elle : Yeni bölüm ayarları

Resim 245: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm ayarları

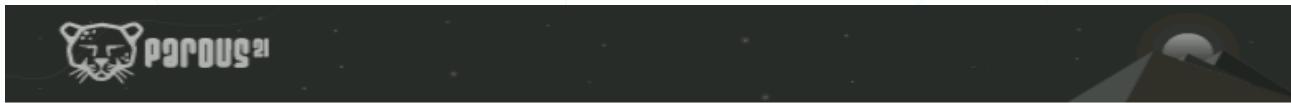
Oluşturduğumuz disk bölümü aşağıdaki gibi disk altında listelenecaktır. Listededen bağlama noktası (*I*), dosya sistemi (**ext4**) gibi ayarlarınızda hata olduğunu düşündüğünüz bölümü seçerek ayarları yeniden yapılandırabilirsiniz.

Resim 246: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Ayarları kaydet

i) Disk bölümleme : Elle : Takas alanı

Yukarıdaki bölüm oluşturma işlemlerini diskimizin diğer boş alanları için de tekrarlayabilirsiniz ve “**takas alanı -swap-**” bölümü de aynı şekilde ayarlanabilir. Takas alanı oluşturmadan devam etmemiz halinde aşağıdaki gibi bir uyarı mesajı gelecektir. Takas alanını disk bölümü değilde kurulumdan sonra “**dosya -swap file-**” şeklinde oluşturmak isterseniz “Hayır” seçeneği ile bölümleme işlemini tamamlayabilirsiniz.

Diskleri bölümle

Takas alanı olarak kullanmak için bir bölüm seçmediniz. Sistemin mevcut fiziksel belleği daha etkin kullanması ve fiziksel bellek azaldığında daha uygun davranış göstermesi için takas alanının etkinleştirilmesi tavsiye edilir. Yeterli fiziksel belleğe sahip değilseniz kurulum sorunlarıyla karşılaşabilirsiniz.

Bölümleme menüsüne geri dönerken bir takas bölümü atamazsanız kurulum takas alanı olmadan devam etmeyecektir.

Bölümleme menüsüne dönmem ister misiniz?

- Hayır**
 Evet

Resim 247: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Takas alanı uyarısı

j) Disk bölümleme : Elle : Yapılandırmayı kaydet

Diskleri bölümle

Devam etmeniz halinde aşağıda sıralanan bütün değişiklikler disklere kaydedilecektir. Aksi halde bundan sonraki değişiklikleri elle yapacaksınız.

Şu aygıtların bölümleme tabloları değiştirilecek:
SCSI2 (0,0,0) (sda)

Aşağıdaki bölümler biçimlenecektir:
SCSI2 (0,0,0) (sda) aygıtının 1 numaralı bölüm ext4 türünde
Değişiklikler diske kaydedilsin mi?

- Hayır**
 Evet

Resim 248: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Yapılandırmayı kaydet

11. GRUB

Install the GRUB boot loader

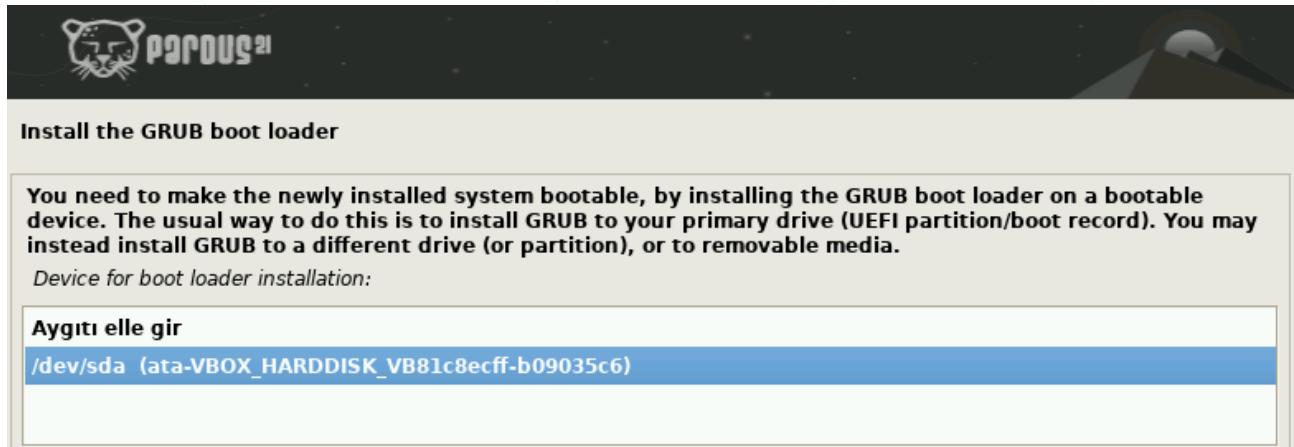
It seems that this new installation is the only operating system on this computer. If so, it should be safe to install the GRUB boot loader to your primary drive (UEFI partition/boot record).

Warning: If your computer has another operating system that the installer failed to detect, this will make that operating system temporarily unbootable, though GRUB can be manually configured later to boot it.
Install the GRUB boot loader to your primary drive?

- Hayır**
 Evet

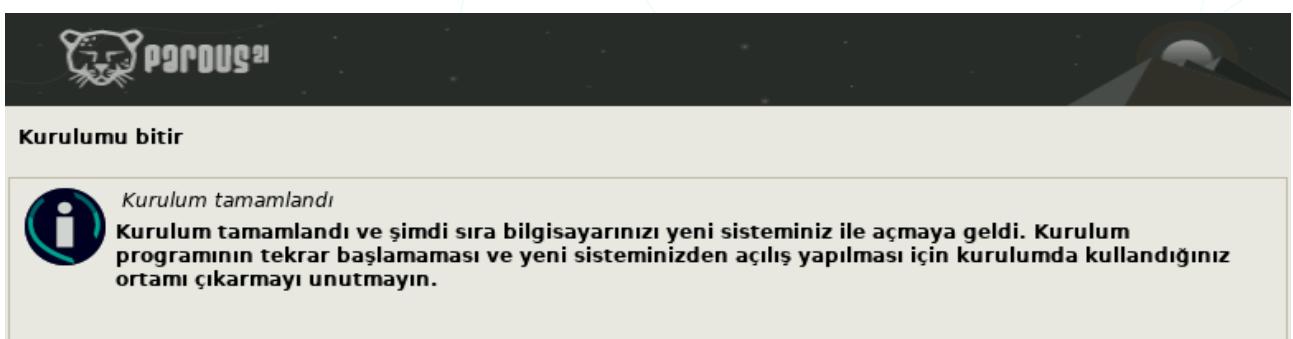
Resim 249: Pardus kurulumu: Önyükleyici kurulumu

12. GRUB önyükleyici için disk seçimi.

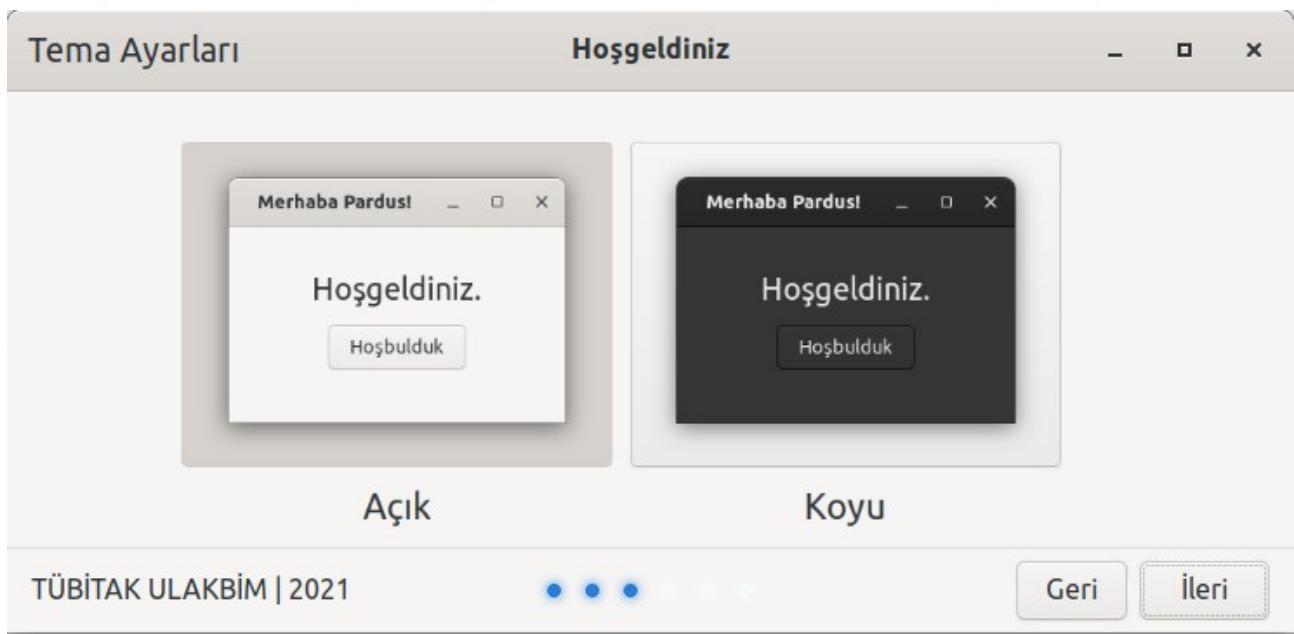
Resim 250: Pardus kurulumu: Önyükleyici için disk seçimi

13. Kurulum tamamlandı

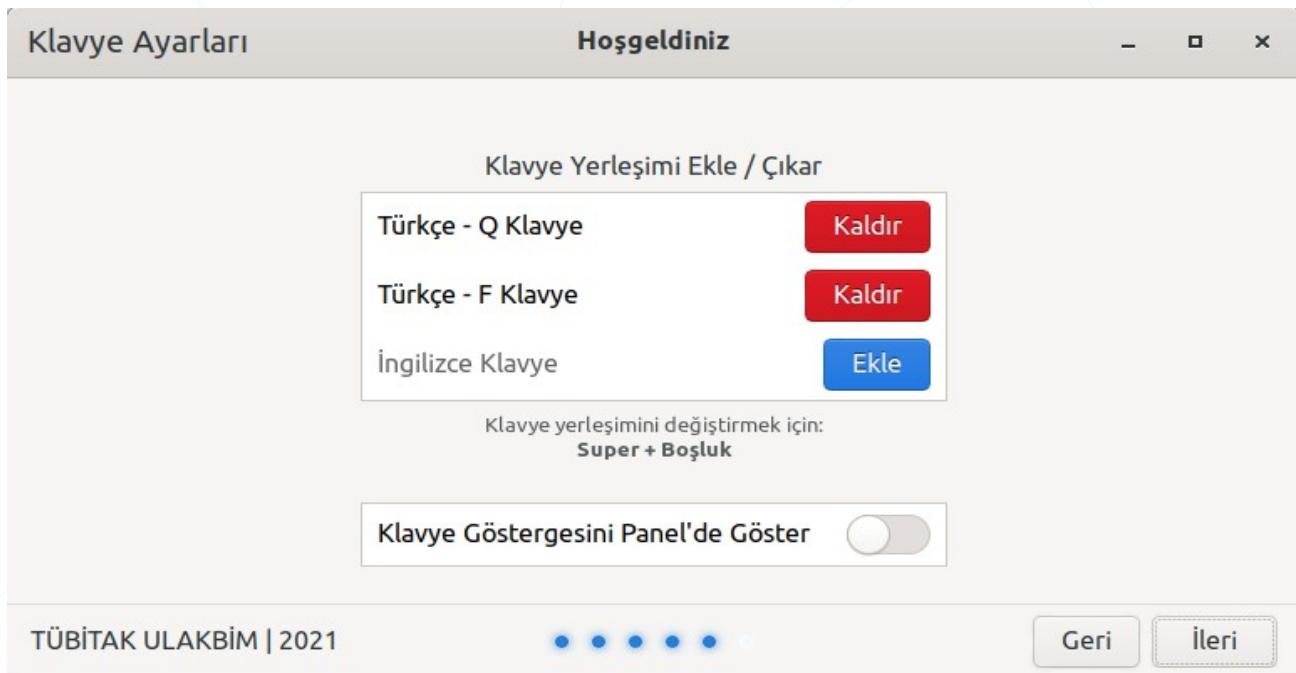

Resim 251: Pardus kurulumu: Kurulum tamamlandı

Tebrikler... Kurulum tamamlandı. Kurulumdan sonra bizi duvar kağıdı, tema, görüntü, klavye gibi ayarlarımız için yapılandırma sihirbazı karşılaşacaktır.

Resim 252: Pardus kurulumu: Tema seçimi..

TÜBİTAK ULAKBİM | 2021

Geri

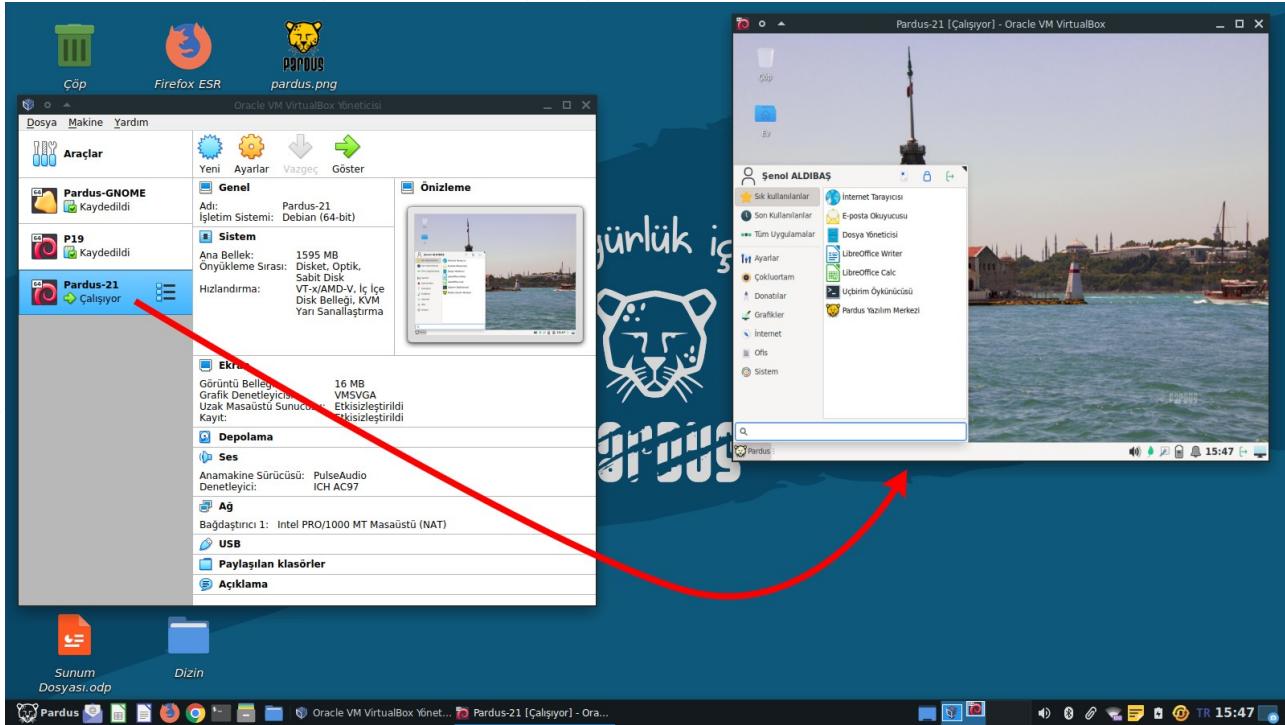
İleri

Resim 253: Pardus kurulumu: Klavye ayarları

Resim 254: Pardus kurulumu: Görüntü ayarları

Sanal makinemizi, “**Görünüm**” menüsünden “**Tam Ekran Kipi**” ile pencere yerine ekran boyutlarında kullanabilir, “**Ölçekli Kip**” ile ise pencere boyutunu ayarlanabilir hale getirebiliriz.

Resim 255: Pardus masaüstü ve sanallaştırma

Sanal makineden ana makineye dönmek için fare ya da klavyeden sanal makine penceresinin sağ altında görülen atanmış ana makine tuşuna (**sağ Ctrl** tuşu) basabiliriz. Eğer pencere yerine tam ekran çalışıyorsak pencere görünümü için **sağ Ctrl+F** kombinasyonlarını kullanabiliriz.

Klavye Kısayol Tuşları

Pencere yönetim kısayolları : Ayarlar > Pencere Yöneticisi > Klavye

Uygulama kısayolları : Ayarlar > Klavye > Uygulama Kısayolları

Eylem	Kısayol
Pencere denetim/işlem menüsü.....	Alt + Boşluk
İptal/kaçış/çıkış.....	Esc
Pencereler arası geçiş.....	Alt + Sekme (Tab)
Pencereyi kapat.....	Alt + F4
Pencereyi yatayda büyüt.....	Alt + F5
Pencereyi yapıştır.....	Alt + F6
Pencereyi taşı.....	Alt + F7
Pencereyi boyutlandır.....	Alt + F8
Pencereyi sakla.....	Alt + F9
Pencereyi büyüt.....	Alt + F10
Tam ekran.....	Alt + F11
1. Çalışma alanı.....	Ctrl + F1
2. Çalışma alanı.....	Ctrl + F2
n. Çalışma alanı.....	Ctrl + F(n)
Pencereyi 1. çalışma alanına taşı.....	Ctrl + Alt + 1
Pencereyi 2. çalışma alanına taşı.....	Ctrl + Alt + 2
Pencereyi n. çalışma alanına taşı.....	Ctrl + Alt + n (sayı)
Masaüstüyü göster.....	Ctrl + Alt + D

Uygulama Kısayolları

Uygulama	Kısayol
Uygulamalar Menüsü (Whisker Menu).....	Super
Dosya Yöneticisi.....	Super + F
Tarayıcı.....	Super + W
Mail Okuyucu.....	Super + M
Uçbirim Öykünücü.....	Super + T
Kabuk.....	Ctrl + Alt + F1
Pencere Yöneticisine dönüş.....	Ctrl + Alt + F7 / F8
Mousepad Editör.....	Super + E
Uygulama Bulucu.....	Super + R / Alt + F3 / Alt + F2
Görüntü Ayarları.....	Super + P
Tıklayarak uygulama sonlandırma -xkill-.....	Ctrl + Alt + Esc
Ekran Kilitleme.....	Ctrl + Alt + L / Super + L
Uygulamalar sağ tuş menüsü.....	Alt + F1
Ekran Görüntüsü Yakalama.....	PrintScreen
Masaüstü sağ tuş menüsü.....	Ctrl + Esc

Terimler / Kısaltmalar

Kısaltma Terim	Açılımı	Türkçe Açıklama
APT	Advanced Package Tool	Debian tabanlı dağıtımlarda kullanılan paket yönetim sistemidir.
Bash	Bourne Again SHell	Komut satırı ortamı ve bu ortamda çalışan betik dilidir.
BCC	Blind Carbon Copy	Gizli e-posta alıcıları
BIOS	Basic Input-Output System	Temel Giriş-Çıkış Sistemi : İşletim Sistemi yüklenmeden önce fiziksel ortamı tanımlayan yazılım
Bluetooth		Kısa mesafe radyo frekansı iletişim standarı
Catfish		Bir dosya arama yazılımı
CC	Carbon Copy	E-Posta bilgi / ilgi alıcıları
CD	Compact Disc	Yoğun Disk (veri depolama ortamı)
Cinnamon		X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynaklı bir masaüstü ortamıdır.
CLI	Command Line Interface	Komut satırı arayüzü -Terminal-
Console		Uçbirim / konsol /terminal
CUPS	Common UNIX Printing System	MacOS ve diğer UNIX® benzeri işletim sistemleri için geliştirilmiş, İnternet Yazdırma Protokolünü (IPP) kullanan açık kaynaklı yazdırma sistemi.
Debian		Bir Özgür İşletim Sistemi Dağıtıması.
Deepin		X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynak bir masaüstü ortamıdır.
Desktop		Masaüstü
DHCP	Dynamic Host Configuration Protocol	Ağ adreslerini otomatik olarak atayan protokol
DNS	Domain Name System	Alan Adı Sistemi
DualBoot		Bir bilgisayara yan yana iki işletim sistemi yüklenmesi durumunda, seçilen sistemin açılabilmesi işlemidir.
DVD	Digital Versatile Disc	Çok Amaçlı Sayısal Disk

Kısaltma Terim	Açılımı	Türkçe Açıklama
e-mail		Elektronik posta
Enlightenment	X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynak bir masaüstü ortamıdır.	
Evince		Bir PDF görüntüleme yazılımı.
Evolution		Takvim, iş listesi gibi özellikleri ile bir kişisel bilgi yöneticisi ve e-posta istemcisidir.
Ext2/3/4	Extended Filesystem - version-	Genişletilmiş Dosya Sistemi
Free Software		Özgür Yazılım: Bir kısıtlamaya bağlı olmaksızın herkesçe erişilebilen, kullanılabilen, değiştirilebilen ve paylaşılabilen kısaca kullanıcıya ve topluma saygı duyan yazılımlardır.
FS	File System	Dosya Sistemi
FTP	File Transfer Protocol	Dosya Aktarım Protokolü
GDebi		Debian sistemlerde paket kurucu bir uygulama
GIMP	GNU Image Manipulation Program	GNU Projesi kapsamında geliştirilen piksel tabanlı özgür ve ücretsiz bir görüntü işleme yazılımı.
GNOME	GNU Network Object Model Environment (eski)	GNU Projesi kapsamında geliştirilen açık kaynak kodlu, bir özgür masaüstü ortamı.
GNU	GNU is Not Unix	GNU's Not Unix (GNU, Unix Değildir) ifadesinin özyinelemeli bir kısaltması olan özgür bir işletim sistemi yaratmak için başlatılmış proje.
GParted		Bir disk bölümlendirme aracıdır.
GRUB	Grand Unified Bootloader	Bilgisayar açılışında işletim sistemlerini yüklemeye yarayan özgür bir önyüklemeyazılımıdır.
GTK	Gimp ToolKit /GNOME Toolkit)	Grafiksel kullanıcı arayüzü geliştirme araç takımı
GUI	Graphical User Interface	Grafiksel Kullanıcı Arayüzü
GZip		GNU Projesi kapsamında geliştirilen bir dosya sıkıştırma yazılımıdır.
HTTP	Hyper-Text Transfer Protocol	Hiper-Metin Transfer Protokolü

Kısaltma Terim	Açılımı	Türkçe Açıklama
HTTPS	HTTP Secure	Güvenli Hiper Metin Transfer Protokülü
IP	Internet Protocol	Genel Ağ Protokülü
IPP	Internet Printing Protokol	İnternet Yazdırma Protokülü
ISO	International Organization for Standardization (A bootable file format)	DC/DVD Dosya biçimi
KDE	K Desktop Environment	-K Masaüstü Ortamı- X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynak bir masaüstü ortamıdır.
Kernel	Kernel	Çekirdek: Sistemde tam kontrole sahip olan yazılım.
Ksh	Korn Shell	David Korn tarafından yazılan Unix kabuğu.
LibreOffice		OpenDocument standardını destekleyen özgür ofis yazılımı üretmeyi ve geliştirmeyi amaçlayan bir vakıf olan The Document Foundation tarafından OpenOffice.org temel alınarak geliştirilmiş, tüm platformlarda çalışan özgür ofis yazılımları paketidir.
Linux		Unix türevi işletim sistemi çekirdeği.
LO Base	LibreOffice Base	LibreOffice Veritabanı : Veri tablolarımız için form oluşturma, raporlama, sorgulama, ilişkilendirme işlemlerini gerçekleştirebileceğimiz veritabanı uygulamasıdır.
LO Calc	LibreOffice Calc	LibreOffice Hesap Tablosu : Tablo verilerimiz üzerinde hesaplama, filtreleme, raporlama ve grafik olarak görüntüleme işlemleri yapabileceğimiz LibreOffice bileşenidir.
LO Draw	LibreOffice Draw	LibreOffice Çizim : Diyagram, akış çizelgesi, organizasyon şeması ve hatta 3B nesne çizimleri yapabildiğimiz çizim uygulamasıdır.
LO Impress	LibreOffice Impress	LibreOffice Sunum : LibreOffice' in yazı efektleri ve görsel/işitsel nesnelerle etkileyici tanıtımlar yapabileceğimiz sunum hazırlama aracıdır.

Kısaltma Terim	Açılımı	Türkçe Açıklama
LO Math	LibreOffice Math	LibreOffice Formül : Kelime işlem programlarında yazılması çok güç olan birden fazla satırдан oluşan ve hatta özel simgeler içeren formüllerin hızlı biçimde düzenlememizi sağlayan LibreOffice uygulamasıdır.
LO Writer	LibreOffice Writer	LibreOffice Kelime İşlemci : Basit bir dilekçeden binlerce sayfalık profesyonel görünümlü belgelere kadar oluşturabileceğimiz bir kelime işlem programıdır.
Ipadmin	Line Printer Admin	Yazıcı yapılandırma komutu ve grubu.
LXQt	Qt port of LXDE	X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynaklı hafif bir masaüstü ortamıdır.
MAC Address	Media Access Control Address	Ağ aygıtı fiziksel adresi
Mate		X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynak bir masaüstü ortamıdır.
MIME	Multipurpose Internet Mail Extensions	Çok amaçlı İnternet Posta Eklentileri: E-posta uygulamaları aracılığıyla gönderilecek olan iletiye çeşitli türdeki içeriği eklemek için kullanılan bir Internet standartıdır.
Mousepad		Basit bir metin düzenleme yazılımıdır.
Net	Network	Ağ
NTP	Network Time Protocol	Ağ Zaman Protokolü
ODF	OpenDocument Format	Kısaca OpenDocument ya da tam adıyla OASIS OpenDocument XML biçimi; sayısal ortamda metin, hesap tablosu, çizim ve sunu gibi belgelerinizi saklamaya yarayan, XML tabanlı bir açık ve özgür belge standartıdır.
Open Source		Açık Kaynak : Özgür yazılımlar gibi herkes tarafından serbestçe erişilebilen, kullanılabilen, değiştirilebilen ve paylaşılabilen yazılımlar geliştirme metodolojisi.
OS	Operating System	İşletim Sistemi: Donanım ve uygulama yazılımlarının yönetilmesini ve denetlenmesini sağlayarak cihazları/sistemleri kolay kullanılabılır kılan yazılımlardır.

Kısaltma Terim	Açılımı	Türkçe Açıklama
Partition		Bölüm -disk bölümü-
Pinta		Bir resim düzenleme yazılımıdır.
POP	Post Office Protocol	E-posta alanında kullanılan bir iletişim protokolüdür.
PPD	Postscript Printer Description	Postscript Yazıcı Tanımı
Qt	Q Toolkit	Birden çok platformu destekleyen bir grafiksel kullanıcı arayüzü geliştirme araç takımıdır.
Quake		Bir Uçbirim Öykünücü -Terminal yazılımı-
RAM	Random Access Memory	Rastgele erişimli geçici hafıza
root		Sistem yönetici kullanıcı adı
root (/)		Dosya sistemi kök dizini
SCSI	Small Computer System Interface	Sabit Disk, CD sürücü, tarayıcı, yazıcı gibi aygıtları paralel arabirim standartlarından daha uyumlu ve gelişmiş bir şekilde kontrol eden standart.
Sh	SHell	Kabuk – Terminal -Uçbirim
Smb	Samba	*nix ve Linux sistemler ile Windows sistemleri arasında dosya ve yazıcı paylaşım servisi.
SMTP	Simple Mail Transfer Protocol	Basit Posta Aktarım Protokolü
Swap		Takas alanı: Diskin bir bölümünü RAM - bellek - gibi kullanmamızı sağlayan biçim.
Synaptic		APT paket yönetim sistemini kullanan Debian ve Debian tabanlı GNU/Linux dağıtımları için grafiksel kullanıcı arayüzü (GUI) sunan bir paket yönetim aracıdır.
TAr	Tape ARchive	Açık kaynak kodlu bir belge arşivleme biçimidir.
TCP	Transmission Control Protocol	Aktarım Denetim Protokolü
TDF	The Document Foundation	OpenDocument standardını destekleyen ofis uygulamaları ve birlikte çalışabilirlik hizmetlerini üretmeyi ve yaygınlaştırmayı hedefleyen bir vakıftır.

Kısaltma Terim	Açılımı	Türkçe Açıklama
Terminator		Bir Uçbirim Öykünücü -Terminal yazılımı-.
Thunar		Bir dosya yönetici programı.
Thunderbird		E-posta alma/gönderme programı.
Tilda		Bir Uçbirim Öykünürü -Terminal yazılımı-.
Touchpad		Dokunmatik yüzey
UID	User Identifier -Unique ID	Kimlik Numarası-Benzersiz kimlik numarası.
Unity		X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynak bir masaüstü ortamıdır.
URI	Uniform Resource Identifier	Tam Kaynak Adresi.
UUID	Universally Unique Identifier	Benzersiz bölüm numarası -disk-.
Virtualization		Sanallaştırma.
VLC	VideoLan Client	Bir medya ortamı oynatıcısı
VM	Virtual Machine	Sanal Makine
Whisker		Xfce uygulamalar menüsü
Xfburn		Bir CD/DVD yazma yazılımı
XFCE	XForms Common Environment	X Formları Ortak Ortamı : X Pencere Sistemi için ücretsiz ve açık kaynak bir masaüstü ortamıdır.
Xsane		Bir belge tarama yazılımı
Zip		Bir veri sıkıştırma ve arşivleme biçimidir.

Kaynakça

Writer: Şenol ALDIBAŞ, LibreOffice Writer, 2011

Calc: Şenol ALDIBAŞ, LibreOffice Calc, 2011

Impress: Şenol ALDIBAŞ, LibreOffice Impress, 2011

Draw: Şenol ALDIBAŞ, LibreOffice Draw, 2011

Web Kaynakları :

[Özgür Yazılım - gnu.org](#)

[Özgür Yazılım Vakfı - fsf.org](#)

[Açık Kaynak - opensource.org](#)

[Linux Çekirdeği Arşivi - kernel.org](#)

[Özgür Bir İşletim Sistemi - debian.org](#)

[Xfce Masaüstü Ortamı - xfce.org](#)

[Açık Kaynak Masaüstü Destek Platformu - freedesktop.org](#)

[Anadolu Parsı - pardus.org.tr](#)

[Vikipedi Özgür Ansiklopedi - wikipedia.org](#)

[GNU/Linux Belgelendirme Çalışma Grubu - belgeler.org](#)

Resim İndeksi

Resim 1: Uçbirim Öykünucusu (Terminal Emulator).....	12
Resim 2: Arayüz seçimi.....	13
Resim 3: Kullanıcı oturumu açma.....	13
Resim 4: Cinnamon arayüzü.....	14
Resim 5: Gnome arayüzü.....	15
Resim 6: KDE arayüzü.....	16
Resim 7: Pardus Masaüstü.....	17
Resim 8: Panel.....	18
Resim 9: Ayarlar.....	19
Resim 10: Uygulamalar menüsü.....	19
Resim 11: Masaüstü arkaplan ayarları.....	20
Resim 12: Masaüstü sağ tuş menüsü ayarları.....	21
Resim 13: Masaüstü simge ayarları.....	22
Resim 14: Panel.....	25
Resim 15: Uygulamalar menüsü.....	26
Resim 16: Başlatıcıyı düzenle.....	26
Resim 17: Uygulamalar menüsü: Görünüm.....	27
Resim 18: Uygulamalar menüsü: Simge görünümü.....	28
Resim 19: Uygulamalar menüsü: Panel düğmesi.....	28
Resim 20: Uygulamalar menüsü: Davranış.....	29
Resim 21: Uygulamalar menüsü: Komutlar.....	30
Resim 22: Uygulamalar menüsü: Komutları ara.....	31
Resim 23: Pencere düğmeleri.....	32
Resim 24: Pencere düğmeleri -Gruplandırma.....	33
Resim 25: Ses düzeyi.....	35
Resim 26: Ses denetimi -Çalma ayarları.....	35
Resim 27: Ses denetimi -Kayıt.....	35
Resim 28: Ses denetimi - Çıkış aygıtları.....	36
Resim 29: Ses denetimi - Giriş aygıtları.....	36
Resim 30: Ses denetimi - Yapılandırma profilleri.....	36
Resim 31: Panel tercihleri -Görünüm.....	37
Resim 32: Panel -Görünüm.....	38
Resim 33: Panel -Ögeler.....	38
Resim 34: Dizin eklentisi.....	39
Resim 35: Yerler.....	39
Resim 36: Notlar.....	40
Resim 37: Çalışma alanına taşı.....	40
Resim 38: Görünüm -Tema.....	41
Resim 39: Görünüm -Simgeler.....	41
Resim 40: Görünüm -Yazıtımı.....	42
Resim 41: Görünüm -Ayarlar.....	42
Resim 42: Pencere yönetici -Stil.....	43
Resim 43: Thunar penceresi - Kapat düğmesi.....	43
Resim 44: Tüm çalışma alanlarında göster.....	44
Resim 45: Süpür / topla.....	44
Resim 46: Pencere denetim menüsü.....	44
Resim 47: Pencere Yöneticisi: Klavye kısayolları.....	45
Resim 48: Pencere Yöneticisi -Odak.....	45
Resim 49: Pencere Yöneticisi -Odak.....	46
Resim 50: Pencere Yöneticisi İnce Ayarları: Gezinme.....	46

Resim 51: Bildirim görüntülenme ayarları.....	47
Resim 52: Uygulama bildirim ayarları.....	48
Resim 53: Bildirim geçmişi.....	48
Resim 54: Hakkında.....	49
Resim 55: Bağlantı bilgileri.....	50
Resim 56: Ağ bağlantıları düzenle.....	50
Resim 57: Bağlantı ayarları düzenle: Genel.....	51
Resim 58: Bağlantı ayarları düzenle: Kablosuz bağlantı.....	51
Resim 59: Bağlantı ayarları düzenle: Kablosuz bağlantı güvenliği.....	52
Resim 60: Bağlantı ayarları düzenle: IPv4 ayarları.....	53
Resim 61: Ağ bağlantı bilgileri.....	53
Resim 62: Bluetooth Bağdaştırıcıları.....	53
Resim 63: Bluetooth aygıtları.....	54
Resim 64: Aygit kurulum asistanı.....	54
Resim 65: Ekran kullanma seçenekleri.....	55
Resim 66: Ekranları yapılandırı.....	55
Resim 67: Ekran yapılandırma profilleri.....	57
Resim 68: Güç Yöneticisi: Genel ayarlar.....	58
Resim 69: Güç Yöneticisi: Sistem ayarları.....	59
Resim 70: Göç Yöneticisi: Ekran ayarları.....	59
Resim 71: Güç Yöneticisi: Güvenlik ayarları.....	60
Resim 72: Güç Yöneticisi: Aygıtlar.....	60
Resim 73: Fare ve Dokunmatik Yüzey: Aygıtlar.....	62
Resim 74: Fare ve Dokunmatik Yüzey: Dokunmatik.....	62
Resim 75: Fare ve Dokunmatik Yüzey: Davranış.....	63
Resim 76: Fare ve Dokunmatik Yüzey: Tema.....	63
Resim 77: Klavye ayarları: Davranış.....	64
Resim 78: Klavye: Uygulama kısayolları.....	64
Resim 79: Klavye düzeni ayarları.....	65
Resim 80: Klavye düzeni ekle.....	65
Resim 81: Kaldırılabilir Sürücüler ve Ortam: Depolama.....	66
Resim 82: Renk profili.....	66
Resim 83: Yazıcılar.....	67
Resim 84: Yazıcı tam kaynak adresi.....	67
Resim 85: Yazıcı ekle - Sürücü veritabanı.....	68
Resim 86: Yazıcı ekle: Yazıcı modeli.....	68
Resim 87: Yazıcı ekle: PPD dosyası seç.....	69
Resim 88: Yazıcı ekle: Ağ yazıcısı bul.....	69
Resim 89: Yazıcı ekle: SAMBA üzerinden Windows yazıcısı.....	70
Resim 90: Yazıcı ekle: Tanımlama.....	71
Resim 91: Varsayılan yazıcıyı belirleme.....	71
Resim 92: Yazıcı özellikleri.....	72
Resim 93: Erişilebilirlik: Yardımcı teknolojiler.....	73
Resim 94: Erişilebilirlik: Klavye.....	73
Resim 95: Erişilebilirlik: Fare.....	74
Resim 96: Kullanıcı bilgileri.....	74
Resim 97: Kullanıcılar ve Gruplar.....	75
Resim 98: Yeni kullanıcı oluştur.....	76
Resim 99: Kullanıcı parolası belirleme.....	76
Resim 100: Kullanıcı iletişim bilgileri.....	77
Resim 101: Kullanıcı ayrıcalıkları.....	77
Resim 102: Kullanıcı gelişmiş ayarları.....	78

Resim 103: Kullanıcı hesap tipi değiştirme.....	79
Resim 104: Kullanıcılar ve Gruplar: Parola değiştir.....	79
Resim 105: Parola değiştir.....	80
Resim 106: Grup ekle.....	81
Resim 107: Oturum ve Başlangıç ayarları.....	81
Resim 108: Oturum ve Başlangıç: Otomatik başlayacak uygulamalar.....	82
Resim 109: Oturum ve Başlangıç: Kaydedilen oturum.....	83
Resim 110: Oturum ve Başlangıç: Kaydedilen oturumlar.....	83
Resim 111: Oturum ve başlangıç: Gelişmiş.....	83
Resim 112: Zaman ve Tarih.....	84
Resim 113: Öntanımlı İnternet uygulamaları.....	85
Resim 114: Öntanımlı Dosya Yöneticisi ve Uçbirim.....	85
Resim 115: Dosya tipi uygulama ilişkilendirme: MIME.....	86
Resim 116: Birlikte Aç.....	86
Resim 117: Pardus Java Kurucu.....	87
Resim 118: Pardus ve sistem hakkında bilgi.....	87
Resim 119: Aktif kullanıcı "Ev" dizini.....	89
Resim 120: Home : Kullanıcı ev dizinleri.....	89
Resim 121: Sistemin Kök -root- dizini.....	90
Resim 122: GNU/Linux dosya sistemi hiyerarşisi.....	90
Resim 123: Thunar Dosya Yöneticisi.....	91
Resim 124: Yan pencere gözü - Ağaç görünümü.....	92
Resim 125: Dosya yöneticisi: Yan bölmeye simge boyutu.....	93
Resim 126: Thunar Dosya Yöneticisi: Sıkı görünüm.....	94
Resim 127: Thunar Dosya Yöneticisi: Liste -detaylı- görünümü.....	94
Resim 128: Görünüm: Sütunları yapılandırı.....	95
Resim 129: Dosya yöneticisi - Liste -detay- görünümü.....	95
Resim 130: Dosya Yöneticisi: Görünüm seçenekleri.....	96
Resim 131: Dosya oluştur.....	98
Resim 132: Ctrl + Fare ya da Ctrl + Boşluk ile seçme.....	99
Resim 133: Fare ile çerçeve içerisinde alarak seçme.....	100
Resim 134: "Seçimi tersine çevir" ile seçme.....	100
Resim 135: Örütüyle seç.....	101
Resim 136: Örütüyle seç: içinde "a" geçen .svg dosyaları.....	101
Resim 137: Dosya > Gönder.....	102
Resim 138: Toplu yeniden adlandırma: Ara ve değiştir.....	103
Resim 139: Toplu yeniden adlandırma: BÜYÜK harf / küçük harf.....	104
Resim 140: Toplu yeniden adlandırma: Karakterleri sil.....	104
Resim 141: Toplu yeniden adlandırma: Numaralandır.....	105
Resim 142: Toplu yeniden adlandırma: Tarih / saat ekle.....	105
Resim 143: Toplu yeniden adlandırma: Ekle / üstüne yaz.....	106
Resim 144: Toplu yeniden adlandırma: Müzik etiketleri.....	106
Resim 145: Liste görünümü.....	107
Resim 146: Dosya erişim izinleri.....	108
Resim 147: Dosya özellikleri: İzinler.....	108
Resim 148: Dosya-klasör izinlerine göre amblemler.....	109
Resim 149: Amblemler.....	109
Resim 150: Dizin izinleri davranışı.....	109
Resim 151: Dosya sıkıştırma.....	110
Resim 152: Arşiv Yöneticisi.....	110
Resim 153: Catfish: Dosya arama.....	111
Resim 154: Arama veritabanı güncelle.....	111

Resim 155: Arama sonuçları.....	112
Resim 156: Arama sonuçları -küçük resimler.....	112
Resim 157: Disk kullanım istatistikleri.....	113
Resim 158: Diskler.....	114
Resim 159: Biçimlendirme seçenekleri.....	115
Resim 160: Disk Özellikleri.....	116
Resim 161: Dosya Yöneticisi: Çıkarılabilir aygit.....	116
Resim 162: Disk bölümü düzenleyici -GParted.....	117
Resim 163: Yeni bölüm oluştur.....	117
Resim 164: Synaptic Paket Yöneticisi.....	119
Resim 165: Ekran görüntüsü al.....	120
Resim 166: Pardus Paket Kurucu.....	121
Resim 167: GDebi Paket Kurucu.....	121
Resim 168: Görev Yöneticisi.....	123
Resim 169: Görev Yöneticisi: Uygulama bilgileri.....	123
Resim 170: Görev Yönetisi ayarları.....	124
Resim 171: Uygulama sonlandırma.....	124
Resim 172: Mousepad metin editörü.....	125
Resim 173: Pinta resim editörü.....	125
Resim 174: Çizim -Drawing-.....	126
Resim 175: Ekran görüntüsü yakalama.....	126
Resim 176: Belge PDF Görüntüleyici.....	127
Resim 177: PDF Okuyucu: Evince.....	127
Resim 178: VLC Medya Oynatıcı.....	128
Resim 179: Notlar.....	128
Resim 180: Xsane.....	128
Resim 181: Xfburn.....	129
Resim 182: Uygulama Bulucu.....	129
Resim 183: Gimp - GNU Image Manipulation Program : GNU Görüntü İşleme Yazılımı ..	130
Resim 184: Thunderbird Mail.....	131
Resim 185: Thunderbird -Hesap ekle.....	131
Resim 186: Thunderbird -Hesap ayarları.....	132
Resim 187: Thunderbird: Sunucu ayarları.....	133
Resim 188: Thunderbird -Kopyalar ve dizinler: Kopya gönderi seçenekleri.....	133
Resim 189: Thunderbird: Yeni ileti.....	134
Resim 190: Evolution Mail.....	135
Resim 191: Evolution Mail: Yeni ileti.....	136
Resim 192: Uçbirim Öykünücü.....	136
Resim 193: Pardus Hoşgeldiniz: Tema seçimi.....	137
Resim 194: Pardus Güç Yöneticisi.....	137
Resim 195: Pardus Yazılım Merkezi.....	138
Resim 196: Arama.....	138
Resim 197: Pardus Depo'da ara.....	139
Resim 198: Pardus Yazılım Merkezi: Uygulama detayları.....	139
Resim 199: Pardus Yazılım Merkezi: Güncelle.....	140
Resim 200: Yazılım Merkezi: Uygulama öner.....	141
Resim 201: Pardus Yazılım Merkezi: Ayarlar.....	141
Resim 202: Pardus Paket Kurucu.....	142
Resim 203: Disk Kalbı Yazıcı.....	142
Resim 204: Pardus USB Biçimlendirici.....	143
Resim 205: Pardus Java Kurucu.....	143
Resim 206: LibreOffice Writer -Kelime İşlemci.....	146

Resim 207: LibreOffice Calc -Hesap Tablosu.....	147
Resim 208: LibreOffice Impress - Sunum.....	148
Resim 209: LibreOffice Draw -Çizim.....	149
Resim 210: LibreOffice Math -Formül.....	150
Resim 211: LibreOffice Base -Veritabanı.....	151
Resim 212: ETAP19 ekran görüntüsü -GNOME.....	152
Resim 213: Etap5.x ekran görüntüsü -KDE.....	152
Resim 214: Eta kayıt aracı.....	153
Resim 215: Eta kayıt güncelleme.....	154
Resim 216: Eta Klavye.....	154
Resim 217: Ekran karartma.....	155
Resim 218: Eta USB kayıt.....	155
Resim 219: Karekod -QR- ile oturum açma.....	156
Resim 220: VirtualBox Ana Ekrani.....	158
Resim 221: Yeni sanal makine ekle.....	159
Resim 222: Yeni sanal makine ekle: Bellek miktarı ayırma.....	160
Resim 223: Yeni sanal makine ekle: Sabit disk ekleme.....	160
Resim 224: Yeni sanal makine ekle: Sabit disk türü seçimi.....	161
Resim 225: Yeni sanal makine ekle: Disk dosyası boyutu kullanımı.....	161
Resim 226: Yeni sanal makine ekle: Disk dosyası boyutu miktarı.....	162
Resim 227: Sanal makine ayarları.....	163
Resim 228: Yeni sanal makine ekle: Kalıp dosyası seçimi.....	163
Resim 229: Pardus kurulumu: Dil seçimi.....	164
Resim 230: Pardus kurulumu: Yükleyici seçimi.....	165
Resim 231: Pardus kurulumu: Konum seçimi.....	165
Resim 232: Pardus kurulumu: Klavye dili ve düzeni.....	166
Resim 233: Pardus kurulumu: Bilgisayar adı.....	166
Resim 234: Pardus kurulumu: Kullanıcı bilgisi.....	167
Resim 235: Pardus kurulumu: Kullanıcı adı.....	167
Resim 236: Pardus kurulumu: Kullanıcı parola bilgisi.....	168
Resim 237: Pardus kurulumu: Disk bölümleme.....	168
Resim 238: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölümleme yardımcısı.....	169
Resim 239: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Onay.....	169
Resim 240: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm seçimi.....	170
Resim 241: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Yeni bölüm.....	170
Resim 242: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm boyutu.....	170
Resim 243: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm türü.....	171
Resim 244: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm konumu.....	171
Resim 245: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Bölüm ayarları.....	171
Resim 246: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Ayarları kaydet.....	172
Resim 247: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Takas alanı uyarısı.....	173
Resim 248: Pardus kurulumu: Disk bölümleme : Yapılandırmayı kaydet.....	173
Resim 249: Pardus kurulumu: Önyükleyici kurulumu.....	173
Resim 250: Pardus kurulumu: Önyükleyici için disk seçimi.....	174
Resim 251: Pardus kurulumu: Kurulum tamamlandı.....	174
Resim 252: Pardus kurulumu: Tema seçimi.....	174
Resim 253: Pardus kurulumu: Klavye ayarları.....	175
Resim 254: Pardus kurulumu: Görüntü ayarları.....	175
Resim 255: Pardus masaüstü ve sanallaştırma.....	176

Alfabetik Dizin

Açık Kaynak -Open Source-	9	Görünüm Ayarları	41
Ağ Ayarları	50	GParted	117
Ağ Yazıcısı	69	Grafiksel Kullanıcı Arayüzü	13
Bash	12	Güç Yöneticisi Ayarları	58
Bildirim Ayarları	47	Kabuk -Shell-	11
Bluetooth Bağdaştırıcıları	53	Kaldırılabilir Sürücüler ve Ortam Ayarları	66
Cinnamon	14	KDE	16
CUPS	72	Klavye	64
Depo Kavramı	118	Kullanıcı bilgileri	49
Disk Bölümü Düzenleyicisi	117	Kullanıcı Bilgileri	74, 77
Disk Kullanım İstatistikleri	113	Kullanıcı Ekleme	76
Disk Yönetimi	113	Kullanıcı Hesap Tipi Değiştirme	79
Diskler	114	Kullanıcı Parolası değiştirme	79
Dizin	39	Kullanıcı Silme	80
Donanım Ayarları	50	Kullanıcı ve Grup Yönetimi	75
Dosya Arama	111	LibreOffice	144
Dosya Arşivleme	110	LibreOffice Çizim – Draw	149
Dosya Erişim İzinlerini Belirleme	107	LibreOffice Formül – Math	150
Dosya İsmi Değiştirme	103	LibreOffice Hesap Tablosu – Calc	147
Dosya Seçme Yöntemleri	99	LibreOffice Kelime İşlemci – Writer	146
Dosya Silme ve Geri Alma	102	LibreOffice Sunu - Impress	148
Dosya Taşıma ve Kopyalama	101	LibreOffice Veritabanı - Base	151
Dosya Tipine Göre Uygulama Ayarları	85	Linus Torvalds	11
Dosya ve Klasör oluşturma	97	Masaüstü Tercihleri	20
Dosya Yöneticisi	91	Mousepad Metin Editörü	125
Dosya Yöneticisi Ayarları	47	Notlar	128
Dosya Yönetimi	88	Paket/Yazılım Yönetimi	118
Durum Çubuğu	97	Panel Ayarları	25
Durum Tepsisi	34	Panel Özellikleri	25
Ekran Ayarları	55	Panel Tercihleri	37
Ekran Görüntüsü	126	Pardus Disk Kalıbı Yazıcı	142
Erişilebilirlik Seçenekleri	73	Pardus ETAP Uygulamaları	152
Eta Ekran Karartma	155	Pardus Güç Yönetimi	137
Eta Kalem	153	Pardus Hakkında	6, 87
Eta Karekod (QR) Oturum Açma	156	Pardus Hoşgeldin	137
Eta Kayıt Doğrulama	153	Pardus Java Kurucu	87, 143
Eta Klavye	154	Pardus Kurulumu	157
Eta USB Kayıt	155	Pardus Paket Kurucu	121, 142
Evince	127	Pardus Sık Kullanılan Uygulamalar	125
Evolution Mail	135	Pardus USB Biçimlendirici	143
Fare ve Dokunmatik Yüzey	62	Pardus Uygulamaları	137
Filelight	113	Pardus Yazılım Merkezi	138
FSF	7	PDF Okuyucu	127
GDebi Paket Kurucu	121	Pencere Düğmeleri	32
GIMP Görüntü İşleme Programı	130	Pencere Yöneticisi	43
GNOME	15	Pencere Yöneticisi İnce Ayarları	46
GNU/Linux	11	Pinta Resim Editörü	125
GNU/Linux Dosya Sistemi	88	PPD	69
GNU/Linux Dosya Sistemi Hiyerarşisi	89	PulseAudio	35
Görev Yöneticisi	123	Renk Profili	66

Richard Stallman.....	7	Uygulamalar Menüsü.....	26
Ses Ayarları.....	35	VLC Medya Oynatıcısı.....	128
Sistem Ayarları.....	73	Whisker.....	26
Sistem Başlangıç Ayarlarının Yapilandırılması.....	81	Xfburn.....	129
Süreç Yönetimi.....	123	Xfce.....	17
Synaptic Paket Yöneticisi.....	119	Xfce Ayarlar.....	19
Tarih ve Saat Ayarları.....	84	Xfce Ayarlar Editörü.....	86
Thunar.....	91	Xsane.....	128
Thunderbird Mail.....	131	Yazıcı Ayarları.....	67
Toplu Yeniden Adlandırma.....	103	Yeni Grup Ekleme.....	81
Uçbirim – Terminal – Komutları İle Paket Kurma Kaldırma.....	122	Yerler.....	39
Uçbirim Öykünucusu.....	136	Çalışma Alanları.....	40
URI.....	67	Çalışma Ortamının Ayarlanması.....	20
Uygulama Bulucu.....	129	Çekirdek -Kernel-.....	11
Uygulama Kurma ve Kaldırma.....	118	Çizim.....	126
		Öntanımlı Uygulamalar.....	85
		Özgür Yazılım -Free Software-.....	7